דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

יום ו', כ"ו בכסלו תשל"ד, 21 בדצמבר 1973 • גליון 14864 • השנה הארבעים ותשע

היום 20 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" • המחיר 140 אג'

מזג האוויר

הטמפרטורות הצפויות ליום ו': ירושלים 9—13, השומרון 9—14, רמת הגולן 6—11, תל-אביב 11—20, נהריה 8—20, לוד 9—21, צפת 8—13, יריחו 8—20, חיפה 12—20, טבריה 10—21, באר-שבע 7—20, בצרת 9—17, אילת 11—23, עפולה 5—20, כפר שלום 15—23.

היום ב„דבר":

• תפקיד המפתח של ישראל בז'נווה / חגי אשד • הפארטיזנים הערביים שלנו / אהוד יערי • התביעות הקיבוציות הכיבושיות לפיתוח / יהושע תדמור • בלימת השחף באירופה? / שלמה שפיר • ב.ב מיליארד: תמונה הגדולה של הקונגרס / נחום ברנע • מנויה אחרת / דאב • חדוש הענין במתח המפשלה / אריה ל. אבנרי • קשרה ימים לקלפי / דניאל בלוך • בן גוריון ה„פוליטיקאי" / היום אויק • שיח שבים מהחזית / עמנואל פרי-פז • פרופ' יחזקאל דרור • צ'ו אן לאי • פרשה מיכי החרמונאים / צבי אילן • נצרי מתחיה / דוד כהן • „דבר השבוע" • „משא" / מוסף לספרות ולתרבות • מקשש ומגדים.

ועידת השלום נפתחת הבוקר ב־10.30 בז'נווה

הנואמים: ולדהיים, גרומיקו, קיסינג'ר ואחריהם שרי החוץ של מצרים, ישראל וירדן בסדר הא"ב

מאת חגי אשד ודן פתיר, שליחי „דבר" לז'נווה

ז'נווה (מיוחד ל„דבר"). — היום בשעה 10.30 ייפתח באולם המועצה, בקומה השלישית של הבנין המרכזי ב„היכל הלאומים", המושב הרשמי של ועידת השלום המזרח-תיכונית, בהשתתפות שתי מעצמות-העל ושלוש ממדינות האיזור, ישראל, מצרים וירדן, ובדברי הפתיחה של מזכ"ל או"ם ד"ר קורט ואלדהיים על כס היו"ר.

היום, ערב פתיחת הוועידה ניכרה פעילות קדחתנית של הכנות אחרונות לוועידה המוגדרת כאן כוועידה הבלתי מוכנה ביותר בעולם. כל ראשי המשלחות שכבר הגיעו היום לז'נווה, נועדו לפגישות זה עם זה לארוחות צהריים, ערב ובוקר. להוציא כי בוגן את שר החוץ אבא אבן שנפגש רק עם מזכיר או"ם ועם שר-החוץ האמריקאי, ובניגוד לסברות עקשניות על מגעים מוחליים בין אנשי המשלחת הישראלית לבין המשלחת הסובייטית, אבר אבש מקור בכיר במשלחת הישראלית כי לא קויימו עד כה שום מגעים.

התמונה המתקבלת עתה על שלבי הוועידה היא כלהלן: ביום שישי ובשבת יתנהל מעמד הפתיחה בראשותו של מזכיר או"ם ולאחר מכן יתפזרו כל המשתתפים איש למקומו.

בשבוע הראשון של ינואר יוסכמו כאן בז'נווה „שיחות ההפרדה" בין הכוחות המצריים והישראליים שהחלו בקילו' ה־101 ואילו השלב הראשון של ועידת השלום ייפתח לאחר מכן, במועד שטרם נקבע ואשר יצטרך כנראה להיקבע על ידי הממשלה החדשה שתוקם בישראל לאחר הבחירות. בשלב זה, שלב הדיונים המהותיים של ועידת השלום, לא ימלא מזכיר או"ם כל תפקיד. הוועידה תנוהל על-ידי יושבי ראש אמריקאים וסובייטים. הן בי-

(המשך בעמוד 2, טור 6)

אבן נזקק לטיפול רפואי דחוף בביתו

שר החוץ אבא אבן נאלץ להזעיק אמש לפנות בוקר את רופאו ... בגלל ... קשה שהוא נתקף בו בדרכו לז'נווה וטיפול רפואי אף התוף שהוא נזקק לו.

המשלחת הישראלית שוכנת במלון מבודד מחוץ לעיר ז'נווה והוא מוקף על ידי כוחות משטרה ובטחון שוויצריים כבהגנה גמורה. גם במלון „אינטרקונטיננטל", שבו שוכנות המשלחות של ארה"ב, מצרים וירדן, מוקף כוחו אנשי בטחון.

שר החוץ אבא אבן מוסר הצהרה מדינית בהגיעו לז'נווה אתמול בבוקר — צילום-רדיו של „אסושיאייטד פרס"

אבן: באנו לנהל מו"מ לחוזי שלום

ז'נווה, 20 (עי"ר, א. פ. ר ופי"ע). — „יש לדון כבר בתנאים לדו-קיום בשלום, כולל קביעת גבולות שלום ברוח של פשרה והגמישות" אמר אתמול שר החוץ אבא אבן בהגיעו לז'נווה כדי להשתתף בוועידת השלום הישראלית-ערבית.

שר החוץ הצהיר: „באנו לבקש שלום מכובד לעצמנו, ואנו מציעים שלום מכובד לארצות השכנות".

כתבים מצביעים על העובדה, ששר החוץ הישראלי השתמש באותם מלים — „שלום מכובד" — שאמר הנשיא ניקסון כאשר ביקש להביא קץ למלחמת וייטנאם.

אבן אמר „באתי לז'נווה ברגש היסטורי לגורל ההכרה ההיסטורית, כדי לפעול למען כינון יחסי שלום בין ישראל לבאר המדינות המזרח-תיכוניות המשתתפות בוועידה".

בהמשך דבריו הדגיש השר, כי בוועידת השלום „בראשות ארה"ב וברה"מ, עלינו לנהל משא ומתן על חוזי שלום, שישימו קץ לקרבות שנמשכו עשרות בשנים".

לאחר שהסתיימו את ההצהרות נסע אבן לז'נווה. את מכוניתו ליוו שני ג'יפים צבאיים, שבכל אחד מהם ארבעה חיילים מצוידים בתת-מקלעים.

מקורות ישראליים אמרו, כי מזכיר או"ם אמר לשר

(המשך בעמוד 2, טור 6)

ואלדהיים צופה ועידה ממושכת

ז'נווה (א. פ., י. פ., עי"ר וק"ן). — מזכיר או"ם ד"ר קורט ולדהיים הביע אתמול את דעתו, כי ועידת השלום המזרח-תיכונית, העומדת להיפתח היום, תימשך זמן רב ביותר.

בתשובה לשאלה במסיבת עתונאים אמר ולדהיים כי אין הוא מוצא כלל אפשרות שתצטרך לדיונים בשלב מאוחר יותר.

בדברו על התפקיד של או"ם בוועידה אמר ולדהיים: „לא נכון לדבר על תפקיד טקסי בלבד. או"ם מעורב במזרח התיכון בצורה עמוקה. ברור, כי יש לאו"ם תפקיד חשוב למלא ונעשה כל מה שביכולתנו כדי שתפקיד זה יושג".

ולדהיים ציין, כי הוא עצמו יכהן כיו"ר במהלך כל השלב הראשון של הדיונים, ולא רק בישיבת הפתיחה, בשלבים הבאים תיבאר בז'נווה משלחת או"ם, בראשות פקיד בכיר, ואילו ארה"ב וברה"מ יתחלפו בתפקיד היו"ר.

ולדהיים הוסיף, כי „או"ם מתחתף מלא בוועידה, אולם אנו מתכוונים לכפות את עצמנו".

מיד לאחר הגיעו לז'נווה יצא קיסינג'ר לפגישת עבודה עם עמיתו הסובייטי, אנדריי גרומיקו, כדי לדון בפרטים האחרונים של פתיחת הוועידה, כגון התפקיד שימלא מזכיר או"ם, קורט ולדהיים.

עם הגיעו של קיסינג'ר לז'נווה, מיוצגות כאן כבר כל המדינות המוזמנות להשתתף בוועידה, וכן באו"ם.

בשדה התעופה אמר ד"ר קיסינג'ר: „במהלך פגישותי עם מנהיגים ערבים וישראלים, במשך עשרת הימים האחרונים, לא מצאתי איש שרצה בהמשך המלחמה ולא מצאתי אדם שאינו מודה בעובדה, שעתה הגיעה השעה לעבור את מעגל הפסקת האש הבלתי-יציבה ומעגל המלחמה והאלימות".

שר החוץ האמריקאי ציין, כי על אלה המשתתפים בוועידה לשאת באחריות לחייהם ולתקוותיהם של מיליוני בני אדם. „נצטרך להצטדק בפני העם, אם ניכשל במשימתנו".

נציג „יומן צה"ל" שוחח עם איש אש"ף בז'נווה

דובר „הארגון לשחרור פלשתין", דאוד ברקאת, אמר אתמול לכתב „יומן צה"ל" בז'נווה, כי המוסדות המרכזיים של אש"ף יתכנסו בחודש ינואר כדי לדון בבקשה ... בקשר להשתתפותם בוועידת ז'נווה.

בעקבות דבריו של הישראלי ... עם דובר אש"ף אשר הכריז, כי הפלשתינאים טרם קיבלו כל הזמנה ... לוועידה ... (ע)

הודעת רה"מ אושרה בכנסת ברוב גדול

מאת דניאל בלוך ואהרן גבע, סופרי „דבר" בכנסת

ברוב קולות גדול הביעה אתמול הכנסת תמיכה בהודעת ראש הממשלה על השתתפות ישראל בוועידת ז'נווה (קרא בנפרד) ודחתה את עמדת הליכוד. בעד הצעת החלטה שקראה לכנסת לרשום לפניה את הודעת ראש הממשלה הצביעו 50 נציגי המערך ול"ע; נגדה הצביעו 19 נציגי גח"ל ומוקד. 9 נציגי המפד"ל ורק"ח נמנעו מהצבעה ואגודת-ישראל לא השתתפה בה.

משקיפים הופתעו מאי-יכולתו של הליכוד לגייס בכפר רב יותר של קולות. יש לציין, שבדיון מדיני חשוב זה, ערב פתיחת הוועידה בז'נווה, הצליח הליכוד לגייס רק 17 מבין 31 חבריו. בולט ביותר היה ביטוי הליברלים שמכתו בעת ההצבעה, אך אנשי הליכוד טענו, שאין לייחס לכך חשיבות.

הדיון המדיני בכנסת על הודעת ראש הממשלה ...

שיבוש בגין: בהתייחסות האפשרית לעצמת ביטוי ראשון

ראשון הנואמים, מנחם בגין מהליכוד ...

כ. בגין: אבותי אבות הלא אתמר בי.

ז. שם-טוב: אתם מובילים לי מלחמה — עו אמת.

הייקה גרוסמן (מפ"ם): מה לבגין אמר, זו לא עלילודים?

ת. לנדאו (ליכוד): לכם היה הוצפה לדבר על שלום.

מ. בגין: ככה מלחמה, תוי כאן מפלגת השלום בשלטון?

...

(סוף בעמוד 2, טור 7)

ראש ממשלת ספרד נהרג בהתפוצצות

אדמירל בלאנקו

מאדריד, (ע"ה, יופ"ע ו-ע"ק). — ראש ממשלת ספרד אדמירל לואיס קאררו בלנקו נהרג אתמול בבוקר כתוצאה מהתפוצצות עזה שאירעה במרכז מאדריד, כאשר עבר במכוניתו ברחוב קלאודיו קואלו ברובע סלמנקה.

ההתפוצצות נגרמה ... לראש הממשלה ...

ראש הממשלה בן ה־70 נפצע קשה בהתפוצצות והועבר לבית חולים, שם מת כעבור זמן קצר.

...

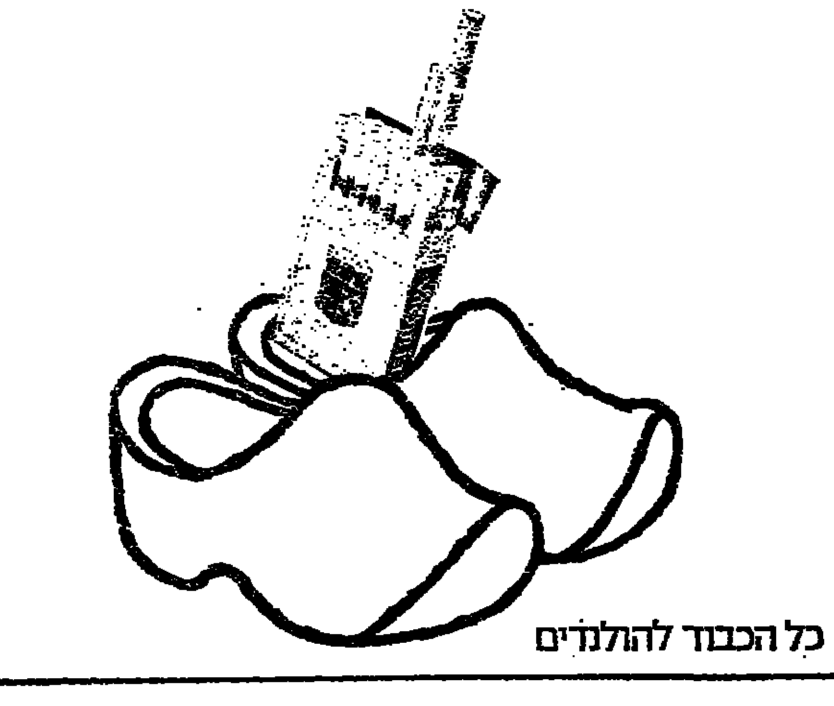

הסנאט אישר סופית 2.2 מיליארד ד'

ניקסון יוכל לתת 1.5 מיליארד כמענק

ואשינגטון (קספ"א). — הסנאט האמריקאי החליט אתמול להרשות הקצבת 2,200 מיליון דולר בסיוע לשעת חירום לישראל, כדי לאפשר לה לממן הספקת ציוד צבאי במקום הציוד שאבד לה במהלכות יום הכיפורים.

ההקצבה אושרה ברוב של 66 נגד 9 קולות, בשלב בו קודם ידי תר אושרה ההצעה על ידי בית הנבחרים.

עד 400 מיליון

התוצאה המשותפת של שני בתי הקונגרס החליטה גם לתת לישראל 400 מיליון דולר, כתוספת ל־2.2 מיליארד דולר שאושרו לשעת חירום. הסכום של 400 מיליון דולר כולל אשראי למכירת ציוד צבאי בסכום של 300 מיליון דולר, 50 מיליון דולר כמענק לצורכים כלכליים ו־33.5 מיליון דולר למימון הליכות של עולים מברה"מ. (עסב"א).

„לה מונד":

שה"ח הצרפתי יבקר בישראל

פאריס, (יופ"ע). — שר החוץ הצרפתי מישל ז'ובר יבקר בישראל ובארצות ערב בשנת 1974 — מסר אתמול העתון הצרפתי „לה מונד".

אם אכן ייצא הביקור לפועל, כי אז יהיה זה ביקור ראשון של שר החוץ צרפתי בתקופת כהונתו. „לה מונד" מציין, כי הקושי בביקור זה קשור בסירוב ... צרפת להכיר בגבולות ישראל.

ניסו לפוצץ שגרירות צרפת בלונדון

לונדון, (יופ"ע). המשטרה הבריטית אתמול ... פצצה ... בשגרירות הצרפתית — מסר „בקויטלר יארד".

הבא תייר לישראל!

אזרחי ישראל כותבים לידידיהם וקרוביהם בחו"ל ומזמינים אותם לבוא ולבקר בישראל עתה.

אגרת אויר צבעונית מיוחדת מצורפת היום לכוכף הסבועי של העתון.

משרד התיירות יספק לכל דורש, ללא תשלום, אגרות אויר נוספות לתכלית זו.

ראה פנייתו של שר התיירות בהודעה המופיעה בגליון זה, בעמוד 2.

ההסתדרות הכללית של העובדים באר"י
מועצת פועלי תל-אביב—יפו
המחלקה לתרבות ולנוער

הערב לילות שבת בבית ברנר ב־8.00

זהבה מיידין, יהודה המכבי ולהקתו
בחלק האמנותי · מקהלת הפועלים בניצוחו של
משה עובדיה

במוצ"ש בבית תבורי 7 בערב
העובד הדתי מסיבת חנוכה
בהשתתפות רב ההסתדרות מנחם כהן:
ביקום הגם ובזמן הזה
דברי ברכה: מזכיר מועצת פועלי ת"א—יפו
אורי אלפרט
דברי פתיחה: אברהם אריאל
פרקי הגות: מרדכי ישראלי

בית ליסין — תכנית השבוע

שבת 22.12.73
בשעה 7 בערב — מועדון הסרט הטוב — „פירס זה לילה" בימוי רנה קלייר

יום א' 23.12.73
בשעה 5 אחה"צ — מועדון אלדר — ברכה יצחק להורים

יום ב' 24.12.73
בשעה 2 אחה"צ — ביה"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי גבע
בשעה 4 אחה"צ — סרט לילדים „בית הבובות" + סרט מצויר

יום ג' 25.12.73
בשעה 5 אחה"צ — מועדון אלדר — מרכז ידע לנוער
בשעה 7 בערב — ביה"ס גבוה לפועלים — קורס לעובדים סוציאליים, מנחה: אמי יונתם
בשעה 8.30 בערב — החזרת בנינה של חברי תזמורת תל-אביב

יום ד' 26.12.73
בשעה 4 אחה"צ — אולפן לריקודי עם
בשעה 4 אחה"צ — סרט לילדים — 5 שבועות בכדור פורח
בשעה 7 בערב — ערב הוקרה לפעילותה הברי מועדון הגימל ... — המדור לעבודה קהילתית במרכז להדרכת ... — המדור לפעולות תרבות המשך בהתנדבות.

• • •

יום ה' 27.12.73
בשעה 2 אחה"צ — ביה"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי גבע
בשעה 5 אחה"צ — קורס לבריאות הגוף והתעמלות בהדרכת ב. ביגון וי. לנק
בשעה 6 בערב — חוג ללימוד אספרנטו
חוג לאמנות הקולנוע — בשעה 7.15 בערב — „הסמים בבורגוזן" (כל היה בוסקי) — בימוי סרגיי אייזנשטיין — סרט קצר „המנה"
בשעה 9.15 בערב — „אורפיאוס" — בימוי ז'אן קוקו

מרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות
המחלקה לתרבות ולנוער במועצת פועלי ת"א—יפו

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל
המרכז הבינלאומי לשיתוף פעולה טכני

היום בקונגרס

העולמי השלישי של האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

יום שישי, 21 בדצמבר, 1973

09.00—11.00. ישיבת מליאת הקונגרס
יושב ראש הישיבה:
פרופ' יובל נאמן — נשיא אוניברסיטת תל-אביב
מרצה אורח — שר ההתחבורה והתקשורת שמעון פרס

סיכום הדיונים של הפאנלים
11.00—11.30 הפסקת קפה
יושב ראש הישיבה:
אינג' שלמה ארזי, הנהלת אי.טי.סי.סי.
11.30—13.00 ישיבת נעילת הקונגרס
בהדרת מועצת אי.טי.סי.סי.
דברי סיכום:
אינג' אלחנן פלס — יושב ראש אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

יום שבת, 22 בדצמבר 1973.
ג' דחנוכה תשל"ד

20.30 בנקט — במלון „הילטון", תל-אביב

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מועצת פועלי חיפה

53 שנה להסתדרות

שבת חנוכה 22.12.73 בשעה 10.30 לפנה"צ אולם התיאטרון העירוני

כנס חגיגי
של ועדי פועלים ועובדים

בהשתתפות:

יוסף אלמוגי — שר העבודה

ירוחם צייזל — ראש העיריה
אליעזר מולק — מזכיר מועצת פועלי חיפה
ברוך שיינגרוס — חבר המזכירות בפ"ח

מקהלת בפ"ח — מנצח: עמוס מדר
קרעי קריאה: רות סגל

הכניסה לפי הזמנות

במלאות תשע שנים לפטירת אהובנו

מרדכי שנקר ז"ל

נתייחד עם זכרו בבית העלמין בנחלת-יצחק ביום ראשון, כ"ח כסלו תשל"ד (23.12.73) בשעה 3.30 אחה"צ.

יוצאים מבית המנוח, שדרות תרס"ט 11 (מול „הבימה"), תל-אביב, בשעה 3.15.

המשפחה

במלאות 4 שנים לפטירת יקירנו

משה פורז ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום הראשון כ"ח כסלו תשל"ד (23.12.73) בבית העלמין בפתח-תקוה בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

מכזامن الأصل

סוריה רומזת: הסירוב אינו סופי

מאת דניאל בלוך, סופר "דבר"

משקיפים בירושלים סבורים, כי סירובה של סוריה להשתתף בוועידת ז'נבה אינו קשור כלל לבעיית השבויים. לדעתם, קשור הדבר יותר בבעיות פנימיות בסוריה ובחילוקי דיעות בהנהגה הסורית, וכן בבעיות בין־ערביות.

בניגוד, כי הסורים סבורים, שבשלב זה ממילא אין בכוחם להשיג דבר בוועידת ז'נבה, ומשום כך הם מעדיפים לשבת מן הצד ולראות כיצד יפול דבר. אם יוכחו, כי יש התקדמות בשיחות ז'נבה, למשל, בנושא הפרדת הכוחות, כי אז יצטרפו בבועד מאוחר יותר.

שליחי "דבר" בז'נבה, [illegible] מוסרים:

במרכז אולם הדיונים בז'נבה יוצב שולחן הנשיאות של ועידת השלום בשביל ד"ר ואלדהיים באמצע. שר החוץ האמריקאי ד"ר קיסינג'ר משמאלו, ושר החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו מימינו. יתר המשתתפים של ועידת השלום, במעגל משני עבריו של השולחן ערוכים ארבעה שולחנות שיהיו מגדים כאשר שלושים ס"מ מפרידים בין אחד לשני. ליד כל אחד מארבעת השולחנות יישבו ראש המשלחה ושניים בשורה השניה בכירים של מצרים, ישראל וירדן.

לפי בקשת שהוגשה אל הארגונים, אנשי או"ם, כן המטרה להזמין מצרית והנראה גם כן המשלחת הסובייטית נמצאה במקום בו במעגל שולחנה של המשלחה הסורית, עם צלוקה של סוריה. השולחן יהיה ריק בראשה הפתיחה, לאור החלטתה השלילית של סוריה להשתתף בוועידה.

לא כן הסמנים, כי הבקשה להציב את השולחן הסורי בשעת לרמוז על רצונם של מצרים ואולי גם ברה"מ לנסות לשכנע את סוריה להצטרף אל הוועידה בהמשך מהלכה.

רוב תושבי ארה"ב בעד [illegible] לבקשה שישתמשו בנפט [illegible] וארבעה מתוך עשרה אדם מגדים בפיקוח קפדני על הכימוס [illegible] — מגלה סקר דעת קהל שערך מכון גאלופ.

מאת סופר "דבר" לענייני ערביים

סוריה רמזה אתמול, כי החלטתה לא להשתתף בשלב זה בוועידת ז'נבה, אינה נועלת את הדלת בפני הצטרפותה לשיחות בשלב מאוחר יותר.

הבטאון הדמשקאי "אל־סאורה" כתב אתמול: "סירובנו לבוא לז'נבה אין פירושו ויתור על פתרונות פוליטיים. ועידת ז'נבה אכן יכולה לשמש אמצעי לשחרור השטחים הכבושים ולהחזרת זכויות העם הפלשתינאי".

העתון הוסיף, כי סוריה קיבלה את החלטתה להיעדר מן הוועידה בגלל "תכסיסי" של ד"ר קיסינג'ר והחשש מ"תמרוני השהייה" ישראליים.

פרשן רדיו דמשק יצא, בציינו, נגד הכוונה להמתין לתוצאות הבחירות בישראל באמרו: "העולם מנהג את ישראל בנפתעו לספירת הקולות בין גולדה מאיר ובגין".

במצרים, מכל מקום, מגיבה בהתאפקות רבה על צעדת סוריה. העתון הקאהירי "אל־אחבאר" כתב, כי יש לכך "חשיבות מעטה", ו"אל־אהראם" הסביר, כי מצרים ערה לספקותיהם של הסורים.

תיתכן הסגרת רוצחי רומא ל"ארגון השחרור"

כווית, (א. ב. וי. פ.) — שר המדינה של כווית, עבד אל עזיז חוסיין, אמר אתמול, כי ממשלתו תדון בעין יפה בבקשה להסגיר את חמשת המחבלים, שביצעו את הטבח בנמל התעופה של רומא, לידי ארגון השחרור הפלשתינאי, כדי שיועמדו למשפט מטעם הארגון.

חוסיין הגיב על ידיעות בבירות, כי יאסר ערפאת ביקש להסגיר את הרוצחים לידי ארגונו. עם זאת ציין חוסיין, כי ממשלתו לא קיבלה כל בקשה רשמית בעניין זה.

מקור מהימן בכווית מסר אתמול, לעומת זאת, כי שאלת הסגרתם של המחבלים נדונה בשיחה בין שר הפנים הכוויתי, שייך סעד אל־עבדאללה אל־סבאח, לבין נציג ארגון השחרור הפלשתינאי בכווית, עלי יאסין. קודם לכן נמסר, כי יאסר ערפאת הורה ליאסין לדרוש את הסגרת חמשת המחבלים כדי להעמידם בפני "בית משפט מהפכני" של ארגונו.

איטליה ביקשה הסגרה

במקורות בכווית אמרו, כי הסגרת הרוצחים לאיטליה או ליוון אינה באה בחשבון. לעומת זאת צפויה כווית להעביר את החמישה לידי "הארגון לשחרור פלסטין" כדי [illegible].

ארבעה חיילי צה"ל נפצעו בקו המצרי

מאת סופר הצבאי של "דבר"

ארבעה חיילי צה"ל נפצעו אתמול בתקריות־אש עם המצרים שהפעילו ארטילריה ו[illegible].

במשך יום אתמול נמסר על כ־15 מקרים שבהם פתחו המצרים באש, מהם בגזרת פאיד. בהמשך שעות הבוקר והצהריים פתחו המצרים כמה פעמים באש נשק קל דרומית־מערבית לפאיד. כוחות צה"ל השיבו אש. באש המצרים בגזרה זו נפצעו שני חיילי צה"ל.

בשעה 2.30 אחה"צ הפעילו המצרים אש ארטילריה [illegible] צפונית־מערבית לפאיד. כוחות צה"ל השיבו וחילופי הירי נמשכו לסירוגין כשעה. אותה שעה פתחו המצרים באש מרגמות בגזרה המזרחית של התעלה לעבר כוחות צה"ל ממזרח לאי אל־בלח. בגזרה זו נפצעו שני חיילי צה"ל. תקריות נוספות, שכללו חילופי אש ארטילרית ונשק קל, היו באזור הר עתקה, מצפון לעיר סואץ ובגזרת עראביה.

בידי צה"ל נמצאים 63 שבויים מצריים, מהם 8 קצינים. השבויים נלקחו בשבי בחזית הדרום מאז חילופי השבויים בין ישראל ומצרים בחודש האחרון.

דו"ח משלחת סנאט ארה"ב

ישראל פגעה קשות במרכזי אוכלוסיה בסוריה במלחמה

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — דו"ח משלחת של ועדת משנה של הסנאט לענייני פליטים, שביקרה במזרח התיכון לאחר המלחמה, מאשים את ישראל בפגיעה במרכזי אוכלוסיה סוריים בעת המלחמה.

הדו"ח קובע, כי כ־2,000 אבידות של אזרחים נגרמו מהפצצות חיל־האוויר הישראלי בסוריה. הוא מאשים את ישראל בשימוש בכלי־נשק ובפצצות המיועדות לפגוע באנשים בעת הפצצות אלה. כתוצאה משימוש ב"פצצת צרורי", שהן כלי נשק קטלני נגד אדם, אמר הדו"ח, נהרגו כ־200 אזרחים סוריים.

הדו"ח חובר על־ידי משלחת של שלושה מעובדי ועדת המשנה לענייני פליטים, שהיו"ר שלה הוא הסנאטור אדוארד קנדי. "פצצות צרורי" נגד אדם. קנדי, המתנכל באחרונה בעיני תומכי ישראל, הצביע אתמול עם רוב חברי הסנאט בעד הקצבה של 2.2 ביליארד דולר לסיוע לישראל ללא קביעת מגבלות בסוגי הציוד.

הציוד המסופק לישראל כולל, לדברי [illegible], ב"פאלט־[illegible]" סוגי פצצות ורקטות רבות נגד אדם.

ראש המשלחה, [illegible], מכה, כי "ההפצצות בדמשק היו מזיקות". לפי הערכתו, נמספר כתוצאה מהמלחמה בין 30,000 ל־40,000 פליטים ערביים.

עד עתה לא הגביל הסנאט מכירת נשק נגד־אדם לישראל.

גרעין ביוצאי ברה"מ להתיישבות בגולן

במהלך ישיבת מרכז מפלגת העבודה בירך מזכיר המפלגה א. ידלין על עלייתו את כל גרעין המורכב מיוצאי ברה"מ להתיישבות ברמת הגולן. הברכה התקבלה במחיאות כפיים.

דבר
DAVAR
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן
המו"ל — "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים).
סניפים: תל־אביב, בית "דבר", רחוב שינקין 45, טלפון: 286141. ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים: 3־231251. חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 3־2־642111.

ג. מאיר בהודעתה לכנסת

ההנחיה: להתקדם אל השלום; להתנגד לחסות מוהע"ב

הדיונים המהותיים - באחריות הממשלה שלאחר הבחירות

מאת סופר "דבר" בכנסת

ראש הממשלה גולדה מאיר אמרה אתמול בכנסת, כי ממשלת ישראל תשלח לוועידת השלום את נציגיה המוסמכים, בהנחיה ברורה לעשות כל מאמץ להתקדם ולהגיע אל השלום. אך הדגישה, כי ישראל תתנגד מפורשות לכל נסיון לכלול את דיוני הוועידה בפעולתה ובסמכותה של מועצת הבטחון ולא תישא ותיתן עם ארגוני המחבלים, אלא עם הנציגים של המדינות השכנות, שעמהן יש לנו הסכמי הפסקת אש.

לגבי סוריה אמרה ראש הממשלה, כי שליטי סוריה מתחייבים באחריות נוראה לגורל חיילינו. ולא נשחרר אותם מאחריות זו. היא מסרה, כי הסכמנו להחזרת האזרחים הסוריים אל השטחים שנכבשו בידי צה"ל בלחמת יום הכיפורים, ולהצבת כוחות או"ם בשני מוצבים סוריים שעל החרמון תמורת החזרת השבויים הישראלים בסוריה. אך הסורים לא הסכימו, לפרוט שהציעו זאת בעצמם תחילה. אשר לידיעות על גורל שבויינו בסוריה, הודיעה ראש הממשלה, כי הבדיקות שערך ציר ישראל בוואשינגטון עם הפנטאגון ועם דרגות המודיעין של ארה"ב, העלו, כי הכל אומרים שלפי מיטב ידיעתם, הידיעה על רצח כל השבויים אינה נכונה.

שבחים לעמדת ארה"ב

ראש הממשלה שיבחה בדבריה את העמדה האמריקאית בתקופה שמאז המלחמה, ואת מאמציו של הד"ר הנרי קיסינג'ר אשר סייעו לא במעט להפסקת הקרבות ולהשגת הסכם שש הנקודות. אנו שואבים עידוד מעמדתה הברורה של ארצות־הברית, אשר הצהירה לעתים קרובות בפומבי, בזכות המו"מ הישיר בין הצדדים, אמרה גולדה מאיר. היא הוסיפה, כי בסיוע מדיניות ברורה זו מקווים אנו להגיע למשא־ומתן משמעותי ובלתי־אמצעי עם כל אחת ממדינות ערב הגובלות עם ישראל, ולהתקדם ביישוב הבעיות השנויות במחלוקת.

הדיונים המהותיים — אחר הבחירות

בפתח דבריה סקרה ראש הממשלה את השיחות שנערכו בקילומטר ה־101. היא קראה למצרים לקיים את התחייבותה לשמירת הפסקת־האש במלואה. בעניין דיוני ועידת ז'נבה, הניחה ראש הממשלה על שולחן הכנסת את הנוסח המלא של המכתב האמריקאי־סובייטי המכוון אל מזכיר או"ם, לזימון הוועידה. ראש הממשלה הדגישה את החשיבות של פתיחת הוועידה בחודש דצמבר, אך ציינה את התנאי הישראלי, כי הדיונים המהותיים בנושא השלום לגופם יערכו אחרי הבחירות לכנסת השמינית, ויתנהלו כבר באחריותה של הממשלה שתקום בעקבות הבחירות. יחד עם זאת ציינה, כי אין מניעה לדון בנושא הפרדת הכוחות אף בטרם הורכבה הממשלה החדשה.

בציון כינוס הוועידה בשבת אמרה ראש הממשלה, כי לא נמצאה דרך לשנות את התעקשות הצדדים, ואין אנו יכולים להרשות לעצמנו להיעדר מהוועידה, שבה ייקבעו סדרים ונהלים שישפיעו על כל מהלכה של הוועידה. נציגי ישראל יקפידו שלא לחלל את השבת.

לגבי חסות הוועידה, הבהירה ראש הממשלה, על יסוד מגעים בעל־פה ובכתב עם נשיא ארצות הברית ועם שר־החוץ שלו, כי חסות או"ם מוגבלת לכינוס של הוועידה, ולישיבת־ראש במעמד הפתיחה. ישראל תתנגד לכל חסות מעשית של מועצת הבטחון, והביעה בטחון, כי ארצות־הברית תהיה שותפת להתנגדותנו זאת.

על שיתוף גורמים נוספים בדיונים, אמרה ראש הממשלה, כי יש לשתף בוועידה רק את המדינות הנוגעות בדבר, ואת ארה"ב וברה"מ ולא שום מדינה נוספת. אף לא נסכים להידיין עם נציגי ארגוני המחבלים. ראש הממשלה הדגישה, כי הננו מייחסים חשיבות עליונה לאמור בהחלטת מועצת הבטחון 338 בדבר המשא־ומתן.

בפעם זו יש התייחסות מפורשת למשא־ומתן בין הצדדים. עד כה לא חסרו נסיונות של תיווך, ושירותים טובים, אך כל אלה — לא משא־ומתן ישיר. ישראל תעמוד על המשמר, שלא יחול סילוף בנושא זה. המהווה את החידוש המשמעותי החיובי שבהחלטת מועצת הבטחון 338.

כיסופים לשלום בגבולות בני הגנה

בחלק האחרון של נאומה אמרה גולדה מאיר, כי ממשלת ישראל תשלח לוועידת השלום את נציגיה המוסמכים בהנחיה ברורה לעשות כל מאמץ להתקדם ולהגיע אל השלום, הנחיות לגופם של הנושאים יינתנו על־ידי הממשלה החדשה. גולדה מאיר מאמינה, כי הממשלה החדשה אשר תעמיד הכנסת השמינית, תקום, תבטא את הכיסופים של העם לשלום בגבולות בני־הגנה.

ועידת [illegible] חייבת להיות [illegible]

היא הוסיפה, כי על סף הוועידה [illegible] לבחון את [illegible]

[illegible] הממשלה של מדינות ערב. עוד תהיה עתה לכך במהלכם של הדיונים בוועידה: השקפתה של ועידת אלג'יר, דיוניה והחלטותיה, חייבים להוציא, אך לא נחדל מלקוות לתמורה, להשתחררות מעמדות קיצוניות ולגלות כל חוש למציאות כמות שהיא.

"הייתי רוצה — אמרה ראש הממשלה — שמנהיגי ערב ילכו אל ועידת השלום באותה כוונה חדורה אותה השאיפה המפעמת את העם והממשלה בישראל. אז תהיה הדרך לשלום סלולה בפני הצדדים גם יחד".

"הכנסת השביעית מסיימת את כהונתה לאחר המצוקות הקשות והנצחון החשוב במלחמת יום הכיפורים", אמרה גולדה מאיר והוסיפה: "ועידת השלום תיפתח עוד בתקופת כהונתה של הכנסת השביעית. אין לחשוך כל מאמץ על־מנת שמדינת ישראל, בימי כהונתה של הכנסת השביעית, תגיע להסכם של הפרדת כוחות ואף תשיג את היעד המרכזי של מדיניותנו: שלום קבע".

השתתפותה של ישראל בדיונים — אמרה ראש הממשלה — היא ללא תנאים מוקדמים. אין ישראל תובעת, שהצדדים האחרים יקבלו מראש את עמדותיה ואין ישראל מקבלת מראש את תנאיהם של הצדדים האחרים אשר נמסרו בהודעותיהם, המסבכות והלא־מפויסות. אולם כל עוד יהיה [illegible] להעלות את הצעתנו בנושאי הדיונים.

בסיום דבריה הסכימה גולדה מאיר: "הננו מודעים לקשיים ולמאבקים הנשקפים לנו. הננו ערוכים לסכנות, ואף־על־פי־כן — עלינו ישראל ילך לוועידת השלום כשר כחים, בלב שלם ובכל עוז. לא נני [illegible] לבאות את עם השלום לשוא. לא נחדל מלהתור להשיג שלום בלא, כפשוטו. שלום שהוא קץ למלחמה ופותח אפשרויות להתפתחות בלתי־מופרעת של חיי יצירה וקירבה לכל אחד מהעמים ובכל אחת מהמדינות בינות האזור".

[illegible]

בפתיחת ישיבת הכנסת השמיע יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו דברי תגובה על הטבח המחריד ברומא, ואמר כי חובה עלינו להתריע על ההתרגשות וההתכסנות שבגלה העולם נגד המרצחים. [illegible], תומכיהם ואלה שנתנו להם מחסה.

הודעת רה"מ אושרה בכנסת

(המשך מעמ' 1)

שום שהמערך מוכן להלוקה כי חרש של ארץ־ישראל המערבית.

ג. שם־טוב: אתה היית עם שניים בגדולי המטעים. בהזמורת האשליות וההטעיות. אתה [illegible] ראשה.

מ. בגין: הקיבוץ הארצי הצליח כבר להדיח את דיין — תסתפק בכך.

ג. שם־טוב: אתם מטעים את הציבור, בפתחיים את הסיסמה של "אף שעל".

ב. ידיד (גח"ל): אנחנו [illegible] על שלמות המולדת.

שלוש שאלות ל"חרות"

סערת הרוחות נמשכה גם בדברי הנואם הבא. יו"ר ועדת החוץ והבטחון חיים צדוק מן המערך, שיחד את [illegible] לפלמוס עם דברי בגין. לעניין השבויים אמר ח. צדוק, כי הנסיון מוכיח, שאי־אפשר לכרוך יחד שחרור שבויים משתי מדינות ערביות, כי הסיכר בסוריה אותם לכל שיקול המניפולטיבי ולכל השפעה בחוץ, ולו קשרנו יחד את שחרור השבויים ממצרים ובסוריה, סביר להניח, כי השבויים עדיין היו במצרים. אשר לעניין חסות האו"ם אמר צדוק, כי אין להתלהב, אך גם אין להתבהלה. שיחות הקילומטר ה־101 היו בחסות או"ם [illegible]. הוא הזכיר, כי ב־13 בנובמבר אמר מ. בגין בכנסת, כי הסכם שש הנקודות הוא הסכם של "קלות־דעת", אך בגלל הסכם זה הושג שחרור השבויים במצרים, ונשמרת הפסקת האש בים, ביבשה ובאוויר. להלן הציג ח. צדוק בפני הליכוד שלוש שאלות: האחת — האם הם מוכנים לוויתורים טריטוריאליים במו"מ עם ירדן? (קריאות ביניים של אנשי הליכוד בראשות ח. לנדאו: "אתה מציע שלטון של אל־פתח בירושלים... אתה מביא אמן עלינו [illegible]"). [illegible]

י. ישעיהו: אביא זאת להצבעה בכנסת, זהו ביטוי לא מקובל.

ח. לנדאו: זה ביטוי מן התנ"ך.

י. ישעיהו: יש בתנ"ך עוד ביטויים.

משאלה השניה שהציג צדוק: האם הליכוד מקבל את החלטת מועצת הבטחון 338 על פי הפירוש הישראלי? והשלישית — האם הליכוד מקבל את עקרונות החלטת מועצת הבטחון 242, על פי הפירוש הישראלי? על כך השיבו מספסלי חרות: בפירוש לא. יתר שותפי הליכוד — שתקו.

צדוק ציין, שאם זאת התשובה, הרי דיבורי הליכוד בעד הליכה לוועידת ז'נבה הם דיבורים ריקים, חסרי־תוכן, ואינם אלא אחיזת עיניים.

יצחק רפאל (מפד"ל) חייב את ההליכה לוועידת ז'נבה, אך הביע דאגה נוכח כירסום בעמדה האמריקאית. הוא דיבר נגד כל ויתור טריטוריאלי לירדן, כן מתח ביקורת על אי־שיתוף נציגי המפד"ל בהכנות לוועידה. ודיבר נגד השתתפותנו בדיונים בשבת.

בוועידה דנוה יש סיכון, אך מי שאינו מקבל על עצמו את סיכוני המלחמה — אמר י. חזן מהמערך, כי שאינו מוכן לפשרות, אין לו מה ללכת לז'נבה — הבקיע (אמר י. חזן). עלינו לבדוק את כל האפשרויות ולו גם כדי לשכנע את בנינו שאם יפרצו קרבות — הם לא יפרצו באשמתנו.

ב. פרוש (האגודה), מחה כמו י. רפאל לפניו, על חילול השבת בוועידה דנוה. אך בדבריו על הכבד הצדיני היה בתוך ממנו. פרוש אמר שאין לבקר את הממשלה על ויתורים ערב הוועידה. תמיד אמרנו וידענו, שכמים חייבים גם לתת. לא הגיעה עת לקבוע על מה יהיו מוכנים לוותר ועל מה לא.

ש. האונגר (ל"ע) אמר שאין מנוס מהתמודדות עם בעיית הפלשתינאים ולא יהיה קץ לסכסוך אלא אם כן ייתנו משקל מלא לפלשתינאים. האונגר הביע את צערו על כך שלא איפשרנו לערביי יהודה ושומרון לגבש נציגות, מכלהם רואים כמחבלים את נציגי הפלשתינאים.

י. הורביץ מהליכוד מחייב את ההליכה לז'נבה, אם כי אין לוותר על טפח בשטחי יהודה ושומרון.

כרמל: שלום־אמת יהיה פרי התפתחות

הליכוד אינו רוצה במלחמה, אך דרכו אינה יכולה להוליד שלום — אמר מ. כרמל מהמערך. השלום עם הערבים יושג בשלבים. שלום־אמת יהיה פרי התפתחות. קיים הסיכוי — אך לא יותר מסיכוי — שבוועידה נצעד את הצעד הראשון.

מ. וילנר מרק"ח קידם בברכה את ועידת ז'נבה והביע [illegible] מהממשלה לשנות את גישתה.

ק. כהנא (פועלי האגודה), דחה את חילול השבת בוועידת ז'נבה. לדעתו, יש להתנות את קיום ועידת ז'נבה בשחרור השבויים בסוריה.

ש. תמיר מהליכוד אמר, כי זה הממשלה גרמה לעצמנו [illegible] התמרון של ישראל ועתה עלינו להיאבק על זמן. אם בעניין השבת ויתרו — כיצד יעמדו בעניינים קשים יותר? שאל. מו"מ מבוסס על תן וקח. אך על הממשלה להודיע: האם היא מתחייבת שלא לסגת מהתורה שבעל־פה? האם בשום פנים ואופן לא תוותר על הגולן, ירושלים, עזה ושארם א־שייח?

כ. שחל מהמערך אמר, כי יש שינוי בגישת הערבים והוא בא בעצם הסכמתם לבוא לוועידת ז'נבה, אך בצד ההסכמה קיימת תורת חיסול ישראל בשלבים. לכן מסוכנת התחרות הבת־קיימת בישראל: מי מוותר על יותר. במורת־הלוחמה לא מקבל לוותר מראש. במורת־הלוחמה כל מה־כ נוקשה.

גולדה מאיר: הממשלה איננה מרתיעה מנכונות

בדברי הסיכום הורה ראש הממשלה, שהחלה ועידת ז'נבה ליום ה'. פתיחת הוועידה נדחתה בגלל כי ד"ר קיסינג'ר [illegible] על עניינים, בירור מסוג לא הצליח. [illegible] שיכנע את הערבים [illegible] לדחות הוועידה [illegible] ליום ו'. על אף [illegible] יכול היה קיסינג'ר לפנות את [illegible] פתיחת הוועידה [illegible] גולדה מאיר אמרה, שהיה [illegible] לו נפתחה הוועידה [illegible], אך אין זה הפעם הראשונה שאנו משתתפים בדיונים בימים [illegible] גם שומרי מצוות שבממשלה ישראל.

בהתייחסה לבעיית השבויים בסוריה אמרה ראש הממשלה [illegible] הולפת שבויים עם סוריה [illegible] המציאות האכזרה [illegible] שבויים בסוריה [illegible] ישראליים גם בידי [illegible] שאלה, הנשיא ניקסון, קיסינג'ר [illegible] גורמים ערביים, [illegible] אחרים פנו אל שליט סוריה זה דוחה את כל הפניות. כי יודע מה יחסנו אל השבויים.

אשר לחסות לוועידה אמרה, כי אין זה מקרה [illegible] נאמר שהוועידה תכונס בחסות או"ם. לא נאמר [illegible] תתקיים בחסות או"ם. [illegible] רק "התכנסות" היא [illegible] או"ם. ג. מאיר הביעה את [illegible] שארה"ב תתמוך בפירוש של כתב־ההזמנה.

ג. מאיר [illegible] י. רפאל מהמפד"ל. כאשר [illegible], שאנשי המפד"ל לא [illegible] בדיונים עם קיסינג'ר, כי [illegible] הדיונים שהשר רק אנשים [illegible] בנושאים אלה, [illegible]

י. רפאל: לא היתה [illegible] הסכמת.

ג. מאיר: אתה מכין דרך למשבר [illegible]?

רפאל: לא יהיה עוד [illegible]

ג. מאיר: המשבר הזה.

א. זילברברג (המערך) [illegible] בהמשבר הזו.

[illegible] (מוקד): [illegible] המפד"ל יצאו [illegible].

תכנית המערך ידועה — [illegible] ג. מאיר. אך מה [illegible] ליכוד? הליכוד מציע [illegible] לאוכי. [illegible]

אומר: [illegible] כי ממשלה זו — סכנה.

ג. מאיר — איננה נרתעת [illegible]. היא הסכימה לתיקון [illegible] ב־1970, להפסקת אש ב־1973. לו קיבלנו את הליכוד, היה צה"ל [illegible]

ועידת השלום נפתחת

(המשך מעמ' 1)

ישיבות המליאה תוך בישיבות הוועדות, ואילו מזכיר או"ם יכונה משקף כציר קיומם זה, ובאמצעותו גם להעברת מועצת הבטחון, על דיוני הוועידה. כך נקבע בהובנה המשותפת האמריקאית־סובייטית שאותה קיבל מזכיר או"ם שהזמין את כל המשתתפים לפיה ואשר תובעת כי ירן "שולחן ערוך" של ועידת השלום.

מגעים בין ראשי המשלחות

כל הסידורים הנהלים ימוכנו לפי כל הסימנים, במשך שעות הבוקר [illegible] לקראת פתיחת הוועידה. במגעים המתנהלים בין ראשי המשלחות המשתתפות לרבות השיחה שהתקיימה אמש בין מזכיר או"ם ד"ר קורט ואלדהיים לבין שר החוץ אבא אבן בעת ביקורו של מזכיר או"ם במטהו של א. אבן אמש. בפרברי ז'נבה, ובמיוחד הביקור [illegible] של שר החוץ אבא אבן עם מזכיר המדינה האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר שנקבעה להבוקר, כשעתיים וחצי לפני פתיחת הוועידה במעונו של ד"ר קיסינג'ר במלון "אינטרקונטיננטל".

נוסף לפגישות נהלות שהתנהלו בבוקר הישבה האחרונה, נערכו גם התייעצויות כמותיות יותר בין ראשי המשלחות הנמצאים כאן.

בין השאר נודע על שלוש סגרות שנערכו בין שר החוץ של ברה"מ ומצרים, א. גרומיקו וא. פהמי, ועל "פגישת עבודה" שנערכה אמש במטה של המשלחת האמריקאית בין שני המשבבים הראשיים של הוועידה, ד"ר הנרי קיסינג'ר ואנדריי גרומיקו.

סדר א"ב בנאומים

אם כי הדבר לא נמסר רשמית, נודע לנו, כי קרוב לוודאי שהסידורים המנהליים יהיו כלקמן: השפות הרשמיות של הוועידה יהיו אנגלית, רוסית וצרפתית; סדר הישיבה סביב השולחנות הערוכים נקבע לפי סדר אלפביתי, כך שמולהבה של משלחת ישראל יימצא בין שולחנות מצרים וירדן; גם סדר הנאומים ייקבע לפי הא"ב: לאחר דברי הפתיחה של מזכ"ל או"ם ד"ר ואלדהיים ויו"ר ישיבת הפתיחה ישאו דבריהם שרי החוץ של ברה"מ וארה"ב. קרוב להוודאי כי [illegible] לסיכומה של ישיבת הבוקר, בסמוך להפסקת הצהריים; סדר הנאומים של שרי החוץ של מצרים, ישראל וירדן נקבע גם הוא לפי הא"ב ונראה כי אלה יישמעו בישיבת הבוקר כי אלה יישמעו בישיבת אחר הצהריים.

עד לשעת כתיבת ידיעה זו טרם נודע אם ישיבת אחר הצהריים תהיה פתוחה, כמו ישיבת הפתיחה בבוקר. מאחורי שולחנותיהם של המשלחות יוקצו מקומות ליועצים ואילו ביציעי האולם הוקצו כ־150 מקומות לנציגי התקשורת ובראשם הנציגים מהמדינות המשתתפות בוועידה.

אלוף גונן יגיש תביעת דיבה נגד "הארץ"

פרקליטו של אלוף שמואל גונן עומד להגיש תביעה משפטית על פי חוק לשון־הרע נגד עתון "הארץ" בשל כתבה, שבה הואשם אלוף גונן — כאשר היה אלוף פיקוד הדרום — באחריות לאי־הפעלתה, כביכול, של מיתקן הצפה בתעלת סואץ ביום הכיפורים.

הכתבה פורסמה במקורה בכתב־העת הצרפתי "נובל אובזרווטר" ונבה נאמר בין היתר, כי שר־הבטחון משה דיין [illegible] כלפי האלוף גונן כי רק בגלל אי־הפעלת המיתקן "הגיע לך כדור בראש". "הארץ" העתיק כתבה זו בלי לבדוק את העובדות ופרקליטו של האלוף גונן, עו"ד ברוך שיפמן, טוען, כי יש בכך משום לשון־הרע.

המדובר בידיעה, שהופצה ממקורות מצריים, כי בצד הישראלי של התעלה היה מיתקן שאמור היה להבעיר אש לאורך כל התעלה, במקרה של נסיון צליחה מצרי. אולם בשבוע שעבר נמסר ממקורות מוסמכים בישראל, כי לא היה כלל מיתקן כזה, וממילא לא בא השר דיין בטענות נגד האלוף גונן בעניין זה — לא־כל־שכן לא אמר את אשר יוחס לו בכתבה.

הפגנות בלבנון נגד הממשלה

מאת סופר "דבר" לענייני ערביים

גם אתמול נמשכו ההפגנות האנטי־ממשלתיות בלבנון. בביירות נפצעו שלושה שוטרים כתוצאה מפגיעת אבנים ובצידון שרפו מפגינים צמיגים ברחובות והקימו מיתרסים.

המפגינים נושאים כרזות נגד יוקר המחיה [illegible].

אבן

(המשך מעמ' 1)

[illegible] הישראלי, בפגישותיו עם קיסינג'ר ועם גרומיקו, [illegible] שמצרים [illegible] שלא תעוזר את שאלת הפרדת הכוחות בתעלה [illegible] לפני כינוסה של הוועידה [illegible].

עוד אמרו המקורות, כי [illegible] בוועידה [illegible] ביום ו' ובשבת [illegible] אלה ידברו נציגי המשלחות לפי סדר [illegible]. לאחר [illegible] או"ם [illegible] עם [illegible] הוועידה [illegible] עד לחודש ינואר.

מקורות ישראליים אמרו שלמחר [illegible] יישא בישיבת הפתיחה נאום, [illegible] הוא [illegible] את [illegible] של [illegible]. אחר כוונתה של הוועידה בעיניה. כן יסקור את היחסים בין ישראל לבין מדינות ערב בעבר, ויעלה הצעות לגבי [illegible] אלה להיות.

כן סבורים, שאבן ידגיש את צרכי הבטחון של ישראל ואת הקורבנות כי בשום פנים אי אפשר יהיה להחזיר [illegible] של 1967, [illegible] למלחמת [illegible].

עם זאת, יבהיר אבן כי ישראל מוכנה לדון "בכל דבר" ובן [illegible] היא לגלות "גמישות" [illegible].

קרן סטיפנדיות לחנוך חקלאי
ההסתדרות [illegible] הפועלים החקלאים — המרכז החקלאי
משרד החינוך והתרבות — אגף לחנוך התישבותי

טכס הזכרון
לאישים שהונצחו ע"י מילגות לחינוך חקלאי
יתקיים ביום הראשון, כ"ח בכסלו תשל"ד (23.12.73) ד' דחנוכה, בשעה 4.15 אחה"צ, באולם "אהל שם", רח' בלפור 30, תל־אביב.
הטכס
המקהלה הפילהרמונית (בניצוחו של סטנלי ספרבר)
דברים: סגן ראש הממשלה ושר החינוך יגאל אלון
קריאה והקרנת התמונות של המונצחים
ציון לזכרו של אברהם הרצפלד
סיום

אנו אבלים וכואבים על מות בננו — חברנו
חיים שחם
היקר
נפטר לאחר מחלה ממושכת.
הלויה תיערך ביום ראשון, 23.12.73, בשעה 3.00 אחה"צ
המשפחה
ובית אשדות־יעקב — המאוחד

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של ראש משפחתנו היקר
צבי מנשוק ז"ל
הלויה תצא היום, יום ששי כ"ז בכסלו תשל"ד 21.12.73 בשעה 11.00 בבוקר, מבית [illegible] אל בית העלמין בכפר סמיר
האבלים:
אשתו צפורה
בתו חיה רענן
חתנו צבי רענן
הנכדים עפרה, יוסי ואהוד

יקירנו
יצחק הרן
איננו
הלויה תצא היום, יום ששי כ"ז בכסלו תשל"ד 21.12.73 מבית הלויות הצירוני ברחוב הנבה 5 אל בית העלמין בחולון
בדבר מועד הלויה נא להתקשר 411332
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים
המשפחה
רחוב שמשון 17 רמת־אביב

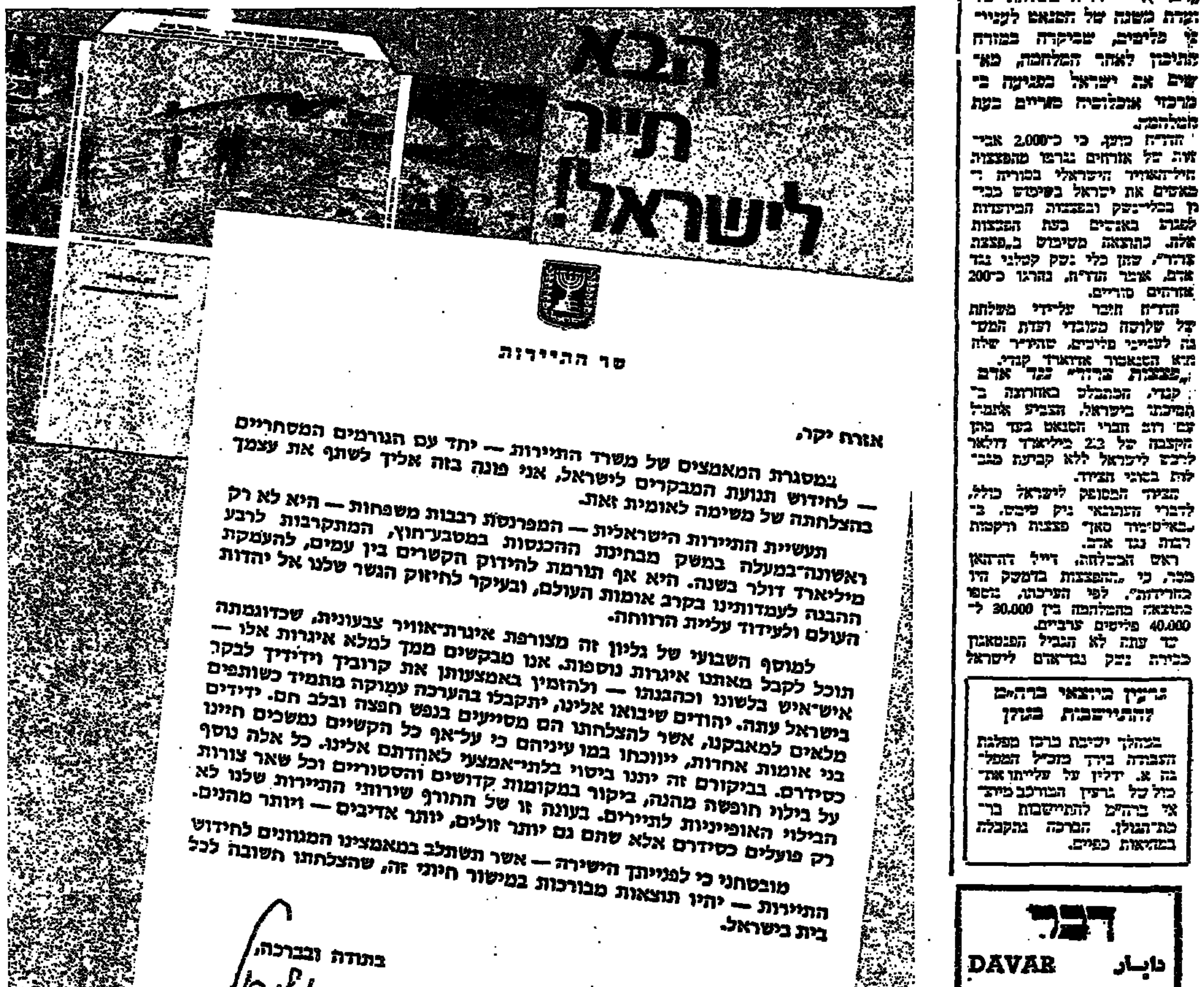

שר התיירות

אזרח יקר,

במסגרת המאמצים של משרד התיירות — יחד עם הגורמים המסחריים — לחידוש תנועת המבקרים לישראל, אני פונה בזה אליך לשתף את עצמך בהצלחתה של משימה לאומית זאת.

תעשיית התיירות הישראלית — המפרנסת רבבות משפחות — היא לא רק ראשונה־במעלה במשק מבחינת ההכנסות במטבע־חוץ, המתקרבות לרבע מיליארד דולר בשנה. היא אף תורמת להידוק הקשרים בין עמים, להעמקת ההבנה לעמדותינו בקרב אומות העולם, ובעיקר לחיזוק הגשר שלנו אל יהדות העולם ולעידוד עליית הרווחה.

למוסף השבועי של גליון זה מצורפת איגרת־אוויר צבעונית, שכדוגמתה תוכל לקבל מאתנו איגרות נוספות. אנו מבקשים ממך למלא איגרות אלו — איש־איש בלשונו וכהבנתו — ולהזמין באמצעותן את קרובך וידידך לבקר בישראל עתה. יהודים שיבואו אלינו, יתקבלו בהערכה עמוקה מתמיד כשותפים מלאים למאבקנו, אשר להצלחתו הם מסייעים בנפש חפצה ובלב חם. ידידים בני אומות אחרות, ייווכחו במו עיניהם כי על־אף כל הקשיים נמשכים חיינו כסידרם. בביקורם זה יתנו ביטוי בלתי־אמצעי לאהדתם אלינו. כל אלה נוסף על בילוי חופשה מהנה, ביקור במקומות קדושים והסטוריים וכל שאר צורות הבילוי האופייניות לתיירים. בעונה זו של החורף שירותי התיירות שלנו לא רק פועלים כסידרם אלא שהם גם יותר זולים, יותר אדיבים — ויותר מהנים.

מובטחני כי לפנייתך הישירה — אשר תשתלב במאמצינו המגוונים לחידוש התיירות — יהיו תוצאות מבורכות במישור חיוני זה, שהצלחתו חשובה לכל בית בישראל.

בתודה ובברכה,
משה קול
שר התיירות

— גזור ושלח —

לכבוד
משרד התיירות
ע"י פרסום שיפרין—נעמן בע"מ
שדרות קק"ל 92
תל־אביב

א. נ.,
נא להמציא לי בדואר, ללא תשלום, ______(*) איגרות־אוויר צבעוניות, לצורך שיגורן לחו"ל במסגרת המיבצע "הבא תייר לישראל".
חתימה ______

נא למלא בכתב ברור:
שם: ______
עיר: ______
רחוב, מס' בית: ______

(*) ציין מספר האיגרות המבוקשות (עד 5)

מרכז העבודה אישר סעיפי מצע המערך לבחירות

ממשלה החדשה בראשות המערך „תכלול את המפלגות אשר יתנו ידן לקווי יסוד משותפים"

מאת סופר „דבר"

מרכז מפלגת העבודה אישר אתמול פה־אחד את פרקי מצע המערך לכנסת השמינית, לרבות הוספות ושינויים. בסיום המצע כלולה הצהרה האומרת: „הממשלה החדשה אשר תקום לאחר הבחירות לכנסת בהנהגת המערך תכלול את המפלגות אשר יתנו ידן לקווי־יסוד משותפים. המערך ושליחיו בכנסת ובממשלה יפעלו בכל כוחם ומאודם להגשמת התכנית ולקיום ההתחייבויות שהמערך נוטל על עצמו במצע זה".

בין פרקי המצע שאושרו: שלום ובטחון, העם היהודי והתנועה הציונית, עלייה וקליטה, יחסים, מדיניות חברתית וכלכלית, מגילת זכויות לחייל המשוחרר, תחיקה משטר וזכויות האזרח, האזרחים הערבים והדרוזים.

בסוף אושרו פסקי המצע על יחסי־דת ועדות־המשנה את עיקרי עבודתן.

ספיר: בזכות העצמה הכלכלית

יו"ר ועדה למדיניות כלכלית וחברתית השר פ. ספיר אמר, כי איתנות התשתית הכלכלית של המשק היא שאיפשרה את עצמתו הבטחונית, את המשך העלייה וקליטתה, את הקידום בשירותים ובהספקה הסדירה לאוכלוסיה, ואת שמירת רמת החיים.

הוא הדגיש כי המצע מבטיח את זכויות החייל המשוחרר ומשפחתו בהשכלה, בתעסוקה, ובדיור ובעוד כמה ימים יאושר החוק שהוגש בנושא זה.

ספיר ציין כי המצע מבטיח שמירת השתרשות תנועה בתעשייה יהיה ענף כלכלי במשק. בינתיים יש לדאוג להלוות נטל הבטחון. נבוא צעדים לצמיחת רווחי מלחמה, המשך שיתוף הפעולה עם ההסתדרות, תוך שמירת סמכותה.

כן ציין את ההישגים הרבים לבני שכבות מצוקה בדיור, בהכשרה, בחינוך, בבריאות וכו'. דור א בימי חירום יש לדאוג להלשים — ואבן יסוד לכך הוא שכר הריאלי לעימום ושמירת הערך הריאלי של הקצבות והשכר. בסיום הדגיש כי המאבקים מוגבלים והם עם סולם עדיפויות הוך התרכזות בעיקר. „איננו מבטיחים הקלות מסים. אם המערך ירכיב את הממשלה הבאה — ואני מאמין ביכך — יהיה מצע זה שטר פרעון".

ספר על בן־גוריון

בדיור הציע צ. גוברין הוצאת ספר מבחר דברי בן־גוריון, ה־ שיוצע לעובדי כל משרדי הממשלה

לירושלים, ולשים דגש בפיתוח ענפי המתכת והאלקטרוניקה.

ב. רפסור דרש להתוות את הציונות הסוציאליסטית ולחיות במשטר של צנע, ולחיות כעם בכצור.

ש. שורש קרא להרחיב את ההכשרה המקצועית על בני הנוער, לפתח את מקורות המים כעדיפות ראשונה.

ד. בלוך קרא למתן הקלות אינטי־בירוקראטיות לישראלים שבאו להילחם. הממשלה שגתה בפתיחת האוניברסיטאות בשעה שסטודנטים רבים עדיין מגוייסים.

י. שוורץ תבע לחוקק חוק בעניין האומנים ובעלי מלאכה.

כ. ארם תבע עדיפות למשק הציבורי וצמצום הוצאות ראוותניות.

רחל ינאית בן־צבי אמרה כי אי אפשר להתעלם מתחולים כלכליים.

א. גינלבר שישב בראש הישיבה, הודיע כי הפרק הכלכלי מוסכם גם על מפ"ם.

בהמשך הישיבה בניהולו של א. ידלין הוא נפרד מכ. סודקים כמזכיר משנה אשר ההלך בכ. נצר. התביעה לביטול החסיבות — אמר תיוון לאחר הבחירות.

גלילי: תבנה עם מפ"ם

בהמשך הדיון מסר יו"ר ועדת המשנה לענייני מדיניות חוץ ובטחון השר י. גלילי סקירה על עבודת הוועדה, הוא אמר כי הוועדה עיינה מחדש במצע לאחר המלחמה כדי להתאימו לשינויים שחלו. הוא הדגיש את הסעיף במבוא המבקש להבליט את המגמות ההבדלות בין המערך ל„ליכוד" („אף שעל"). כן נוספו שני קטעים — אחד בשאלת הפירוזים וההסדרים המדיניים שיכללו בהסכם השלום, נוסף לגבולות הבטחון ולא כתחליף להם. והשני — על ירושלים המאוחדת, בירת ישראל. ופרק מיוחד על המשך הפעילות בשטחים, ובכללה למען הפליטים. כן נוסף קטע על יהודי סוריה ויהודי ברה"מ.

גלילי הדגיש כי בוועדה היו שיתוף והבנה עם מפ"ם, אשר הודיעה כי היא שומרת לעצמה זכות להבעת דעה ולהצבעה נפרדת בנושאי ההתנחלות, ההגדרה העצמית של הפלשתינאים — אך לא תבעה זכות להסתייגות פרלמנטרית.

לחזק סעיף ההתנחלות

ד"ר א. הראל תבע לחזק במצע את הסעיפים אודות העירבות שבהתנחלות. שהיוו בחלוקת נטל הבטחון יעל הצליח.

ד. קורן אף הוא הדגיש כי סעיף ההתנחלות רופף, וצריך להגיד במצע משהו לחברינו בהיאחזויות. „מיסמך גלילי" לא בוטל, אמר.

מ. טימל הציע כי הסעיף על היחסים עם ברה"מ ינוסח כך, שישראל תגלה נכונות לבחון את חידוש היחסים כאשר ייווצרו התנאים לכך.

בדברי תשובה למשתתפים, אמר גלילי, כי אין במצע אשליה „שהשלום הוא מעבר לדלת וליד מזוזה", ואין בו התעלמות מהצורך בהמשך ההתנחלויות.

צדוק: להשלמת חוקי היסוד

ח. צדוק, יו"ר ועדת המשנה לנושאי תחיקה, משטר וזכויות האזרח ציין כי המערך מבקש להשלים בקדנציה הבאה את חוקי היסוד. כדי לכנסם יחד לחוקת המדינה. בחוק זה ייכלל פרק מפורט על זכויות האזרח. כן ציין את הרפורמה המוצעת בשינוי שיטת הבחירות לכנסת ולראשי ערים; כן מוצע לבדוק מחדש את מבנה הממשלה וסמכויות המשרדים, תוך הזיוב תחלופה בתפקידים ממלכתיים.

במסגרת חופש הדת, אמר צדוק, כי בעיות אישות קשות חייבות להיפתר ע"י ההלכה — אך אם לא, יהיה צורך בחקיקה מתאימה, אך מבלי שתפגע בהלכה. כן יש פרק המדבר על שוויון זכויות מלא לערבים ולדרוזים.

הצעת רפורמות בשלטון המקומי

ב. יעקבי, יו"ר ועדת המשנה לשלטון מקומי, תכנון אזורי ואיכות הסביבה, העלה המלצות לגבי רפורמות בתחום גביית המסים, חלוקה מחודשת בסמכויות ובחיוב הממשלה והרשויות; תכנון ארוך־טווח בענייני איכות הסביבה וקידום פיזור האוכלוסין.

כאמור, כל הפרקים אושרו פה אחד בהצבעה. הצעה של ק. קריזמן להאריך כהונת רשות מקומית ל־5 שנים ולהגביל ראשות המועצה ל־3 קדנציות — תיבחן, הודיע א. ידלין.

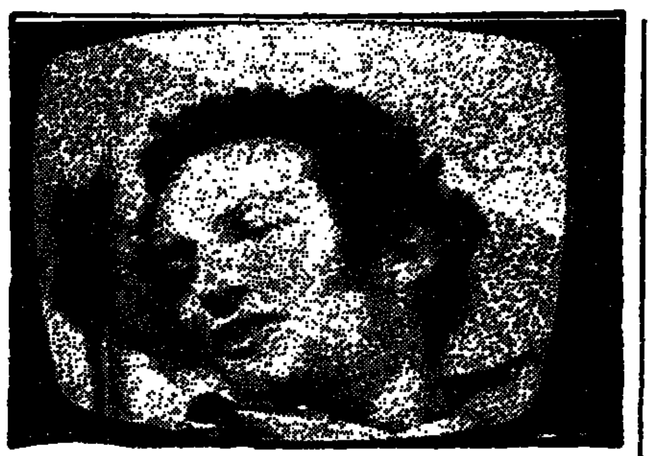

הטייס גבי גרזון, השבוי בסוריה, בראיון לטלוויזיה אירופית, ששודר שלשום בערב בישראל.

סוריה הבטיחה לקיסינג'ר יחס נאות לשבויים

ביירות, ע"ב, א.ב. וה.פ. — שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר קיבל הבטחה בעת ביקורו בדמשק ב־15 בדצמבר, ששבויי המלחמה הישראליים בסוריה זוכים ליחס נאות — כמסר בהודעה שפורסמה אתמול על ידי שגרירות ארה"ב בביירות. דברים דומים מסרו אמריקאים מסמליות של אתונה בפארים פקידים קיסינג'ר.

ההודעה מצטטת את דבריו של „אמריקאי בכיר", אשר ליווה את ד"ר קיסינג'ר במהלך ביקורו האחרון במזרח התיכון. לדברי ההודעה, הוסמך ד"ר קיסינג'ר על־ידי הסורים להעביר את ההבטחה הזאת לשלטונות ישראל.

דובר משרד החוץ האמריקאי פול הייר אמר אתמול בואשינגטון, כי יהיה זה ענין של ל... הצטער עליו אם יתברר שחיילים סוריים רצחו שבויים ישראליים במלחמת אוקטובר. הייר הוסיף, כי אינו יכול לאשר את הידיעות על רצח שבויים.

הצלב האדום: טרם נענתה הצעתנו

הצלב האדום הבין־לאומי הודיע אתמול בג'נבה, כי סוריה, ישראל ומצרים טרם השיבו עד כה להצעה שהוגשה להן לפני שבוע, להקים ועדות מעורבות לחקירה במעשי מלחמה שבוצעו במלחמת אוקטובר.

הארגון הבין־לאומי הציע את שירותיו בהקמת ועדות אלה. כל ועדה נועדה לכלול נציג של ישראל ושל אחת מארצות ערב, וכן נציג נייטרלי.

הדובר הישראלי אמר אתמול, כי ישראל עדיין „מעיינת" בהצעה. ממשלות אחרות לא הגיבו עליה כלל.

נורווגיה הביעה דאגה

שגריר נורווגיה בארץ ... אלבארה, הגיש אתמול לנציג סוריה, היסאם כילאני, איגרת הבביע בה דאגה לגורל השבויים הישראליים. דובר משרד החוץ הנורווגי אמר אתמול באוסלו כי שגריר סוריה הבטיח להעביר את האיגרת לממשלתו.

מרשאל אנדרי גרצ'קו, שר ההגנה הסובייטי, הגיע אתמול לביקור רשמי בהונגריה.

קרן תל־אביבית להלוואות לעצמאים שנפגעו עקב הגיוס

ועדת הכספים של עיריית תל־אביב—יפו החליטה ביום ד' על הקמת קרן משותפת לעירייה ולמוסדות ממשלה בסך שלושה מיליון לירות למתן הלוואות לעצמאים, שנפגעו מבחינה כלכלית עקב מצב החירום והגיוס מסדרוש. הקרן תעניק הלוואות. לפי כרהלים שייקבעו בימים הקרובים על־ידי ועדה מיוחדת. כן תקבע הוועדה את עקרונות הזכאות להלוואות.

כפי שנמסר, הכוונה היא שהסכום המקסימאלי של ההלוואה לא יעלה על 5000 ל"י בריבית של 11%, בלתי־צמודה למדד. ההלוואות יוחזרו ב־12 תשלומים חודשיים מיום קבלתן.

קשות וכן אותן התגשה של בקשה ההלוואה כן הקרן הנ"ל יפורסמו בקרוב על־ידי עיריית תל־אביב—יפו.

קבוצת פרופסורים מתארגנת לתמיכה באלון לראש־הממשלה

מאת חיים ליפשיץ, סופר „דבר"

קבוצת פרופסורים ומרצים אשר הפגינו לפני שבועיים למען שינויים במדיניותה של מפלגת העבודה והנהגתה „בזמן הקרוב", מארגנת תנועה (דוגמת את"א) שתתמוך „בכל זאת במערך" מול סיכויי „הליכוד" להצליח בבחירות.

כפי שנודע לי, עמדו אנשי קבוצה זו ליזום תביעה שתכתיר את יגאל אלון כראש הממשלה, אך יוזמה זו נגנזה בשלב זה.

קבוצת היוזמים זימנה למחר בערב כנס בהשתתפותם של סגן ראש הממשלה י. אלון וח"כ א. עופר.

בין יוזמי הקבוצה נמצאים: שמואל אטינגר, צבי יעבץ, עמוס סברסקי, אליהו כ"ץ, חיים אדלר, איתן ברגלס, א. דה־פריז, ירמיהו יובל, מתי פלד, יהדס בן־פורת, יוחנן פרס, ז. שחם, ד. מושביץ, א.ב. יהושע ואחרים.

בכרוז שפירסמה הקבוצה יוצאים היוזמים נגד הסכנה שיגבר כוחה של רשימת „ליכוד", דבר שעלול לבלום יוזמות להסדר מדיני ולהגביר את סכנת המלחמה.

הכרוז ממשיך ואומר: „למרות ריבוי הדעות במערך, אנו סבורים, כי יש בתוכו פוטנציאל של כוחות המסוגלים להכריע בעד שינוי בכיוון הנכון ולהביא לחידוש המדיניות וההנהגה בזמן הקרוב".

כפי שנודע לסופר „דבר", מטרת הקבוצה להיאבק מבפנים לשינויים בהנהגת מפלגת העבודה לאחר הבחירות. הכוונה היא לגרום לשינויים בצמרת הקיימת. שלפיהם את מקומה של השלישיה: גולדה — גלילי — דיין תתפוס החמישיה: אלון — אבן — ספיר — רבין — בר־לב.

חוגים יודעי־דבר במפלגת העבודה רואים ביוזמה זו, הכדורבנת ע"י גורמים שבתוך למערך ונתמכת מבפנים (ע"י בה שקרוי „מחנה היונים") משום הפרת „הסטטוס־קוו" בין מרכיבי המערך והשלכות שליליות לגבי עתידו.

נעצרו עוד ארבעה חשודים בהשתייכות ל„חזית השחורה"

4 חשודים נוספים בהשתייכות ל„חזית השחורה", הקבוצה האנרכיסטית שנחשפה ע"י המשטרה, הובאו אתמול לבית משפט השלום בתל־אביב.

החשודים הם דניאל הבר, אילן עידו, אליהו חולי, בני 20 עד 25, ונערה בת 19, פרידה צפנת.

המשטרה חושדת בהם בהפצת חוברות שבכללן בהן דברי תעבה הכתה למרד, אי־ציות לחוק והבריים בגנות הדגל הלאומי.

שלישום הובא בפני השופט חשוד אחר, בן 17.

הקבוצה נחשפה לאחר שפעלה בין תלמידי בתי־הספר באיזור תל־אביב המרכז והפיצה בקרבם חוברות הסתה. המשטרה חוקרת בסמוך חוקרים בי עבד מאחורי הקבוצה, ומי מימן את פעולותיהם.

החשודים לא הגיבו כלל על החשד שהועלה נגדם בבית המשפט.

השופט מבהם אילן שיוחרר אתם, בהסכמת המשטרה, בערבות הוריו. (ע)

מכשירות אוסטריה הקציבה 18 מיליון שילינג להקמת מבנה בווינה החמישה מיליון שילינג להקמת בית כנסת בעיר.

דיפלומטים קומוניסטיים בלונדון

„ברה"מ מעוניינת בקיום ישראל בגבולות בטחון"

מאת ק. ק. תאלה, פרשן „ג'ויש פרס"

לונדון, (ג'ופ"ע). — ערב כינוסה של ועידת השלום בז'נבה אמרו מקורות דיפלומטיים קומוניסטיים בלונדון, כי רוסיה איננה מעוניינת כל עיקר בהתפרקותה של ישראל. לדבריהם, מעוניינים הסובייטים שישראל תזכה לבטחון בגבולות שהיו לה לפני 1967, עם כמה תיקונים קלים.

הדיפלומטים הסובייטיים ציינו, כי ברה"מ היא אחת המדינות הראשונות שהכירו בישראל כמדינה עצמאית ואין היא רוצה שישראל תתפרק או תהרס.

המקורות הדגישו, כי זוהי הסיבה לכך שמוסקווה נמנעה עד כה מהתייצבות סופית ומוחלטת לצידם של הפלשתינאים. ועל כל פנים במה שנוגע לדרישות או לקבוצות הקיצוניות שלהם.

חידוש היחסים

אם אמנם יושג הסדר בוועידת דמנה, כי אז קרוב לוודאי שרוסיה תחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל וכן יעשו גם בעלות בריתה בגוש הקומוניסטי. הדיפלומטים אף ציינו, כי ייתכן שהמבעים יהודיה אפילו במועד מוקדם יותר, אם יתברר בשיחות ז'נבה שישראל מוכנה להסדר בדרך של מו"מ.

עם זאת, לא השתקף מדבריהם של הדיפלומטים הקומוניסטיים כל שינוי בסיסי במדיניותו של הקרמלין כלפי הערבים. ברה"מ מוסיפה להחזיק בתוקף בהתחייבות לתמוך בערבים והיא תומכת באופן מלא בדרישה הערבית בדבר נסיגת ישראל מכל השטחים הכבושים. אף על פי כן, מעוניינת רוסיה בהבטחת קיומה של ישראל. מסתבר, כי דבר זה אינו מתוך אהבת ישראל אלא בשל רצון לקיים יסוד מטריד של מתיחות פוטנציאלית באיזור אסטרטגי חשוב זה.

ברה"מ שילמה מחיר כבד

ברה"מ שילמה מחיר כבד. בשיעור של מיליארדי דולרים, תמורת דריסת הרגל שרכשה לעצמה במזרח התיכון. הדבר התבטא באספקת נשק וציוד בשיעור עצום למדינות ערב. חלק גדול מן ההשקעה הזאת הלך לאיבוד, ולמרות זאת מוסיפה מוסקווה להביע את נכונותה להמשיך באספקה זו של ציוד, ככל שהדבר יידרש לקוחותיה הערביים.

אי־אמון כלפי סאדאת

הדיפלומטים מודים עם זאת, כי רוסיה יודעת שאין היא רצויה בעולם הערבי וקשר בה רק ניצלו אותה הערבים לתועלתם־הם. הקורות לא השאירו כל ספק ביחס לעובדה, שמצד לכל מתייחסת מוסקווה באי־אמון לנשיא מצרים אנואר סאדאת. הרוסים חושדים בו, כי יחד עם מנהיגים ערביים אחרים הוא מנהל „פלירט" עם ארצות־הברית. הסובייטים מביאים בחשבון, כי הערבים עלולים לפנות לעבר אמריקה במידה גלויה ומלאה עוד יותר, כאשר אך יושג הסדר באיזור.

השפעת פייסל

יתר על כן, מוסקווה מתייחסת בחשדנות רבה לגוברת ההולכת אל התחזקותה של המערכת בעולם הערבי. נטיה זו מתגלמת באישיותו של פייסל, מלך ערב הסעודית, שהוא האיש הנותן עתה את הטון באיזור, תוך שימוש בנשק הנפט וברזרבות הכסף העצומות העומדות לרשותו.

הדיפלומטים הקומוניסטיים אינם מסופקים בכך, שהמנהיגים הערביים עלולים להרחיק את ההשפעה הסובייטית מן המזרח התיכון בו ברגע שיצליחו לפרק את ישראל לחלקים, שלא לדבר על השמדתה המוחלטת. מאידך, כל עוד ישראל קיימת באיזור יוצר הדבר מצב שבו אין הערבים יכולים להרשות לעצמם לחסל את ההשפעה הסובייטית.

עצרות המוניות של יהדות ארה"ב בימי החנוכה

ניו יורק, (עסט"א). — הקהילות היהודיות בניו־יורק ובערים אמריקאיות בכל רחבי המדינה מציינות את ימי החנוכה בעצרות עם אסיפות המוניות. מצעדי לפידים ואירועים אחרים, לאות תמיכה בישראל וכמחאה על התעללותה של סוריה בשבויי המלחמה הישראליים.

יעקב שטיין, יו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים בארה"ב, אמר בטקס הדלקת נר חנוכה, שנערך בעיריית ניו יורק, בראשותו של ראש העיר היוצא, ג'ון לינדסי, כי בראש דאגותיהם של יהודי ארה"ב עומדים שלושה עניינים מרכזיים:

● הבטחת גבולות מוסכמים ובני הגנה בין ישראל ושכנותיה הערביות, שהם צורך חיוני לשלום צודק ובר קיימא במזרח התיכון;

● צעדים שיבטיחו כי ועידת ז'נבה תחתור להשגת שלום אמת, שיכלול הכרה דיפלומטית ויחסים כלכליים בין ישראל ומדינות ערב;

● הדגשת העקרון, כי האינטרסים האסטרטגיים של ארה"ב במזרח התיכון מחייבים את קיומה של ישראל חזקה.

עצרת ידידות ישראל־הולנד, שאורגנה ע"י הרשויות המקומיות רעננה, ראשון־לציון וקריית־אונו, התקיימה שלשום בערב באולם „אורות" ברעננה, בהשתתפות כ־1000 איש. השגריר ההולנדי בישראל, ראשי המועצות ציינו בהערכה את יחס העם ההולנדי לישראל ולמאבקה.

הגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 51/73 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכו המספרים: 312466 ; 524136. בסך 50,000 ל"י זכה המספר: 281818. בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 067369 ; 699015. בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 408756 ; 447543 ; 622130 ; 704723.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־03168 ; 06609 ; 05390 ; 18775 ; 21443 ; 21518 ; 23589 ; 47553 ; 55968 ; 56756.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־04176 ; 04237 ; 06186 ; 08345 ; 18630 ; 18727 ; 26349 ; 28823 ; 36980 ; 39708 ; 43300 ; 43634 ; 44157 ; 48551 ; 48916 ; 52372 ; 53132 ; 53960 ; 54229 ; 54917 ; 65518 ; 67080 ; 72946 ; 79973 ; 92315.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1627 ; 1850 ; 5550 ; 5628 ; 7690 ; 7874 ; 9405.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0209 ; 0360 ; 0556 ; 0585 ; 0600 ; 0898 ; 1242 ; 1356 ; 1683 ; 1727 ; 1941 ; 1928 ; 2427 ; 2702 ; 2732 ; 3205 ; 3450 ; 3534 ; 3810 ; 4201 ; 4287 ; 4346 ; 4648 ; 4706 ; 4991 ; 5794 ; 6025 ; 6284 ; 6510 ; 6690 ; 6707 ; 7034 ; 7467 ; 7919 ; 8194 ; 9284 ; 9756 ; 9931 ; 3474.

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 1.

בסך 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 097267 ; 074802 ; 080894 ; 096539 ; 117011 ; 146456 ; 172359 ; 172375 ; 255852 ; 270797 ; 402144 ; 437641 ; 440082 ; 461515 ; 464602 ; 570342 ; 575770 ; 704134 ; 765764 ; 783983 ; 785593.

הדלקת נר חנוכה בקו צה"ל, בגזרת הארמיה השניה.

יוקם שירות־עבודה לאומי לסטודנטים

בהתאם להחלטת הממשלה על שירות עבודה לאומי לביצוע עבודות במקומות עבודה הסובלים מחסור בעובדים, לרגל הגיוס, תטפל מסגרת משותפת למשרד העבודה, שרות התעסוקה, משרד החינוך והתרבות, האוניברסיטאות והסתדרות הסטודנטים בארגון שרותי העבודה של הסטודנטים וכן של תלמידי הכיתות הגבוהות של בתי הספר התיכוניים.

על כך החליטו אתמול מנכ"לי משרד העבודה, א. גוראל ומשרד החינוך והתרבות, א. פלד יחד עם פקידים בכירים של שני המשרדים.

בשלב הראשון יאורגן שרות העבודה לסטודנטים שאינם מגוייסים בתפקידי הוראה והדרכה, בבתי ספר ובפנימיות נוער שחסרים בהם מורים ומדריכים עקב הגיוס.

לפי הצורך, יופעל שירות העבודה הלאומי במסגרת התקנות לעבודה בשעת חרום על מנת להקנות לעובדים בשרות העבודה הלאומי את הזכויות המובטחות לעובדים חיוניים, מבחינת התנאים הסוציאליים, הביטוח והשכר.

האוניברסיטאות יביאו את שרות העבודה בחשבון במתן תעודות הגמר.

תושבי ראשון לציון !

בראש וראשונה - טובת העיר

הצבע

יד

חנניה גיבשטיין - חייב להמשיך !

תע רשימה למועצת עירית ירושלים

תע

עצמאים למען ירושלים

מיסודם של:

בעלי מלאכה, מסחר, קואופרציה ותחבורה

מטה הבחירות:

התאחדות בעלי המלאכה

רח' בצלאל 26, טל. 232498

ת.ד. 2630 ירושלים

בירושלים — הצבע תע

בכל זאת...?

מלחמת יום הכיפורים חשפה את כשלון מדיניות הקפאון והסטטוס־קוו שהיתה מקובלת על הנהגת הממשלה, והביאה למרירות ולאכזבה מוצדקת בקרב רבים.

הלך רוח זה עלול להביא היום לחיזוקו של הליכוד ואולי אפילו להעלותו לשלטון.

אנו רואים סכנה גדולה בהתפתחות זו.

המפלגות המרכיבות את רשימת הליכוד, בראשות תנועת ה„חירות", דוגלות בתפישה המדינית שהביאה אותנו עד הלום. אנו רואים בחרדה את האפשרות שיגבר כוחה ותגדל השפעתה של רשימה זו בחיים המדיניים של ישראל, דבר שעלול לבלום יוזמות להסדר מדיני ולהגביר את סכנתה של המלחמה.

למרות ריבוי הדעות בתוך המערך, אנו סבורים כי יש בתוכו פוטנציאל של כוחות המסוגלים להכריע בעד שינוי בכיוון הנכון, ולהביא לחידוש המדיניות וההנהגה בזמן הקרוב.

ביטוי ראשון לכך אנו מוצאים, בין היתר, בכמה מהעקרונות החדשים של מצע המערך, ובעמדות שנקטו כמה מאישיו הבולטים.

אנו מזמינים אותך להשתתף בפגישה שמטרתה לסייע בהצבת סכר בפני רשימת הליכוד ולבחון את אפשרויות התמיכה במערך תוך חיזוק מגמות ההתחדשות בתוכו.

בין המשתתפים בדיון: ד"ר **ירמיהו יובל**, פרופ' **איתן ברגלס**, אלימ (מיל.) **ז. שחם** (זוניק), **דוד מושביץ**, אלוף (מיל.) **מתתיהו פלד**, **א. ב. יהושע**.

לפגישה הוזמנו סגן ראש הממשלה מר **יגאל אלון** וח"כ **אברהם עופר** שישתתפו בדיון.

אם אתה מסכים לנאמר כאן - גם אתה רוצה לשמוע עוד -

בוא במוצאי שבת, 22.12.73, בשעה 7 בערב **לדיון מדיני**

שיערך באולם „בת־דור", רח' אבן־גבירול 30, תל־אביב.

ראש העיר ת"א-יפו הוא איש מעשים ולא איש מעשיות.

את המעשיות - יספרו אחרים, ואילו המעשים מדברים בעד עצמם.

על המשמר 23.11.73
שרותי החירום בת"א ערוכים לאפשרות של שטפונות
25 קריאות עזרה היו אתמול בעקבות הגשם
עקב הגשמים האחרונים, ערוכים שירותי החירום של עיריית ת"א לקראת אפשרות של שטפונות, הפרעות תנועה ובצורות.

מבצעים עבודות תאורה ברחובות תל-אביב לשם הגברת הסכון ובטיחות
(ע). — מחלקת המאור בעיריית תל-אביב עוסקת בימים אלה בעבודות תאורה הדרושה בעקבות מספר בעיר, הלקן עבודות הדשות, ובהלקן השלמת תאורה ברחובות ובצמתים.

על המשמר 21.10.73
הלשכות הסוציאליות בת"א מטפלות גם במקרים מיוחדים עקב המלחמה

על המשמר 22.10.73
הובטחה אספקת עופות סדירה בת"א
בישיבת מינהלת החירום של עיריית ת"א נמסר, כי עקב הפעולות המשולבות שננקטו בימים האחרונים ע"י ראש עיריית ת"א ורשויות צה"ל הובטחה אספקת עופות סדירה לעיר.

הארץ 29.11.73
עת"א מכשירה מגרש חנייה גדול ברחוב לינקולן

הצופה 20.11.73
ממשיכים בסלילת כבישים בתל-אביב
מחלקת הדרכים בעיריית תל-אביב התארגנה בעקבות המלחמה להשלמת דחופות בסלילת כבישים, רצוף מדרכות ועבודות אחזקה שוטפות.

על המשמר 29.11.73

מינהל החרום בת"א אירגן שרות שרברבים

ידיעות אחרונות 24.10.73

לקט עתונות מס. 2 על תל-אביב בימי החרום

זה הזמן לרצינות ולאחריות -
זה הזמן של יהושע רבינוביץ'.

אמת
הצבע המערך לעיריית תל-אביב יפו

צעירי מפד"ל „מסוכנים"...

השר אלון טוען (בכנס הקבוץ המאוחד)
"...צעירי מפד"ל מסוכנים באשר הם מייצגים צרוף של אורטודוקסיה ולאומנות..."

אנו משיבים:

הסכנה למדינה היא בצירוף המדאיג והמסוכן של:
של: דת ולאום
הסכנה למדינה היא המדאיג והמסוכן של:
חילוניות ותבוסתנות
כך שהדבר בא לביטוי בעמדת „יוני" המערך.
מה שבאמת מפחיד אותם, ונראה להם מסוכן הוא:
צמיחתו של דור צעיר דתי לאומי מגשים ומתנחל, חלוצי ובעל שאר רוח הלוחם על עקרונותיו ודרכו ביושר ובאומץ ללא כחל ושרק, ללא כפיפת קומה, ללא ויתורי חולשה ושהשפעתו במפד"ל - גוברת!

תן יד לצעירי המפד"ל הנאבקים ענוך על דמותה של המדינה

הצבע **ב**

הדור הצעיר במפד"ל

ריב הרבנים...

ריב הרבנים הראשיים מוכיח:

אין הם מסוגלים לפתור את בעית פסולי החיתון.

הליברלים העצמאיים התחייבו לחדש בכנסת ה-8 את הצעת החוק של האוזנר והם יקיימו זאת.

הצבע **לע**

יד

השבוע ביד יצחק בן-צבי

יום א' ד' דחנוכה, שעה 10.30, באולם ה„יד", פתיחת ימי עיון וסיור בנושא:

"פרקים בתולדות ירושלים"

הפותחים:
גב' רחל ינאית בן-צבי — לזכרו של דוד בן-גוריון
ראש העיר מר טדי קולק — דברי פתיחה.
יום ב', ה' דחנוכה, שעה 08.00 בבית אגרון; המשך ימי העיון
יום ג', ו' דחנוכה, שעה 08.00 בבית אגרון; המשך ימי העיון
יום ד', ז' דחנוכה, המשך פידות ההרצאות, חגיגית, בשעה 17.00 באולם ה„יד"
ממצאים ארכיאולוגיים חדשים בצפון הבשן — מר דני אורמן
יום ה', ח' דחנוכה, בשעה 17.00
גוזה עין בוקק — פרופ' מרדכי גיחון
בשיתוף המחלקה לתרבות — עיריית ירושלים

הספריה לתולדות היישוב של יד יצחק בן-צבי פתוחה
בימים א'—ה' בשעות 09.00—18.30
ביום ו' בשעות 09.00—12.00

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה

מודיעה על פרסום חוזר למכרז פומבי מס' ג/1043

למשרת מזכיר משפטי בבית המשפט העליון
בהנהלת בתי המשפט, ירושלים

בדרגה — ד'—ג' של דירוג השירות המשפטי
הדרישות: חברות בלשכת עורכי הדין ונסיון של מספר שנים בעבודה משפטית.
הערה: במשרה מועסק עובד הרשאי גם הוא להשתתף במכרז.
בקשות על טופס מס. 2115 בצירוף מסמכים, יש להגיש ללשכה המחוזית בנציבות שירות המדינה ירושלים, בנין משרד ראש הממשלה, הקריה. פרטים על התפקיד הנ"ל אפשר לקבל בלשכה המחוזית של נציבות השירות בירושלים, טלפון 39241.
היום האחרון להגשת בקשות הוא 7.1.74 (י"ד בטבת תשל"ד)

31.12.1973

התאריך האחרון למשלוח חוברות

דבר לילדים לכריכה

אם טרם שלחת אלינו את החוברות מן השנה שעברה — הזדרז ועשה זאת!!!

זכור

החוברות צריכות להיות מסודרות על פי המספרים, כשמספר 1 למעלה.

הודעה לציבור

עירית פתח תקוה מודיעה בזה, כי ההגרלה הסביבית של פדיון אגרות הוב למוכ"י תשי"ט (1959) וההגרלה הרביעית של פדיון אגרות חוב למוכ"י תשכ"ב (1962), תתקיים בבית העיריה בחדר מס' 230 (קומה ג') ביום שלישי א' בטבת תשל"ד (25.12.73), בשעה 10.30 לפני הצהריים.
הציבור מוזמן.

י. פינברג
ראש העיריה
יו"ר מועצת המלוה

נהג,
לא כל אחד יכול להיות בחזית,
אבל כל אחד יכול להסיע חיילים הבאים משם!

האזינו

לדבר הרשימה הקומוניסטית החדשה בישראל — ר ק " ח

ברדיו
* בשבת, 22.12, בשעה 18.05 בערב
המשורר
תופיק זיאד
* יום א', 23.12, בשעה 7.30 בבוקר
יורם גוז'נסקי
המזכיר הכללי של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי

בטלויזיה
* ביום א', 23.12, בשעה 19.15 בערב
שיח אנשי אינטליגנציה בהשתתפות המורה
ד"ר אמיל תומא

רק השלום יביא בטחון!
אתם הרוצים בשלום — תנו קולכם לרקיח!

הצבע **ו** רק"ח

פרסם בדבר

הלוח החדש דבר

תפוקת העבודה בנמל אשדוד עולה על זו של אשתקד

מאת סופר „דבר" בדרום

בגלל מחירי ההובלה הגבוהים מבכל חיפה לערבה מארץ החדשים מעדיפים סוכני האניות להפנות אניות בהפתגה באשדוד. ...

רעיית הנשיא ביקרה בכפרי המיעוטים בגליל

מאת יואל דר, סופר „דבר"

רעיית נשיא המדינה נינה קציר ערכה אתמול ביקורים רשמיים בכפר הבדואי ביסמת טבעון, בקמה הצ'רקסי ובכפר הערבי עין מאהל ...

דבר ספורט

מבחנים יקבעו העולות והיורדות בליגות הכדורגל

הנהלת ההתאחדות לכ־דורגל החליטה אתמול ב־רוב קולות, כי בסוף העונה הנוכחית ייערכו משחקי מבחן, ובסיומם יקבעו ה־קבוצות שיעלו וירדו בשלוש הליגות.

ההחלטה, שנתקבלה ברוב של 14 קולות, לעומת התנגדותם של שני נציגי בית"ר, קובעת, כי שתי האחרונות בטבלת הליגה ה־לאומית יקיימו משחקי מבחן עם שתי הראשונות של טבלת כל א־חד משני המחוזות (צפון ודרום) בליגה א'. שש הקבוצות יתמו־דדו ביניהן בשיטת ליגת בת סי־בוב אחד, ושתי הראשונות יצטר־פו ל־14 הקבוצות בליגה הלאו־מית.

גם העליות לליגה א' והירידות לליגות ב' יקבעו במשחקי מב־חן. בליגות אלו ייערכו שני מב־חנים נפרדים, כאשר שתי האח־רונות בטבלת מחוז הצפון של ליגה א' יתמודדו עם ארבע ה־ראשונות (שתיים בכל מחוז) ב־טבלות המחוזות הצפוניים. כן אמורים הדברים גם לגבי המ־חוזות הדרומיים בליגות א' וב'. שתי הראשונות בכל אחד משני המבחנים יעלו לליגה א'.

הנהלת ההתאחדות נימקה את החלטתה, בהדגישה, כי זו הדרך הטובה ביותר נוכח המצב הקיים והיא אינה מקפחת שום קבוצה.

משחקי־בית קשים צפויים לשתי המובילות בלאומית

מכבי ת"א, המתחלקת ב"הולצה הצהובה" עם הפו־על כפר־סבא, תעמוד מחר ב"בלומפילד" בפני משוכה לא קלה בדמות קבוצת בני־יהודה.

אבל גם לכפ"ס לא מצפים "חיים קלים" בביתה, ירדנה. מכבי נתנ־יה, "התברגה" בין הבורות הצמרת בזכות נצחון חוץ מרשים בבאר־שבע. לכן אין ספק שהיא מתכוונת ברצינות לעשות זאת שנית מול המובילה בראש הטבלה.

כך או כך — שתי המוליכות ישחקו, אמנם, בביתן, אבל לא יוכלו מהמרים בפה מלא על נצ־חונן.

הפועל פ"ת — בית"ר ת"א

4 הנקודות שהשיגה פ"ת בשני המחזורים האחרונים הם מאזן, ש־אסור להתעלם ממנו. התנופה של פ"ת שהחלה בנצחון ה"דרבי" המשמח במשחק עם האלופה עשויה להגיע גם מהר נצחון ביתי על בית"ר, שלא סכנבה כל־כך במשחקה האחרון מול הרכב המ־סר של הפועל ירושלים.

התחזית: נצחון לפ"ת.

מכבי יפו — הפועל חיפה

המגרש צר־המידות מעניק ליפו מיקדמה חשובה, אבל לא מכרעת. אסור לשכוח שחיפה היא קבוצה הנתונה למצבי רוח וביום מוצלח היא עשויה "להפריך" כל תחזית מוקדמת, גם אם שיפו משחקת ב־צלחתיים והיכולת לא משכנעת.

התחזית: תיקו.

מכבי ת"א — בני־יהודה

בני־יהודה מחזיקה בתואר הבל־תי־רצוי של אלופת התיקו. שכן היא סיימה את 4 משחקיה הרא־שונים בתיקו. מה שיותר חשוב מבחינות ה"הוגים" היא העובדה שקבוצה זו טרם נוצחה העונה ויש לה כוונות להמשיך ולהבטיח על הבלתי־מנוצחות. למכבי ת"א, אבל גם, יתרון איכותי האורחי, אבל כי מוכן להכה, ללא ספק, על הנ־צחת?

התחזית: תיקו.

הפועל ת"א — בית"ר ירושלים

שתי הקבוצות נוצחו 1:0 במשח־קיהן נגד המוליכות ונצחונן לכבד כבהו כזבן סבם נצחון. עובדות אלה מדבורת על אפשרות של מאבק הריף ללא סיכויים תיאורטיים ברורים לצד זה או אחר. אלא שאסור לשכוח שת"א משחקת ב־ביתה והיא אינה יכולה להרשות לעצמה הפסד שני ברציפות במג־רשה.

התחזית: תיקו או נצחון לת"א.

מכבי חיפה — הפועל באר־שבע

שתי הקבוצות טרם מיצו את כלוא הפוטנציאל הטמון בהן ואחת מהן, באר־שבע, אף שקועה עמוק בתהתיה. באר־שבע תבואה, ב־ראי, לחקות את הדרוה, כבגרה על החיפאים בביתם בשבת שעב־רה. אולם חיפה אינה יכולה לאבד נקודות נוספות.

התחזית: נצחון לחיפה.

הפועל ירושלים — מכבי פ"ת

"גורי" ירושלים התחשלו ולכשו מעט נסיון ומחר הם יצפו לנצחון גם הראשון. הדבר יקל בעיקר כשום שמולם תתייצב קבוצה שבור־רה יוצאנה.

התחזית: נצחון לירושלים.

הפועל חדרה — הכח ר"ג

"העולה החדשה" מול האלופה — בימים כתיקנם לא קשה היה לקבוע את המנצחת. אבל כיום כשחדרה מנצחת והכח אינה מגלה את יכולתה האמיתית, צריך להת־חשב בעובדות החדשות והביתיות התודעתיות.

התחזית: נצחון לחדרה.

הפועל כפר־סבא — מכבי נתניה

ישראל פוגל וחבריו יצפו ליר־בה רצינית, אולם אין ספק שמול ההתלהבות של כפ"ס וכושר ההת־קפה שלה, אין לנתניה סיכויים רבים.

התחזית: נצחון לכפ"ס.

בליגה א'

מחוז הצפון: הפועל קרית־שמונה — הפועל מגדל־העמק; הפועל צפת — הפועל טבריה; בני־נצרת — הפועל קרית־אתא; הפועל נהריה — מכבי הרצליה; הפועל הרצליה — הפועל עכו; שמשון — הפועל טירת־הכרמל; הפועל ר"ג — הפועל נתניה; בית"ר נתניה — הפועל בזליאל.

מחוז הדרום: בית"ר רמלה — הפועל אשדוד; הפועל בית־שמש — הפועל חולון; הפועל די־מונה — מכבי רמת־עמידר; הפועל מרמורק — הפועל ראשל"צ; נס־ציונה — מכבי שעריים; הפועל לוד — הפועל באר־יעקב; הפועל יהוד — הפועל בת־ים; מכבי חולון — הפועל רמלה.

מפעל הנצחה לזכר בן־גוריון

ראשי מוסדות הספורט, שהגיעו ביום רביעי בשעת־בוקר לשדה־בוקר עם פר־חים על קברו של דוד בן־גוריון, החליטו לקיים מפעל הנצחה לזכרו של ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל. בימים הקרובים יכונסו ראשי מוסדות הספורט כדי לקבוע את מסגרת המפעל ההנצחה והיקפו.

קנדה מבקשת למנות נספח לאולימפיאדה

הוועדה המארגנת של המשחקים האולימפיים, שייערכו ב־1976 ב־מונטריאול, פנו להועד האולימפי בישראל וביקשו למנות נספח, אשר יטפל, ליד הוועדה, בכל הקשור להשתתפותה של המשלחת הישר־אלית באולימפיאדה.

הוועד האולימפי עומד בקשר עם ביסיבותיו הקרובות לבנות את הנספח, שיהיה כנראה אחד מאנשי הקהילה היהודית במונטריאול.

קלר תורם את הוצאותיו לספורט צה"ל

הנס קלר, יו"ר ההתאחדות הבינלאומית בענפי הספורט ה־כוניים, שהיה אורח הוועד האולימ־פי ומכבי עולמי במשחקי המכבייה האחרונה ואחר הצאוה בואו ל־ישראל שילמו עליו כאורחים, שלח המכבע בכתב. אליו צורף צ'ק, בו בבקש להרום את הוצאו־תיו לספורט צה"ל בהלהבת יום הכיפורים.

ארסנל — אברטון בליגה האנגלית

מחר ייערכו המשחקים ואחרו־נים של הסיבוב הראשון בליגה האנגלית, והם לבצעה הבהוגה ה־21. המשחק המרכזי יהיה כנראה בהי. והי בין ארסנל, הניצבת ב־מקום ה־12, לבין אברטון, הרביעית בטבלה.

המוליכה, לידס, תארח את קבו־צת ההתגית נוריץ (21) וליברפול, השנייה בטבלה, בפיגור של 7 נקודות תארח את מנצ'סטר יונייטד (19).

יתר המשחקים: דרבי (7) — טוטנהאם (16); קובנטרי (8) — לסטר (10); איפסוויץ' (11) — בירמינגהאם (20); מנצ'סטר סיטי (15) — ברנלי (3); וסטהאם (22) — סטוק (18); וולבס (17) — צ'לסי (13); שפילד־יונייטד (14) — סאותהמפטון (5).

● מועצת ההימורים הקציבה סך של 25.000 ל"י לקניית ציוד ספורט שיינתן לחיילי צה"ל.

הלוח החדש דרושים דבר

הנת"ד עלה ל־4.62 ל"י

בבורסה היו אתמול אירועים כבטים ומחזורים מבוצעים. הפעי־לות היתה שקטה.

בשוק המניות נמשך ההיצע הי־קסן. בלטו מניות "כלל", שער אחרים עלה ב־9.5 נק' נוספות. תוך מחזור של 1,000 ל"י ע"נ בלבד. ל"כלל השקעות" הופיע היצע של 115 אלף ל"י ע"נ. אך נקלט ללא שינוי. גם ב"כלל תע־שיות" וב"חברה המרכזית" נערך אתמול אקס. והשערים עלו. הסח־ר מן ביקוש קל לבורה של כניות כמו "הכשרת הישוב", "אתא", "אלקו" או "אמפא", אך כראה ש־ביקושים אלה היו מקריים ומכי־נים גרידא. בשוק המניות המחז־ור היה 528 אלף ל"י.

בכמויות למוד נרשמו ירידות בשערי אגרות בריבה אחדות. הי־נטיה היתה בדרך כלל למכירות. גם בענפים אחרים. אם כי תער־דות בטווח 69/68 נדרשו גם ב־עלית 2—3 עשיריות הנקודה. ב־שוק אג"ח היה מחזור של 5.97 מיליון ל"י.

בניגוד לתחזיות, מחיר הנת"ד לא ירד אלא להיפך, עד עלה בנקודה, ל־4.62 ל"י. הופיע בי־קוש בסכום של 3,000 ו־20 אלף דולאר ללא שינוי. המחזור — 45 אלף דולאר.

בשערי תעודות ההולייש נמשך ההיצע ועמם הירידות בשערים, ב־צמודים לדולר היתה, לשונת זאת, הכנמה עדיין חיובית והמחזור על 117 אלף ל"י.

ועדת מל"ח במחוז חיפה מפיקה לקחים

דרושה בדיקה יסודית בדירוג כמפעלים ו־ריותם רכב ו־כוחי־אדם ב־עת חירום — אלה הם כמה מן הלקחים שהפיקה ועדת מל"ח ה־מחוזית בחיפה, שסיכמה שלושם את דיוניה על לקחי מלחמת יום־הכיפורים.

יו"ר הוועדה ד"ר א. אילתי ד־סגן אל"מ (מיל.) כ. נצר, הגישו הצעות תיקון המגעות למיבנה ה־ארגוני של מל"ח, תוך סימת־לב ביוחדת להמשך הפעולה של מפ־עלים חיוניים בעת חירום.

לפי הוועדה המחוזית הצבעו לעיוך צוות מל"ח העליונה. ה־וועדה המחוזית ציינה לשבח את עבודתן של ועדות המל"ח שליד הרשויות המקומיות. (ע)

דנדי יונייטד מציעה בואה

קבוצת הכדורגל הסקוטית דנדי יונייטד פנתה וביקשה להתארח ב־ארץ כדי לקיים 2—3 משחקים. ה־סקוטים מציעים לבוא במאי או ביולי 1974 לתקופה של כשבועיים. ההצעה הועברה להתאחדות לכדו־רגל.

תל-אביב

שבוע חנוכה במוזיאון ת"א

● במוזיאון תל־אביב תוקרן ב־משך חג החנוכה סידרת סרטים לילדים ולנוער. הסידרה מבוססת על ספרות נוער קלאסית. הסר־טים שיוקרנו הם:

ביום א' 23.12 11.00 דוד קופר־פילד (1970) לפי צ'רלס דיקנס. במאי: דלבר מן. בהשתתפות: ריצ'ארד אטנבורו, אדית אבנס, רלף ריצ'רדסון; ביום ב', 16.00 אוליבר טוויסט (1948), לפי צ'רלס דיקנס. במאי: דוד לין. בהש־תתפות: אלק גינס, רוברט ניוטון; ביום ג' 11.00 קפטן נמו (20 אלף מיל מתחת לים), 1969, לפי ז'יל ורן. במאי: ג'יימס היל. בהש־תתפות: רוברט ריאן, נגס ניוטן; ביום ד' 11.00 באין משפחה (1958) לפי הקטור מאלו, במאי: אנדרה מישל, בהשתתפות: פייר ברסר; ביום ה' 16.00 באוצרות הקלברי פין (1960), לפי מרק טווין; במאי מיכאל קרטיס, בהשתתפות בסטר קיטון, טוני רנדל, ג'ון קרדין; ביום ו' 11.00 זרע הדרקון (1944) לפי פרל בוק. במאי: ג'ק קונר־אי. בהשתתפות: קתרין הפברן, אקים טמירוף, וולטר הסטן.

בית התנ"ך בתל־אביב

● תערוכת התנ"ך בדפוס ובאמ־נות שנוסדה בחסותו של דוד בן גוריון ז"ל פתוחה עתה בכל ימות השבוע בשעות 10—1 לפני הצהרים בבית התנ"ך בת"א, שד' רוטשילד 16 (מוזיאון ת"א לשע־בר). לקבוצות מאורגנות ולתלמידי בתי־הספר — אפשרות לבקר גם בשעות אחרות — לפי הודעה מראש להנהלת בית התנ"ך, טלפון 57760.

"אהל־שם"

● השבת, פרשת מקץ, ב־10 י. סברסקי — תנ"ך; ב־11 הרב פרידלנדר — תלמוד; ב־4 במסי־בה "עונג שבת" ירצה מר ס. פרלה על הנושא: "מלחמת גוג ומגוג לאור תקופתנו". הפותח: יו"ר "אהל־שם" — משה מלד־סטין; דברי אגדה — ד"ר ש.ז. כהנא.

באגודת סופרי יידיש בית־לייוויק

● במוצ"ש, 22 בדצמבר, ב־7 בערב, יתקיים קונצרט של זמר האופרה מישה רייצין אחרי שובו מסידרת הופעות בחו"ל, בתכנית מחודשת של אריות, שירים ושירי־עם. ליד הפסנתר: ברברה מאלחה. כרטיסים להשיג, יום־יום משעה 9—1 לפנה"צ, טל. 231830 ובערב בקופה משעה 6 בערב. לחברי ה־חוג "ידידי בית־לייוויק" ניתנת הנחה של 50 אחוז.

במועדון "בהוא"

● בליל שבת, 21.12.73, בשעה 8.45, תהיה המסיבה מוקדשת ל־הערכת המשורר יצחק לבזן עם צאת שיריו לאור. ישוחחו: פרופ' ישראל אפרת, וגבריאל קצנלסון. חנה ברא"ר תקרא משיריו. ה־פותח: ב. י. מיכלי.

בהיכל הרמב"ם תל־אביב יהושע בן־נון 48

● צ"ה ביום א' בית בכסלו התשל"ד נר חמישי דחנוכה (23.12.73), בשעה 7 בערב, תת־קיים בחוג מסיבה צנועה הדלקת נר חמישי ושיחתו של כבוד הרב רבי נתן צבי פרידמן שליט"א על: "חנוכה בהלכה ובאגדה". אור־חים רצויים. הכניסה חפשית. בא לדייק!

ארגון אמהות עובדות תל־אביב

● מחר, בשבת, 22.12.73, ב"בית אשכולי" רחוב ביתראון 9 יד אליהו, מסיבת חנוכה בהשתתפות: אורה נמיר — מזכירת ארגון אמהות עובדות תל־אביב; לילי בנחום — חברת מזכירות א.א.ע. ת"א.

חיפה

עיריית חיפה "משען" מועדון הפנסיונרים ע"ש גרוזנאי בחיפה

● במוצ"ש, 22.12.73, ברח' י.ל. פרץ 32, במועדון הנ"ל, תתקיים מסיבת חנוכה. בתכנית: 1) בר־מה; 2) תכנית אמנותית.

החברה לחקר המקרא בישראל — מחוז חיפה — כנס לומדי מקרא

● לרגל הופעת פירושו של פרופ' מ. זר־כבוד על ספר קהלת, ול־פתיחת עונת הלימודים תשל"ד מטעם החברה לחקר המקרא, יתקיים ביום א', ד' דחנוכה תשל"ד (23.12.73) ב"בית המורה" רחוב ארלוזורוב 92 חיפה, בשעה 5 אחה"צ. בתכנית: ברכות — נצי־גי מוסדות תרבות וחינוך; הר־צאות: ד"ר הכ"י גבריהו — יו"ר החברה לחקר המקרא ביש־ראל; פר' ב"צ לוריא — עורך "בית מקרא"; פרופ' מ. זר־כבוד, יו"ר הסניף בחיפה: על "גישתי לספר קהלת". הפנחה: הרב יעקב גיל.

עיריית חיפה — האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט

● במרכז לתרבות ע"ש פבזנר, רח' פבזנר 54, ביום שבת 22.12 בשעה 5.30 אחה"צ מגות חג אמנותית בהשתתפות דליה פריד־לנד — סיפור וזמר. תומן קרון — זמר; במרכז לתרבות וחברה ע"ש אבא חושי, רח' א.ה. סילבר, יזרעאליה ביום שישי, 21.12.73 שעה 9.00 בערב מועדון צעירים "סוס־סוס" תכנית חג בהשתת־פות: רותי גבון, יוני גברי; תד מורת הסגנונות; ביום שבת, 22.12.73 שעה 11.00 בבוקר, ד"ר אדיר כהן: "גבורה ומלחמה — בספרות העברית החדשה"; ביום ב', 24.12.73, בשעה 8.00 בערב, במת הקולנוע: "הקונפורמיסט" ב. ברטולוצ'י. דברי מבוא: יוסי ארון; במרכז לתרבות ונוער "צ'ארנה" רח' דגניה 46, קרית־חיים, ביום שבת 22.12.73 בשעה 4.30 אחה"צ מגות חג למשפחה בהשתתפות: אורד פדר: "אנו עושים תיאטרון", "פיפטרון" — תיאטרון בובות; במרכז לנוער ותרבות "גנים" רח' הגנים 21, ביום שבת 22.12.73 שעה 7.00 בערב, במת חג למשפחה בהש־תתפות: אורד פדר: "אנו עושים תיאטרון", להקת אף אוזן וגרון; ביום א', 23.12.73 שעה 7.00 בערב במת הקולנוע: "תפוס את הגנב" במאי: אלפרד היצ'קוק; במרכז לתרבות וחברה ע"ש רוט־שילד, מרכז הכרמל, ביום שבת 22.12.73 שעה 11.00 לפנה"צ, פרופ' צבי קורצוויל "החשיבות הלאומית של חנוכה". מנחה: חיים ינקלוביץ; ביום א' 23.12.73 שעה 7.00 בערב, פגישה עם ה־משוררת אגדה עמיר: "האשה ו־האם בשירה העברית". מנחה: תמר פרימור; בבית ההסתדרות, קרית אליעזר, רח' צה"ל, ביום שבת 22.12.73, שעה 11.00 לפני הצהריים, יעקב גיל: "ההקבלות בין החשמונאים למדינת ישראל"; המחזור להשכלת עם מודיע: א. כיתות הכנה לבגרות נפתחו את־מול, יום חמישי, 20.12.73. ב. תיכון ערב למבוגרים. בי"ס דו־שנתי להשכלה תיכונית — ה־לימודים מתחדשים בכל הכיתות ביום ראשון, 23.12.73, שעה 6 בערב. ג. במסגרת ההרשמה לאולפן אינטנסיבי, עברית לעולים חד־שים, שייפתח בתחילת ינואר 1974. פרטים והרשמה: המחלקה לתר־בות מרכז אודשחיין, רח' י. ל. פרץ 20, טל. 662044.

לוח נתניה

דירות למכירה

לבכירת דירות נהדרות עם כל השכלולים בשכונות היפות בנתניה ● סידר בונה נתניה בונה והוד השרון. פרטים במשרד רח' הרצל 51. טלפונים — 053-23956 053-28934.

מכירות

● בהזדמנות מכונת כביסה "הו־בר" אוטומטית כולל אחריות ו־ביטוח. משפ' ציברמן, ליאון בלום 18, בין 16.00—21.00.

● למכירה מקרר "אמקור" דגם "פאר" במצב מצויין. 5.50 ל"י. טלפון 732196.

דירות להשכרה

● להשכיר דירה בחולון 2½ חדרים, ריהוט חלקי. להתקשר לטלפון 613193.

כלי נגינה

● תקליטים במחיר מגוחך, החל מ־12 לירות, אבילאה, הנביאים 6.

● דרושים פסנתרים משומשים. אבילאה, שפרינצק 3, טלפון 644393.

● דרושים אקורדיונים משומשים עד 80 בסים, בכל מצב. אבילאה, הנביאים 6, טלפון 663395.

● כל קוראי דבר המבקשים בה־יותם למכירה בהודעות, חי־פה, תל־חי 14, כ"ל 662716, פל־מון.

מקררים

● מקור המקררים!!! מוכר קר־נה מהליף ותיקן, הזדמנות — אמקור 10 ב־390 ל"י, "קרה" לוינ־סקי, לוינסקי 92 ת"א טלפון 829554.

דירות למכירה

● חברת "גן" בונה למכירה די־רות בכל הגדלים ובכל חלקי פתח־תקוה. בתכנון וביצוע המעולים של חברת "גן" (הלוואות ומש־כנתאות לא צמודות). "גן" חברה לבנין, חיים עוזר 20, פתח־תקוה.

מכוניות

● ב"פיאט" נתניה תמצא כל מכונית חדשה או משומשת. תנאים מיוחדים למוסכים וקיבוצים. רח' הרצל 44. טל. 053-23453.

פרסם בדבר — הלוח החדש דבר

למוסד ציבורי גדול

דרושים מפעילים

להפעלת מחשב סנציורי

מקום העבודה: תל־אביב.

תנאי השכר ייקבעו לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בליווי קורות חיים ותיאור מפורט של השכלה, נסיון במקצוע הפעלה ורקע צבאי —

יש להגיש לת.ד. 7061, תל־אביב 61070, לסמ' 15 (124) לא יאוחר מיום 25.12.73.

מוסד ציבורי מציע:

1). משרת מנהל חשבונות ומנהל אדמיניסטרטיבי

השרות באירופה לתקופה של שלוש שנים. ידיעת השפה הצרפתית על בוריה הכרחית.

2). משרת מנהל חשבונות עצמאי

השרות באירופה לתקופה של שנתיים לפחות. ידיעת השפה הגרמנית הכרחית.

הכישורים הדרושים:

א) השכלה לפחות תיכונית;

ב) נסיון מעשי בעבודה של 5 שנים.

מועמדים עד גיל 50 הדוברים בשפה העברית מתבקשים לפנות עם קורות חיים בצרוף המלצות ותמונה לת.ד. 7472 ירושלים.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל · משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

דרושים:

מהנדס בנין

לאחר שירות צבאי, בעל נסיון בתכנון ובמעשה למשרה מלאה בהוראה.

רצוי בעל נסיון ורשיון הוראה.

אדריכל

לאחר שירות צבאי, בעל נסיון בתכנון ובמעשה למשרה מלאה בהוראה.

רצוי בעל נסיון ורשיון הוראה.

● מקום העבודה — ביה"ס להנדסאים (מבוגרים) קרית הטכניון.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב בלבד להנהלת ביה"ס, ת. ד. 4459 חיפה, מיקוד 31040 ולצרף קורות חיים.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל · משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על

ההתכנסויות לקראת פתיחת שנה"ל תשל"ד בביה"ס בחיפה

התודעות להלן הנן תזכורת בדבר ההתכנסויות בנוסף למכתבים האישיים אשר נשלחו לכל הסטודנטים הממשיכים והחדשים בכל המגמות ובכל המסלולים, ובהם פרטים בדבר הערכות ביה"ס להוראה בעת חרום.

הודעה לתלמידים ממשיכים

ההתכנסות לסטודנטים הממשיכים הינה עפ"י המגמות והמסלולים:

המגמה	המסלול	יום ההתכנסות	שעה	מקום
אלקטרוניקה	יום	23.12.73	10.00	בביה"ס בקרית הטכניון
אלקטרוניקה	ערב	23.12.73	17.00	בביה"ס בקרית הטכניון
בניה	יום	24.12.73	10.00	בביה"ס בקרית הטכניון
בניה	ערב	24.12.73	17.00	בביה"ס בקרית הטכניון
אדריכלות	יום	24.12.73	10.00	בביה"ס בקרית הטכניון
חשמל	יום	26.12.73	17.00	בביה"ס בקרית הטכניון
חשמל	ערב	26.12.73	17.00	בביה"ס בקרית הטכניון
תעשיה וניהול	יום	25.12.73	10.00	בביה"ס בקרית הטכניון
כימיה	יום	25.12.73	17.00	בביה"ס בקרית הטכניון
כימיה	ערב	25.12.73	17.00	בביה"ס בקרית הטכניון
מכונות	יום	30.12.73	10.00	בביה"ס בקרית הטכניון
מכונות	ערב	30.12.73	17.00	בסניף ביה"ס בבת גלים

הודעה לתלמידים חדשים

ההתכנסות הראשונה לכל הסטודנטים החדשים שאושרו ללימודים לשנה א' בכל המגמות (יום וערב) התקיים בהסות

שר העבודה מר יוסף אלמוגי

בבנין בית־הספר בקרית הטכניון ביום ד' 26.12.73 בשעה 11.30.

*

ביה"ס שולח ברכה חזק ואמץ לכל התלמידים באשר הם ומביע תפילתו לשובם בשלום.

התעשיה הצבאית

למפעלי התעשיה הצבאית באזור ת"א והמרכז

דרושים עובדים לעבודות "יצור והרכבה

אם ברצונך בעבודה מעניינת ואפשרות ללמוד מקצוע הננו פונים אליך להצטרף למשפחת חרשי הנשק בישראל.

* בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו רח' ג' מס' 8 הקריה ת"א. טל: 258166 ת. ד. 6397 מיקוד 61060.

תן מנדט לשלום, תן כוח לביטחון

אמת — הצבע המערך

זה הזמן לאחריות - זה הזמן של יהושע רבינוביץ

הצבע אמת לעירית תל-אביב-יפו

מכתב גלוי:
זוהי מפלגתך, יצחק בן־אהרון!

ליצחק בן־אהרון, שלום רב,

הגיעונו דבריך בטלוויזיה בהם הזהרת כי קול למפלגות הקטנות הוא קול ל„ליכוד".

כתומכי „מוקד" שאלנו עצמנו אם אתה צודק ולא מצאנו צדק בדבריך.

לך, לא פחות מלנו, ידוע כי יש חברים במפלגת העבודה היושבים בה „על גדר" ו„על תנאי". רק שלשום אמר מרדכי בן־פורת בכנס רפ"י, כי נציגי רפ"י אינם מובטחים למערך ולממשלתה. אתה — ולא אנחנו — שמעת בכרכז העבודה את דברי דיין ואיומיו, כי אם לא יקבלו את דעתו בשאלה הפלשתינית „יעזוב את המפלגה" ו„לא ילך לגדל פרחים בנהלל".

אתה יודע טוב מאתנו כי כמחצית ממצביעי המערך מגשימים את רעיונות „הליכוד" ורבים מהם עשוי לתמוך גם בממשלת „הליכוד" ולהצטרף אליה. וכמונו ממש יודע אתה כי נציגי „מוקד" התחייבו להצביע נגד כל ממשלה „ליכוד" ונגד כל ממשלה עם ה„ליכוד" בכנסת.

אף על פי כן אתה קורא לשומעיך להכניס לכנסת, במקום קבוצה של צירי „מוקד" שדרכם קרובה ביותר לדרכך, קבוצה של צירי מערך שכמה מהם נוטים אחרי דיין הצלול לעבור את הגדר לחצר „הליכוד".

הפעם שאפשר לומר על דבריך הוא, שזוהי טעות גסה וצר שגם אתה נתפסת לשטיפת מוח זו אם לא כששף כי אז, לפחות, כשותף.

במועצת ההסתדרות היתה סיעתנו היחידה שקיבלה את דעתך כי, לכבשה, הרחת, והיחידה שתבעה את המשך כהונתך כמזכ"ל. האם שוב החלטת לפזר הבטחות שרק „מוקד" תהיה מוכנה אחר־כך לממשן? אנו נעשה זאת גם הפעם ברצון ונצביע נגד כל צירוף־כוחות עם „הליכוד", אך אין לנו שום סיבה להאמין בהבטחות הרשמיות הלא־רכמיות של המערך. להבטחה שדיין־ילך יש בעינינו אותו משקל שהיה להבטחה שבן־אהרון יישאר.

וכשאתה קובע כי הקולות שנאסוף יהיו קולות לחיזוק „הליכוד" אינך מבאיר לנו את הברירה אלא לקבוע בפשטות ובצער, כי אנו רואים קולות רבים מאלה שתגייס למערך, כתגבורת לידידך — דיין ופרס, וכחיזוק למגמה להקים ממשלת „ליכוד" ולהיפטר ממך ומרעיונותיך.

ואיננו מוכנים להמוך בחלק מקולנו באלה, גם כאשר בן־אהרון הוא הפונה ומבקש זאת מאתנו.

הבל שמצאת לנכון לידות אבן בקבוצת אנשים שלא תמצא קרובה ממנה בשום מקום במפה הפוליטית. אם אמרנו שבדבריך אלה אתה כורת את הענף שעליו אתה יושב בתוך מפלגתך, עדיין אמרנו מעט.

ונבסה למצוא את המשותף לאחר־הבחירות, כאשר תסיים את תפקידך כגייס־קולות ותחזור לתפקידך האמיתי כאחד מבעלי המחשבה הרעננה בהגותת־העבודה.

בברכת חברים,

פרופ' פנחס אביבי,
ד"ר מנחם ברינקר,
מתי מגד,
עמוס עוז

ירושלים, 20.12.73

אתה מקים את הממשלה!

אחרי הבחירות יקים המערך את הממשלה הבאה, שתחרוץ את גורל השלום.
אל תלך שולל אחרי הפניקה שמייצר המערך, כאילו יש סכנה של השתלטות הליכוד.

לפני כל בחירות חוזר המערך על תרגיל „האופנועים של בגין" — ותמיד נעלמת הסכנה בשעת ספירת הקולות.

אבל אתה יכול לקבוע את הרכב הממשלה הבאה!

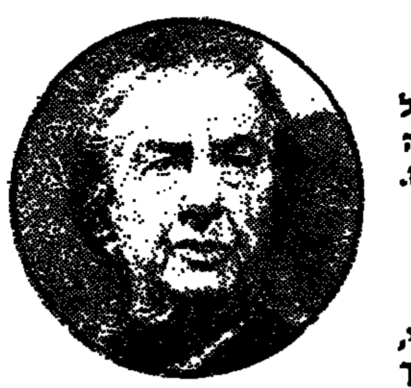

אם תצביע בעד המערך

והוא ישמור על כוחו — יהיה זה אישור למדיניות של גולדה — דיין — גלילי, מדיניות של סיפוחים וחבלה בשלום, של מחדלים נוראים ומלחמה כל שנה שנתיים. אחרי רעידת האדמה — שום דבר לא ישתנה!

אם תצביע בעד הליכוד

והוא יעלה בבחירות — אתה מחזק את קו דיין-גלילי, ומחסל את היונים במערך. הממשלה הבאה של המערך תהיה „ממשלת ליכוד לאומי", בהנהגת דיין — בגין — ממשלה של „אף שעל", „ארץ ישראל השלמה", „זבנג וגמרנו".
אחרי רעידת האדמה — יבוא אסון גדול עוד יותר.

אם תצביע בעד מ ר י

והוא יעלה באופן משמעותי — אתה מחזק את היונים במערך. הם ייווכחו לדעת שהציבור רוצה בשלום, ודוחה את דרך הסיפוח. אתה מסלק מן הממשלה את דיין וגלילי, ואולי גם את גולדה מאיר.
אחרי רעידת האדמה — יבוא סוף סוף המיפנה.

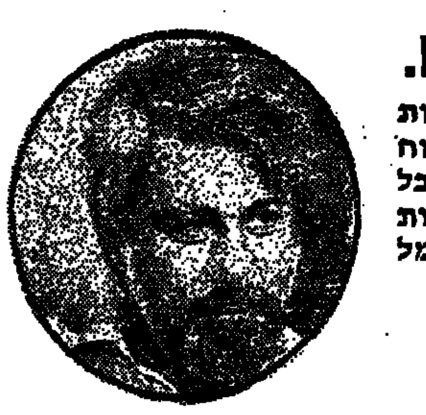

אנחנו צבא הקבע של השלום.

נדאג שלא תוחמץ שום הזדמנות לשלום, נעמיד לרשות השלום את הצוות הפרלמנטרי המיוחד במינו שלנו, בכוח מוגבר. נבלום את אנשי הסיפוח והמלחמה נתמוך בכל מעשה של הממשלה המוביל לשלום, נעודד את כוחות השלום בעולם הערבי, הרואים באורי אבנרי את סמל שאיפת השלום של ישראל.

קול למערך - קול למדיניות הקיימת.
קול לליכוד - קול לדיין וגלילי.
קול למרי-קול ליונים של המערך. קול נמו לשלום.

ש מרי השולם הזה

עזור לנו! התקשר עמנו! קבל חומר הסברה! רח' בר־כוכבא 71, טלפון 283288/9, ת"א.

התגרה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ

מפיצי **CATERPILLAR** בישראל

לידיעת לקוחותינו:

לרגל ספירת מלאי,
יהיו מחסני החלפים של חברתנו
סגורים
בימים המפורטים להלן:
חולון:
יום ה' 27.12. ויום ו' 28.12.
חיפה:
יום ג' 1.1.74 ויום ד' 2.1.74

ההנהלה

משרד ראשי — אזור התעשיה החדש, חולון, רח' המנור 8, טלפון 856125

סניף חיפה — כביש ההגנה, מפרץ חיפה, טלפון 729024

קופת־חולים מחוז חיפה

תורנויות לילה בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות

1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. מ־12 בחצות עד 7 בבוקר במגן דוד אדום. טלפון 101 ובמפרץ חיפה, טלפון 713232. ראה סעיף 8.
3. בימי שישי ובערבי חג מ־4 עד 5 אחה"צ.
4. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה"צ ומ־4—5 אחה"צ.

ב. התחנות התורנות

1. כרפאת פרישמן, רח' פרישמן 4. טלפון 62195 לחברים מהסניפים: פרישמן, אחד העם, שדרות ארים, יבנה, ד"ר גליקר, כרמל, נאלה, הל־עמל, הליכה, וקבוץ גלויות.
2. כרפאת קרית אליעזר, רחוב צה"ל, טלפון 535226 לחברים מהסניפים: קרית אליעזר, קרית אליהו, בת גלים, עין הים, מחנה דוד, וקרית שפרינצק.
3. כרפאת ר"ש במרו, הכרמל, רח' אלהנן, טלפון 86868 לחברים מהסניפים: בונן — אחוזה, ר"ס — כרמל, הכרמל, הכרמל הצרפתי והדממה.
4. כרפאת נוה שאנן גלבוע, סכבת טרומפלדור א. 3 טלפון 222131 לחברים מהסניפים: נוה שאנן, ילדים בירגר, גלבוע, ודמות רמז.
5. מרפאת קרית חיים מזרחית, טלפון 721331 לחברים מהסניפים: קרית חיים מזרחית, [illegible], קרית ביאליק, קרית בוצקין, קרית שמואל וצור שלום.
6. כרפאת קרית ים א', שדרות ורבורג, טלפון 721553 לחברים מהסניפים: קרית ים א', קרית ים ב', קרית ים רסקו וקרית חיים מערבית.
7. מרפאת [illegible] — קרית אתא, טלפון 722384 לחברים מהסניפים: עוזיאל בן צבי, פינסקר, קרית זהב, קרית בנימין וקרית התימנים.
8. תורנויות לילה מ־12 בחצות עד 7 בבוקר:
   א. בתחנת מגן דוד אדום. החברים הגרים בשטח שיפוטה של עירית חיפה, פרט למפרץ, המשתייכים למרפאות המפורטות בסעיפים 1, 2, 3, 4.
   ב. במפרץ חיפה „סקסי ביאליק", טל' 713232, לחברים הגרים במפרץ חיפה המשתייכים לבריאות המפורטות בסעיפים 5, 6.
   ג. בכל יתר המרפאות במחוז חיפה קיימים סדרי תורנות עבודה בהתאם למודעה בלוחית המודיעין במרפאה ובאיזור הרופא.

ה. תורנות מעבדה: במעבדה המחוזית בשדרות ארלוזורוב 54, טלפון 532107 לחברים מכל סניפי המחוז.

ה. תורנות מקרים כירורגיים: להופים בשבתות ובחגים, במחלקה הכירורגית רח' אבן גבירול 8. שעות תורנות: בימי שישי וערבי חג מ־4 עד 5.30 אחה"צ. בימי שבת וחג מ־9 עד 11.30 לפנה"צ.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה

בהקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, —בשעות 8 בערב עד 12 בלילה (פרט להדר יוסף מ־8—11) במרפאות דלהלן:

1. מרפאה אילון, התורנות מגורה באורה זמני. החברים מסניפי: אילון, יד אליהו, [illegible] עממי ג' ורמת שאול יפנו למגן דוד אדום, רח' מאזיה 13, טל' 101. על החדש התורנות נודיע ב־זמן.
2. מרפאת התקוה ב', רחוב זיו פינת רח' ברכיהו, טלפון 31133 — לחברים מסניפי: התקוה א' וב', נכסת, כפר שלם והחלק הקרוב ליד־אליהו.
3. מרפאת הדר יוסף, רחוב קהילת ורשה מספר 10—13 טלפון 778095 בשעות 8.00 עד 11.00 בלילה לחברים בסניפים: הדר־יוסף, נוה שרת, צהלה, רמת־החייל, תל־ברוך וכן לחברים מהשכונות הקרובות לסניפים.
4. מרפאת נוה שאנן, רחוב יסוד המעלה 61, פינת לוינסקי טל' 33483 לחברים מסניפי: נוה־שאנן, השיבמון ופלורנטין.
5. מרפאת קסוביץ, רח' ודה קסוביץ 36, פינת יהודה המכבי טל' 444494 — לחברים מסניפי קסוביץ, [illegible], רמת־אביב. עייך כניס החלק מבארי — לפי רצון החברים היכולים לפנות לקסוביץ או הל־נורדוי — לפי בחירתם.
6. מרפאת תל־נורדוי, רח' דב הוז 1 פינת מנדלי 21, טלפון 245233 — לחברים בסניפי: הל־נורדוי, אלהרוי, [illegible], גלביץ, הנמל, רפופורט, החלק מבארי — לפי רצון החברים היכולים לפנות לנורדוי או קסוביץ לפי בחירתם.
7. מרפאת קריה שלום, רח' [illegible] 12 טלפון 822715 לחברים בסניפי קריה־שלום והסביבה.

הערה:
א. אחרי השעה 12.00 בלילה ועד שעה 7 בבוקר מתקיימת תורנות לילה במד"א ברחוב מאזיה 13, בטלפון 101.
ב. החברים מסניפי: מנדלי, ברית, כר־אוד, אוליפנט, שבזי, „יונה הנביא" ו[illegible] — הזקוקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום רחוב מאזיה 13, טל' 101.

ב. תורנויות ערב שבת

בימי שישי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רחוב מאזיה 13, טלפון 101.

ג. 1. בית מרקחת, במרפאת מנדלבוג — רח' אלנבי 75, טלפון 614467, בין השעות 2.30 5.00 אחה"צ.
2. בית מרקחת, ברחוב [illegible] 42, טלפון 289221 בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.
3. מעבדה, במנהמי — בין 4—5 אחה"צ.

ד. תורנויות שבת וחג

1. מתקיימות בין השעות 9.00—11.00 לפנה"צ במרפאות:

גלביץ	— טל' 242870
התקוה א'	— טל' 32573
[illegible]	— טל' 828180
הדר־יוסף	— טל' 775095
יד־אליהו	— טל' 34278
יונה הנביא	— טל' 55579
כפר־שלם	— טל' 31546
מנדלבוג	— טל' 614467
נוה־שאנן	— טל' 33483
קרית־שלום	— טל' 822715
קסוביץ	— טל' 444494
רמת־אביב	— טל' 412294
רמת־החייל	— טל' 771162
הל־נורדוי	— טל' 243233

משעה 1.00 בצהריים עד 8.00 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום רח' מאזיה 13 טלפון 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז. במרפאת מנדלבוג, רחוב אלנבי 75, טלפון 614467.
א. רופאי א.א.ג. ורופא עיניים בין השעות 9.30—11.30 לפנה"צ.
ב. כירורג בין השעות 9.00—12.00 לפנה"צ.
3. תורנות מעבדה לכל סניפי המחוז, במנהמי, רחוב זבוטינסקי 34, טלפון 284242, בשעות 9—11 לפנה"צ, 4—5 אחרי הצהריים.

בית מרקחת מחוזי במרפאת מנדלבוג, רחוב אלנבי 75, בין השעות 9.30—12.00 לפנה"צ, 4.00—5.00 אחה"צ.

הערה:
בית המרקחת המרכזי, רח' אלנבי, פתוח בימי א'—ה' משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל · משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

הודעות למועמדים חיפה

1) מועמדים שנרשמו
א) אשורי קבלה למועמדי תשל"ד שנרשמו לפני המלחמה נשלחו.
ב) מועמדים מגוייסים שהאשור לא הגיע לידם מתבקשים להתקשר בגלויה עם ביה"ס.
ג) מועמדים מגוייסים אשר טרם פעלו עפ"י הודעתנו הקודמת בעתונות בה בקשנו להתקשר בגלויה לעשות כן בגלויה.

הסתיימה הרשמת מועמדים לכתות מסלול־יום בחיפה במגמות הבאות:

2) סיום ההרשמה

הנדסאי בניה	הנדסאי מחשב
הנדסאי אדריכלות	הנדסאי תעשיה וניהול

3) המשך ההרשמה
נמשכת ההרשמה למסלול יום בחיפה לכתות הבאות:

הנדסאי חשמל	הנדסאי אוירונוטיקה
הנדסאי פיזיקה	(הנדסה תעופתית)
הנדסאי מכונות	הנדסאי כימיה (לרבות מזון)
הנדסאי אלקטרוניקה	הנדסאי פלסטיקה
(נשאר מספר מקומות מצומצם)	
הנדסאי בניה (למועד מרץ)	

4) מסלול ערב
נמשכת ההרשמה לכתות מסלול הערב בכל המגמות.

הערות:
א) מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב) הלמידים/ות המשתתפים/ות בלימודי יום נהנים/ות מהלוואה מטעם משרד העבודה.
ג) חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד בשעור 50%.
• פרטים והרשמה:
ביה"ס הארצי להנדסאים חיפה ת.ד. 4459 מיקוד 31040.

אוניברסיטת הנגב

המזכירות האקדמית

מ ו ד י ע ה

שנת הלימודים תשל"ד מתחילים
ביום ראשון כ"ח כסלו תשל"ד 23.12.73

א. כנס תלמידים
כל התלמידים, ותיקים וחדשים כאחד, מוזמנים לפגישה עם נשיא האוניברסיטה הרקטור. בפגישה ינתנו הסברים על הסידורים שנקבעו לשנת הלימודים ועל הזכויות המוכרות של התלמידים בשנה זו.
הפגישה תתקיים ביום ראשון 23.12.73 בשעה 11.00 בדיוק באולם קולנוע „קרן" בבאר־שבע.
ההשתתפות בפגישה חובה על כל התלמידים.
הלמידים שעקב שרותם הצבאי לא יוכלו להופיע לפגישה, מתבקשים להודיע על כך בגלויה למזכיר האקדמי ולציין שמם וכתובתם והפקולטה בה הם לומדים, כדי שניתן יהיה לשלוח להם חומר הסברה בכתב.

ב. ייעוץ
הלמידים שטרם קיבלו ייעוץ מתבקשים לפנות טלפונית או בכתב למזכירות החוג/מחלקה שלהם כדי לתאם מועד לייעוץ.

ג. מעונות
לידיעת הסטודנטים שקיבלו מעונות: הקליטה במעונות ברגבה בימים 19.12.73 ו־20.12.73.
סטודנטים מגוייסים, או בני משפחותיהם, שלא יכלו להופיע במועד, מתבקשים להתקשר בכתב או טלפונית עם מזכירות לשכת דיקן הסטודנטים בקמפוס בית תיאס בבאר־שבע, טלפון 057—71241 קו פנימי 85.

שעת חרום!

בשעת חרום כבימי רגיעה
אנו דואגים ל:
- **חנוך דתי**
- **מוסדות תורה וישיבות**
- **שמירת שבת וכשרות**
- **שרותים דתיים וקהילתיים**
- **רבנות פעילה**
- **שכונים לזוגות צעירים**
- **שיפור איכות החיים בעיר**
תל אביב

הצבע ב לעירית תל־אביב ולכנסת

חזק את נציגות המפד"ל בעירית תל־אביב ובכנסת
הכבטחת צביונה היהודי של המדינה ושל הגדולה בערי ישראל

חזית דתית לאומית, המזרחי - הפועל המזרחי

הלוח החדש — דבר

מפ"ם על הדחת דיין ותכנית אלון

בישיבת הועד הפועל של הקיבוץ הארצי הוחלט, כי יש להדיח את מר דיין מתפקידו (אחרי הבחירות).

בישיבה זו הודיע מנהיגה של מפ"ם, כי „תכנית אלון לעולם לא תביא שלום".

דוברי המערך עבודה-מפ"ם טוענים, כי אם לא יושג עתה הסכם שלום, תבוא עלינו מלחמה מתמדת. יוצא, כי תכנית אלון היא שתביא עלינו מלחמות חוזרות.

הרי היא לעולם לא תביא להסכם שלום,

לדעת מר יערי.

זוהי דרכו של המערך

זהו „הצוות" אשר בידיו קורא המערך להפקיד את גורל העם ועתידו.

אזרחי ישראל,

עיניכם הרואות:

המערך, מוכה הפירוד והמבוכה, אינו מסוגל לנהל את עניני האומה.

תנו אמונכם בליכוד למען הקמת ממשלה חדשה בישראל,

על יסוד ליכוד לאומי שתביא לעם בטחון ושלום.

הצבע חל טעמ

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

נערה בדוית רוצה להתגייס לצה"ל

מאת יואל דר, כופר „דבר"

נערה בדוית, בתו של קצין בכמר־הגבול שנפל לפני שני־יים בעת קרב עם מחבלים בגבול לבנון, פנתה אתמול ריבכית לרעיית נשיא המדינה נינה קציר וביקשה לגייסה ל־צה"ל. זוהי הפעם הראשונה שבת לאיתהדיה מבקשת לשי־רת בצה"ל.

המבקשה היא גבלא צאלח צנדי, משבט ערב אל־סבדיה היושב בכפר המהדגי ביסבת סבעון. הנערה, שזה עתה מל־או לה 17 שנים, ניצלה אתמול את ביקורה של רעיית הנשיא בבמפעל „עסקי" בקרית־שבעון שבו היא עובדת ושטחה בפניה את בקשתה.

„אני מבקשת ממך", פנתה הצעירה לרעיית הנשיא בעב־רית טובה, „להפעיל את השפ־עתך על שלטונות צה"ל ש־יסכימו לגיוסי. אנו הבדוים אזרחי ישראל, ושומה עלינו לשרת את מדינתנו מדינת יש־ראל, והשרות בצה"ל הוא הר־בה הן לגברים והן לנשים. אז מדוע לא יחול גם עלינו אנו הנשים הבדוויות; מדוע לא יקבלו אותנו בהתנדבות".

רעיית הנשיא הבטיחה להע־ביר את בקשתה של הנערה לשלטונות צה"ל תוך צירוף המלצה חמה.

מרכזות טלפונים ניידת לחברון

במיבצע הסעה מיוחד הביא את־מול משרד התקשורת מרכזת טל־פונים ניידת גדולה לחברון. המר־כזת הוצבה בקריית־ארבע ליד ה־אתר שבו מוקם והולך הבניין של מרכזת־הקבע במקום.

המרכזת הגיעה בדרך הים מאוסטריה הוסעה בכבישים הה־רריים מנמל אשדוד לחברון היותה מיבצע־הובלה מורכב. בהרכבת השקיע משרד התקשורת 2.5 מילי־ון ל"י. קיבולת הוא 900 מספרי טלפון, והיא תאפשר לספק את הביקוש במקום במשך תקופה נ־כרת. כיום פועלת בחברון מרכזת־יד המכרתת 800 טלפונים, מהם כ־170 בקרית ארבע.

מרכזת טלפונים נוספת לבאר־שבע

בסוף השבוע שעבר הציב משרד התקשורת מרכזת ניידת בת 1000 מספרי טלפון בבאר־שבע. מרכזת זו תקל בינתיים את לחץ הבי־קוש לטלפונים בעיר. בעוד כשנה תופעל במקום מרכזת טלפונים חדשה בבניין שכבר הושלם ועתה מתקינים בו ציוד רב.

ישראלי שגורש מדניה חשוד בזיוף דרכון

אליעזר בלכה, בן 29, מפתח־תקוה, החשוד בזיוף דרכון, הו־בא אתמול לפני שופטת־השלום הראשית בחיפה מ. ודליבסקי ש־ציוותה על מעצרו ל־15 ימים לחק־ירה.

באיכות המשטרה סגן בבית־המשפט, כי החשוד יצא באוגוסט את הארץ באופן בלתי־חוקי ב־אניה „ארקדי", באמצעות דרכון מזוייף.

כתב עתיים בחיפה מציין, כי הועלה חשד, שהאיש קנה ימים לפני צאתו דרכון ישראלי ב־500 ל"י מתושב תל־אביבי ועזב את הארץ לאיטליה, לאחר שעבר את ביקורת הדרכונים בנמל חי־פה. החשוד שהה בצרפת, באנג־ליה, ובהולנד, ובהיותו בדניה, ס־פר, גנבו שני ערבים מזוודה ש־לו שהכילה את חפציו והוא נו־תר ללא אמצעי מחיה.

אולם, משטרת דניה גילתה כי הדרכון שבידיו מזויף ולפיכך נע־צר ונשפט באשמת זיוף הדרכון לשלושה חדשי מאסר. בתום הת־קופת מאסרו הוטס לישראל וב־נמל התעופה לוד נעצר שנית כ־חשוד בזיוף הדרכון. המשטרה ממשיכה בחקירה. (ע)

טרמפיסטית התלוננה על נסיון אונס

צעירה מרעננה, בת 22, נפצעה אתמול בבוקר לאחר שקפצה מ־מכונית שהנהג ניסה לאנסה.

הצעירה הופיעה במשטרה לדוו־שה התבולה, וסיפרה, כי היא תו־שבת רעננה, ומחכה כמנקת הד־תחבורה המהירה לטרמפ ליד הד־כבה מרחוב ארלוזורוב בתל־אביב.

נהג מכונית „סוסיתא" הסכים לקחת אותה, אך כעבור זמן מה סטה מן הדרך וניסה להקיף או־תה. הצעירה הצליחה לזנק מן המכונית תוך כדי נסיעה ליד ה־פארק הלאומי ברמת־גן, ותוך כדי כך היא נפצעה וקיבלה טי־פול רפואי.

לכתב עתיים נודע, כי זהותו של הנהג ידועה לחוקרים. (ע)

18 מילגות לקידום נערים ו־נערות שוחרי־מדע הועמדו לרשו־תו של פרופ' א. ד. ברגמן, סגן נשיא האוניברסיטה העברית ב־ירושלים, לציון יום־הולדתו ה־70.

משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, ביטוי ומשק
מכרז כפי 158/73

מוזמנות בזה הצעות מהורים לאספקה כ־10 טון פוליסילאן מ־סוגים שונים.

מפרט ונוסח השתתפות במכרז אפשר לקבל במחלקה לנכסים, בי־טוי ומשק, משרד החקלאות, הק־ריה תל־אביב, רח' ד' 10ב' חדר מספר 12 בכל ימות השבוע ב־שעות העבודה.

את ההצעות יש להגיש במע־טפה סגורה אשר עליה יש לרשום „מכרז 158/73" ולהכניסה לתיבת ההצעות הנמצאת במשרד החק־לאות המחלקה לנכסים, ביטוי ו' משק, הקריה תל־אביב, רחוב ד' בית מספר 10ב' קומה ג.

להצעה יש לצרף ערבות בנ־קאית בגובה של 10% מערך ה־הצעה.

מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 3.1.74 שעה 11.00.

אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

דבר רק"ח

ועידת ז'נבה — סיכוי היסטורי

ועידת השלום בז'נבה יכולה להצליח, עשויה להיות מיפנה היסטורי ביחסים בין ישראל לבין העמים הערביים, להביא לשלום צודק ובר־קיימא

במה תלויה ההצלחה? קודם כל במדיניותה של ממשלת ישראל.

אם ממשלת ישראל תתבע סיפוחים טריטוריאליים ולא תכיר בזכויות הלאומיות הצודקות של העם הערבי הפלשתינאי — היא תכשיל את הועידה ותגרום לחידוש המלחמה.

לכן יש חשיבות עצומה לתוצאות הבחירות לכנסת.

לכן אתה שרוצה בשלום, בהבעת אמונות כמחנתיים הדתיים, אל תצביע בעד מפלגות הקואליציה הממשלתית (המערך, המפד"ל, ל"ע), כי הממשלה הודיעה מראש, שהיא תתבע בז'נבה סיפוחים ותכלול את זכויות העם הערבי הפלשתינאי, את זכותו להקים מדינה פלשתינאית, אם ירצה בכך, ואת זכויות הפליטים.

אל תצביע גם בעד „מוקד", אשר בלהטוטי לשון מחפה על מדיניות הממשלה ותובע סיפוחים טריטוריאליים.

אל תצביע בעד הליכוד (גח"ל ושותפיו), אשר עמדותיו עוד יותר קיצוניות ותוקפניות, מובילות למלחמות אין־סוף ומונעות כל סיכוי לשלום.

ישנה רק מפלגה אחת, אשר מעריכה נכון את המצב, אשר ראתה את הנולד ונאבקת באופן עקבי נגד המדיניות הכלכלת ובעד השלום: זוהי המפלגה הקומוניסטית הישראלית שרשימתה רקי"ח.

לכן חזק את רק"ח שתכנית השלום שלה תובעת:

1) נסיגה מהשטחים שנכבשו במלחמת יוני 1967.
2) הכרה בזכות קיומה הריבוני של מדינת ישראל ובשלמות הטריטוריאלית שלה ושל כל מדינות האזור.
3) הכרה בזכויות הלאומיות הצודקות של העם הערבי הפלשתינאי.
4) חופש שייט לישראל, כלכל המדינות, בתעלת סואץ ובמיצרי טיראן.

זוהי תוכנית שלום צודקת וריאלית.

האסון של מלחמת אוקטובר מוכיח, כי התפשטות טריטוריאלית לא נותנת בטחון אלא מביאה לשפיכות דמים ולמלחמות.

רק בשלום עם המדינות הערביות יהיה בטחון לישראל.

לכן חזק את רק"ח, את כוח השלום העקבי וחיזקת את סיכויי השלום.

הצבע ו רק"ח

המפלגה הקומוניסטית הישראלית - רק"ח

10.12.1973

ב
היום ברדיו

• מכתב בהחזית בדבריו של הרב חיים דרוקמן מחפשים את הדרך

בשעה 18.45 בגל תקל

דבר החזית הדתית־לאומית

ב־31 בדצמבר אתה קובע את גורל המדינה — גורלך.

אתה מכריע —

בין סיכוי להסכם שלום עם שכנינו
לבין דרך המובילה אל מלחמה בלתי פוסקת.

בין המשך מדיניות של ידידות הדוקה עם ארצות־הברית
לבין דרך הרפתקנית המסכנת ידידות זו.

בין מדיניות של חתירה לשלום וביצור הבטחון —
לבין תפיסה של „אף שעל".

בין נכונות לפשרה טריטוריאלית והתיצבות בגבולות בני הגנה —
לבין גישה המתעלמת מהמציאות באיזור ובעולם.

בין בחינת מדיניות והתאמתה אל נסיבות משתנות
לבין העדר יכולת ללמוד ולשנות.

בין קביעת יעד מרכזי של שלום ובטחון
לבין העדפת כל השטחים על השלום.

בין שאיפה לשמור על אפיה היהודי של ישראל
לבין המגמה לספח אוכלוסיה ערבית רבת ממדים.

בין נכונות לקיים יחסי שכנות טובה עם מדינה ירדנית־פלשתינאית
לבין התעלמות מקיומם של הפלשתינאים ומאווייהם.

בין נכונות ללכת לועידת שלום בכל עת ובלי תנאים מוקדמים
לבין הערמת קשיים העלולים לגזור את כשלונה של הועידה מראש.

ב־31 בדצמבר עליך להכריע
בין ריאליזם מדיני ובטחוני
לבין סיסמאות שוא ונוקשות מדינית.

תן כוח לשלום ולבטחון

הצבע אמת

המערך/מפלגת העבודה הישראלית·מפ"ם

מועצות הפועלים יקדישו משא ביהן ופעילותן לסיוע למגוייס ולמשפחתו

שינויים ארגוניים ותקציביים יחולו במועצות הפועלים

ישיבת מזכירות מחלקת הארגון בהסתדרות, שנתקיימה אתמול, עמדה בסימן היערכות לביצוע שינויים מבניים, ארגוניים ותקציביים במועצות הפועלים, במגמה להכשירן לעמוד, בדרך המהירה ביותר, לעזרת המגוייסים ומשפחותיהם, בכל הבעיות שמעמיד לפניהם מצב החירום והגיוס הממושך.

יו"ר מחלקת הארגון אהרון הראל ציין, כי גופים ממלכתיים וציבוריים רבים פועלים להגשת סיוע למגוייסים עצמם. אך עיקר הדאגה והטיפול במשפחות המגוייס ובעיותיה המיוחדות היא בידי ההסתדרות, באמצעות מוסדותיה השונים, המקיימים קשר בלתי־אמצעי עם המשפחות.

לפיכך יהפכו מועצות הפועלים כתובת לכל הנושאים המטרידים את משפחת המגויים, צוותים מיוחדים, שבהרכבתם עוסקים עתה, יטפלו ישירות בנושאים שבאפשרותם לטפל בהם ובנושאים אחרים ישמשו מתווכים בין משפחת המגוייס למוסדות המתאימים.

כן סוכם כבר עם צה"ל ומשרד הבטחון שיעבידו צוות המשפטנים שלהם, לטיפול בכל הבעיות המשפטיות.

הישיבה הבאה של מחלקת הארגון תוקדש לאישור תכנית הסיוע המקיפה ובקרוב יפורסמו בציבור ברחבי הארץ כל המודעות ופירוט הפעלת מערך הסיוע.

שינוי רדיקלי במבנה תקציב מועצות הפועלים ל־1974

בדיון על מבנה התקציב למועצות הפועלים לשנת 1974, אמר א. הראל כי הנוסחה „בה שהיה הוא שיהיה", אינה עומדת יותר במבחן המציאות. יש להעמיד לביקורת את הקריטריונים של תקציב מועצות הפועלים ולומר כי התנאים החדשים מחייבים אותנו לשינויים רדיקליים. עלינו להזרים תקציב לפי שיעור פעילות המועצה ולא רק לפי קריטריון של גידולה הפיסי.

לאחר שבוצעה סקירה על שנת 1973 מבחינה תקציבית מפי מרכז היחידה לתקציבים במחלקת הארגון, י. טסיין, נתקבלו ההחלטות להלן:

* התקציב החדש של מועצות הפועלים צריך להיות מותאם למציאות החדשה; הקציב יפנה למגוייס ולמשפחתו.
* התקציב יהיה מבוסס על צרכי המקום ופעולתו. הנובעים בעיקר מהמציאות החדשה בה אנו נתונים, ולא רק על קריטריון הגידול, שקיימים עד עתה.
* בשנת 1974 ייבדק מנגנון ההסתדרות באופן יסודי ביותר. המגמה הכללית היא לשחרר מועצות פועלים מנטל מנגנון, אך במקומות בהם הדבר חיוני, יתוגבר כוח האדם.
* זכויותיו של כל עובד מגוייס של מועצת פועלים נשמרות במלואן במקום עבודתו.

דרישה להחזקת „גבות פוקביות" של מועצת הפועלים

* דרישה להחזקת תובות של מועצות הפועלים, תוך בדיקה יסודית על מהות כל חוב וחוב. ההחזקה מתנית בהסדרים עם כל מועצת פועלים על סדרי כיסוי הגרעון. זאת תוך נקיטת צעדים מסויימים נגד מועצות פועלים כתוצאה ממסגרת התקציב.
* דיון מיוחד יתקיים על גרעונות „הפועל". הדיון יעסוק בבניית תקציב „הפועל" כתקציב ריאלי וביחסי הגומלין התקציביים בין „הפועל" למועצות הפועלים.
* המדור לתקציבים במחלקת הארגון ידאג לסיקה נוסף על תקציבי מועצת הפועלים.

נער נהרג בהתהפך טרקטור

נסים נפתלי, בן 16, ממושב עוזר, נהרג אור ליום ה' כאשר הטרקטור בו נהג התהפך לתעלה.

התאונה אירעה בשביל פנימי במושב. כאשר הטרקטור אותו נהג הנער, בלי רשיון נהיגה, סטה לפתע ימינה ונפל לתעלה. הטרקטור מחץ את הנער בו במקום. (ע)

מסיבות חנוכה לפצועי צה"ל, עולים־חדשים ונוער

מאת סופר „דבר" בנתניה

מסיבת החנוכה לפצועי צה"ל המחלימים בנתניה ולעולים חדשים, נערכה בבית־החייל בנתניה על־ידי מועדון „רוטרי" בעיר בשיתוף הוועד למען החייל.

נשיא המועדון נתן רוזנפלד, אב שכול במלחמת יום־הכיפורים, הביא ברכה נרגשת לחיילי צה"ל ולעולים. בהדלקת נר חנוכה הה־כבד מנהל בנק לאומי. לאורחים הוגשה ארוחה חגיגית יחד עם חברי מועדון „רוטרי" והם חזו בתכנית אמנותית. התקיימה גם הגרלה, בה השתתפו — בכרטיסי חינם — רק חיילי צה"ל.

ההדלקת־לפידים של בני־נוער בשכונת שפירא בתל־אביב

בטקס נאה ובתהלוכת לפידים הביאו אתמול חניכי בית־הנוער בשכונת שפירא את האור לשכונה. במיפקד, שנערך במגרש בית הנוער בהשתתפות חניכים, הורים ותושבי השכונה, העלו את זכרם של חניכי בית־הנוער שנפלו במערכות ישראל.

דברים לזכרו של בוגר בית־הנוער, שנפל במלחמת־יום־הכיפורים, נאמרו ע"י אחד החניכים.

בבית־החולים איכילוב הדליקו נר ראשון של חנוכה חניכים מבית־הנוער נוה־גולן־ בית־צירנר השחר. חוליות של חניכים ומקהלות עברו במחלקות בהן מאושפזים חיילים פצועים והנעימו להולים בשירי חנוכה ואיחלו להם החלמה.

מסיבה לפצועים ברמב"ם

במסיבת חנוכה שנערכה לפצועי צה"ל בבית־החולים רמב"ם בחיפה, השתתפו עשרות פצועי צה"ל, רופאים, אחיות והבריטים לנשק וכשפחות הפצועים. החזן א. רונן הדליק את נר החנוכה ומקהלת תלמידי ישיבת מחיפה השמיעה בליווי תזמורת משירי החג.

ברכות השמיעו יו"ר אגודת בי־קור־חולים „אחיסמך" בחיפה א. רוס והרב ב. פרנקל.

הזמרים בנימין נתן ושמואל סמולרז הדליקו נרות וגוכה ליד פצועים הברוהקים למיטותיהם במחלקות השונות. תלמידי מוסד „בהרג" שבכפר־חסידים העניקו לפצועים חנוכיות מעשי ידיהם.

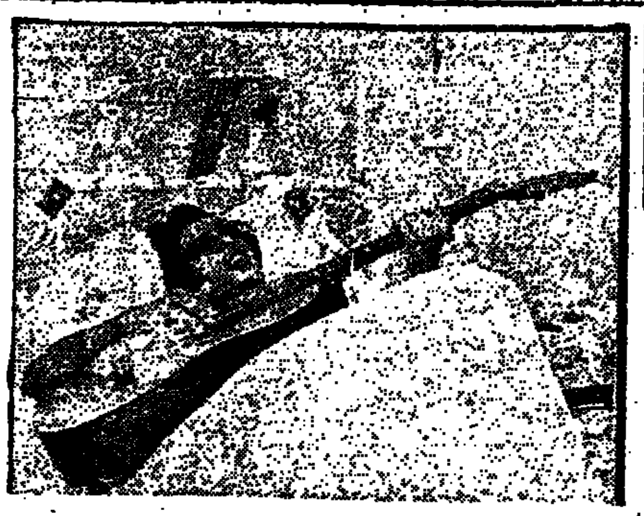

המלחין אבנר צדוק, ששירו „לקראת שבת" זכה בפרס ראשון בפסטיבל שירי המזרח אור ליום ה', נפצע במלחמת יום הכיפורים והוא מאושפז עדיין בבית־החולים בבאר־שבע

עולי־רגל מעזה — למכה דרך גשרי הירדן

ראשוני עולי הרגל למכה ומדינה יצאו אתמול בבוקר מעזה דרך גשרי הירדן לערב הסעודית.

לכתב עתים ברצועה נודע, שההרשמה לעליה לרגל הוחלה עוד לפני המלחמה. ועם פרוץ הקרבות התעירו רבים מבין המארגנים את דמי ההרשמה וביטלו את הנסיעה. רק חלק מהנרשמים נכללו בין הנוסעים.

כן נודע, שגם מקרב בדווי סיני יצאו קבוצות עולי־רגל לירדן. כל היוצאים מצויידים באשרות כניסה של ירדן וערב־הסעודית וכן נתבקשו להמציא אישור חתום ע"י שלושה נכבדים מקרב מיים מתוך ששה אנשים. שממשלת ירדן מינתה למטרה זו. הדוזמים מאשרים את נכונות זהותם של היוצאים. איסור זה נ־רש השנה, כפי שהוסבר, למנוע התגנבות אלמנטים מהימנים.

ששת נאמני הוכיין הם: חגי פרח אל־מוסהר, אל־חגי אל־אפרנגיי, סלומן ג'ירצה אסתר, שכטה זוערב, שייך מיד אבו־שעבען, האוזינן שהם הם מתגוררים בישובים שהם רצועה.

כן נודע, שכל עולה־רגל מהטלטון הישראלי דינרים ירדניים או דולרים בשווי של דולר, לפי השער הרשמי. שור לשהייה של המסמל אי ניתן לתקופה של שישה שבועות.

לא נודע עדיין מספר היוצאים השנה למכה ומדינה מאזור רצועה וסיני. (ע)

דבר
מרן הגה"צ
ר' צבי יהודה הכהן קוק שליט"א

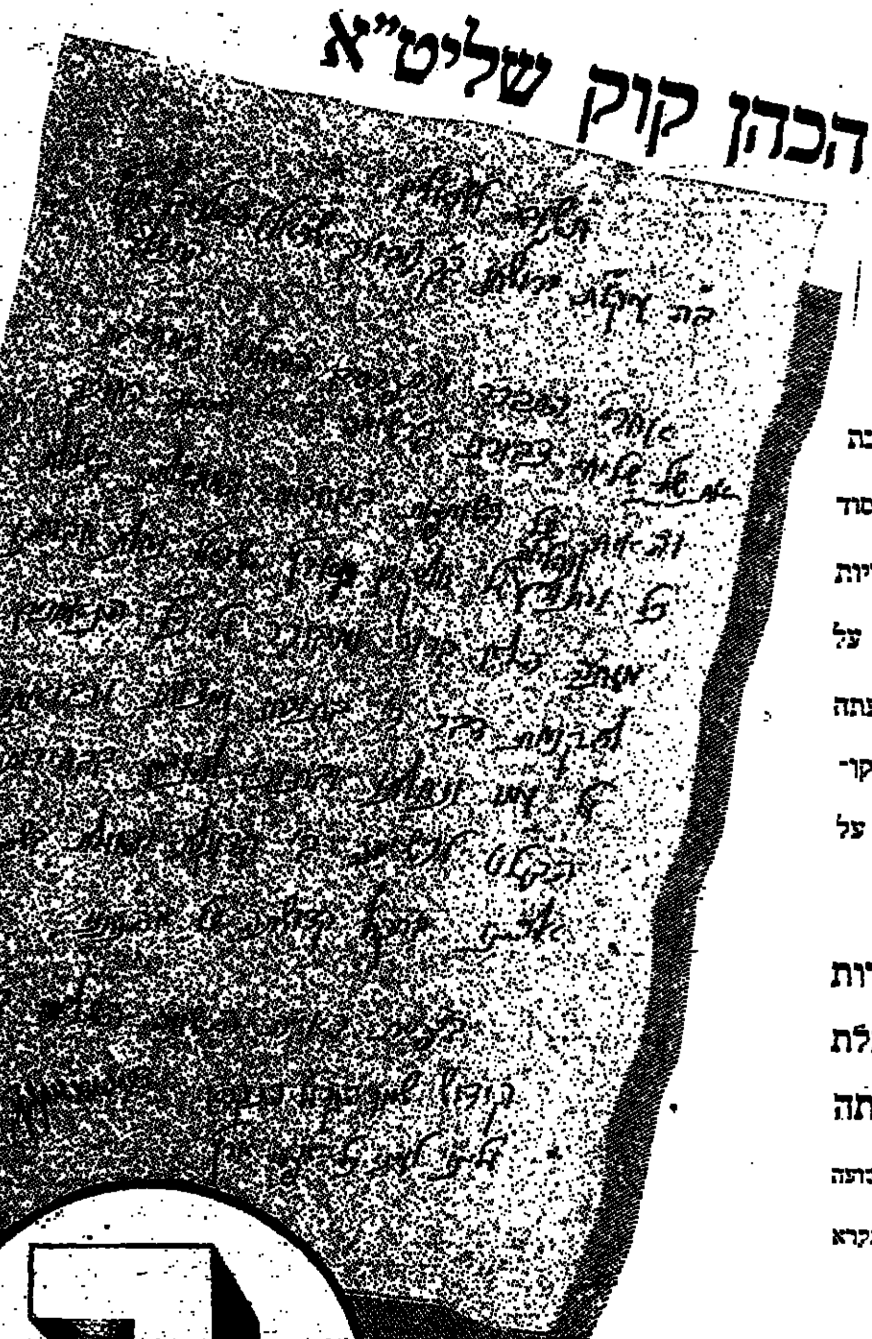

אחרי התברר והתפרסם ההחלטה המחייבת את שליחי צבורנו ברשימה ב' על היסוד המוצק והאיתן של השותפות באחריות הממשלתית בשלילת כל ויתור, חלילה, על חלקים בארץ ישראל נחלת אבותינו, בעתה הלא ברור ומבורר על כל הנאמנים להקרמת דבר ד' בתורתו ומצותו ונבואתו על עמו ונחלתו

ובתוכם להצביע בבחירות הבעל"ט, לרשימה ב' הדוגלת בשם ד' אלהינו בתקף קדושתה של מדינתנו. בציפיית ראיית הירפתה הסליכה ברוממות קידוש שמו הגדול הנקרא עלינו לעיני כל אפסי ארץ.

צבי יהודה הכהן קוק

ב

חזית דתית לאומית המזרחי־הפועל המזרחי

לוטו

תושב חולון זכה ב"לוטו"

מר שמשון יקותיאל, תושב חולון ואב ל־6 ילדים זכה

ב־125,000 ל"י

מפעל הפיס

וכשיבוא השלום...

...גם אז ודווקא אז תרצה שמישהו ילחם על:

* חוקה להגנת הדמוקרטיה וזכויות האדם.
* חופש האמונה והמצפון למניעת כפיה דתית.
* מיסוי צודק ללא אפליות לטובה ולרעה.
* ביטוח בריאות ופנסיה ממלכתית ושווה לכל.

לע

הליברלים העצמאיים

תן כוח לשלום ולביטחון

אמת

הצבע המערך מפלגת העבודה הישראלית מפ"ם

נהג!
עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.
תן טרמפ לחייל!

לג׳נבה בלי אשליות

אנו שותפים להחלטת ממשלת ישראל להשתתף בפתיחת ועידת השלום בג׳נבה.

הסכמתנו מבוססת על שאיפתנו הכנה לשלום, מתוך אמונה עמוקה בהבטחתו של מי שהשלום שלו, כי לא רחוק היום בו נזכה להתגשמות ההבטחה האלוקית: „ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד״.

הסכמנו לשיחות שלום, תוך הדגשה ברורה, שאין עמהן משום ויתור על נחלת אבות.

אנו בעד ניהול שיחות נפרדות עם כל אחת ממדינות ערב, בשל אופיו המיוחד של הסכסוך הישראלי־ערבי, תוך השארת אופציות פתוחות לשינויים טריטוריאליים בשטחים שאינם בתחומי גבולות ארץ ישראל ואינם חיוניים להבטחת עומק איסטרטגי וגבולות בטחון בני־הגנה.

עם זאת נשארנו מודעים לעובדה, כי בנסיבות הקיימות, ארוכה הדרך לשלום.

אנו סבורים שיש להיזהר מהפרחת סיסמאות שלום, מהצגת ג׳נבה כמטה קסם. בל נרדים את הכוננות הביטחונית והצבאית שאנו מצווים עליהם, גם לעת כזאת - ביום פתיחת ועידת השלום.

כדי לאפשר בירור עניני לקראת הוועידה ובכדי לתת יתר תוקף לנציגי ישראל במשא ומתן, הציעו נציגי המפלגה הדתית־לאומית בממשלה ובוועדת החוץ והבטחון של הכנסת לפעול לדחיית הוועידה עד לאחר הבחירות לכנסת.

לדעתנו הממשלה היוצאת, שאנו שותפים לה, אין לה הסמכות המוסרית לנהל משא ומתן בטרם אמר העם את דברו.

לצערנו הרב, לא נעשה מאמץ מספיק לדחיית הוועידה. לא זו בלבד, אלא מועד פתיחתה נקבע לערב שבת ודיוניה יתנהלו בעצם יום השבת. השתתפות ישראל בוועידה, תוך חילול שבת, ספק אם היא חיונית להשגת השלום. עם זאת ברור מעל לכל ספק, כי יש בכך משום פגיעה קשה ברגשותיהם של רבים מתושבי ישראל והתפרצות והפרת השלום בעם.

אנו רוצים לקוות שעוד ברגע האחרון יגבר רגש האחריות הלאומית וראש הממשלה תורה לנציגי ישראל בוועידת ג׳נבה לא להשתתף בוועידה ביום השבת.

וכבר אמרו: יותר משמרו ישראל על השבת-השבת שמרה עליהם.

ביום פתיחת הוועידה אנו מלווים את נציגי העם בתפילה המסורתית:

היה נא עם פיפיות שליחי עמך בית ישראל, ידעם מה שידברו הבינם מה שישאלו...

ה׳ עוז לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום.

המפלגה הדתית-לאומית
המזרחי-הפועל המזרחי

מנכ״ל מסו״ת צופה הרעה במאזן התשלומים ב־1974

תעשיינים מזהירים מפשיטות־רגל אם לא יקלו בסדרי המימון

מאת דוד ליפקין, כופר הכלכלי של „דבר״

בנתונים הקיימים על רמת התפוקה הצפויה ב־1974, כבעם ברור שלא יחול גי־דול ניכר ביצוא התעשייתי, בעוד שהיבוא יגדל בהי־בה, צפייה הרעה במאזן ה־תשלומים שמשמעותה נסי־גה בדרך התקדמות שה־משק הלך בה לקראת ה־יעד של סגירת הפער במא־זן התשלומים — כפר אמש מנכ״ל משרד המסחר והתע־שיה גדעון להב, בדיון ע־ם צוות המרכז הישראלי ל־ניהול.

משרד המסחר והתעשיה מבסס היכונו ל־1974 על ההנחה שה־גיוס ברכתו הנוכחית יימשך עד מספר חדשים, ובעוד מוצאית ה־שנה תחול ירידה תלולה בהיקף הגיוס — אבל הנחה זו עשויה להשתנות בהתאם למצב. עקב ה־ביקוש לכוח־אדם בענפי תעשיה, כתכה, והירידה הצפויה בביקוש בענפים אחרים, יצטרכו להעביר כ־10 אחוזים ממפעלי התעשיה ד־רך הסבה מקצועית, פי שניים מ־כמספר הפועלים העוברים הסבה בתקופה רגילה, להב מסר. שה־הערכה היא, שבענף המתכת יצ־טרכו לקלוט בשנה הקרובה כ־15,000 עובדים נוספים, חלקם מ־ענפי העסקה אחרים, חלקם כתוך לתעשיה.

יימשך המחסור במשאיות

ביחס לתפוקה התעשייתית, ה־הנחה היא שהתפוקה ב־1974 תה־יה ברמה של 1973 לפני המלח־מה, כאשר חלק גדול יותר מיי־עד למערכת הבטחון, ואילו ה־צריכה הפרטית תקטן, כמיוחן שהביקוש הבטחוני יגיע לשיא־לישים בקירוב כתפוקה ענף המ־תכת, לא ניתן יהיה להגדיל ב־הרבה את היצוא.

מנכ״ל משרד המסחר והתעשיה כבר, שהמחסור במשאיות יימ־שך שלוש־ארבעה חודשים נוס־פים. כיום יש לבטל האוהרי כי־ סר הובלה תעינה על מכוניות כ־ביכוה ברבה תפעילות הנוכחית. לטווח ארוך מקוים לשיפור הד־כבב. הוא קרא להעשיינים ל־הגדיל את המלאי של חומרי־גלם כדי למנוע קשיי יצור.

מנכ״ל קונצרן „אמקור״ נחום ברנשטיין תבע ריאורגניזציה ב־צורת לתעשיה התאמתה לשעת־חירום לאומית. הממשלה חייבת לעזור למפעלים במימון החזקת מלאי גדול וגם מוצרים מוגמ־רים. אתרה, הזהיר, נשקף בקרוב על פשיטות־רגל של מפעלים ש־אינם יכולים לעמוד בהתחייבו־יות. גם מנהל המכון לפריון ה־עבודה ישראל כידן ציין, שבדי־קות של המכון העלו, שבמפעלים לא כעבים מונים כבר בקשיי מי־מון. מנכ״ל „אמקור״ ציין, שפש־יי ההובלה גרמו להפסדים ניכ־רים במפעלים עקב אי־הבאת הכ־רי־גלם או ציוד חיוני.

מנהל אגף התפעול של „כור״ שלום עירון מסר, שהמפעלים גדו־לים מתגברים ביתר קלות על בע־יות וקשיים ובהתחדים על השבון המפעלים הקטנים. לכן, החליטה „כור״ על התארגנות במפעלים צב־איים בהסגרה אחת. הוא ציין, שבאות מפעלים קטנים נפגעו ב־כוההמה ו„בצלמי״ קבלני־משנה ל־ספקים, וכלל לא ניתנה הדעת על הופעה זו.

מורי הטכניון רוצים שיטת שכר הוגנת

מאת סופר „דבר״ בחיפה

...ני־סגל המורים בטכניון ב־... פתוח. בפגישה עם הנהלת ... על הסכם־שכר חדש ב... מבקשות להגיע לשיטת שכר ... בלי כפנים מוסווים והס־... מתחת לשולחן — ואת אף ... של ירידה־כבר בריבת השכר.

פרופ׳ ע. אביגור, מראשי המפ־... בפורום סגל המורים, אמר ... בשיחה, כי ברור עתה יותר ... שקיים צורך להי־... לשיטת שכר כוללת ללא תו־ספות בעד רכב, טלפון, ספרות־... ועוד. הויכוח הוא במיד־... עקב ז. אמר, לתקן את ... בספר התשלומים וב־העבודה ... להם השלכות ... הזו החברה בישראל.

י. משל במרכז לתרבות וחינוך

על מערכת ההסברה ללוות בתנופה פעולות ההסתדרות

המזכ״ל בפועל של ההס־תדרות ירוחם משל קרא ל־מרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות להיערכות מחד־דשת של כלי ההסברה הת־נועתיים והתאמתם לצרכי התקופה ושעת־חירום.

„ה.ה. לא יתכן, הטעים המזכ״ל, שמערכת התקשורת של ההסתד־רות עם ציבור המונה יותר מ־1.1 מיליון חברים, התבסס רק על אמ־צעים הדיסיטוריים של סיקור ערו־צי פאסיבי הבא לידי ביצוע יומ־יומי — והוא, אולי, חשוב כשלעצ־מו. כו ביום של התרחשות האי־רועים — במה שקרוי „הדרכות לעתונות״ ו„ביבליוגרפות״. המ־דובר הוא במעטפת ההסברה, ב־הקניית כמדים אידיאולוגיים וער־כיים של פעולה הסתדרותית ה־אר אופים. בתקופה אינטנסיבית ותבליציסטית לכלי התקשורת הד־מוניים, וכן ליצירת הדמית אמי־נה, דינאמית, כחדשת ומתקדמת של ההסתדרות כתנועה חברתית הקשורה ימירות לכל אחד מח־מוני חבריה בעיר, במושבות וב־התיישבות העובדת, ובימים אלה גם לרבבות עובדים המגויסים ל־שרות מילואים פעיל בצה״ל.

„אלה הם מקצת מתוצעות להי־ערכות המרכז לתרבות וחינוך — אמר משל — ושומה על ראשיו חבריו, עובדיו ופעיליו באשר הם למהר ולברור את יישומן הלכה למעשה״, אמר משל.

בש: עם הפנים למגויים
העובד בעורף

יו״ר המרכז לתרבות וחינוך רפ־אל בר צפתה וניהל את הדיון, סקר בהרחבה את הפעילות המ־סועפת של המרכז מאז פרוץ מל־חמת יום הכיפורים. וסיפר על ההתארגנות לפעולות הזוי, הסברה ובידור בקרב המגויסים בחזיתות. בשיתוף עם קצין חינוך ראשי, וכן בבתי־החולים ובתי ההלכה של ס׳ע׳ צה״ל. כן עמד על פעולות „מחלקה הקולנוע״ באספקה סדירה של כמונות־הקרנה וסרטים למחנות ובסיסי צה״ל כהתרומה ועד עבר־התעלה. הוא ציין שה־מחלקה הזכיה בהזיפות מכונות הקרנה באוה״ב להסרטה בתנאי שדה, ואלה נמסרו ביד לשירות היחידות בחזית.

יו״ר המרכז פירט את התכנית האופראטיבית לטווח קצר ערי־קרן „עם הפנים למגויים בחזית והעובד בעורף״. הוא ייחד את הדיבור על העבודה התרבותית־חברתית בקרב משפחות המגוי־סים, הקניית נהלי עזרה־הדדית וכיו״ב — פעולות שההסתדרות כולה נתונה בהן בימי חירום אלה. כן איחל בש בשם המרכז לתרבות הצלחה למשל עם היבחרו כמזכ״ל ההסתדרות בפועל.

בדיון השתתפו חברי המרכז: ד״ר ברל פריבר, ב. קמין, ש. איזנברג, ת. צוקרמן, א. גורדון רה. טנאי, ועוד.

קבלני עבודות עפר דורשים שחרור ציודם

מאת כופר הכלכלי של „דבר״

ארגון קבלני עבודות סלי־לה ועפר דרש מהצבא לשחרר את הציוד הכבד של חברי ה־ארגון ולמסור לידיהם ביצוע עבודות בטחוניות. אי־שחרור הציוד — אמרו — גורם להם נזק כבד, מה גם שהוא אינו מנוצל ע״י הצבא בצורה יעי־לה, ובכוחם היה להגביר פי חמישה את קצב הביצוע של העבודות.

קבלני עבודות סלילה ועפר יקיימו ביום א׳ כנס חירום לדיון בדרכי תגובתם על המשך הגיוס של ציודם. לדבריהם, רק 10 אחו־זים מהעובדים המקצועיים גוייסו עם הציוד והם אינם יכולים להמ־שיך לשלם שכרם של 90 אחוז מעובדיהם שלא גוייסו ואת הו־בותיהם לבנקים בעבור הציוד ש־רכשו בשנים האחרונות. הם קב־לו שעירית ומועצות מקומיות הקפיאו באחרונה תשלומים — דבר הפוגע ביכולתם לעמוד ב־התחייבויות הכספיות. לדעתם, ה־פתרון הוא בהעברת עבודה בט־חונית לביצוע בידי קבלני עבו־דות עפר וכבישים, אשר יידעו ל־נצל בצורה יעילה יותר את ה־ציוד ולבצע בקצב מהיר יותר את העבודה, תוך הקטנת הפגיעה ב־ענף זה.

אם לא ייענו לדרישה זו, פר־על ארגון קבלני ציוד עפר וכבי־שים להפגין לפני משרדי הממ־שלה.

ראשי רשימת חץ מסתייגים מהכרזות עו״ד צבי סער

קיימו פגישת־בירור עם י. רבינוביץ

בישיבה מיוחדת שקיימו שבעת מועמדיה הראשונים של „חץ״ — חזית צעירים למען תל־אביב — בהם ראש הרשי־מה עו״ד חיים משגב, והמועמ־דים מספר שלושה וארבעה, עו״ד מרים ליפשיץ ודוכי יהד־לום — החליטו לראות מהצהר־ותיו האחרונות של עו״ד צבי סער דעת יחיד, שאינה משק־פת את דעות הרוב המכריע בקרב מועמדי הרשימה לבחי־רות עיריית תל־אביב.

הוחלט להבהיר מהצהרות ה־תכיכה שהובעו כביכול בשם ה־רשימה באלוף (מיל.) שלבה להם. רוב החברים הביע את דעתו ש־הסר נשיתו על להם בעניינים מוניציפאליים בחזר הצורה האפוד שהתייצב מאהוריו כאילו אינם מאוים אלטרנאטיבה קוטמת ב־ביחוד.

ראשי הרשימה גם הביעו דעתם שקיימת סכנה של כבש שם. להם, בלהישותו להיבחר ראש עי־ריה, עשויה להיכנע לתכתיבים של העסקנים הדתיים ולהחמיר את הכפייה הדתית בעיר.

אמתול נפגשו נציגי הרשימה, עו״ד חיים משגב ודוכי יהלום, עם ראש העיריה יהושע רבינוביץ ב־ביקשו לברר עימו אילו בן הבקי־דות שבמצעה של הרשימה הוא מוכן לאמץ לעצמו.

בישיבה נוספת שתתקיים המוקר עם יהושע רבינוביץ ישתתפו כל שבעת מועמדיה הראשונים של ה־רשימה. להוציא את עו״ד צבי סער שכבר הודיע על פרישתו ל־ליכוד. לשם שילוב עיקרי מצעה של הרשימה בתכנית עבודתה של העיריה בארבע השנים הבאות.

מבעות זהב משובצת ביהלום לבן שערכו 36.000 ל״י, נגנבה אתמול לפני הצהריים מתיירת אוסטרלית בשם לידיה אקרמן, שעה שעסקה בקניות ב„המשביר לצרכן״ שברחוב המלך ג׳ורג׳ ב־ירושלים, המשטרה חוקרת.

היום לוויית השופט כלימור

השופט אריה כלימור (קלמנו־בובסקי), שמת ביום ד׳ בגיל 65, יובא היום למנוחות בחלקת מש־פחתו בכפר תבור.

השופט כלימור היה מוותיקי שופטי־השלום בישראל ופרש ל־גימלאות לפני שנתיים, לאחר ש־ישב בדין בבית משפט השלום ב־חיפה.

הלוויה תצא בשעה 9 לפנה״צ מביה״ח רמב״ם בחיפה לבית ה־קברות שבכפר תבור.

השאיר אשה, בן ובת. (ע)

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של נשיא הכבוד של ארגוננו

ד״ר מנחם מנדל סלוצקר

שהלך לעולמו בשיבה טובה, לאחר מחלה.

יוצאי אסקי והסביבה, וכן ידידיו ומוקיריו שמו, מתבקשים ... לו את הכבוד האחרון ולהשתתף בהלווייתו — ... יום שישי, כ״ו בכסלו תשל״ד (21.12.73) בשעה 11.20 ... שתצא מבית ההלוויות הציבורי רח׳ דפנה 5 ת״א, לבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

אגוד יוצאי אסקי והסביבה בישראל

אנו מודיעים בצער רב על פטירת אמנו היקרה

אלטה קרץ

הלויה תצא היום, יום ששי, כ״ו כסלו תשל״ד, 21.12.73, בשעה 12 בצהריים, מבית הכנסת במושב בלפוריה.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

אלטה קרץ

מראשוני בלפוריה.

הלויה תצא היום, יום ו׳, כ״ו כסלו תשל״ד, 21.12.73, מבית הכנסת אל בית העלמין בבלפוריה, בשעה 12 בצהריים.

מושב בלפוריה

עליה לקברם
של בנינו היקרים שנפלו בנגב
במלחמת השחרור

מרים שחור
אריה לדר · מאיר וינשטיין
יעקב זידמן · יוסף בקרמן

נעלה אל קברותיהם ביום ראשון כ״ח כסלו תשל״ד 23.12.73 ד׳ חנוכה בשעה 2.30 אחה״צ בבית הקברות בנחלת יצחק — בחלקה הצבאית.

מוקירי זכר הגבורים ובני משפחות השכולות מתאספים על יד שער בית העלמין.

ההורים השכולים

במלאות שנה לפטירת יקירנו

אליעזר זמיר ז״ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון כ״ח כסלו תשל״ד 23.12.73 בשעה 3.00 אחה״צ בבית העלמין — חולון.

נפגשים בכניסה ע״י השער החדש

המשפחה

בזה אנו מודים לכל חברינו וידידינו
שניחמונו בכתב ובע״פ
והשתתפו באבלנו הכבד ובאהבה שנערכה לבננו ואחינו
היקר

פרבר חיים ז״ל

חיפה — משק אילות

במותו הותיר חלל ריק בחיינו
זכרו יצון בלבנו לעד.

המשפחה האבלה

ההסתדרות הכללית של העובדים בא״י
האגוד הארצי של שחקנים ובמאים

אבלים בכות חברנו היקר

יוסף גולנד

ומביעים תנחומנו למשפחה

איגוד הארצי של
שחקנים ובמאים

על מותו ללא עת של חברנו

יוסף רבינוביץ ז״ל

אבלים

ומשתתפים בצער המשפחה
וברית פיקוח לקואופרציה החקלאית

הצפון ארגון קניות
ההנהלה והעובדים

אפשרויות ההשקעה בישראל אינן נופלות מאלו שבמערב

קונגרס האינג'ינרים יינעל הבוקר

מאת יוסי בוילין, סופר „דבר"

משרד האוצר תיכנן השקעות־חוץ של כ־200 מיליון דולר לשנה הקרובה, אולם בשל הצורך להעביר משאבים גדולים לתחום הבטחון תפעל ישראל להגדלה ניכרת של השקעות־החוץ, בעיקר בתעשיה, אמר אתמול אברהם אגמון, מנכ"ל משרד האוצר, בפגישה עם כ־130 משקיעים מחו"ל שנערכה במסגרת הקונגרס הע.למי השלישי של אינג'ינרים וארכיטקטים. הוא אמר כי במצב מדיני כה הכוד אין נוהגים, בדרך כלל, לעסוק בהשקעות, אולם ישראל מציעה בתעשייתה על בסיס כלכלי טהור השקעות שיהיו לתועלתה ולתועלתם המלאה של המשקיעים.

ד"ר אלכסנדר רפאלי, מהתאחדות התעשיינים, אמר למשתתפים, כי חוק עידוד השקעות ההון הישראלי הוא אחד הליבראליים ביותר בסוגו בעולם. הוסיף כי למרות חוזקו של המשק הציבורי פתוחות לפני המשקיעים הפרטיים אפשרויות שאינן נופלות מאלו הפתוחות לפניהם בארצות־מערב אחרות, כולל ארה"ב. המשקיעים הפוטנציאליים העלו לפני נציגי המשרדים הכלכליים שאלות הקשורות בניצול הטכנולוגי בתעשיה הישראלית ובמטרות ההשקעה העיקריות שהמדינה מעוניינת בהן.

בקריאה להקצאר משאבים רבים יותר לתחום השיכון בארצות מתפתחות יצא אתמול פרופ' ליאו גרבלר מאוניברסיטת קליפורניה שבארה"ב שהירצה לפני מליאת הקונגרס. לדבריו, יש טעם בהגדלת המשאבים אפילו יבוא הדבר על חשבון האטת הפיתוח הכלכלי של אותן מדינות וחשיבות יתרה יש לדעתו בהקפדה על תשתית הבניין ועל הכניטציה בו. הוא הזהיר את אנשי התכנון המגיעים אל הארצות המתפתחות מן המערב שלא יביאו עמם תכניות שיכון מן המוכן אלא ינסו משהו חדש.

אזהרה דומה השמיע פרופ' אלברט צירנס, מבריטניה, שאמר כי מתכננים הבאים מארצות המערב מביאים אתם נטיה לעיור, לריכוז חברתי, למעמד משפחתי מבוים ולחינוך המקובל עליהם. „במקום כל אלה יש לפתח בקרב החברות המתפתחות את הטבון בהן כבר הינת השיכון והגאי הזייכי".

ד"ר ביק גולדמן, המשנה לנשיא חברת קוורקס מארה"ב, יצר אבר לוגיה בין חברות בלכליות גדולות לבין „מדינות ריבוניות. לדבריו, ההמצאות הגדולות של עשרות השנים האחרונות — וכוונתו היא לטרנזיסטור ולמחשב — נוצרו על ידי חברות בכורח המציאות. לעומת זאת, לא פתרה הקהיליה הבינלאומית בעיות אחרות, משום שלא היה לחץ מספיק על פתרונן. למרות הידיעות שבעיית האנרגיה עלולה להיות חמורה — לא כסרו מדינאי ארה"ב להדיענים את המשימה למצוא לה פתרון.

מנהל משרד השיכון בקנדה פיטר אוברלנדר מנה מספר קשיים שהתעוררו בארצו נוכח ריבוי הרפורמות שעסקו בנושא השיכון, רפורמות מחוזיות, פדרליות ועירוניות, אך כעת רוכזו כל הסמכויות במשרד אחד והתוצאה: פחות בעיות בתחומי התחבורה והשיכון.

פרופ' צ'סטר רפקין, מאוניברסיטת פרינסטון בארה"ב, עמד על היחסים שבין המתכנן והפוליטיקאי. לפוליטיקאים — אמר — מטרות קצרות־טווח מובהקות והוא דבק בהם גם כאשר בסופו של דבר מוגצות הן במטרות ארוכות־הטווח של בני המקום. הוא סיפר על יוזמה הקיימת עתה בארה"ב לשיתוף כל חלקי הציבור בקביעת צורתה של סביבתם הקרובה, והביע תקוה כי היוזמה תצליח בארה"ב ותיושם גם במקומות אחרים בעולם.

בדיון שנערך בנושא קבלת החלטות בתחום האורבאני הובעו דעות קיצוניות ביותר על תפקידם של אנשי המקצוע מן המערב בארצות המתפתחות. מ. ספיר דימה את היחסים בין המתכנן הזר למדינה המתפתחת למי שבא אל בית העולה באש, ומסביר לדיירין את השיבות האש ואת הרכבה הכימית. לדעתו, אין מקום לדבר על התפתחות של מדינות במושגים של תפוקה לאומית אלא במושגים של התפתחות כלכלית. פרופ' תומאס ריינר מאוניברסיטת פנסילבניה שבארה"ב, עמד על מקומם של הערכים במערכת קבלת ההחלטות ובקביעת המטרות. לכל קבוצת אינטרסים יש ערכים משלה ועל מקבלי ההחלטות — אומר פרופ' ריינר — להכיר בחשיבותם ולהגיע לפתרות קיומם להחלטות רציונאליות. מנהל מע"ץ מיכאל גולן עמד על העברת מוקד קבלת ההחלטות מבעלי התברות אל מנהליהן הכלליים, וקרא להעמיד בניהול החברות אנשי טכנולוגיה מקצועיים.

הבוקר התקיים ישיבת הנעילה של הקונגרס.

מפלגת העבודה הישראלית — מפלגת הפועלים המאוחדת

מחוז ת"א — מחלקת ההסברה

המערך

בשבת — 22.12.73

בשעה 10.30 בבוקר — מפגש תומכי בקולנוע „צליל" לסניפי יפו, גבעת־עליה

בהשתתפות:
יצחק רבין רב אלוף (מיל.)
יהושע רבינוביץ ראש העיריה
הפותח: מאיר פרומשקוב

בשעה 7.30 בערב — כנס יוצאי תימן ב„יהודיה"

בהשתתפות:
יצחק רבין רב אלוף (מיל.)
יהושע רבינוביץ ראש העיריה
דברי פתיחה: גדליה נגר
יו"ר הכנס: זכריה קהזן

הורים

רכשו לילדיכם מתנה נאה לחג החנוכה מספרי הוצאת עם עובד

לגיל הרך

זהב זוהרת — עודד בורלא
אבא שלי בחיל האויר — דוד דיין
הבריחה הגדולה של בילבי בת־גרב — א. לינדגרן
מי מכיר את בילבי בת־גרב — א. לינדגרן
חביצה שהתחפשה — דן פגיס
קול אני שומע — הנה ורבה
שני האפרוחים והתולעת — שמעון צבר
ברמלי — צ'וקובסקי (בתרגומו של נתן אלתרמן)

לגיל בית־הספר

הנסיך הקטן — סנט אכזיפרי
הזקן והים — א. המינגווי
קורות חיי — הלן קלר
ביאמריצ'ה — נחום גוטמן
הי הכימו למעלה — אוריאל אופק
מסע האריות — ר. הברון
קטי — רבקה קרן
אברהם העברי — צבי ליבנת

עם עובד

חיילי מילואים רבים מתנדבים לשירות־קבע

ראש ענף צבא קבע בשלישות הראשית בצה"ל אמר אמש, כי התנדבות של חיילי מילואים לשירות הקבע היא כיום גדולה בהרבה מאשר לפני מלחמת יום הכיפורים.

בשיחה ל„יומן צה"ל" אמר הדובר, כי לא מדוייקים הדברים שפורסמו ביום ה' בעתון „הארץ", כאילו חייל מילואים המתגייס לצבא קבע זוכה למענק בסך 12,000 לירות. בסיה מדובר על כך, שאותם חיילים משירות סדיר העוברים לשרת בצבא קבע לתקופה של שלוש שנים לפחות, זוכים ב„כניסה מוקדמת" של ששה חדשים. כלומר מקבלים שש משכורות, וזה נחשב למענק. חייל מילואים המתגייס לקבע זוכה לשכר רגיל של איש קבע, ללא מענק.

כן מתקיים עתה דיון על כך שחייל בהרבה שחתם בעבר לשנה אחת בקבע וחותם עתה לשנתיים נוספות, יזכה אף הוא במענק, אולם טרם סוכם בנושא זה דבר. (ע)

אדית בוכהלטר שוחררה מהכלא והוטסה לפאריס

אדית בוכהלטר, כבת 60 מצרפת, שנידונה למאסר ממושך על שיתוף פעולה עם קבוצה חבלנית, שוחררה והוטסה אתמול בבוקר לפאריס.

אדית בוכהלטר היתה קשורה לחבורה של האחיות בראודלי בנסיון לתכנן ולבצע פיגועים בבתי מלון ובמקומות ציבוריים שונים בישראל.

הפיגועים לא יצאו אל הפועל, מאחר שהחבורה נעצרה ע"י שלטונות הבטחון.

יחד עם אדית בוכהלטר נעצר גם בעלה, פייר בוכהלטר, כבן 65. בערעור על משפטם הראשון קוצרה תקופת המאסר, אולם בשל המצב הבריאותי שוחרר הבעל כבר לפני חדשים אחדים והחזר לצרפת. אתמול הובאה גם אדית בוכהלטר מכלאה לנמל־התעופה לוד כשהיא מלווה ע"י אנשי משטרה ונציגי השגרירות הצרפתית. היא הועלתה על מטוס „אל על" שיצא לפאריס. (צ)

חגיגת חנוכה לילדים בהיכל־התרבות

● חגיגת חנוכה מפוארת לילדים ולהורים תתקיים ביום א', ד' חנוכה, 23.12 בשעה 10.30 בבוקר, בהשתתפותם של „עננבי האמנים". להקות. רעוד כרטיסים להשיג במשרדי ועד ההורים המרכזי רחוב סינקין 37 בין 8—1 לפנה"צ ובמשרד הכרטיסים.

שטיחי כרמל

הודעה חשובה למשפחות המגויסים

מבצע מיוחד לשטיח חדר שינה מקיר אל קיר

לרגל פתיחת מפעל שטיחי כרמל מקיר אל קיר בנתיבות, שהוקם בשיתוף עם אחד הקונצרנים הגדולים באירופה, מעניקה הנהלת המפעל למשפחות המגוייסים

התקנת חינם של שטיח כרמל מקיר אל קיר בחדר השינה בלבד

ההתקנה תבוצע בידי צוותי התקנה מיוחדים שאומנו באירופה.

משך המבצע מ־20.12.73 (ערב חנוכה) עד 15.2.74 (תאריך זה לא יוארך).

זוהי הזדמנות מאין כמוה, במיוחד בתקופה זו, להקנות לבית צביון אירופי חם ונעים, וליהנות מעבודת התקנה מקצועית מעולה חינם (חרף הקשיים בכוח אדם). שערכה נאמד בכ־15% ממחיר השטיח. הזכות להשתתף במבצע היא בלעדית למשפחות המגוייסים בשירות חובה, קבע או מילואים, באמצעות הצגת אישור רשמי או הצהרה בכתב שתכלול את פרטיו האישיים של המגוייס. מגוייסים שחוילו ב־6.10.73 ושוחררו בינתיים, זכאים אף הם להשתתף במבצע.

הזמנות מתקבלות בחדר התצוגה בתל־אביב, רחוב בן־יהודה 164, טל. 235947 ובחנויות מוסמכות של שטיחי כרמל

שטיחי כרמל

פרסום מי־טל

מפלגת העבודה הישראלית ● מפלגת הפועלים המאוחדת

המערך

ביום שני, 24.12.73, כ"ט כסלו תשל"ד בשעה 4.00 אחה"צ, באולם „הבימה" בת"א נקיים

כנס חברות ארצי

עם ראש הממשלה הח' **גולדה מאיר**

מטה החברות

המערך בגלי האתר

המערך ברדיו ובטלויזיה

יום ששי

ברדיו רשת ב'
בשעה 7.20 —

אבא אבן - שר החוץ

בפתיחת ועידת השלום בג'נבה

בשעה 13.45 —

גולדה מאיר - ראש הממשלה

על ועידת השלום בג'נבה

מוצאי שבת

ברדיו רשת ב'
בשעה 23.05 —

גד יעקובי

בטלויזיה

בשעה 20.15

משה דיין - שר הבטחון

אמת — המערך

המערך

מפלגת העבודה הישראלית / מפלגת הפועלים המאוחדת

תכנית הופעות לימים ו' ושבת

(כ"ו—כ"ז בכסלו תשל"ד) 21—22.12.73

יום ו' 21.12

חיפה
קרית טבעון קולנוע „זוהר" בשעה 20.30
המרצה: יצחק רבין

כפר סבא
בית המפלגה בשעה 19.00 (עולי בריה"מ)
המרצה: יהודה יהיין

עין השופט
בשעה 21.00
המרצה: פנחס ספיר

פתח־תקוה
נוה עוז בית העם בשעה 20.00
המרצה: משה כרמל

שדה בוקר
בשעה 21.00
המרצה: דב צמיר

תל־אביב
יפו, מועדון מפ"ם בשעה 19.00
המרצה: ויקטור שמטוב

שבת, 22.12.73

אפיקים
בשעה 21.00
המרצה: שמעון פרס

אפק
בשעה 21.00
המרצה: אהרן ידלין

בית־שאן
אולם „גיל" בשעה 17.30
המרצה: שמעון פרס

בית זרע
בשעה 21.00
המרצה: אליעזר רונן

גשר הזיו
בשעה 16.00
המרצה: אריה אליאב

חיפה
קרית אליעזר בית ההסתדרות בשעה 17.30
המרצה: יוסף אלמוגי

חיפה
דניה בשעה 19.00
המרצה: יוסף אלמוגי

חיפה
„דן כרמל" בשעה 20.30
המרצה: יוסף אלמוגי

חיפה
גבעת נשר בית לנדאו בשעה 11.00
המרצה: אהרן ידלין

חיפה
העיר התחתית בית המפלגה בשעה 19.30
המרצה: אהרן אפרת

חולון
בית המפלגה בשעה 11.00
המרצה: חיים צדוק

טבריה
קולנוע „חן" בשעה 19.00
המרצה: שמעון פרס

יזרעאל
בשעה 21.00
המרצה: אריה אליאב

יטבתה
בשעה 21.30
המרצה: דב צמיר

כפר־סבא
בית ההסתדרות שכון עליה בשעה 11.00
המרצה: מרדכי סורקיס

לוד
קולנוע „אורלי" בשעה 11.00
המרצה: אהרן ידיב

מסילות
בשעה 21.00
המרצה: חייקה גרוסמן

נחשון
בשעה 21.00
המרצה: ויקטור שמטוב

נצרת תחתית
במועדון בשעה 19.00
המרצה: עבד־אל עזיז זועבי

פתח־תקוה
אולם „שרת" בשעה 18.30
המרצה: יעקב הזן

ראשון לציון
בסניף בשעה 10.45
המרצה: שלמה הלל

רחובות
שעריים בית ההסתדרות בשעה 11.00
המרצה: עדי אמוראי

תל־אביב
יפו, קולנוע „צליל" בשעה 10.30
המרצה: יצחק רבין ויהושע רבינוביץ

תל־אביב
„יהודיה" בשעה 18.30
(יוצאי תימן)
המרצה: יצחק רבין ויהושע רבינוביץ

אמת — המערך / מפלגת העבודה הישראלית • המערך

ספרים חדשים בהוצאת עם עובד

תפארת — מאת ולדימיר נבוקוב ב„ספריה לעם"

השליח — חייו ומותו של אנצו סרני — מאת רות בונדי ב„ספרית אפקים"

אדם בערבה — פרקי עלילה מחיי יהודה אלמוג — מאת שמעון קושניר

בקרוב יופיע מפרי עטו של שמעון קושניר הספר „איש מארץ הלילך", פרקי עלילה מחיי אהרן כהן

למכירה 15 עגלות הרות

3—7 חדשי הריון

להתקשר טלפון 66160 -065

זהבה ועפר סובול
כפר התורש
שמחים להודיע על הולדת בנם
נכד
לחיה ואליעזר שדביץ, ולצביה ויוסף סובול
נתניה גבעתיים

לחברנו
משה א. גלבוע ולרעיתו
ברכת מזל־טוב
להולדת הנכד
בית „דבר"

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הועד הפועל — המרכז לתרבות ולחינוך
המדור לפעולות תרבות וחברה בהתנדבות

כנס איזורי של פנסיונרים

יתקיים ביום שני (כ"ט כסלו תשל"ד) 24.12.73 בשעה 9 בבוקר בבית גורדון ברחובות.

הכנס מוקדש לחודש ההתנדבות לפעולות תרבות וחברה ולבעיות הבטחון הסוציאלי

על פעולות תרבות וחברה ירצה הח' בצלאל שחר
על בעיות הבטחון הסוציאלי ירצה הח' עוזי אבל, מנהל המדור לפנסיה של המרכז לבטחון סוציאלי
דבר ברכה בקבלי גמלאות בישראל — הח' משה אמיר, חבר המרכז
דבר ברכה בשם הח' יעקב מנדלסון, חבר המרכז
ברכת מרצה פועלי רחובות — מזכיר המועצה הח' קלמן בירד
הנחיה: ברוך קבין — מנהל המדור
ישתתפו בכנס נציגי ב.ב.: רחובות, חולון, בת־ים, ראשון־לציון, נס ציונה, רמלה, לוד ובית שמש.
המשתתפים מתבקשים לדייק

בית יהודי בסרביה
תל־אביב, רח' בני אפרים 228 • טל.

מפגש חברותי

של יהודי בסרביה בישראל
עם עולים חדשים
שהגיעו לאחרונה ארצה

יתקיים מחר מוצאי־שבת כ"ז כסלו תשל"ד ג' חנוכה, 22.12.73, בשעה 6.30 בערב, בבית יהודי בסרביה רחוב בני אפרים 228, מעוז אביב תל־אביב.

כל ההכנסות קודש לועד למען החייל

יקירנו אציל הנפש

דוד קופינסקי

איננו

הלוויה תצא היום, יום ששי כ"ו בכסלו תשל"ד, 21.12.73, בשעה 11.00 לפנה"צ, מבית הלוויות העירוני רחוב דפנה 3, תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים ויעבור דרך בית המגנות, חולון, רחוב אהרונוביץ 51.

אבלים מרה:
אשתו שרה,
בניו: רמי ואהוד
כלותיו ונכדיו
ומשפחות: ברין, ויינשטיין, וישינסקי, רמות ושידורסקי

במלאות שנה לפטירתה של אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה

עליזה בר־צבי (גנפולסקי) ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון כ"ח כסלו תשל"ד 23.12.73 בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים על יד שער בית העלמין רעננה.

אוטובוס יעמוד לרשות הנאספים במרכז העננה על יד אגיק

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

מטס פאר־לי ז"ל

(פרלוב)

תיערך אזכרה וגלוי מצבה, ביום ראשון כ"ח כסלו תשל"ד 23.12.73 בבית העלמין חוף הכרמל, חיפה בשעה 2.30

נפגשים ע"י השער הראשי

המשפחה האבלה

ביום א', כ"ח כסלו תשל"ד, 23.12.73

במלאות 16 שנים לנפילת בננו

בצלאל בובריצקי ז"ל

נעלה לקברו בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין ברמת־השרון.

המשפחה

למרים ברלינסקי

המשתתפים בצערך על מות אביך היקר

אהרן ז"ל

תנחומים לבני המשפחה

הנהלת מבטחים
ועד העובדים

עם פתיחת ועידת ז'נווה...עם פתיחת ו

תפקיד־המפתח של ישראל

מאת חגי אשד, שליחנו המיוחד בז'נווה

כי שנכה כאן ב„ארמון האו־מות" בז'נווה בתוך כל ההמולה הגדולה, בתוך הירידי הבין־לאומי הזה, כשלא ברור כלל מי קונה ומי מוכר, מי מרוויח ומי מפסיד — ולאמיתו של דבר הכל כאן מוכרים וקונים, מרוויחים ומפסידים בעת ובעונה אחת, ובכללם הסרסורים המתווכים למיניהם — חייב להזכיר לעצמו, כי בעצם הוא נוכח במעמד היסטורי במלוא מובן המלה. בכל ספרי ההיסטוריה שייכתבו מעתה ואילך, יוקדש פרק קטן או גדול לוועידה, שתיפתח כאן היום כפי המתוכנן — בין אם היא תצליח בין אם היא תיכשל.

מספיקה לכך עדותו של שר־החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו, שהגדיר את הוועידה עם בואו לכאן כ„מאורע בין־לאומי חשוב". זהו עתה מאורע שעיני כל העולם יהיו נשואות אליו, כי הוא עתיד להשפיע על אספקת הנפט ומחירו, על המשבר ה„דטאנט" בין שתי המעצמות, על פעולות הטרור העקובות־דם, שהכל רוצים בהפסקתן. והוא ישפיע בעיקר על הסיכויים להפסקת פעולות הלוחמה במזרח התיכון ולאי־חידושן, ומי יודע, אולי גם לשלום כזה או אחר.

כדאי לדעת ולזכור מההתחלה, כי המפתח להצלחת הוועידה או לכשלונה — מפתח חיוני זה לשלום העולם, לרווחתו ולהרגעת מצבו — נמצא קודם־כל בידי ישראל. לא רק בידיה ולא בעיקר בידיה. אבל הפתיחה הראשונה, הסיבוב הראשון של מפתח החידה זה נמצא בידי ישראל. אם להשתמש בדימוי אחר — הדלק שיניע את הוועידה וימשיך להניע אותה בכל מהלכיה, הוא בראש וראשונה — השטחים המוחזקים בידי ישראל, שכל יתר המשתתפים רוצים להוציא אותם מידיה, מי ברב מי במעט, מי במהירות ומי באיטיות. בישראל, בעיקר, תלוי הדבר אם תצליח להשתמש במפתח הזה לתועלתה הבירבית, ואם תדע להציג את הדרישות המתאימות בכל שלבי המיקוח הצפויים.

מהרגע שתיפתח הוועידה, יגדל כוח־המיקוח של ישראל עשרות מונים, בתנאי שתדע להשתמש בו כהלכה ובתנאי שלא תביא לירידת ערך המטבע שברשותה או לסגירת השוק על־ידי קביעת מחיר בלתי־ניתן־להשגה. מהרגע שתיפתח הוועידה, יהיה לכל משתתפיה, ובעיקר לברית־המועצות ולמצרים, אינטרס מובהק בהצלחתה, ולו רק כדי להוכיח לכל מתנגדיהם בבית ובחוץ, כי צדקו בהחלטתם ללכת לוועידה. מהרגע שתיפתח הוועידה, יפחת משקל האיום ובעיקר אם הוא יוצג כאיום על הצלחת הוועידה, לכרות גבולות ישראל לפעול ברוח של פשרה. לסובייטים לא תהיה עילה סבירה לאיים בהתערבות צבאית ישירה — איום שאמינותו וסבירותו לא היו גבוהים מדי גם קודם לכן — ובכך יחולו ממילא התנאי העיקרי לאפשרותו של לחץ אמריקאי על ישראל, כפי שקרה בעת הפסקת־האש ובעת ההסכמה הישראלית להעברת אספקה לארמיה השלישית.

מהרגע שתיפתח הוועידה, ייעבר מדינות הנפט הערביות במוקד הציפיה להרפיית הסגר הנפט על ארצות אירופה ואף על ארה"ב. ומכיוון שהערבים רוצים בשיתוף־פעולה כלכלי, מדעי וטכנולוגי עם אירופה, הם ייאלצו להיזהר ביותר מפתיחות יותר־על־המידה ביחסים אתה. שהרי עכשיו, לאחר פירסום ההזמנה האמריקאית־סובייטית לוועידת ז'נווה, ברור שאין בכוחה של אירופה ללחוץ על ארה"ב אפילו עד כדי שיתופן של מדינות אירופה בוועידה, כך שאם ימשיכו מדינות הנפט בחרם על אירופה לאחר פתיחת הוועידה, ועל אחת כמה וכמה לאחר שיושג הסכם על הפרדת הכוחות בין ישראל למצרים — יהיה בכך משום שדר ברור הזהבי בלי ספק של הגיון ותועלה לערבים ולעתיד יחסיהם עם אירופה. מה גם שכבר ניכרים סימנים של התעוררות הפחד האטאוויסטי האירופי בפני חידוש „הכליפה המוסלמית־ערבית", הנעשית עתה בכוח הנפט, הדולארים, הנשק הסובייטי והרצחנות שהשתקפה בכפפי הרצח של רומא ואתונה ואף בשיטת הטיפול הסורי בשבויים היהודים, היא מעוררת זכרונות היסטוריים רדומים בתודעה האירופית.

גם הסובייטים יעמדו במוקד של ציפיה בין־לאומית לשפר את יחסם כלפי ישראל במגמה של נורמאליזציה. לחץ בין־לאומי זה עליהם יגבר לאחר שתיפתח הוועידה, שהם ימלאו תפקיד פעיל בה כיושבים ביושב־ראש. הוא יגבר עוד יותר, לאחר שיוסכם ויבוצע הסדר הפרדת הכוחות, שיהיה בו משום ראשית נסיגה ישראלית ומשום התחלת ביצוע החלטה 242, שעליה עומדים הסובייטים. לאחר הפרדת הכוחות לא יהיה לסובייטים תירוץ סביר להמשיך בהגדרת היחסים שלהם כלפי ישראל.

עד כדי כך שיש מקום לישראל לתבוע נורמאליזציה מצד ברית־המועצות ביחסים אתה כצעד ראשון לקראת צמצום התמיכה הסובייטית בצבאות ערב ובכוחם ההתקפי, האכספאנסי והמאקסי. לעמדת ברית־המועצות יש השפעה ישירה על כוונות השלום במזרח התיכון כמצב של יחסים תקינים בין מדינות. לעמדת הסובייטים נודעת השפעה גם על דרישת ישראל לגבולות בטוחים כי פונקציה של סוגי הנשק הסובייטי המסופקים למדינות ערב ושל כמויותיהם, ואף על התמיכה הסובייטית במגמות ערביות תוקפניות.

משום כך יכולה הייתה ישראל לתבוע מהסובייטים ומהאמריקאים, כי כבר בשלב הראשון של הוועידה צריכים הסובייטים לתרום להצלחתו של שלב זה על־ידי שיפור ממשי של יחסם כלפי ישראל. בלי להגדיר זאת כתנאי להסכמתה לנסיגה מסויימת במסגרת הפרדת הכוחות, צריכה ויכולה ישראל לדרוש מחווה סובייטית ניכרת במקביל לסיומו המוצלח של השלב הראשון של הוועידה ובמיוחד של הסכם הפרדת הכוחות וביצועו. להצגת דרישות ישראליות כלפי ברית־המועצות, להרפיית האיבה ולנורמאליזציה יש חשיבות מיידית, משום שלפי כל הסימנים מתנהל עתה מאבק בין שתי מגמות במדיניות הסובייטית המזרח־תיכונית, מאבק בין הגברת ה„דטאנט" המחייבת נורמאליזציה ביחסים עם ישראל לבין תמיכה בפלשתינאים להחלשת ישראל, כחלק מהמהלך מדיניות ההתפשטות במזרח התיכון המכוונת נגד אירופה וסין.

אבל יהיו אשר יהיו ההערכות הנוגעות לגבי המדיניות הסובייטית ושיקולי הכוחות והמשקלים זה בזה, ישראל מצדה יכולה וחייבת לא להסתפק בכניסה. ישראל חייבת לזכור, שיש ביכולתה להציג דרישות כלפי הסובייטים, לעשות זאת בפומבי ובאורח מנומק תוך הדגשת התפקיד החיובי שהם יכולים למלא בקידום השלום במזרח התיכון צעד אחר צעד. הצלחת הוועידה תלויה במידה רבה בהתנהגות הסובייטים ועל ישראל למצוא הדרך איך לקשר באורח ישיר כל ויתור מצדה כלפי הערבים במתן תמורה הולמת גם על־ידי הסובייטים ולא רק על־ידי הערבים. ביצירת קשר כזה יש גם סיכון של הגברת לחץ על ישראל, אבל היות ולחץ כזה יופעל בלאו־הכי, כדאי להפוך את כיוונו.

עד כה הצליחה ישראל לא בכעם בהפעלת לחץ נגדי, כפי שהדבר התבטא בגיבוי ההזמנה האמריקאית־סובייטית לוועידה. תפקיד או"ם מוגדר בה בצורה מניחה את הדעת, תוך הדגשת תפקיד שתי המעצמות כיושבי־ראש להלכה ולמעשה. בנוסח המכתב האמריקאי־סובייטי יש שיפור מלים לטובה מהנוסח של החלטת מועצת־הבטחון ואף משום סטירת לחי למבטחיו. כאותו להטיק בכך, כי המיקוח הישראלי עם קיסינג'ר בביקורו האחרון בארץ לא היה חסר תוצאות. זהו אות מעודד לבאות. בידי ישראל נמצאים הדונאמים הרבים שהכל רוצים להוציא מידיה ולהרק בידה לתתם. ישראל תוכל לעשות זאת בשיטה של „עוד דונאם ועוד דונאם", תוך קביעת מחיר גבוה ככל האפשר לכל דונאם ותוך דרישה שהמחיר ישולם גם ברובלים ולא רק בדינארים ערביים. ישראל אינה הולכת לז'נווה לעקידה אלא ליריד בין־לאומי, שבו יש לה מה להציע ומה לקבל.

עם פתיחת הוועידה

ועידת ז'נווה, שתיפתח הבוקר, תהיה בשלבה הראשון בעלת אופי טקסי בעיקר, והדיונים המעשיים לא יתחילו אלא בחודש הבא. אף־על־פי־כן יש מודעות כללית בעולם לחשיבותו של המעמד: נסיון בין־לאומי רציני, הראשון בשנות דור, למציאת פתרון ליישוב הסכסוך הערבי־ישראלי, אשר הוליד עד כה חמש מלחמות. עם כל הספקות והחששות המלווים את ישראל בהליכה לוועידה, ברור לה, כי חובה עליה למצות אותה מידה של סיכויים הטמונה בזימון המפגש, שישראל תמיד היתה מוכנה לו, אך הערבים הם שסירבו לו עד כה. האם חל אצלם השינוי הזה, משום שהתקופה של יום־הכיפורים הצלחתה והתהלולית בתקופה „קומתם"? או שמא הסכימו, משום שנוכחו לדעת, כי גם המאמץ הצבאי האדיר הזה לא עזר להם לפתור את הבעיה בכוח והם מוצאים את עצמם עם צבא ישראלי בשטחים, אשר לפני יום־הכיפורים הם לא חלמו כי ייכבשו.

בין כך ובין כך, העיקר הוא, שהם שינו את דעתם. שנוצרה עמדה לחיפוש פתרון מדיני מחובתה של ישראל לעשות כמיטב יכולתה כדי לממש כל סיכוי להסדר, שאין בו משום פגיעה באינטרסים החיוניים שלה.

דבר זה כל כך מובן והגיוני, עד כי גם ה„ליכוד", שעמדתו מצמצמת כל אפשרות להשגת הסדר — אילו הוא קבע את הקו — אינו מעז לצאת בגלוי נגד הליכתה של ישראל לוועידת ז'נווה. מבחינה זו היו דברי נאומיו בכנסת אתמול תרגיל של מאות־עיכים. של קבלת עקרון השלום להלכה תוך הצגת תנאים ההופכים מלכתחילה כל נסיון לבלתי־מעשי. היינו רוצים לקוות, שעמדה זו של ה„ליכוד" אינה אלא קו־תעמולה של ערב־בחירות. אך למרבה הצער, גם העמדה הקבועה של ה„ליכוד" אינה אלא אותו חזיון־תעתועים שהוצג אתמול בכנסת כ„מדיניות אלטרנטיבית" לזו של הממשלה.

מצע במציאות החדשה

מרכז מפלגת העבודה אישר אתמול את מצע המערך לקראת הבחירות לכנסת, לאחר שמפ"ם השותפה במערך אישרה את המצע בראשית השבוע. עיון בתכנית־הפעולה של המערך מוכיח כי חלק מרכזי בו תופסות הבעיות שהתעוררו בעקבות מלחמת יום הכיפורים, ויש בה משום ליכוד לקחים, בחינת הטעון שינוי, התאמת סדר העדיפויות למציאות החדשה. לפני יום הכיפורים, תפסו בעיות קידום החברה את המקום הראשון בסדר העדיפויות. עתה, ברור כי בראש ובראשונה קיימת הדאגה לביצור הבטחון ולקיום המשק בשעת־חרום. עם זאת מדגיש המצע כי בעיות המצוקה החברתית לא נשכחו ולא ירדו מעל סדר היום. אדרבא, ביצור הבטחון מחייב חיזוק החוסן החברתי־הפנימי, ויש כיום משנה חשיבות בדאגה הסוציאלית, ככל שיתאפשר הדבר מבחינה תקציבית.

המרכז כבר אישר קודם לכן את הפרק המדיני־בטחוני. מבין יתר הפרקים שנדונו אתמול נודעה חשיבות רבה לפרק המדבר על מגילת הזכויות לחייל המשוחרר. והכרח לעשות כל מאמץ אפשרי כדי להקל על אלה הנדרשים לתקופת שרות ממושכת, להקלט מחדש בתעסוקה, בהכשרה מקצועית או בלימודים, או לשקם את עסקיהם שנפגעו. מבחינה זאת גילו שליחי המערך בממשלה יוזמה חשובה, המוצאת ביטוי נאות במצע.

המצע גם מדגיש את חשיבותה של העליה בתקופה זאת. דומה, כי אם היה מי שפקפק בחשיבות העליה, כאילו היא באה על חשבון הדאגה לבני־הארץ, נוכח כי בלא־עליה גדולה נשקפת סכנה לעתידנו. יש להניח ולקוות כי נושא העליה לא יישאר רק במצע, אלא יקבל תנופה מחודשת במבחן הביצוע.

מצע המערך אינו פוסח על נושאי חינוך, תרבות והנוער, על בעיות החוקה, משטר, דת ומדינה ותכניות האזורים. בחלקם אלו סעיפים שנוסחו לפני המלחמה ובחלקם נוספו אחריה. בעיקרו של דבר גם בעת חרום אין להזניח, אין להשכיח ואין לטשטש את תוותו החברתית המיוחדת של המערך, ואת ההכרח להמשיך בבניית חברה ישראלית צודקת ומתקדמת.

בסיום קובע מצע המערך את הכוונה להקים, לאחר הבחירות, ממשלה עם כל מי שמוכן להצטרף אליה על בסיס העקרונות הגלומים במצע. אין ספק כי זהו הבסיס המרכזי לליכוד לאומי אמיתי, גם על יסוד העקרונות המדיניים שבמצע, וגם על יסוד העקרונות החברתיים.

מצבו של ניקסון

מלווין ליירד, שר ההגנה לשעבר של ארה"ב ובשמונה החודשים האחרונים בכיר־יועציו של הנשיא בעניני פנים, הודיע השבוע על התפטרותו הקרובה מהבית הלבן ובהזדמנות זו הביע את הדעה, כי על בית־הנבחרים להצביע בעניין העמדת הנשיא למשפט בסנאט, כדי שהעניין יוכרע סוף־סוף ויחול להרציל את האווירה הפוליטית של אמריקה. ליירד עצמו מוסיף לשמור אמונים לנשיא ומקווה כי ההצעה להדיח את הנשיא לא תזכה ברוב. אף־על־פי־כן מעידה התפטרותו על חוסר־בטחון ומבוכה בסגל הבית הלבן שמונה על־ידי ניקסון לאחר פיטורי הסגל הקודם שהיה אחראי לווטרגייט. חוסר־בטחון זה אינו מקיף את תחום עניני החוץ, המופקד בידיו האמונות של ד"ר קיסינג'ר.

התקפת־הנגד של הנשיא, תוך גילוי מסמכים הנוגעים לנכסיו ולהצהרות מס הכנסה והבטחות לפרסם מסמכים לגבי פרשיות אחרות — הביאו בשבועות האחרונים לשיפור מסויים במשאלי דעת־הקהל. משאלים אלה אף מעידים, כי למרות חשדותיהם של שבעים אחוז במעורבות הנשיא בפרשת ווטרגייט הרי 54 אחוז מתנגדים להפעלת לחץ על הנשיא להתפטרות. לעומת זאת לא הצליח עדיין ניקסון לחדש את יוקרתו בקרב העילית הפוליטית ואף לא בקרב רבים ממנהיגי המפלגה הרפובליקאית בשני בתי־הקונגרס. הללו חוששים שהמפלגה עלולה לשלם מחיר כבד בבחירות לקונגרס שייערכו בעוד 11 חדשים ובחלקם אף היו מעדיפים החלפת ניקסון על־ידי סגנו ג'ראלד פורד. למרות חוסר נסיונו של סגן הנשיא החדש בעניינים בין־לאומיים, אולם נוכח החלטתו הנחושה של ניקסון להמשיך בתפקידו לא נראה לפי שעה, כי צפויה התפתחות דרמטית בבית הלבן בעתיד הקרוב.

הפארטנרים הערבים שלנו

מאת אהוד יערי

שני ראשי המשלחות הערביות, שיישבו היום בז'נווה מול הנציגים הישראליים, כניהם מכנאי־דיפלומטיה כמקצוענים, אבל בשום פנים לא מדינאים. איש מהם אינו נמנה עם מתכנני המדיניות בארצו, אלא עם המוציאים לפועל. אלה נציגים שיקבלו הוראות מן הבית, שם סומכים על נאמנותם וכשרונם, אך אין מפקידים בידם סמכות רחבה מדי.

שר החוץ המצרי איסמאעיל פהמי מכהן בתפקידו פחות מחודשים. ראש המשלחת הירדנית עבד־אל־מונעים א־ריפאעי הוצא מן „המקרר הפוליטי" רק לפני כחצי שנה.

איסמעיל פהמי

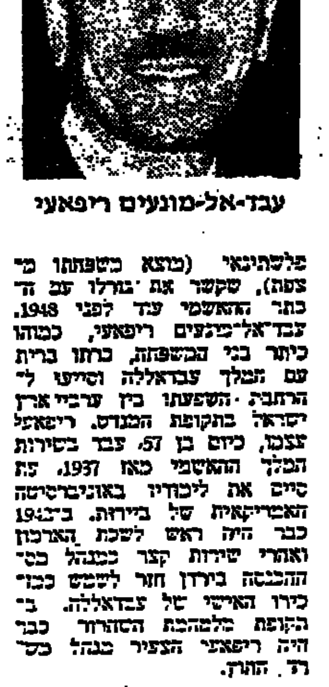
עבד-אל-מונעים ריפאעי

את ריפאעי מכירים רבים בעולם הערבי לא בזכות הצטיינותו הדיפלומטית, כי אם בשל חלקו בביוגרפיה של הזמר המפורסם מוחמד עבד־אל־והאב. אשתו של ריפאעי, נלי, ברחה ממנו כשהיה שגריר בקאהיר ועברה לגור עם עבד־אל־והאב. הפרשה היכתה גלים בסוף שנות ה־50, והעתונות הערבית עסקה הרבה בתלאות הגירושין של ריפאעי.

פהמי נתפרסם בבאי אשתקד, כאשר הדיח אותו הנשיא סאדאת מתפקיד סגן שר־החוץ המצרי. היה זה לאחר שפהמי השתתף בסימפוזיון שאירגן חסנין הייכל ב„אל־אהראם". במהלך הדיון השמיעו פהמי ואחרים דברי ביקורת חריפים ביותר על המיכתה של ברה"מ במצב של לא־שלום ולא־מלחמה במזרח התיכון. לאחר גירוש היועצים הסובייטים ביולי 1972 דרך כוכבו מחדש. סאדאת מינה אותו לשר התיירות ובערב המלחמה נשלח פהמי לאוסטריה לשיחה עם הקאנצלר קרייסקי בעניין „משבר שנאו". (פהמי היה שגריר בוינה בשנים 1968—71). לאחר המלחמה נקרא פהמי לבוא במקום ד"ר זיאת כשר החוץ. סאדאת החליט, כי לצורך המערכה הדיפלומטית המסובכת, זקוקה מצרים לשירותיו של דיפלומט מקצועי קשוח כמו פהמי, במקום פרופסור־בצ'יליינדר כמו זייאת, שהתמחותו היא בלשנית.

פהמי, בן ה־51, עשה קאריירה שגרתית למדי בסגל הדיפלומטי המצרי. הוא הצטרף למשרד החוץ בתקופת המלחמה ב־1948. ב־1959 שירת שם כמנהל מחלקת הכונגרים. ב־1960 נתמנה יועץ ליד הנציגות באו"ם, ב־1964 — כמנהל מחלקת המוסדות הבין־לאומיים, ב־1968 — ציר בצרפת.

כמו פהמי, שכבר כיהן פעם כסגן נשיא עצרת או"ם, כך גם ריפאעי מוחזק מומחה גדול לענייני או"ם. בין 1953 ו־1963 שירת ריפאעי לסירוגין כנציג ירדן באירגון הבין־לאומי, וגם אחר כך בא לניו־יורק לעתים תכופות כשר־חוץ. לשיא הקאריירה שלו הגיע ריפאעי בשנים 1969—70, כאשר כיהן כראש הממשלה ברבת עמון, עד פרוץ מלחמת האזרחים של „ספטמבר השחור".

מעלתו הגדולה של ריפאעי בעיני המלך חוסיין היא היותו פלשתינאי (מוצא משפחתו מצפת), שקשר את גורלו עם הכתר ההאשמי עוד לפני 1948. עבד־אל־מונעים ריפאעי, כמוהו כיתר בני המשפחה, כרתו ברית עם המלך עבדאללה וסייעו להרחבת השפעתו בין ערביי ארץ ישראל בתקופת המנדט. ריפאעי עצמו, כיום בן 57, עבד בשירות המלך ההאשמי מאז 1937. התחיל את לימודיו באוניברסיטה האמריקאית של ביירות. ב־1941 כבר היה ראש לשכת הארמון ואחרי שירות קצר כמנהל בכירי ההכנסה בירדן חזר לשמש כמנהל הלשכה האישי של עבדאללה. בתקופת מלחמת השחרור כבר היה ריפאעי הצעיר מנהל לשכת החוץ.

במסלול תפקידיו הדיפלומטיים עבר בדמשק (1941), בגדאד (1946), ואשינגטון (1950), טהראן (1951) ושוב או"ם (1953), קאהיר (1957), ביירות (1957), לונדון (1958) ושוב או"ם וכו'.

ריפאעי נחשב לבעל כשרון כתיבה, והשמועה אומרת, כי הוא הכותב את רוב נאומיו של המלך חוסיין. ואולם תמיד נדחק הצידה בתקופות שעלתה קרנם של אנשי וצפי אל־תל ברבת־עמון. ריפאעי אינו אהוד ביותר על ה„ירדניסטים" שבצמרת ההאשמית, שעתו מגיעה בדרך־כלל כשחוסיין מחפש מסילות לקאהיר ולדמשק. אמנם במצרים עוד זכורים ודאי לריפאעי את התקפותיו החריפות על נאצר ב־1958, אך רואים בו בן־שיחה נוח, בהשוואה לנציגים ירדנים אחרים. משום כך בחר בו חוסיין השנה כשליחו לפיוסים עם הנשיא סאדאת וגנראל אסאד, ואכן ריפאעי השיג מה שנדרש להשיג, וערב המלחמה חודשו יחסי ירדן הן עם מצרים והן עם סוריה.

עם זאת ריפאעי בקשרי המשפחה (יש לו גם קרוב קרוב) אינו מקורב לחוסיין, כמו בן־דודו זייד ריפאעי, המכהן עכשיו כראש הממשלה במקומו. משקיפים בישראל שמו לב לעובדה, שבעוד סאדאת שולח עם פהמי צוות מקצועי־טכני בלבד, יבואו עם ריפאעי לז'נווה אישים המוחזקים לא פחות קרובים ממנו למלך. ומה שמעניין — רובם המכריע במוצא פלשתינאי.

בין הבאים יהיו „כלב השמירה" בשעם חוסיין — השריף עבד־אל־חמיד שרף, בן המשפחה המלכותית והשגריר בוואשינגטון, וכן אנטון עטאללה (בנקאי, שגורש על־ידי ישראל ממזרח ירושלים), אחמד טוקאן (בן שכם, שהוא ותיק מבכירי הכתר ההאשמי כיום), עבדאללה צלאח (שר החוץ לשעבר), ובן האזור נוסייבה, השגריר ברומא (אחיו הצעיר של אנוור נוסייבה). כן יבוא אחיו של חוסיין, האמיר מחמד, אך איש אינו מייחס לו חשיבות. מוחמד ירש מאביו, המלך טלאל המנוח, את הפרעותיו הנפשיות. הוא משמש גורם מרגיז בלתי־פוסק לחוסיין, בגלל התעקשותו להכניס ידו לעסקי המדינה, אבל בדרך כלל דואגים לנטרל אותו באופן אלגנטי, פן יגרום נזק. מותר להניח, שהאמיר יהיה בחזקת קישוט בלבד למשלחת הירדנית, ומלוויו לא יניחו לו לפצות פה.

התביעות הקיצוניות — והסיכויים לשיחות

מאת יהושע תדמור

הישראלים מיהרו עוד לפני פתיחת הוועידה מספרים על רוח של „חצי־הפתיחה" לפתאת בין המתואמים המצריים לישראלים. אווירת הפתיחה וסקרנות ראשונית שאפיינה את מפגש משלחות שני הצדדים בק"מ ה־101 הועתקה לז'נווה.

והנה בא שר־החוץ המצרי איסמעיל פהמי ושרף בדבריו את האווירה „האידילית". אך בעצם, הדברים היו צפויים. לא היתה צריכה להיות הפתעה בדרישתה של ממשלת מצרים לנסיגה ישראלית כללית מכל השטחים המצריים והאדמות הכבושות, החזרת זכויות הפלשתינאים, ערביותה של ירושלים וכו', אפילו נלווה לדברים, פה ושם, גופן של ביטויים מתונים. אכן, דברי פהמי בבואו לז'נווה היו נוקשים וקיצוניים, אולי אפילו בנוקשות יותר מדבריו בשל הפרדה של... כי שביבא כל ההפרעה האחרונה שעניות דעתה היא ועידת „כניעה", שבה תיתבע ישראל להחזיר את הכל — הוקה כליל עצמה שייצא מידיה, כי בנאומיו הקודמים. אכן בהסכמה.

אך מוקדם מדי להתפנם לקדרות. האמת היא, שלא הפסדנו עדיין כלום בלכתנו לז'נווה. הדברים לא אמרו דבר, שלא ניתן היה לצפותו מראש. לפחות בקרב הצדדים, ואיש בבעלות ישראל לא הכלה את עצמו. אם עוד היו ספקות, באו דבריו של ד"ר קיסינג'ר בתחילת השבוע בירושלים ובהודעה לראש הממשלה כהצהרה, כי מצרים מודרים בצורך בפתיחת הוועידה, בנסיגה כללית, „אי־שבלי" ובויכוח בדברים אלה. אך עלינו לזכור: אנו בהתחלתה של דרך ארוכה וקשה. לא המשבים הראשונים יקבעו את המשך המהלכים. הציפיות המסתברות, לקדם־כל על הפרדה הכוחות, תיפתחנה בתחילה בוויכוח, ואין זה מן המנהג שנבנים עוסדים הדרישות יוסבסו מאחורי הקלעים כל הימים הבאים. ברי שמצרים משמינית ראשית, מהדר במבצע הצבאי הבירוי, מרלה של האהבה הפוליטית הדבר כי היא אמנה של הגיר התהאן הצדדים להודיענו של לסבות התבות בציבור המצרי ומפעריכים את התור של המבחן והנהלה על ידי המלחמה. מצבר לכך רוצה מהם מצרים במוסד פוליטי שיחזיר לה את כל השטחים, בלי שתצטרך להתחייב לנורמליזציה של ממש, לשלום עם ישראל־מצרי. כל שלב זה מוטב שיבוא בראש — כדי לבצע מעבר אובטח — ושאין לנפת מהדבריה של קאהיר המתייחסת כלפון בדבר יחסים דיפלומטיים, בדבר תנועה חפשית של סחורות ואנשים ובדומה בה. ודאי שאין לנו לצפות לאלה עכשיו, וכל שכן — לא בראשית הדרך.

אך גם המצע הגביע בקאהיר, מן הלקחים שכבר ניתן להפיקם בשיחות הק"מ ה־101 בין גנראל גמאסי לבין האלוף יריב ועוזריהם — נוצרה תבנית מסויימת. כאן עולה הבדל ברור בין העמדות הרשמיות הנוקשות ובין העמדות „הפרטיות" כפי שבאו לידי ביטוי בשיחות הבלתי־פורמאליות. תבנית זו אינה מלה בלה.

לא רק עמדות נוקשות הוצגו בפגישות השמיעו המצרים. פה להם נשמעו סימנים בעלי נימה טובה. לאחר שהעלה גנראל גמאסי את תביעת מפעלת כבירים לנסיגה ישראלית עמוקה לעבר קו אל־עריש וראס־מוחמד, הביעה שהוא במבל הגיון באותו שלב של השיחות, נאמרו גם דברים אחרים. בעין דברים פרטיים. היה במהלך השיחות הללו אלמנטים של משא ומתן, של תרוקה; של חילופי דברים העשויים להוליך לפשרה.

אלה הם סימנים מעודדים במפקפה, אך אסור לצמות באשליות. לא יהיה כנוס כמיקוח קשה ביותר גם בשלב הראשון של הדיון על הפרדת הכוחות. לפחות יותר — לשיעור הדיוק על הבוסר־בה הבלפית ההסדרים שיתלוו אליה. אז ייעלתו המבחנים האמיתיים. ובכל שבהם כבר עתה להמבון במדיניה ובפציות להיאבק על העיקר — כך תקל עלינו את המלאכה בשלב מאוחר יותר. במצב המעורר עתה הנוה תשובות לכל הצעה ממשית שלנו בדבר פירוזים במרחבי סיני, פיקוח מחוזק ישראלי־מצרי לבעיות הערכות בהתחלתית חדשה ואחרת ארוכה של הבדלי בעסן, לרבות מכחות כוח האו"ם ואולי גם ערבויות בין־לאומיות. ברור שהבישוה קיצונית לשיפה עשיים, אין כל סיכוי שיתקבלו על דעתה של מצרים.

נדמה לי, שאין להזיל גם באפשרות להצלית תביעות להחזקת שטחים אסטרטגיים חיוניים לפרקי זמן של עבר ואפילו עברים שבה תוך הכרה בריבונות המצרית עליהם. להכרה זו יתלוו הסדרים נפרדים, בלווים במיקה המעבירות שהוקפם יפגו בתבאים על יחסי שלום בין הצדדים. הסדרים כאלה עשויים לספק אותנו, בסיפו של דבר, מהבישות הנראות כל חיוניות, אך עלויות להביאנו עד כמה למבוי סתום.

השיחות המהותיות עדיין לא נפתחו, אך טוב שנדע כבר עתה לחזק את עצמנו בתביעות הצדדה סיבוי ובפגבות העשויות לפצק את המיקוח קודם שמתייגנו אותו כליל. ייתכן שניתן לבוא בענה לדרישות הבטחון של ישראל גם בהסדרים ואמצעים עבצרים ההכרה מאד לערב להם. אך כל זה ידרוש צבים חזקים ומיקה קשה. עליך לדעת להתכונן ולהנך את הנצ לזאת, פן ניפגע באכזבות שלא היו צריכות להתיכנו.

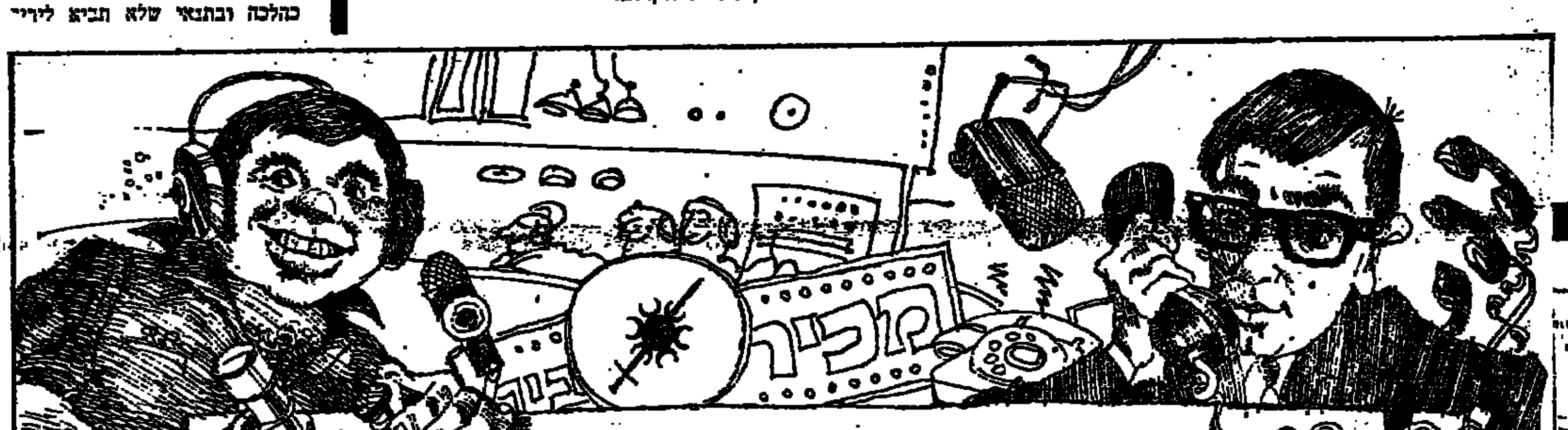

מכירה פומבית

האגודה למלחמה בסרטן בישראל

מודיעה

להבריה, לתומכיה ולקהל מאזיני הרדיו על שידור התוכנית החודשית השביעית של

"מכירה פומבית"

תכניתם של: **זאב ענר ושמואל שי**

אשר תשודר בגל הקל, ביום שני 24.12.73 בין השעות 10.00 בלילה ו־1.00 אחר חצות

המאזינים יוכלו להתקשר אל עורכי התכנית, בעת השידור, ולהציע הצעותיהם בטלפון: 256121 (13 קווים).

כל ההכנסות קודש למלחמה בסרטן

במסגרת התכנית יוצע למכירה העתק מהודר של מגילת העצמאות של מדינת ישראל. הנושא חתימה מקורית של דוד בן־גוריון ז"ל.

הפריטים האחרים שיועמדו למכירה:

נר הרודיאני (מתקופת בית הורדוס) נמצא בירושלים	תרומת מר **מרדכי מגידון**
כלי כדורי מקושט, מקרמיקה, יצירת כפיה של האמנית מינה קאזז ז"ל	תרומת **ה„שער", מרכז שוק בע"מ** העיר העתיקה, ירושלים
טלביזיה סופר אלקטרונית — דגם 1073 בערך של —.2,260 ל"י	תרומת **אלקטרה (ישראל) בע"מ**
שמלת כלה עם הינומה והכנה קוסמטית	תרומת **„אמבר"**, סלון לשמלות חופה ומכון ליופי
מערכת סטריאופונית מתוצרת אודיו־סוניק בערך של —.2,410 ל"י	תרומת **חברת ברפור באס**
יחידת רחצה מודולרית מושלמת — ספייסמסטר תוצרת מונוגרם — ארה"ב בערך של —.2,702 ל"י	תרומת **פולר־כימיקלים בע"מ**

שלוש מעטפות הפתעה ובהן:

* בדים לפי בחירה בערך של —.500 ל"י	תרומת **„מרתף הבדים"**
* שתי כורסאות וינדזור עם שולחן סלוני בערך של —.1,100 ל"י	תרומת **רהיטי אפרתי**
* טבעת מזהב לבן משובצת ב־4 יהלומים 0.29 קרט בערך של —.792 ל"י	תרומת **תכשיטי טיב בע"מ**

לתשומת לב:

1. על משחק רדיו זה חלים הכללים של „מכירה פומבית".
2. לרוכשי הפריטים בעלי הערך הסנטימנטלי תינתן קבלה המקנה זיכוי עבור תרומה זו, לפי סעיף א/45 לפקודת מס הכנסה.

כל ההכנסות קודש למלחמה בסרטן

מזוית אחרת

עלים מפנקס הסתיו

מאת יואב

א. בין אות לאות

כה הוא. מקור ההשראה הרוח־ני של קול ישראל — קולה הי־חיד של אומה קטנה, רצוצה [illegible]

[illegible]

ב. בין צדפה לצדפה

[illegible]

„דבר", 9 בדצמבר 1973

בלימת הסחף באירופה?

מאת שלמה שפיר

בימים האחרונים, ערב פתיחתה של ועידת דבלין, שוב בהדגשה דעת־הקהל האירופית [illegible]

[illegible]

(סוף בעמ' 15)

2.2 מיליארד: המתנה הגדולה של הקונגרס

מאת נחום ברנע
סופר „דבר" בארה"ב

אם לא יהיו עיכובים של הרגע האחרון, יספיקו שני בתי הקונגרס האמריקאי [illegible]

[illegible]

היכן הכוורת, שאלה למערך

היכן בעלמה הכוורת שלכם?
במערכת הבחירות, עד יום הכפורים, הצגתם את "הצוות" שלכם.
מדוע אינכם מציגים אותו עוד?
איך אמרתם: "אנחנו העושים".
האין זאת, כי "הצוות" דיין-ספיר,
או אלון-יערי, או אבן-אלון-דיין,
או כולם יחד, היו מעוררים, בימים אלה, צחוק מר?
עובדה היא, כי אין לכם שום צוות ראוי לשמו.
אתם ב צ ב ת המבוכה, הסכסוכים, ותביעות ההדחה.
אינכם כשירים להנהגה כלל.

תנו לליכוד את הסמכות להקים
ממשלת ליכוד לאומי.

הפתק
חל
טעם

הליכוד

גח"ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, התנועה למען ארץ ישראל השלמה

בימים ההם...

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
נָקֵל כִּי יִסָּגְרוּ רַבִּים בְּיַדֵי מְעַטִּים
וְאֵין מַעְצוֹר לִפְנֵי שָׁמַיִם
לְהוֹשִׁיעַ בְּרַבִּים אוֹ בִמְעַטִּים:
כִּי לֹא בְרָב־חַיִל נִצָּחוֹן הַמִּלְחָמָה
וּמִן־הַשָּׁמַיִם הַגְּבוּרָה: הֵם בָּאִים אֵלֵינוּ
בְּרֹב גַּאֲוָה וָרֶשַׁע
לְהַשְׁמִיד אוֹתָנוּ וְאֶת־
נְשֵׁינוּ וְאֶת־בָּנֵינוּ וְלָבֹז אוֹתָנוּ:
וַאֲנַחְנוּ נִלְחָמִים עַל־נַפְשׁוֹתֵינוּ
וְעַל תּוֹרָתֵנוּ:

מספר החשמונאים

בזמן הזה

כשאנו עוצרים לרגע וחושבים אנו יוד־עים בודאות: עמדנו בכל אשר עמדנו בכוח האנשים הנמצאים מסביבנו, בכוח האנשים שאנו מפקדים עליהם, בכוח אמונתם שהם מסוגלים לבצע כל מה שעם ישראל יטיל עלי־הם. ברגעים קשים חיפשו אנשי את האמונה, הם חזרו אל המקורות. לכל אחד יש רגעים שבהם הוא נעצר לרגע וחושב, וכשאתה עו־צר וחושב אתה גם מזדהה עם הרקע ההיס־טורי שלך, עם המצב שהביא אותך עד הנה, עם המשך הדרך, באותה אמונה שעם ישראל חינך תמיד דורות על גבי דורות.

(סא"ל מג"ד צנחנים) במלחמת יום הכיפורים

למען אמונה בטחון ושלום

ב

חזית דתית לאומית — המזרחי-הפועל המזרחי

ריענון צוות הממשלה

דרוש שינוי בהרכב המשרדים המיניסטריאליים

מאת אריה ל. אבנרי

בעוד עשרה ימים נלך לבחירות, ואיננו יודע מה דמות הנהגת הממשלה — זו אשר נציגיה כל לדיונה, ישאירו שם לפרים … אך יואלצו לומר "לא נ… לידידים.

אבל בהתגוננים לשלום ותרוכים למלחמה גם זאת אל לנו לשכוח שאנו בתחום כנסת וממשלה לארבע שנים. נקודה שנגיע לרביעה השנה, ואז יעמדו לפני הממשלה שנות של ימי שלום, שבהלכן עשויים יהיו גם תוצאה של המלחמה אם נדברים כיום צ, ריענון הממשלה, יש גורסים וריענון נעשה על לשון "נפסוקי" (כדברי …), ויש גורסים הבי… אנשים חדשים להנהגה. בלי … אנו זקוקים לאנשים חדשים בהנהגה, אך לא לשם … חשבונות, אלא כדי להבטיח … צוות של בעלי יכולת … וכדי למצות את הפוטנציאל האנושי המצוי בנו עד קצה היכולת למען מטרות מוגדרות. … הרכב ההנהגה חייב להד… קשר בריענון ובשינוי של הרכב המשרדים המיניסטריאליים בממשלה, שהוא ישן. בנוי על צרכים חשובים מלפני 25 שנה ובנוסף כל התקופה נשאר קפוא כמו בתוליתו.

כבר לפני שנים הורגש הצורך להקים משרדים חדשים שבאחריות שרים בממשלה. הצורך הזה נעשה עתה דחוף ביותר בעקבות המלחמה, וכבר אפשר לראות באופק את המשימות והיעדים שיעמדו לפנינו אחרי המלחמה. כשהרכב המשרדים הנוכחי בשום פנים אינו ערוך לקראתם.

שר לביעור העוני

הכל מדברים על המחדל שלפני יום כיפור, ואולם צה"ל הור… על הכבוד תוך ימים־שלושה. הגיע למלוא כוחו ועוצמתו … מחיר, אף כי המלחמה … עליו לפתע. לעומת זאת … הארץ עדיין לא התאוששה … החלם, חוץ מן הסקטור הקק… המסופק תוצרתו בצורה סבי… את הדעת. המתגוללים בסקטור … אחרים מספרתם. האבטלה מחר… ניצול מחפיר של שעות חיי… ולפרקים נעשית חבלה כמש במאמץ המלחמה. אמנם, אלה … עוסקים בכך הם מעטים, אבל … הם המלחים ה"בצהיים" של … שעת־חירום והם מנצלים את … של חוסר תיכנון וחוסר … מכוונת תקיפה. כי הסובל… משיבושים חמורים אלה … לפת להם ממש? … היכולת, אותן שכבות שבם … כתוקם נשארו אחורנית … מן ההכנסה הלאומית. עכ… בימי מלחמה, מקבל הפער … "הישך" מבדים נוספים — … בין הצורך (המסודר) ובין … של מבוטי ההכנסה הפומ… בחזית (קרי: משפחות רוב …). נקל לשער, מה יתר… כאשר ישובו אותם עשי… אחרונים באולם ההכנסה … שוכן מבנה בימי שלום … לשישה אחורים ומשהו, הם … לפניהם את המתעשרים … החדשים, ממלחמה זו … המלחמה הקודמת. יש מי … שיוזרה, אבל … צריכה להיות נתונה … להליך ומאיים … עוד יותר. המלחמה רק … את הפער החברתי הנר… רא שבו חייב עד עתה, ואמור שימי הרגיעה (או השלום) שיבואו יביאו אתם אכזבה ומצוקה לאלה אשר ברכבותיהם עמדו בחזיתות השונות.

המשרד לביעור העוני (או לשירותי רווחה, השם אינו חשוב) הוא צורך דחוף והוא יחריף עוד יותר עם תום המלחמה. המשרד חייב לקום כבר עתה. כדי לקדם את השבים מן החזית כתונות מיבצעיות. בשיכון, בתעסוקה, בהשכלה, בחינוך, בדאגה לקשיש, לילד ולקבוצה הסידור.

שר למדע ומחקר

המלחמה התריעה את הצורך בהקמת משרד למחקר ולמדע. שוב אינגו עומדים מול ארצות ערב בלבד, כשהפער בתחום המדע בינינו לביניהם הוא רב מאוד (ורבים אף התנבאו שהפער ילך ויגדל), אלא אנו עומדים כיום מול מעצמה אדירה, המעמידה לרשות הערבים את הישגי המדע והטכנולוגיה שלה ומכשירה אותם להשתמש בהם בלי להתמצא בסודותיהם.

ולא רק במלחמה אנו זקוקים לפיתוח מדעי מעמיק ונמרץ. גם אחרי פתרון הסכסוך עיקר מאמצינו יהיו מרוכזים בארצנו הקטנה. החייבת לקלוט מיליוני יהודים. שרק אתם יהיה יש לנו סיכוי להתקיים ולקיים את עצמאותנו. הפוטנציאל החקלאי שלנו מוגבל. אוצרות הטבע מועטים. פיתוח היש המועט לייעילות ותמורה מקסימלית; הקמת תעשיה עתירת ידע וכן הספקה צבאית מירבית מייצור עצמי — כל אלה מצריכים הכשרת מדענים, חוקרים וטכנאים בכל שטחי המדע והייצור. תחומים שרק לפני זמן קצר נראו לנו כיעדים רחוקים. כמו המתקת מים ופיתוח מקורות אנרגיה אלטרנטיביים, נעשו דחופים ביותר. הקמת משרד למדע ומחקר הוא מורח השעה.

שר לשיפור הסביבה ופיזור האוכלוסיה

הפיתוח התעשייתי והטכנולוגי המואץ והצטופפות החלק המכריע של אכלוסי ישראל ברצועה צרה לחוף הים מחייבים הקמת משרד לשיפור הסביבה ופיזור האוכלוסיה. אחד מלקחי מלחמת יום־הכיפורים חייב להיות, שצפיפות מושבות באזורים צרים ושממה במקומות רבים הם סכנה לאומית. הקמת עיירות הפיתוח וייסוד 45 ישובים חקלאיים חדשים אחרי מלחמת ששת הימים לא הפחיתו את המשיכה אל המרכזים הצפופים. פטריוטיזם מקומי של ראשי ערים היה חזק יותר מכל אמצעי ההכוונה שנקטה הממשלה. שתי הבעיות — שימור הסביבה ופיזור האוכלוסיה — קשורות זו בזו ויש להן היבטים בתחומים. בריאותיים, חברתיים, יתרבותיים. רק משרד ממשלתי בעל סמכות, מתכנן ומכוון, יש בכוחו להציע פתרונות ולדאוג לביצועם.

שר ההסברה

צריך סוף־סוף להקים משרד הסברה — הן לפעולה בחוץ והן לפעולה בפנים. בפנים — נדמה, שהכל הרגישו בחסרונו בימים הראשונים של המלחמה. כאשר הציבור ניזון מהודעות דובר צה"ל, שאמרו מעט וכיסו הרבה, ולא היה בהם עידוד וחיזוק לצמאים להסברה עניינית, אמיתית של המצב. גם לדברים מעוררים תקוה. אילו קם בימים ההם שר ההסברה ואומר לעם את האמת. מודה בטעות של הממשלה ובתאר לפני שומעיו מה צפוי בימים הקרובים כאשר צה"ל יעבור להדיפת האויב וכו' וכו', ייתכן שהיינו נוהגים הרבה מן הדכאון והפרידות ושפלת הרוח שירדה עלינו.

ואילו בזכות קיום משרד הסברה פעיל יושם קץ לפירושים השונים שכל שר מפרש ההלכות הממשלה. אולי ייקבע כלל־בלל־יעבור, כי בדרך כלל בדיונים הממשלה מפורשת ומוסברת רק על־ידי שר ההסברה, ואילו השרים ידברו בענייני משרדם ומה שנוגע למדיניות־חוץ — הרשות נתונה לראש הממשלה, לשר החוץ ולשר ההסברה, אבל לא לשאר השרים!

וכלפי חוץ — אין להוסיף ולנבק מדוע הפעולות ביחסי החוץ בשנה האחרונה לא היתה אכנם אך ורק מצום שלא היתה הסברה מספיקה, אבל ליקויי הסברה תרמו לכך חלק נכבד.

שר ליהודי התפוצות

ואחרון־אחרון; יש צורך חיוני להקים משרד לענייני התפוצות. העם היהודי בתפוצות אינו רק תורמי המגבית. קוני הבונדס ועורכי ההפגנות. העם בגולה הוא בראש וראשונה העתודה לקיום העם בכללו. המרעב לעליה רבתי להצלת ישראל מבצור הזנק, הדגרצד להציל את עצמו מהתבוללות וכליון פיסי ורוחני.

משבר הולך בעולם עלול לעורר בקרוב גל של אנטישמיות מסוג חדש — עם מטרות ישנות: לרדוף, לקפח, לבודד ולהחרים. למצוקה הרוחנית של יהדות השפע עלולה להצטרף מצוקה חמרית חמורה. מדינת ישראל חייבת לקבל עליה את ההכוונה הרוחנית, התרבותית והחינוכית על התפוצות, ולהכין אותם עם זאת האמצעים כאן, לעליה של מאות אלפים כל שנה.

מכח הסולידריות והגיבוש המדיני של ארצות ערב עלינו לגבש ולחזק את הערבות ההדדית של היהודים ולפעול במרץ לריכוז החלק המכריע של העם היהודי בישראל בימינו ובקרוב. לכך דרושה תנופה אחרת מכפי שהממשלה עד עתה. לכך דרושים אנשים מסורים ומודעים לתפקידם. לכך דרוש משרד ליהודי התפוצות.

*

אלה הם רעיונות אחדים על שינוי בהרכב המשרדים בממשלה שבאחריות שרים. ואפשר להוסיף עליהם, בלי לגרוע מפעולות הממשלה שאינם מצריכים דווקא ראשות של שר, וכל המשתמע מזה.

בבואנו אל המגור ובהציגנו לפנינו את המצב ואת תביעות הממשלה לארבע שנים הקרובות, צריך המערך לא רק להבטיח (ולקיים) כשירות כשרונות חדשים לממשלה, אלא גם להציג הרכב מחודש של המשרדים המיניסטריאליים, שבו תבוא לביטוי ההתמודדות עם הבעיות החיוניות והחשובות שהמלחמה הציבה לפנינו. ואלה שיעכבו על סדר־יומנו בתקופה הבאה. עלינו להדגיש שוב ושוב, כי לבנו אינו נתון להשבתת העבר (לקחים — כן!), אלא אל העתיד, אל השלום, אל התעצמות ואל פתרון הבעיות הכלכליות, החברתיות והתרבותיות שהעידן הבא יעמיד לפנינו.

10 ימים לקלפי — היערכות וסיכויים

מאת דניאל בלוך

על פני הדברים נראה, כי אפילו כיום, עשרה ימים לפני הבחירות, קיימת אדישות בציבור לגבי הצבעת הבחירות. ייתכן כי מבחינה תקציבית הדבר נכון, ניתן לומר, כי כל המפלגות לא הצליחו למצוא צורה חדשה של תעמולה, והולכת את …פי התקופה והמערכה. אולם אין סימנים חיצוניים צריכים להכשה. בציבור אין אדישות כלפי הנושאים העומדים להכרעה בקלפי. יש בלבול הוא בדבר התוצאה, רבים באזור יהלכו אולי רק בבוקר יום הבחירות. וגם אם יהלכו להימנע או להטיל פתק לבן, לא יהיה זה ביטוי לאדישות אלא למחאה. חברים שבאו לתפוס קצרה כן השירות הבבאי, כיפוד לי, כי בכל מקום שבו נפגשים חיילים, מתארגן מיד תוכ־בית. תעמולת בחירות. כמובן, אסורה בצה"ל, אבל בשל ביום המילואים הרב קיימים בכל מקום אנשים בעלי הזדהות פוליטית, נאמני מפלגות ורשימות ופעיליהן, ובשל חוסר פעילות צבאית יש למילואים הרבה זמן להגות ולהתווכח. העמעה הכוללת שבסעתי היא, כי ההסברה של כל המפלגות אינה רציגית, סיסמאות, מודעות והצהרות לא יכבשו איש, והציבור רוצה הזמה־הסברה יותר רציני, יותר עמוק, יותר כשבכע, ובעיקר הוא רוצה לשמוע מה בכוונת כל מפלגה במפורש. לא לגבי מחדלי העבר, אלא לגבי תכנית הפעולה בעתיד.

יותר מכל זמן אחר קשה הפעם לסמוך על סקרי דעת קהל. גם משום שאחוז גבוה של מצביעים טרם החליט, וגם משום שהסוקרים אינם יכולים לפקוד את המצביעים הרבים המשרתים בצבא. כדי להתגבר על מצב זה מנסים עורכי הסקרים לפקוד חיילים הממתינים לטרמפים. אולם ספק רב אם חיילים אלה מהווים מדגם מייצג, משום שחיילי מילואים רבים הם בעלי דרגות, מבוססים ובעלי רכב ואינם ממתינים לטרמפים, ודווקא הפעם יותר מתמיד רבה תהיה השפעתם של בני המשפחה המשרתים בצבא על אלה שנשארו בעורף. מן הסקרים הנעשים אפשר ללמוד, לכל היותר, על כיוונים ומגמות בדעת הקהל. מכיוונים אלה אפשר להסיק כמה מסקנות.

סיכויי המערך

ראשית, ככל שמתקרב יום הבחירות, מסתמנת מגמה של עליה קלה למערך וירידה קלה ל"ליכוד" לעומת השפל בסקרים הראשונים. שנערכו באמצע נובמבר, ושהצביעו על שוויון בין המערך ל"ליכוד" וסקר אחד אף הראה יתרון קצה לגוש הימני. בסקרים האחרונים חל שינוי במגמה זו, אם כי עדיין לא במידה שיכולה לשכך את לב מנהיגי המערך. תופעה שניה היא, שירידת המערך מתחלקת בין הימין ובין השמאל ואינה חד־מגמתית. כמעט כל הסקרים מצביעים על עליה מסויימת לליברלים העצמאיים ועל סיכויים טובים ליתר הרשימות הקטנות, ברור שקשה במדגמים. הנעים בין 600 ל־1500 איש, לקבוע בדייק, מה יהיה גורלן של הרשימות הקטנות. רובן נעות סביב אחוז החסימה, וכמה מאות קולות יכולים לקבוע את גורלן לשבט ולחסד. רוב הסקרים נותנים את הסיכוי הטוב ביותר לרשימת "מוקד", ונראה היום, כי כבדים אחד מובטח לה. מכיוון שהמעמד השני של "מוקד" הוא שמאל ביקורים, שמועה את עצמו כחבר כנסת חסר כל ערך השפעה של ממש, לעומת קודמו משה סנה ז"ל, הרי מצביעים פוטנציאליים ל"מוקד" ודאי שיקלו פעמים את דרך הצבעתם. מבין הרשימות הקטנות הנוספות נראה, כי "העולם הזה", שולמית אלוני וה"פנתרים" ניצבים על סף הכניסה לכנסת. מוקד, אורי אבנרי ושולמית אלוני מתחרים במידה רבה על אותם קולות, כש"מוקד" ו"העולם הזה" מתחרים על קולות המחאה האידיאולוגית ה"יונית", בעוד אורי אבנרי ושולמית אלוני מתחרים גם על אלה שמבקרים את ההנהגה. לא כל כך בגלל מדיניותה בתחומי החוץ והבטחון, אלא בשל אופייה, התנהגותה ומעשיה. דומה כי ה"פנתרים" מלבד התחרות בין שתי רשימותיהם, הרציגית יותר של שלום כהן וסעדיה מרציאנו, והקיצונית של אדי מלכה, אינם מתחרים עם הרשימות הקטנות האחרות, אלא בעיקר על נפש מצביעים פוטנציאליים של "חרות". הם גם אינם מתחרים עם יתר הרשימות העדתיות, כהן רשימות של המימסד העדתי המבוגר. כעניין כי ה"פנתרים" איבכו להם כבע מריני כתוך, ולא כן הנגבע כי דרך עצמת הצבעה להם ניתן לעמוד על ההשקפה המדינית של הצעירים בני יוצאי ארצות האיסלאם לאחר מלחמת יום הכיפורים. המערך, המודע לרגשות הציבור, בחר בדרך־כלל בקו תעמולה שקט בכל מקום. אם יצליחו לשמור על היסגם היהודי בבחירות להסתדרות, כי אז יכבשו ח"כ אחד, ואולי אף שניים. מעניינת התקשרות בעודפים בין "מוקד" ו"הפנתרים". בשל שיטת החישוב החדשה של חלוקת מנדטים, שיטת "באדר־עופר", יש חשיבות עצומה להתקשרות בהסכמי עודפים בין רשימות קטנות, כדי שקולותיהם לא ילכו לאיבוד. עם זאת יש לזכור: כי השיטה פועלת רק לגבי מי שהצליח לעבור את אחוז החסימה. אני משוכנע, כי איש במערך וב"ליכוד" אינו מצטער היום על קבלת שיטת באדר־עופר, כולל שמואל תמיר ויגאל הורוביץ. אך אין ספק, כי בגח"ל מצטערים על שבגין כגע את העלאת אחוז החסימה. בבינתיים במערך, לעומת זאת, כרוצים על שלא הועלה אחוז החסימה. כי דווקא קיומן של רשימות קטנות יכול, בסיטואציה קיימת שאיננה כל כך היפותטית, למנוע הקמת ממשלה שתכון בראשותו של מנחם בגין.

ירידה למפד"ל

דומני כי מכל המפלגות המתמודדות בבחירות קשה ביותר ומסובך מצבה של המפלגה הדתית־לאומית. כמעט כל הסקרים מצביעים על ירידה ניכרת הצפויה למפד"ל. לירידה זו כמה סיבות: ראשית, המפד"ל נקלעה עיוה בין המערך לליכוד. בתוך ההכרעה הברורה בין שתי דרכים. כשחסרה לה דרך ברורה חד־מגמתית. לאבדן הדרך הברורה יש גורמים אחדים. בראש ובראשונה העדר מנהיג מכובד למפלגה מאז מותו של משה חיים שפירא ז"ל. נוספת על כך העובדה שהמלכד את המפד"ל מאז ומתמיד היה הגורם הדתי מצד אחד, וחלוקת טובות הנאה מצד שני, ובקרב ציבור זה מתרוצצות הדעות המדיניות השונות הקיימות בציבור הישראלי בכלל. יש במפד"ל ניצים מובהקים כזבולון המר ויהודה בן־מאיר, ויונים מובהקות כאברהם מלמד. כשה אנא החלק מאנשי הקיבוץ הדתי, כשבמרכז ניצבים שרי המפד"ל ויצחק רפאל. מעניין לציין, כי בעוד שבסיעה הנוכחית בכנסת יש במפד"ל רוב ניצי, הרי ברשימה הריאלית לכנסת השמינית יש רוב לאנשי המרכז הפתוח הגמיש. עם זאת הבוחרים בעלי ההשקפה הניצית הרשמים מבצעירים ורפאל ויצביעו יקירות למערך, מתוך הנחה שבשנים הקרובות לא צפוי נסיון לפגיעה ב"סטאטוס־קוו", ואילו הניצים המובהקים הדתיים שהרוב במפד"ל יהיה מוכן לוותר על שטחים המר רת כבאות, ויצביעו יקירות ל"ליכוד". בפרט כאשר מנחם בגין ורוב אנשי "חרות" היום הם בעלי השקפות דתיות מובהקות. במצב זה מנסים ראשי המפד"ל ללכת בין הטיפות, הם חיברו מצע ניצי, אך קבעו כי אינו אולטימטיבי, הם מנסים לרכוב על הגל של ממשלת הירדם לאומית ומה מנסים לחמם את האווירה הדתית, בגרסא כמו שבתוך הרכב. על כך יש להוסיף, כי מרבית הרשימות העדתיות. אם כי לא יצליחו לעבור את אחוז החסימה, גוזלות ביגוליים קולות מן המפד"ל, העלולים להיות גורליים לגבי מנדט, או אפילו שניים. שכן סקרי־עומק מוכיחים, כי כוחה של המפד"ל בעבר היה חזק בעיקר אצל בני עדות המזרח בעלי השכלה נמוכה, ובקרב מצביעים אלה צפוי סחף הן לטובת ה"ליכוד" והן לפנתרים והן לרשימות העדתיות.

ספר כצבה של הרשימה המאוחדת של אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל. הם הצליחו לקבע לעצמם צביון ברור בכל התחומים. כלל התחום המדיני. בניגוד ללאומנות הקיצונית של חלק מן המפד"ל, שאין לה כל אחיזה במסורת ישראל, הרי אנשי ה"אגודה" קבעו דרך־ביניים. המדגישה את הכלל של "פיקוח נפש", הצדיקי משטחים, ואם ויתורים יכולו למנוע מלחמה, הרי יש לעשותם. מעריכים כי ה"אגודה" תשמור על כוחה בבחירות. ואולי אף יותר כוח. קרוב לוודאי, כי לאחר יותר מעשרים שנה של אי־השתתפות בממשלה יהיה הכרח בשיתופה בקואליציה הממשלתית. ייתר כן שהדבר יעלה למערך בוויכוח בענין "מיהו יהודי", אך למען מדיניות הדבר כדאי ואפילו אנשי מפ"ם יאלצו להודות בכך.

תעמולת הבחירות

ברור לכל, כי ההכרעה העיקרית היא בין הדרך המדינית של המערך ובין הדרך המדינית של ה"ליכוד". אין ספק כי יהיו בהצבעה הרבה פאראדוקסים. כאשר אנשים התומכים בסיסית בדרך המדינית של המערך, ירצו להעניש את הנהגתו ויצביעו "חל—טעם". בכך הם רק יעניישו את עצמם. במערכת בחירות זו אין מנוס מהכרעה. וכל מי שמצביע בעד רשימה שאינה תואמת את השקפתו הבסיסית, או שם פתק לבן, יכול להשיג תוצאה הפוכה כזו כלה הוא מקוה. המערך, המודע לרגשות הציבור, בחר בדרך כלל בקו תעמולה שקט ועניני, המבליט את ההבדלים החדים שבינו ובין הגוש הימני. ה"ליכוד" אף הוא התחיל בתעמולה עניינית, עקשה ובוטחת. אלא שדומה כי בימים האחרונים החלו לאבד את בטחונו העצמי, והולך בגל של התקפות והשמצות פרועות. בעיקר כפנה הליכוד את התקפתו על אבא אבן ופנחס ספיר, ועל "יונים" אחרים כלובה אליאב, אברהם עופר ועוד. דומני, כי בכך יחטיא ה"ליכוד" את מטרתו, משום שיביא להתלכדות ה"יונים" המהססים סביב המערך, בעוד שתומכי גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי לא יברחו בשום תעמולת ה"ליכוד". יש גם חוסר אמינות מוחלט בבחירה יעדי התקפה של אלה שמהות מכל ניתן להאשים ב"מחדל" של ערב יום־כיפור המוכעצת מוחלטת כי התקפה אישית על ראש הממשלה ושר הבטחון. אין ספק, כי זהו קו תבכולה לא־רציני ולא־אמין, שלא יועיל למנהיגי ה"ליכוד".

הסיסמאות המוצלחות ביותר במערכת הבחירות היו סיסמת הליכוד בעניין ממשלת ליכוד לאומי, וסיסמת המערך "תן כבוד לשלום — תן כוח לבטחון". הערכתה להצלחת הסיסמאות היא בכך ששני היריבים נאלצו לאסוף את מוחם ויכולתם התעמולתית כדי להגיב ביעילות על הסיסמה שכנגד. דומני כי עד כה לא נתן שום צד תשובה מוחצת לסיסמת היריב. נראה כי רוב הציבור היה רוצה בממשלת ליכוד לאומי בראשותה של גולדה מאיר, ובהשתתפות ה"ליכוד", שתלך לז'נבה ותביא הסכם שלום על יסוד של הפשרה טריטוריאלית מתונה בכל השטחים. התרוצצות הרצון הפעויב הזה היא שעומדת לאי־הודאות המוחלטת לגבי תוצאות הבחירות וייתכן כי על המערך להודיע כי הוא מוכן להרכיב ממשלת ליכוד לאומי, מקיר אל קיר. מבלי לפסול מראש שום מפלגה, על יסוד ההליכה לוועידת ז'נבה — על בסיס החלטות מועצת הבטחון, ועל בסיס 14 ה"עקרונות" של המערך. לא אתפלא אם לאחר הבחירות, ועל פי תוצאותיהן, תהיינה מרבית המפלגות בכנסת מוכנות לכך. ואף הרוב המכריע ב"ליכוד", — למעט אולי בגין. לנדאו וחלק מחברי חרות — יהיה מוכן להצטרף על בסיס זה לממשלה, שהרי רוב מנהיגי המפלגה הליברלית מוכנים לתת לכך ללא תיקונים, על כבע מפלגת העבודה, אנשי הרשימה הממלכתית יוכלו להסביר, כי הם מצטרפים לממשלה כדי למנוע את הזדחות של משה דיין, ואינני בטוח, אם אנשי המרכז החפשי יעמדו בפיתוי. בפרט באווירה כששמואל תמיר מנסה ליצור לעצמו תדמית מתונה באורח דטראקטיבי.

לא עסקנו עד כה בבחירות במגזר הערבי. כל הסקרים יוצאים מתוך הנחה, שהתוצאות במגזר זה הן סטאטיות. אך לדעת אנשים הבקיאים בנעשה ברחוב הערבי, ייתכן כי גם שם תחול רעידת־אדמה. אין זה בלתי־אפשרי כי רק"ח תזכה הפעם לעליה רצינית, ובאורח סולי אף תזכה לפליטה־מה שולית ביותר בציבור היהודי. צפויה ירידה לרשימות הערביות המסורתיות, ואין כל בטחון, אם הרשימה הבידואית, הקשורה במערך, תצליח לעבור את אחוז החסימה. בשל הקולות שהבגחל ממנה הרשימה הבידואית, הקשורה ב"ליכוד", אשר היא עצמה אמנם לא תיכנס, אך תמנע את כניסת ירדיבתה. יש להניח, כי הפעם לא תהיה הצבעה ערבית רצינית בעד המפד"ל (שבפעם הקודמת קיבלה את המנדט ה־12 בזכות המצביעים הערביים). ואף לא בעד ה"ליכוד" אם כי ייתכן שתהיה הצבעה דרוזית לא־מבוטלת בעד ה"ליכוד".

אם נרצה לסכם ברגע זה את שאיפות המפלגות, ניתן לומר כך: המערך עושה בכל כוחו כדי שלא לרדת מתחת ל־50 צירים, כי ירידה מתחת לקו אדום זה יוצרת תחילת אפשרות לקואליציה ימנית. במקביל עושה ה"ליכוד" כל מאמץ כדי לקבל 40 מנדטים ויותר. בכל שיקבל פחות מ־40 יהיה זה ל"ליכוד" מפלה מוחצת והוכחה שאפילו "רעידת האדמה" שאחרי המלחמה אינה יוצרת מצב של חילופי שלטון. ההערכה היא, כי אם יקבל ה"ליכוד" פחות מ־40, הוא יתפרק עד מהרה. המפד"ל עושה כל מאמץ כדי לקבל לפחות עשרה מנדטים ואגודת ישראל — כדי לשמור על כוחה. בלי"ע מקווים לעליה של שני צירים, אם לא יותר, ואילו הרשימות הקטנות רוצות לעבור את אחוז החסימה.

אילו היתה לנו כנסת בת 240 חברים אפשר היה לספק את כל החלומות על הכסאות, אם כי ממשלה יציבה לא היתה קמה בכך.

צו גיוס ל"פלייבוי"

מאת חיים איזק

גב' נינה קציר הנכבדה,

קראתי בעתון על יוזמתך הבאה לספק לחיילים בחזיתות אלפי גליונות "פלייבוי" שיחממו את נפשם וגופם בימי החורף הקרים והגשומים. אין אני יכול שלא לציין, כי במפעל מפואר זה מופגנת בעליל רוח־הנעורים האמיתית. שבאה לשכון עתה במשכן נשיאי ישראל. רחל ינאית־בן־צבי ורחל שזר היו מסוגלות. לכל היותר, ליזום משלוחים מוזכים של "דבר הפועלת", אילו נתעורר בימי כהונת בעליהן הרעיון לספק עתונות פרודית לבחזות הלוחמים. הדרך הארוכה שעשינו מאחור עידן פוריטאני של שרידי העליה השניה עד ל"פלייבוי" איננה פחות דרמטית מן המעבר מה"פרימוסי" של תקופת הפלמ"ח עד לטנקים ול"א־סייס של ימינו. על כך — על הגשמת מהפכה זו בלי מורא ובלי צניעות מזויפת — תבורכי מנשים, גב' רעיית הנשיא.

אולם, גב' קציר הנכבדה, עם כל הערכתי למפעלך המישוב וסולל הנתיבה, אין אני יכול להסתיר ממך כמה היסוסים וספקות המנקרים במוחי. השאלה הראשונה המטרידה אותי נוגעת לצד הארגוני.

לפי הידיעה העתונאית מדובר באספקה של שלושת אלפים גליונות "פלייבוי". דומני שלא אגלה שום סוד צבאי אם אשער, שמספר חיילי צה"ל המגויסים ברגע שלה במקצת על מספר זה. השאלה היא איפוא: איך יחולקו 3000 גליונות "פלייבוי" בהגרלה או לפי ניקוד (כגון לפי משך השירות בקו, גודל המשפחה, ההכנסה נטו כפי שדווח עליה למס־הכנסה וכדומה) או לפי סדר של הסובות החזיתות? או אולי ייערך מבצע — ולשם תוספת יעילות בצמוד לבחירות לכנסת: מי זמי לרצים לקבל את "פלייבוי"? ייתכן שהפתרון הטוב והצודק ביותר לבעיית החלוקה יימצא בחקיקה דחופה, שתכליתה צירוף "פלייבוי" לציוד האישי של כל חייל, ובהתאם לכך הגדלה (מינימלית) של תקציב הבטחון (או הציוד, או הסעד). בחקיקה כזו כמובן אין להוציא מכלל חשבון אפשרות משבר קואליציוני, "משבר פלייבוי", רחמנא ליצלן.

אין צורך להדגיש, שקיימת גם בעיה פוליטית־כלכלית סבוכה: מדוע דווקא "פלייבוי"? כלום אין כאן מונופוליזציה של המסחר, הגדפת בית הפגר על אחרים, לא־פחות עירומים? במידה שידיעתי מגעת, "פנטהאוז", "לואי" ו"ואוי" ועל אחת כמה "סקרי" אינם נופלים בשפעת תכנם כלל וכלל מן המבחר המוצע ב"פלייבוי", ואפשר שאפילו תוצרת־הארץ כמו "בול" ו"העולם הזה" זכאים לדרוש נתח בהקצבה, אם אמנם סיפוק צרכים תרבותיים־ספרותיים אלה ישוייך מעתה לציוד הכנופף לחיילי צה"ל?

גב' קציר הנכבדה, אני חושש, שאינך יכולה להתעלם גם מן ההיבט של האינטרסים הלגיטימיים של מנויי "פלייבוי" הקבועים המשלמים (ככתוב שורות אלה) סבין ותקילין בעד שתים־עשרה חוברות בשנה. האם צרכנים אלה לא יקופחו עכשיו נוכח הצפת הצבא בחוברות "פלייבוי" והריקתן החחרת מן החנויות אל השוק האפור בחצי־חינם?

גב' קציר היקרה, עם כל הערכה ליזמתך המבורכת אינני בטוח, שהבאת בחשבון את כל הסכנות שאנו נחשפים להן. אף־על־פי־כן אני מקווה שגת־גבר — למען הענין הגדול.

בכבוד רב

משהו מוכרח להשתנות במדינה

משהו יכול להשתנות בתל־אביב

להט לתל־אביב יפו. עכשיו יותר מתמיד.

חל טעם

הליכוד

לאנשי־מילואים המשרתים בצה"ל

הנך מגוייס ונמצא רחוק מן הבית. כתוצאה מכך — נמנעת ממך האפשרות לדאוג לעניניך, ענייני משפחתך ולעסקיך שבעורף, ודבר זה ודאי מטריד אותך.

כדי להקל עליך ולהסיר מליבך לפחות דאגה זאת, אנו מציעים לך —

מבלי לשלם עכשיו

לבטח את:

דירתך
בית המלאכה שלך
משרדך
חנותך
לרבות הרכוש הנמצא בהם.

ומעל לכל — אנו מציעים לך לרכוש פוליסה לביטוח־חיים.
עשה זאת גם אם אין לך כעת מזומנים למטרה זו.
אנו מאמינים לך ומוכנים לתת לך אשראי.

כאשר תשתחרר - תשלם

פנה אלינו ונוציא לך כיסוי מיידי בהתאם לתנאי החיתום המקובלים אצלנו לגבי כל מבוטחינו.

שלח לנו גלויה, לפי ת.ד. 1425, ת"א, ציין במה אתה מעוניין, כתוב ברור את שמך והדואר הצבאי שלך.

אם אתה קשור עם סוכן ביטוח של חברתנו — ציין נא את שמו, כדי שימשיך את הטיפול בבקשתך.

ציון
חברת הביטוח הראשונה בישראל

מוסקווה ונשק־ההון של הערבים

מאת ויקטור זורזה,
מיוחד ל„דבר"
ול„ואשינגטון פוסט"

החלטתם האחרונה של הערבים להשתמש ב„נשק הכסף" כבאמצעי לחץ על המערב לא עוררה בהלה בחוגים הבנקאיים במערב. אפילו לא התרשמו ביותר מהנשק החדש ומתייחסים אליו בביטול, בדיוק כשם שהמומחים המערביים ביטלו לפני שנים את „נשק הנפט".

אבל הקרמל קושר בנשק ערבי חדש זה תקוות גבוהות — לעצמו.

שרי הכלכלה של מדינות הליגה הערבית נועדו בקאהיר בראשית החודש, והסכימו ביניהם להתחיל בהוצאה מודרגת של פקדונותיהם מהבנקים המערביים. מומחי הפינאנסים מעריכים, שאם הערבים יוציאו מהבנקים כעשרה מיליארד דולאר, או אפילו חלק גדול מסכום־תועפות זה עלול הדבר לגרום לתוהו־ובוהו בכל מערכת הכלכלה והפינאנסים במערב כולו.

אולם אותם המומחים עצמם אינם מאמינים, שהערבים אמנם ימשו את איומם, וזאת משום שאין הם יכולים למצוא מקום טוב ובטוח יותר לכספם מן הבנקים המערביים. אך מוסקווה אומרת וחוזרת ואומרת לערבים, שעליהם לא להסס ולנצל את נשק הכסף, ולפי עצת מוסקווה — על הערבים להפקיד את ה־כסף בידי הסובייטים!

הבנקאים המערביים אינם מאמינים שהערבים יהיו טיפשים עד כדי להתפתות לעצה הסובייטית בנושא הכסף. הקרמל יודע, שאין הוא יכול להערים על הערבים הערמומיים, ולכן מצא הקרמ־לין כדי להניע את מבוקשו מהערבים.

ממש לפני פתיחת ועידת ה־ליגה הערבית שידר רדיו מוסקווה דברי שבחים ואזהרה באזני ה־ערבים: בצד אחד התמיה השי־דור הסובייטי לערבים על „ת־בונתם" שבשימוש „היעיל" בנשק הנפט, ועם זאת הזכיר לערבים שהפוטנציאל הערבי אסור לו ל־הצטמצם לנשק הנפט בלבד. „ל־הוצאת הפקדונות הערבים מה־בנקים המערביים נודעת השפעה רבה, מאחר שאותם הבנקים „מ־סייעים לישראל במדיניותה ה־תוקפנית". כתום הוועידה הערבית בירכה מוסקווה את הערבים על החלטתם להוציא בהדרגה את ה־הון מהמערב. אך רדיו מוסקווה מצא בכל זאת, שההחלטה הער־בית איננה מרחיקת־לכת במידה מספקת. השידור הסובייטי ניסה לעורר את חששם של הערבים מפני „מזימה ציונית בינלאומית" — ממש ברוח „הפרוטוקולים של זקני ציון". „המונופולין של אי־לי הנפט" קשור ומשתף פעולה — לדברי רדיו מוסקווה — עם הבנקים שבבעלות יהודים, עם הרוטשילדים, הרוקפלרים והבנ־סים. אמנם הכל יודעים, שאין רוקפלר וגאטי יהודים, אך הם „מקורבים" ליהודים ו„מכאים" להם. „הם גורפים רווחים מאספקת הנשק לתוקפנים הישראליים — בוול. אלמלא אספקת הנשק ל־ישראל, היו מפעלי העשיה־הרבים במערב משותקים" — אמר רדיו מוסקווה.

מוסקווה הושטת עתה פן לי־לישו הערבים את חרם הנפט, כ־לומר, שלא ינצלו את נשק הנפט עד קצה גבול היכולת, ולכן תו־בעת מוסקווה מהם כי „ישלימו" את נשק הנפט בנשק נוסף — הוא נשק הכסף. „החברות המ־ערביות העיקריות משועבדות ל־הון הבנקאי הציוני, החולש על 80% מכל ממלכת הפינאנסים של המערב", ובכל זאת מוסיפים ה־ערבים להפקיד כספם באותם ה־בנקים „המשתמשים בהון ערבי, כדי לפתח את תעשיית המלחמה הסייע במיבצרין לישראל".

כאשר נצדיד את השידורים ה־סובייטיים האחרונים אל הערבים בדבר „נשק הכסף" אל כל כה שהסובייטים נהגו להשמיע באוזני הערבים במשך שנים, נבחין ב־טאקטיקה חדשה שהתגבשה זה עתה אצל הסובייטים. עתה מדב־רים על „מלכי הנפט הערביים הריאקציוניים", הרוצים להחזיק את כספם דווקא בבנקים המערב־יים בעל „שותפים סודיים לאימ־פריאליסטים המערביים ולבעלי ההון היהודים, דהיינו — בי־עקיפין — עם ישראל עצמה. קנוניה בינלאומית זו באה לק־יים את כוחה של ישראל ולהגן על מלכי הנפט הערבים מפני התנועה הערבית המהפכנית, ש־בה יכלאו הקומוניסטים את ה־תפקיד המכריע".

אמנם רק זה לא כבר מפתה מוסקווה על כתפו של המלך פיי־סל הסעודי, אך אין ספק שב־עקבות המפיחה הידידותית כב־כול תבוא במהרה „בכה מתחת לתגודה", הקרמל מקווה שכאשר יפלו „הריאקציונרים" — מלכי הנפט הערביים, יקימו הערבים את הקשרים הפוליטיים והכלכל־יים עם ברית המועצות, ואז לא זו בלבד שלברה"מ יהיה חלק באוצרות הנפט שבמזרח התיכון, אלא היא „תסייע" לערבים להע־ביר את פקדונותיהם מן המערב למוסקווה.

זוהי התכנית הסובייטית לטווח הארוך, תכנית הלויה ומורכבת כמובן של מתיחות מתמדת — עד אשר יוצת החומר ההתפכני הדליק המצוי במזרח התיכון.

אשר לטווח הקצר, הבהיר פרי־שן רדיו מוסקווה, כשל הערבים להוציא את כספם מהמערב, מ־כיוון ש„מהר עולה פיחות נוסף של הדולאר יעלה להם בהפסד של מאות מיליונים". באותה ש־עה מזהירה מוסקווה את הערבים לבל יקנו מניות של חברות ת־עשיות מערביות, שכן במקרה כזה רק יגבירו את תלותם במע־רב.

לדעת רדיו מוסקווה, יש מוצא מהסבך, והוא — שהערבים ישת־משו בכספם, שיוצא מהבנקים המערביים, כדי לקנות מ„מדינת הסוציאליזם" ציוד, מכונות ומפעלי תעשיה שלמים, וזאת „על בסיס של שיתוף פעולה בטווחים ארו־כים ועל בסיס עזרה הדדית לטובת הזולת". כך יובטח לער־בים, שכספם אכן יוצא מבוטח מפני פיחות וגם יובטח להם, ש־כספם לא ישמש לביצור התוקפנות הישראלית — „כבנק ה־שוהר כיום".

מוסקווה מבטיחה, כמובן, לער־בים, שאין לה כל עניין אנוכיי בדבר. היא פועלת כאן אך ורק לטובת ידידיה.

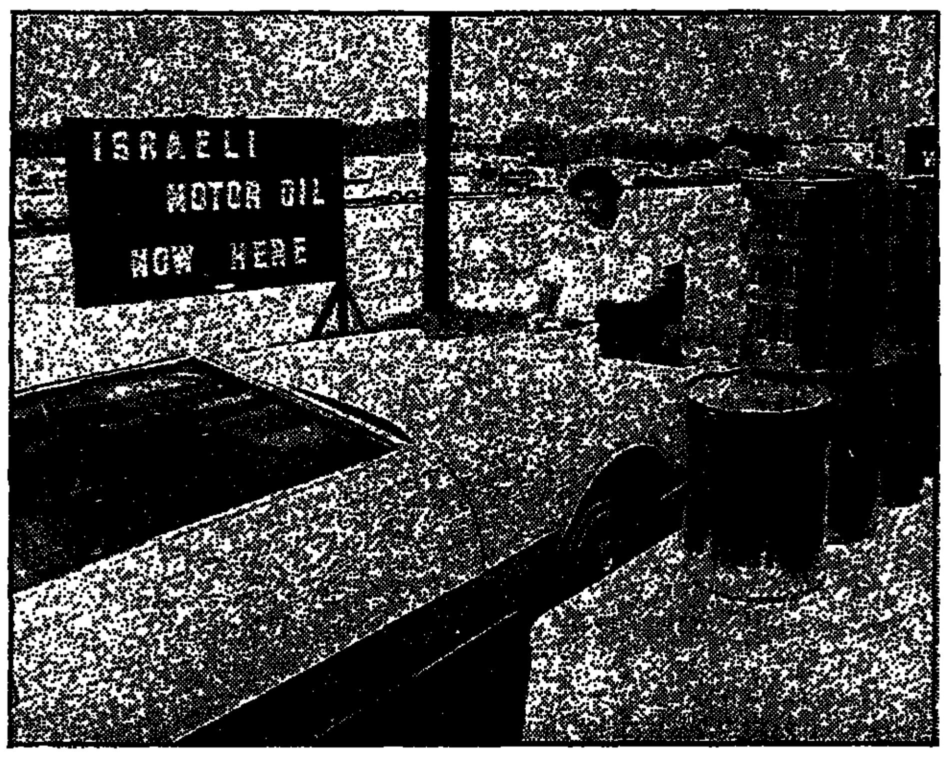

למרות חרם־הנפט הערבי על ארה"ב מספקת לפחות מדינה אחת במזרח התיכון מוצרי־נפט לאמריקאים, אם כי בכמויות קטנות: תחנת־דלק זו במייפל־שייד, ניו־ג'רסי, מציעה ללקוחותיה שמן־סיכה של חברת „דלק" הישראלית. העסקים פורחים.

צ'ו־אין־לאי דחה בקשת נאצר לאספקת נשק גרעיני

מאת דב אפל

שורך „אל אהראם" הגלה באח־רונה את הידיעה, כי על האומה הערבית להצטייד בנשק אטומי. הוא נימק את תביעתו זו לא רק בסכנות הקשורות עם הסכסוך ה־ערבי־ישראלי אלא בנימוק נוסף: להיות לא תוכל האומה הערבית למלא תפקיד עצמאי ואפקטיבי ב־זירה הבין־לאומית ללא מסירת אטומית. ליתר תוקף הוא מביא להצהרת בכובד ראש לשמועות המופצות במערב, כי בידי ישראל כבר מצויה פצצה גרעינית.

בסתבר שאין זה רעיון חדש. פרי מאמצי הארכיטקטואלים וכו' הדוד הפוליטיים של תכנון היכל, שנצף ועלה בראשונה בסתיו 1973. עורך „אל אהראם" כסבר בספרו „נאצר ומסמכי קאהיר", שנביא בצרים בנה לאחר מלחמת ששת הימים לצ'ו־אן־לאי בבקשה להצטיק לו סיוע טכנולוגי לייצור פצצה אטומית. הוא הסתמך בבקשתו זו על הבטחה של צ'ו־אן־לאי באוק־טובר 1964. אחרי הצהרה על הני־סוי המוצלח הראשון של פצצת האטום הסינית שיגר לו נביא מצ־רים איגרת ברכה כמולהבת. הנביא — בעיני הייכל — הביע את הת־להבותו בהשיג הסיני וציין שהוא רואה בו נצחון של המהפכה כולה. ראש ממשלת סין ענה לו באיגרת תשובה, כי סין בניגוד למדינות אחרות (קרי: הסובייטים) לא תש־מר על מונופולין בהיקבת הכד־ צים הטכנולוגיים ותדאג לכך ש־ הידע הנוכר לראשונה יהיה פתוח לכל הדים.

כי הבטחה זו הסתמך נאצר, כא־שר שיגר לאחר מלחמת יוני 1967 לפקין משלחת הרשות האטומית המצרית. חברי המשלחת הוזמנו כ־נראה על ידי צ'ו־אן־לאי בעקבות איגרת מנשיא מצרים שהזכיר לו את הבטחתו מ־1964.

אולם המדענים המצרים חזרו מ־ידיים ריקות. ראש ממשלת סין קיבל אותם באדיבות רבה, והמסר של הבר ביקש בהם להעביר לנשיא נצה הוכה: העמים המתפכניים חייבים להיעזר במאבקם בראש ו־ראשונה על כוחות עצמם ולא להוליך יהבם על חסדי אחרים. אל להם לבצרים הוסיף והבהיר — להניח ש„מישהו יוכל לקבל מעשי בתורה ש־י ותובה עליהם לסמוך על כוחות עצמם, אם ברצונם להת־קדם במישור האטומי. הייכל מסיים את סיפורו בקביעה, שקאהיר לא רגזה על צעתו זו של ראש ממש־לת סין. אולם בכל זאת גרמה התשובה השלילית להרגשת אכזבה אצל מנהיגי מצרים.

עורך „אל אהראם" אינו מספר, אם נאצר פנה בבקשה דומה לקר־סיגין ולברז'נייב. אבל ברור להד־גיח שפנה כן. לפני או אחרי, כשנתקל בסירובו של ירידם הסיני. אין גם ספק שקיבל מברה"מ תשו־בה שונה במקצת: מוטב שמצרים תסמוך על המטריה הגרעינית ה־סובייטית ולא תתפתה לייצרות פגו־רותה.

הסובייטים, כידוע, רואים בהפ־צת הנשק הגרעיני בקרב מדינות העולם, סכנה המורה לקיום האנ־נושות, וזאת מהסיבות העיקריות שגרמו לקרע בין מוסקבה ובין פקין. היתה בסירובם של המנהיג הסו־בייטי לסייע לסינים לפתח עצמה גרעינית משלהם.

פקין טוענת שהיא מתנגדת ל־„מונופוליזציה" של העצמה הגר־עינית בידי מעצמות־העל. ושתב־לית ההסכמים למניעת הפצת הנשק הגרעיני היא ביצור ההגמוניה של שתי מעצמות־העל בזירה הבין־לאומית. ארה"ב וברה"מ מבקשות בהתאם לעמדת סין וצ'ו־אן־לאי להטיל את שליטתן וברותן על אזורי ההשפעה, שיהיו נתונים לחסי־נת המטריה הגרעינית הסובייטית או האמריקאית.

מסתבר שהסינים נכשלו לפעמים את התנגדותם למונופוליזציה של העצמה הגרעינית על ידי מעצמות העל בהתחייבות מצדם לספק לצי־דינות העולם השלישי, לרבות מדי־נות ערב, את הידע והסיוע הטכנו־לוגי החדש להן, כדי להצטייד בנשק גרעיני. בדומה להצהרותיהם בכיפוחים אחרים מודים כאן וצ'ו־אן־לאי, שוחזר. הלכה ואין כורים כן.

אין יסוד להנחה, שבכשי — תשע שנים לאחר ניסוי פצצת האי־טום הסינית הראשונה — חלה תמורה בגישתם של המנהיגים ה־סינים והם מוכנים להתחלק ביד־ע הטכנולוגי שצבר לרכושם עם כל דכפך.

אף על פי כן מוטב להתייחס בר־צינות להחלטת ועידת הפסגה ה־ערבית באלג'יר, שקראה לפיתוח היחסים עם סין וכן לידיעות על־פיהן דנה הוועידה גם בבניית הנשק הגרעיני. הרי ייתכן, שביום מן הימים תגבר בפקין המגמה לנצל בהתמודדותם עם הסובייטים את מאיתם של שליטי ערב לרכוש לאומה הערבית מעמד של מעצמת גרעינית. בודאי זה יכול להיות־איום של ממש לא רק על עתידם הפיזי של עמי המזרח התיכון אלא גם על מאזן הכוחות הגלובלי, המ־בוסס על העובדה, שכוחה ההר־תעה הגרעיני מצוי בידי המע־צמות בלבד.

ביותר, כמובן, לקיות שבאי צ'ו־אן־לאי ויורשיהם לא ייענו להפ־צרותיהם של קאדאפי וקואבי או של יורשיהם. גם אם הדבר יהיה כרוך בפיתוי עצום בצורת מילי־ארדים של דולארים. אילם בטחון בלא בטחון זה אין. אפשר רק להע־לות על הדעת ולצפות שבורם ההתפתחות ההדדית, שמבע עד כה את התלקחותה של מלחמה גרעינית בין ארה"ב וברה"מ, ישפל גם כב־רם שיבצע את הכנסת הנשק הגר־עיני לאזור התיכון.

מדיניות אקטיבית כלפי ברה"מ

מאת
פרופס' יחזקאל דרור

יחסי ישראל—ברית־המועצות הם נושא קריטי של מדיניות ישראל לטווח הזמן הקצר והארוך. זהו גם אחד הנושאים הזוכים לטיפול כוזל, הן בדיון הציבורי והן בפעולות הגלויות של הממשלה. עו־כבן על השקפות אידיאולוגיות ועל התחרות מוסיפות על מורכ־בות הנושא ומגבירות את הסכנה של קביעת מדיניות בדרך ההו־למות באולתורות על פי תגובות אמוציונאליות ועל סמך ראייה הל־קית. אכן, יש סימנים לכך שבגו־שא פעולות ישראל כלפי ברה"מ צבם השיבוש בבחינת „מדיניות" היא בעצה: ספק אם קיימת מדי־ניות ארוכת־טווח ומשולבת בנו־שא, להבדיל מסיסמאות כלליות מה התגובות ספוראדיות מהן.

עובדות היסוד המחייבות מדינ־יות מתוכננת היטב הן ברורות: ברה"מ היא אחת ממדינות־העל, שבשקלה כלפי בעצמת־העל השנית וכלפי מדינות אחרות איננו בקו הירידה; התנהגותה ותגובתה של ברה"מ מעצבות במידה רבה את מדיניות ארצות־הברית (גם ובמ־יוחד בתפיסתו של ד"ר קיסינג'ר), ושל מדינות רבות אחרות; ל־ברה"מ עניין רב במזרח התיכון, עניין בעל שרשים היסטוריים ארו־כים, ההולך ומעמיק לאור שיקו־לים אסטרטגיים וכלכליים; הקבו־צה היהודית השניה בגודלה בעולם היא בברה"מ והעליה בשליטי־ברה"מ; ברה"מ נמצאה בתהליך שינויים שכיוונו אינם ברורים, אך כנראה לא ישנה את עובדות־היסוד הנ"ל בעתיד הנראה לעין.

עובדות אלה ואחרות מוביעות ארבע מסקנות כבדות־משמעות לנו:

1. למדיניות החוץ של ברה"מ השפעה ישירה רבה מאוד על יש־ראל. פעולה ישירה של ברית־המועצות נגד ישראל — שאמנם חסרת הסתברות כמעט — יכולה לסכן את עצם המשך קיומה של מדינת ישראל; ואילו המיכה הר־סית גמורה בפלחביאבה, היתה מקרבת אותנו אליו במהירות. בין שתי אפשרויות קיצוניות אלה קיים מגוון של אפשרויות־פעולה רוסיות המשפיעות ביותר על המ־צב במזרח התיכון.

2. למדיניות הפנים של ברה"מ השפעה ישירה רבה מאוד על יש־ראל — בעיצוב גורל היהודים ב־ברה"מ, קשרם לישראל, שאיפתם לעלות ארצה ואפשרותם להגשים שאיפה זו.

3. למדיניות הסובייטית השפעה עקיפה רבה על ישראל והמזרח התיכון — בהשפעתה על פעולות המדינות הערביות, ארה"ב, מדי־נות אירופה, מוסדות או"ם וכו'.

4. כל ההשפעות האלה הן מאפ־יין יסודי של המערכת הבין־לאו־מית גם בטווח הקצר וגם בטווח הארוך, ואין סימנים לירידה ב־השפעתה של ברה"מ בעניינים אלה בעתיד הנראה־לעין.

ארבע עובדות אלה ידועות הי־טב. אולם מעטים המסיקים מכך מסקנה מפורשת והיא, שמדיניות ברה"מ כלפי ישראל היא בין ה־גורמים הקובעים את גורלנו. ראייה נכוחה של עובדה זו, ככל שהיא אולי מרה וקשה, חיונית כדי להגיע למסקנה המעשית שיש לראות במדיניות ברה"מ נושא מרכזי למאבקים שלנו.

הדוקת עובדות כאלה מסבירה את חלופות המדיניות הישראלית כלפי ברה"מ, המבצעות ביטוי גם בעמדות הדיונים בנושא זה. כך נתפס הדיון הישראלי בסוגיית היחסים עם ברה"מ לטעויות חשי־בת בסיסיות כגון:

— ראייה פשטנית של ברה"מ, שלפיה ברור שהיא „כולה רעה", ש„חזוב תרוסי כבין רק מכות", שברה"מ הורגע המיד עלידי ארה"ב. שברה"מ היא יחידה תומד־גית בעלת מדיניות חד־משמעית, ודיבורים נאיביים ופשטניים דומים.

— תפיסה סטאטית של ברה"מ המביאה להרגשה של אי־לת־יד ופאטאליזם — שלפיהם התנהגות ברה"מ כלפי המזרח ה־תיכון וכלפי ישראל אינה ניתנת להשפעת על־ידי פעולות שלנו (לי־מולא), טעות זו אינה מקובלת ב־כל הנוגע למאמצים לאפשר עליה מברה"מ לישראל; אכן, בנושא זה נוטים חוגי ציבור אחדים לפעמים לטעות הפוכה — לאמונת־יתר ב־כוחנו לכפות את רצוננו על ברית־המועצות).

— ערבוב מניעים כלפי עם יעדים שלנו, כאשר תחושת ה־כאב והזעם שלנו דוחפה למדי־נית הבהוה אמנם קאתרזיס ל־רגשות עמוקים שלנו, אך מחטי־אה את היעדים העניניים.

בידי ישראל מגוון רב של כלים ישירים ועקיפים כדי להש־פיע על ברה"מ, כלים הצריכים להשתלב יחד במדיניות כוללה וארוכת־טווח. צורת התגובה ה־בילולית לדברי שיטנה סובייטיים באו"ם, השפעה על מדיניות ה־קונגרס האמריקאי בעניינים ה־נוגעים לברה"מ, מגעים חשאיים עם נציגי ברה"מ, שינוי ההצה־רות הפומביות הנוגעות לעניין, ניצול קשרי תרבות ומדע, הזד־קקות לשירותי צד שלישי, רמזים על מדיניות גרעינית ישראלית — אלה רק דוגמאות אחדות מאבזרי המדיניות הרבים העומדים לרשות ישראל במדיניותה כלפי ברה"מ. אנו משתמשים בכלים כאלה, אך בכל אחד בפני עצמו — בלי ש־ישתלבו למדיניות שיטתית ודו־גאמית שמרכיביה השונים משתו־רים יחד ומגבירים זה את זה לק־ראת השגתם של יעדי מדיניות מוגדרים קצרי־טווח וארוכי־טווח כאחד.

יעדים של מדיניות ישראל כלפי ברית־המועצות צריכים לכלול בי־ניהם מיזוג מניעת התגבשותה של דעה סובייטית שקיים ניגוד מהותי בין הבטחת האינטרסים במזרח התיכון הנראים להסים כחיוניים ובין עצם קיומה של מדינת ישראל. בצד החיובי קיים מגוון רב של יעדים למדיניות כזאת, עד למקסימום של בניית יחסים תקינים וגם טובים בינינו לברה"מ, השגת הבנה רוסית ל־הסדר שלום־אמת המבטיח את בט־חוננו במזרח התיכון והיתר עליה חפשית מרוסיה. גם אם יעדים מרחיקי־לכת אלה נראים כיום בל־תי־מציאותיים, אסור לוותר על ההתירה השיטתית להשגתם. בד־רך אליהם יש להתרכז ביעדי־ביניים שיש בהם בכוח שיפור לטובת המצב הקיים ודהתגבשות הטובה גם בבחינת יחסי יש־ראל—ארה"ב ויחסי ישראל—אירו־פה.

קביעתה, ביצועה והפעלתה של מדיניות ישר־אלית שקולה, מסולבת וארוכת טווח כלפי ברה"מ היא משימה קשה, מחייב הנושא הוא גם כשרון וגם תפקיד רגשות. היא דורשת את כל כלי העזר של קביעת מדיניות מסובכלת. כבה יש לשלב אנשי מדע מכל השטחים עם פוליטיקאים ישראליים. הפעלה צוותי חשיבה ובאגדי מה־דע, יחסי גומלין בין אינטליגנציה וניתוח מדעי, ובדיקת אלטרנטיבות הישנות והכרחה מודעת בין יעדים שונים. אכן, הנושא של מדיניות ישראל כלפי ברה"מ מבחינת את ההכרח להחיל שינויים מהותיים במערכת קביעת המדיניות הישראלית ויחד עם זאת פותח אפקים רחבים לתזוזת בחד־שנות ישראלית, אם נכשל להפיק את הלקח מלחמת יום הכיפורים להזדמנות למיזה, שינוי והדחה.

אזרח!
בחר
בהנהגה
חדשה
למען
בטחון
המדינה.

הצבע
חל
טעם

הליכוד

אקדמאים קוראים לתמיכה בליכוד

קריאה לציבור מטעם פרופסורים, אנשי־מדע, חברי הסגל האוניברסיטאי

הוכח לכולנו שממשלת המערך נושאת באחריות לכשלונות ומחדלים חמורים בשטח המדיני, החברתי, הכלכלי, המוסרי ואף הבטחוני.

חובתנו לקבוע, כי הנהגה כזו אינה ראויה לאימון הציבור; יש להחליפה באורח דימוקרטי, במקובל בכל מדינה חפשית.

כדי לחלץ את האומה מן הסכנות שבפניה הועמדה, יש להקים אחרי הבחירות לכנסת השמינית ממשלת ליכוד לאומי.

אנו החתומים מטה, בעלי השקפות שונות, קוראים לאזרחי ישראל לתת לליכוד סמכות להקים ממשלת ליכוד לאומי, שתורכב מטובי הכוחות והמוחות בישראל.

אהרוני יוחנן
ארכיאולוגיה — אונ' תל־אביב

אופנהיימר בנימין
מקרא — אונ' תל־אביב

אורבך אדגר
אופטלמולוגיה — ירושלים

איל חפציבה
זואולוגיה — ירושלים

איל צבי
רפואה — ירושלים

אלקושי גדליהו
ספרות עברית — ירושלים

ארנס משה
אוירונאוטיקה — חיפה
אונ' ת"א

בנטביץ מיכאל
הנדסה — אונ' ת"א

בן ישראל עדי
מתמטיקה — חיפה

גרין ברנרד
חוקר כימאי — מכון וייצמן

גרינפילד יונה
שפות שמיות — ירושלים

גרינץ י. מ.
מקרא — ירושלים

דיין משה
אוקיאנוגרף — אונ' תל־אביב

דנון דוד
מחקר רפואי
מכון ויצמן רחובות

דף אברהם דב
תרבות צרפת — ירושלים

הוכברג אברהם
ביוכימיה — ירושלים

הורוביץ יצחק
תורת הבקרה — מכון וייצמן

הלוי צבי
חינוך — אונ' תל־אביב

הראל מנשה
גיאוגרפיה של א"י — י־ם

הרפז אפרים
תרבות צרפת — ירושלים

וולמן יחזקאל
כימיה — ירושלים

וינשל תיאודור
הנדסה — אונ' ת"א

זליג הנרי
כימיה — ירושלים

טייטל יהודה
הנדסה — אונ' תל־אביב

ינקובסקי שאול
ביולוגיה — תל־אביב

ירדן ראובן
משפטים — ירושלים

ישראלי עמיהוד
חינוך — חיפה

כהן גדלד
ביולוגיה — אונ' תל־אביב

לוי א. חיים
חוקר כימאי — מכון וייצמן

ליפשיץ אסא
כימיה — ירושלים

ליפשיץ חוה
כימיה — ירושלים

לפידות יהודה
ביוכימיה — ירושלים

נוימן צבי
רפואה — ירושלים

סוקולוב מרדכי
הנדסה — אונ' תל־אביב

עמית משה
היסטוריה עתיקה י־ם

פוקס אלכסנדר
היסטוריה עתיקה י־ם

פרנקנטל שמשון
הנדסה — ת"א

פצ'ורניק אברהם
כימאי — מכון וייצמן

ראפל אלכסנדר
רפואה — ירושלים

רבינוביץ דב
חוקר כימאי — מכון וייצמן

רון אליאורה
ביולוגיה — אונ' תל־אביב

שבתאי יוסף
כימאי — מכון ויצמן רחובות

שוורץ ארמין
רפואה — ירושלים

שליט אברהם
היסטוריה — ירושלים

שנון יעקב
רפואה — ירושלים

שפרינצק יאיר
כימאי — מכון ויצמן רחובות

שץ רבקה
לימודי יהדות — ירושלים

שרון משה
מזרחן — ירושלים

אזרחים מכל שכבות הציבור המזדהים עם קריאתנו זו מתבקשים לכתוב אלינו או למלא את התלוש המצורף ולשלוח לפי הכתובת:
תומכי הליכוד ת. ד. 23062 תל־אביב.

לכבי
תומכי הליכוד
ת. ד. 23062 תל־אביב

אני מזדהה עם קריאת האקדמאים לתמיכה בליכוד.

שם ____________

כתובת ____________

מקצוע ____________ טל. ____________

חתימה ____________

מעשה
לספרות, אמנות ועיון

★ סיפור ושיר מאת דילן תומאס — במלאת 20 שנה למותו
★ מאמר ראשון בסידרה על תחדישי לשון — מאת אמנון שומש
★ אוטוביוגראפיה פאנטאסטית — מאת יורם ברונובסקי
★ מוסיקה ★ תערוכות

מחצית המילים שבפינו — תחדישים

מלחמת יום־הכיפורים כבר תרמה את תרומתה ללשון העברית. אמצעי־התקשורת מדברים על ״פיגה (״צה״ל עבר ממגננה למתקפה״). והנה גם מתקפה, כמו מגננה הוא תחדיש בן שנים אחדות, אך כמעט שכחנו זאת. פעולות חילוים סייעו בין השאר, לתפוצת התחדיש סטי״ל (ספינת־טילים — הסמ״ך בקמץ), שנולד סמוך למלחמה האחרונה אך ספק אם היה הופך לנחלת הכלל, אלמלא מעללם המרשימים של הסטי״לים שלנו במלחמת יום הכיפורים.

אתה פותח עיתון והכותרות מודיעות על פיגועים. כמעט שאין יום ללא פיגוע. התופעה אינה חדשה. המלה — חדשה; בעתונים מלפני שנים ספורות לא תמצא אותה; אף לא במילונים. המילון החדש של אבן־שושן, שהושלם לפני שלוש שנים, אינו מזכיר אותה. בעמודים הפנימיים של אותו עיתון אתה קורא על מסוף (טרמינאל) שחנכה חברת ״ארקיע״ בלוד, ועל מנחת שנסלל בקרבת סאנטה־קאתרינה, ועל מעונעים (קאראוואנים) שתובעו או לשרם־א־שייך. במדור הספורט תמונה של האצנית שתכורוב. (ואם אינך יודע אצנית מהי — וכ״ש — זו בעיה שלך.) אתה מעביר מבט חפוז על עמודי המודעות. דרושות נקבניות. נפתח קורס להדגימנות (מודליזאציה). מלון מפואר מזמין אותך במודעה מאירת־עיניים לבוקרים (ארוחת בוקר־צהוריים), זהו ה־Brunch האנגלי (Break-fast+Lunch) על תוכנו ועל צורתו הלשונית: הרכב (קונטאמינאציה) של שתי מילים. אני רואה את ותיקי תנועות־הנוער מניעים בראשם ומסרבים להאמין שהבוקרים אינו המצאה שלהם. ארוחה זו לא נולדה מטיולי התנועה, אולם את ההרכב הלשוני העברי יש לזקוף לזכות המטיילים, שהקדימו את המלונאים ואת המילונאים. שאלה יש כאן, של התופעה ושל דרך הרכבת המלה המציינת אותה. בדומת ל״ערפיח (ערפל + פיח) שנוצרה על־דרך ה־Smog (Smoke+Fog=).

אתה נוסע במכונית. נהלת לסניף — מודיע שלט חדש. ופורץ ויכוח בינך לבין שכניך כיצד יש לבטא ארבע אותיות אלה. האפשרויות רבות. הצורה הנכונה — אחת: מחלף. רק לפני זמן קצר לא היו בארץ מחלפים, ולא נזקקו למונח מיוחד. כשם שלא היו מכולות בנמלים ולא היתה מכולה (container) בשפה. היום יש הרבה מחלפים (מערכות דרכים המחלפות זו על גבי זו במפלסים שונים). ועדיין אין ״מחלף״ במילון. שלט אחר לצד הכביש, סחות חדש, מודיע לך שבעוד כמה מאות מטרים תגיע אל מצפור נוף־האגם. שוב הרכב (ניצפת ממצוף־ציפור). כמו שלושת ההרכבים שהוזכרו לעיל — מעוצע, בוהוריים, ערפיח — וכמו מאות כמותם, בעברית ובכל שפה.

אתה הולך אל הספרים. ספר שיריו האחרון של דוד אבידן מציע לך מסמ (מסע־סמים) לשוני. אתה מושיט ידך אל ספר אחר ורואה שהאיורים (אילוסטראציות, מה שהיה קרוי ״עיטורים״ בעברית של אתמול) הם מעשה ידי פלונית, שהתמחתה בהנפשה (אנימאציה). מן הכריכה הצבעונית של ספר עליו צרעק אליך קישון גומזים גומזים, וזאתה חייב להודות שזהו פועל מקובל כיום. יצויין, שאבן־שושן אינו מביא שורש זה במילונו החדש, לפרות שהוא מבטיח בהקדמה ״לשבץ בגוף המילון את כל הערכים שכונסו בכרך המילואים ולהוסיף עליהם את שאר חידושי המילים והתצורות הלשוניות החדשות, שנצטברו במשך השנים״ (המיזור המקור, עמ׳ ח׳). אני מוצאים אצלו גימנו בבניין פיעל (היסרה תאנה) ואפילו גמוזים (ענף רך של שקמה), גמז — אינו קיים. איזה מסלוש המלים חיה ושימושית יותר — ישפוט הקורא עברית והדיבר עברית.

אתה שולח ידך אל הספרים הרציניים. גם שם בולט לעין שפע של התחדיש. כיסכס (דיבר בקול בס) אצל ס. יזהר; ״חינחן לה דעמר״ אצל אבא קובנר; חמיבה (חמימה + חביבה) אצל אמיר גלבוע; ״שירה בלבד, שפולחה מכל הנשים״ אצל עגנון, אותה שירה שהוא אומר עליה ״זינונית היא מוזית היא״. ולהפתעת רבים, אפילו תחדישים שעל גבול הסלנג מוצאים אנו ברומאן האחרון של עגנון, כגון דווקנים (מלשון דווקא) וכגון לחתפלפק (מלשון פוליטיקה) וכיו״ב.

כך בעיתון וברדיו ובטלוויזיה, כך בכביש וברחוב ובפרסומת, כך בספרים ובשירים ובפזמונים; וכך בצבא ובמילואים, בסדנא ובחרושה, במעבדה ובמחקר ובמדעים; בכל מקום שבני־אדם חיים ומתפתחים, ומדברים וכותבים; בכל מקום שבא״לו לבנאים לצ־

איש חרש פשוט המציא אדם־קיטורי

וילבישו שמלת גבר למען לא יסבב אימת מוות על הבהמות

מיקבץ

דמיון ורגישות בנגינה

מוזיאון תל־אביב, מוסיקה צרפתית לשני פסנתרים מיצירות: ראמו, סן־סאנס, פולאנק, בולז, סאטי, מיו. כביצוע ברכה עדן ואלכסנדר תמיר.

המוסיקה הצרפתית יש בה רבדים וסגנונות רבים ושונים, מוסיקה חושנית ביותר, מוסיקה מתוחכמת, ומוסיקה תמציתית. אך כישורף להן השארם הצרפתי.

קשה להרכיב תוכנית צרפתית לפסנתר בלי דביוסי וראוול, וזה בדיוק האתגר שהציב לעצמו זוג הפסנתרנים ברכה עדן ואלכסנדר תמיר. הם הגישו תוכנית מעניינת ורחוקה מן השיגרה, בנויה כהלכה ומבוצעת ברמה טובה, עם ניהוח צרפתי ובלי שני ענקים אלה. ברסיטאל היה חתך כרונולוגי סגנוני של מוסיקת הבארוק, היצירה הרומאנטית ויצירות המאה הנוכחית. היצירה הראשונה, קונצרטו מס׳ 5 ברה־מינור מאת ראמו, שהיא עיבוד של טריו סונאטה שלו, היה בה מטעמו המיוחד של הבארוק המאוחר. את הווריאציות אופוס 35 כתב סן־סאנס על נושא המנואט מתוך הסונאטה אופ. 31 מס. 3 מאת בטהובן. אין זאת יצירה גדולה או בעלת רעיונות מעניינים, ובולט בה הקלישאה הרומאנטית, אך הפסנתרנים הבליטו את הדינאמיקה והגוון שבה, ועשו זאת בהתאמה נפלאה ביניהם.

בנגינת הסונאטה מאת פולאנק הודגשו השקיפות וחוסר העומס. היצירה נשמעת נאיבית לכאורה, אך זו העמדת פנים של מלחין הכותב מתוך פרספקטיבה, ומכאן החן הרב וההומור המעודן שלה. גם הוואלס מיוזט, הנשמע כאילו הובא ישר מבית הקפה, בוצע בקלילות רבה. הקטע נשמע כיוצא מן השרוול, וההנאה של המנגנים עברה אל המאזינים.

מי אמר שלמלחינים של ימינו זכות ראשונים בהדבקת דברים מוזרים היצוניים ליצירה המוסיקאלית? כבר לפני שבעים שנה עשה זאת אריק סאטי, שהצמיד כותרת אבסורדית ליצירתו לארבע ידיים. הוא עשה זאת כמה שנים לפני ״הדאדא״. שם יצירתו היפה משנת 1903 הוא: ״שלושה קטעים בצורת אגס עם צורת התחלה, המשך של אותה צורה ותוספת אחת, שלאחריה בא מין חזרה״. כותרת זו היתה תשובה לקיטרוגו של דביוסי, שטען כי קטעיו של סאטי חסרי צורה. על כך הגיב סאטי: ״וכן, כיניתי אותם בתואר ׳צורת אגס׳ כדי ללמד אותו, וכל אדם, שאין הם חסרי צורה״. להגנתו של סאטי יצא גם ז׳אן קוקטו באימרה המפורסמת: ״המלחינים האימפרסיוניסטים הפכו אגס לשנים עשר קטעים ונתנו לכל אחד מהם כותרת: שירה. אחריהם בא סאטי, חיבר שתים עשרה שירות וקרא לזה ׳קטעים בצורת אגס׳״. אחרי כותרת זועקת זו צפויה אכזבה למי שמחפש מוזרויות גם במוסיקה. יצירה זו בנויה ממוסיקה פשוטה ותחסרת יומרות, המנוטרלת מכל פאתוס רומאנטי. פשטות הקווים המלודיים, הריתמיים וההארמוניים מוכיחה את גדולתו של סאטי ומסבירה את השפעתו על מלחינים הצרפתיים של המאה הנוכחית. שמחנו לביצוע היפה של היצירה ולהארה המחודשת של סאטי.

היצירה המעניינת ביותר בקונצרט היתה ״הסטרוקטורות״ (חלק א׳) מאת פייר בולז, שנוגנה בביצוע נקי מאוד, עם הדגשת איכויות הצליל. בולז הוגדר כ״מנצח קליני״, אפשר להעביר מטבע לשוני זה לתחום יצירתו, לפחות יצירה זו. מנוטרל מתכנים רגשיים, בנה בולז את הסטרוקטורות בהתמציתיות קיצונית ללא קליפות חיצוניות. יש טוענים כי ״הסטרוקטורות״ בנויות על עיקרון של נוסחה פשוטה, ושכל אחד יכול לכתוב את היצירה בדיוק כפי שכתב אותה בולז. יש שטענו, אחרי הופעת ״סטרוקטורות״ ו״פוליפוניות״ מאת בולז, שהוא מגיע לשלב של הרמטיות בלתי נסבלת. נגינת ״סקאראמוש״ לדאריוס מיו, שסיימה את התוכנית, היתה חגיגה מוסיקאלית.

הנגינה בשני פסנתרים איננה נגינה של פסנתר אחד ועוד אחד; זאת דיסציפלינה מיוחדת. יש כאן שניים, אך ההרגשה אחת. עדן ותמיר מצאו את הקוד לנגינת פסנתרנית משותפת, המורכב מסינכרוניזאציה רתמית, דינאמית וצורנית, ומדמיון רב.

שני הפסנתרים (שאינם בגודל אחד ומבית חרושת אחד) ניגנו באינטנסיביות וברגישות לצליל. האזנתי לצמדי פסנתרנים והטובים הידועים כיום, ולדעתי, עדן ותמיר הם מהמעולים שבהם.

״סולני ירושלים״

מוזיאון תל־אביב, ״סולני ירושלים״, בתוכנית מיצירות באך, מוצארט, בראהמס.

האנסאמבל הקאמרי החדש ״סולני ירושלים״, שזה כרטיס הביקור שלו בעונה זו בתל־אביב. יש לו פוטנציאל כלי מצויין.

גלי העלייה הביאו לנו מוסיקאים מקצועיים רבים, ובמיוחד מברית המועצות. נגני כלי נשיפה ונגני כלי הקשת לא מצאנו בתרבם, אך מספר הפסנתרנים והמושכים בקשת מעמיד אותנו בפני מציאות חדשה. התזמורות כבר קלטו נגנים רבים ועתה מדברים על תזמורת חדשה שכל חבריה יהיו נגנים עולים; אך עד עתה לא נמצא פתרון למוסיקאים מבצעים בעלי רמה סולנית שאינם עשויים לנגינה בתזמורת, וסולנים מעולים עוברים כאן הסבת לתחום שאינו מתאים להם. ואין מי שיפתור את בעיות עתידם כאמנים. הקמת גוף קאמרי עם סולנים ואמנים ברמה גבוהה, הוא אחת האלטרנאטיבות לפתרון בעיה זו. עדיין יש מקום רב לגופים קאמריים אצלנו, ביחוד אם הם מעולים. ריבוי גופים קאמריים מביא להעלאת הרמה.

״סולני ירושלים״ הם אחד־עשר נגנים, ביניהם אחת מארצות הברית והאחרים מרוסיה. בכוונת חאנסאמבל לנגן יחד מוסיקה קאמרית אך גם לאפשר לחבריה להופיע בהרכבים מצומצמים וקטנים או כסולנים על רקע הליווי של האחרים. בקונצרט האחרון הם הופיעו בשתי יצירות לסולנים מאת באך. בביצוע הקונצ׳רטו בפה מינור לפסנתר ולתזמורת הופיע הפסנתרן אלכסנדר בראגינסקי. יש להצטער על שבהופעתו הראשונה היתה נגינתו זהירה מאוד וללא חיוניות בצליל, בצבע או בפיסוק. את הקונצ׳רטו בלה מינור לכינור ביצעה הכנרית דורה שורצברג, שיכולתה ודאית. נגינתה היתה לעיתים אקסטראוורטית ואמוציונאלית מדי, וללא איזון מספיק בין התוכן והצורה. זאת בעיה של רקע תרבותי. הנורמות המקובלות במערב גורסות יתר איפוק, תמציתיות ואיזון בנגינת באך והבארוק. בנגינתה של דורה שורצברג היו רגעים יפים מאוד דווקא בקטעי הפיאנו, וזה הישג לא מבוטל. הליווי של הלהקה לא היה שלם. ניכרת העבודה הרבה שהושקעה בבנייה כל פרט, אך עדיין לא הושגה התצללה הנכונה בין קבוצות הכלים.

נגינת הסונאטה לשני צ׳לים, בסי במול מאז׳ור ק. 292 (שנכתבה במקור לבאסון ולצ׳לו) בוצעה בידי טניה רמניק ומירון ימפולסקי בנוסח קאמרי אינטימי ולא חיצוני. כך התוודענו לשני צ׳לנים מבטיחים, בעלי מזג וסגנון אישיים ורגישות רבה, שנגינתם מלאת דקויות.

ביצוע השישייה מס. 2 אופוס 36 גרמה לנו הנאה שלמה. זינוביה קפלן ורעיה קודש בכינורות, נחום פרפסקובין ואלמה ריכטר בויאולות וטניה רמניק ומירון ימפולסקי בצ׳לים. ביצעו את היצירה בחמימות רבה, ונראה שרוחה הרומאנטית קרובה להם במיוחד. היה זה ביצוע ״פתוח״ ואינטנסיבי. הדרכתו המוסיקאלית של זאב שטיינברג ניכרה במיוחד בתחושת הפיסוק וההצללה בין הכלים. כולם ניגנו יפה, אך הצ׳לו של טניה רמניק בלט בזמרתיות של הטון.

לפנינו גוף קאמרי שיש בו משמעת תמורת, ופוטנציאל מצויין. היה זה ביצוע ״פתוח״ ואינטנסיבי. שיגרתי. לבחירה קפדנית של חחברים בו, ולסיוע מאת הרשויות והגופים המתאימים, ״סולני ירושלים״ הוא שם מחייב.

פרס ברנר לשלמה ניצן

טקס הענקת פרס ברנר יתקיים ביום ראשון, כ״ח בכסלו תשל״ד — 23.12.73, בשעה 5.30 אחה״צ בבית הסופר בתל־אביב. בתכנית: פתיחה — א.ב. יפה; תחילתו של ברנר המבקר — ד״ר יצחק בקון; קריאת התקנון — דב חומסקי; דו״ח ועדת השופטים — ישראל זמורה (חבריו לשיפוט: בת־שבע שריף, ישראל ארצי); דברים — חתן הפרס שלמה ניצן; נעילה.

ראיון עם ד״ר ששון סומך

באין דו־שיח ספרותי

מאת ש. שפרה

ד״ר ששון סומך

אל הסופרים בארצות ערב

״משא״ גליון מס׳ 51 (106), מוסף ל״דבר״, יום ו׳, כ״ז בכסלו תשל״ד, 21 בדצמבר 1973
עורכים: אברהם שאנן, יצחק בצלאל

העכבר והאשה

סיפור מאת

דילן תומאס

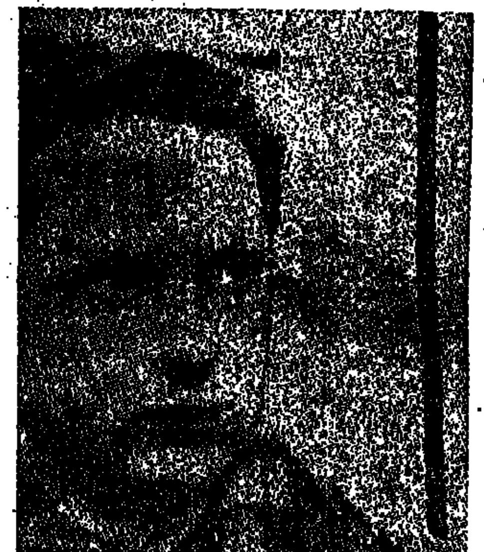

דילן תומאס
—27.10.1914
(23.11.1953
— לציון 20
שנה למותו

1

[illegible]

2

[illegible]

לעייפה.

נשתנות החלום. במקום שהיו הנשים עמדה עכשיו שדרת עצים. והעצים שהו קדימה, שרגו ידיהם ונהפכו ליער שחור. ראה עצמו תמוה במערומיו, הולך אל תוך המעמקים. ותוך שהוא מסתיע על ענף מת, נדקר. שוב היו פניה. לא תיה בחלומו דבר מלבד פניה העייפות. ושיניי הפריטים של החלום, והשינויים השמימיים, משוטי העצים והענפים המשונים היו מנגנוני שגעונות. לא היה זה חולי של חטא על פניה. היה זה אולי חולי של אין חטא, ואין עשיית טוב.

הדליק את הנר על שולחן העץ הקטן ליד מיטתו. אור נר עירבל את צללי החדר, והעלה את אנשי הצל המעוקמים מן הפינות. או שמע את השעון לראשונה. היה אטום עד עתה לכל, מלבד לרוח שבחוץ לחלון ולקולות התורף הנקיים של ליל העולם. אבל עכשיו נשמעה התמידות התיק־תק־תיק כליבו של מישהו חבוי בחדרו. עתה לא יכול היה לשמוע את ציפורי הליל. השעון הרועם הטביע את צווחתן, או הרוח היתה קרה מדיי והעלתה המולה בין נוצותיהן. זכר את שירת השחור של האשה בין העצים, ואת שירתן של שבע הנשים שדרסו את סרגל העשב.

שוב לא יכול היה להקשיב לשיח שכלו. מטם של לב חדש הלם לצדו. בשמחה התיר לחלום להכתיב לו את קצבו. לעתים היה קם כשצנח השמש, ובחשכת הסהרורית מתחת לכוכבים, היה מטייל על הגבעה. חש בנגיעת הרוח בשיערו ובכתפיו. התלולות והשפנים על גבעתו המיתמרת יצאו אל החשכה, והצללים ניחמום. על אור השמש חגם. האשה הכהה עלתה אף היא מתוך החשכה, מושכת בכוכבים לפאותיהם להראותו רז שתלויי היה וורח, גבוה בליל. השמים מכל כוכבי־הלכה המפוטפוטים מאחורי הווילונות.

נרדם שוב והתעורר באור. כשהתלבש טרס הכלב את דלתו. הכניסו פנימה, ומגע זממו הרטוב נשאר על ידו. היה חם מכדי היות יום תורף בעיצומו. הרוח הקלה לא יכלה להפיג את־להב החום. עם פתיחת חלון חדרו, עיוותו קרני השמש העקומות את מראהו אל תוך ההוצות הכחושר.

ניסה שלא להגות באשה באוכלו. היא עלתה מתוך ההומות המחושך. עתה אבדה שוב. היא טבועה, מתה. מתה. בצהרותו המבהיקה של המטבח בין הלווחים הלבנים, התמונות־השמן של נשים וזקנות, פמוטי הקלל, בין המנשים על המרפים, קולות הקומקום והשעון, נקלע בין אמונה בה לבין הרהורי דחייתה. עתה התעכב על קווי צוארה. גן־בר שרגה גבה מעל פני החשכה. ראה בשרה בלחם הפרוס; את דמות השוקף עדיין בעורקי גופה המסתורי — במי מעיין.

אך קול אחד אמר לו כי מתה היתה. היתה אשה בסיפור מטורף. כמה עצמו להקשיב לקול האומר כי מתה היתה. מתה, חיה, טבועה, קמה. שני הקולות שאגו במטמוני מוחו. לא יכול היה לשאת את המחשבה כי הניצוץ האחרון שבה דעך. היא חיה, חיה, צעקו שני הקולות יחדיו.

כשהתקין את הסדינים על מיטתו, ראה את דפי הנייר, וישב אל השולחן כשהעפרון שמוט בידו. הנץ טס מעל לגבעה. שחפים, בכנפיים משוטות ונחות, צרחו מעבר לחלון. חולדה במאורה בשפל הגבעה ליד מאורות השפנים, הניקה תינוקה כשהשכש טיפס במעלה הענפים.

הציית את העפרון.

3

בוקר חורפי אחד, אחר שקריאת־הגבר האחרונה בשבילי גנו דעכה אל לא כלום, הופיעה היא, שומן כה רב דרה עמו, בכל הדר־פלא איבה. ביקשה להישלח לחושך, לא עוד להלך בחלומותיו. לו לא היתה בראשית. לא היתה שום ראשית. כשהיה נער, התחסכה בבטנו, אחר געה בחלצי גברותו, ולבסוף נתן הוא חיים לזו שהיתה עמו כן הראשית. ודרו עמו כלב, עכבר ואשה כהה.

4

לא דבר פעוט הוא כתיבה זו שלפניי, חשב. היא תיאורה של בריאה. סיפור של לידה. מתוכו יצא דבר. הוויה נולדה לא מרחם, אבל מתוך נשמה ומוח טווה. בא אל ביתו על הגבעה כדי שההתהוות שבקרבו תגדש ותולד הרחק מעיני אנשים. הבין מה קראת תרות שחטטת את צעקת האשה, אל תוך חלומו האחרון. תן לי הולדת, קראה. הוא נתן היות לאשה. בשרו יחית עליה. והחיים שנתן לה תלך, תדבר ותשיר. ועוד ידע, כי על דפי הנייר הכהה נצחית. היתה נבואה בעוורת העפרון.

ניקה במטבח לאחר ארוחתו. כשהצלחת האחרונה היתה שטופה, הביט סביבו. בפינה, ליד הדלת, היה חור שגודלו כמטבע. מצא ריבוע פחית זעיר ונעצו מעל לחור כך, שדבר לא יוכל לצאת או לבוא בו. אחר כך עטה את מעילו, עלה אל הגבעה וירד לעבר הים.

מים נתנרים ניתזו מן הגאות הנולשת ונפלו אל תוך בקיעי הסלעים מתמרשים לאלפי בריכות. ירד אל קשה התוף, ושרמות הצדפים לא נבקעו עם נגיעת רגליו. מרגיש את הולם לבו פנה למקום בו הצוקים מתנשאים בסיכון אל הדשא. שם, במרגלות, עיבוליות פניה אליו, עמדה וחייכה.

הקצף הבריש את גופה הערום וגלי הלובן שטפו בלי משים אל רגליה. הניפה ידה. חצה לעברת.

5

בקירורותו של ערב טיילו בגן מאחורי הבית. לא איבדה שמץ מיופיה בכיסוי מערומיה. רגליה הנעולות טפפו בדקות, כמו ביתספותו. היה גאון בחנונות ראשה וקולה צלול כפעמון. פוסע לצדה לאורך השביל הצר, לא שמע שום צרימה בקריאת היחדיו של השחפים. הורתה באצבעה ציפור ושיח, מדליקה חמדה חדשה בכנפיים ועלים, בשקיקתם הועפנית של המים בחולפם על פני חלוקי האבנים, והיים חדשים לאורכם של הענפים המתים בעצים.

שקט כאן, אמרה בעומדם להביט בים, והחושך עולה אל החוף. תמיד כל־כך שקט כאן?

לא כשתסופות מתרגשות עלינו עם הגאות, אמר. נערים משחקים מאחורי הגבעה, אוהבים יורדים אל החוף.

כתרף הסכו שלחי הערב לילה, עד שבמקום עמידתה ניצב צל כוהות לירח. לקח את יד הצל ויחדיו רצו אל הבית.

היית בנדך לפני שבאתי, אמרה. כאשר רמץ לחש אל תגחלים, נסב לאחור בכסאו ועיוות ידו בפחד.

כמה מהר נחפחדת, אמרה. אני איני פוחדת מדבר. אך הירהרה בדב־ריה ודיברה שוב, הפעם בקול גמור.

יום אחד לא יהיו לי רגליים להלך וידיים לגעת. לא לב מתחת לחזי. הביטי אל מיליון הכוכבים, אמר. יוצרים הם תבנית בשמים, תבנית איתיות של מלה. יום אחד ארים עיניי ואקרא את המלה.

אבל היא נשקתהו והשקיטה פחדיו.

6

המשוגע זכר את רטט קולה, שמע שוב את איוושת מעילה, ראה את עקימות חוז המטילה אימה. נשימתו שלו רעמה באוזניו. הנערה על הספסל רמזה לאנקורים באצבעה. אי־שם יילל תינוק, לוטף עמודיו של סוס־עץ שצהל, ואחר רגע.

7

ישנו יחד בלילה הראשון, צלע אל צלע, ידיהם כורכות איש את רעהו. הצללים בפינת הסכו נתוקצעים ונאים בנוכחותה. מאבדים את עיוותם הגושן, והכוכבים השקיפו עליהם, וורחים בעיניהם.

מחר יהיה עלייך לספר לי מה חלמת, אמר.

אחלום בדיוק כמו תמיד, אמרה. פוסעת על פיסת־דשא קטנה, הלוך ושוב הלוך ושוב, עד שרגליי זבות. שבע דמויותיי פוסעות הלוך ושוב. זה מה שאני חולם. שבע הוא מספר קסם.

קסם? אמרה.

אשה עושה איש של שעווה. נועצת סיכה בחזו; והאיש מת. מישהו יש לו שד קטן עליו יטיל מריו. נערה מתה, אתה רואה אותה מוספת. אשה היפכה לגבעה.

הניחה לראשה לנוח על כתפו ונרדמה.

נשק לפיה והעביר ידו בשערה.

היא ישנה, אך הוא לא ישן, עד לגמרי הביט אל תוך החשיכה. עכשיו היה משוקע באימה והמים היינקים לשדו כיסו את גולגלתו.

לי, לי יש שד, אמר.

זעה לשמוע קולו, אחר היה ראשה שוב דומם וגופה ישר לאורך עיקולי המיטה הקרה.

יש לי שד, אך איני מטיל עליו מריי. הוא מרים ידי. אני כותב. המילים קולחות אל חיים. היא, אם־כן, אשה של שד.

השמיעה קול פינוק והתרפקה קרוב לצדו. נשימתה היתה חכה על צווארו ורגלה נחה על שלו כעכבר. ראה כמה יפתה בשנתה. לא ייתכן שיופיה נובע מרוע. אלוהים, אותו ביקש בבדידותו, בראה לגברותו כחוה לאדם מצלע אדם.

נשקה שוב, וראה בחייכה בשנתה.

אלוהים לצדי. אמר.

8

לא ישן עם רחל והשכים עם לאה. תיורון השחר היה על פניה. נגע בהן קלות בציפורן אצבעו. לא נעה.

אבל לא היתה שום אשת בחלומו. אף לא פתילת שיער אשה מיטלטלת מן השמים. אלוהים ירד בענן, והענן הפך לקן־נחשים. לחש מתועב של נחשים נדמה לרחש המים והוא היה טבוע. נפל מטה, אל מתחת זרמים ירוקים ובועות שדגים פלטו מפיהם, מטה מטה, אל עבר רצפת הים האבנית. אחר־כך, מול מסך לבן, נער אנשים ונעו, אל לא־כלום רק אל דיבורי שגעון.

מה מצאת מתחת לעץ?

מצאתי טייס.

לא, לא, מתחת לעץ האחר?

מצאתי בקבוק של עובר.

לא, לא, מתחת לעץ האחר.

מצאתי מלכודת־עכברים.

היה בלתי בראת. לא היה דבר מלבד קולו. שט לאורך גדרות גנים, וקולו, שנקלע בסבך משושות אלחוט, שתת, כאילו היה דבר של ממש. אנשים בכסאות־נוח הקשיבו לקולותיהם הגבוהים של הקריינים:

מה מצאת מתחת לעץ?

מצאתי איש שעווה.

לא, לא, מתחת לעץ האחר?

יכול היה לזכור מעט מאוד מלבד פסקי פסוקים, תנועת הרף של כתף, מעוף פתאומי או נטף הברות. רק לאט לאט חדר מלוא המשמעות אל מוחו. יכול היה לתרגם כל סמל של חלומותיו, והניף עפרונו עד שימצאו הסמלים קשים וברורים על הדף. אבל המילים לא באו. חשב ששמע את שפשוף רגלי הקטיפה כאחורי הארית. אבל כשישב שקט והקשיב בדריכות, לא היה כל קול.

פקחה את עיניה.

מה אתה עושה? שאלה.

חניה את הנייר ונשקה לפני שקמו להתלבש.

מה חלמת הלילה? שאל אותה, כשאכלו.

שום דבר. ישנתי, זה הכל. מה אתה חלמת?

שוב דבר, אמר.

9

בריאה נצטעקה בקיטור הקומקום, באור מוער פיות על התרסינה, והרצפה ששטפה בשטוף תינוק את בית הכובה. לא נראתה בה אלא הגאות והזרימה של יצירה, רק השטיפה העילאית של היות והיות היתה בעיקום הרשלני של הבשר מעצם הכתף למרפק. לא יכול היה לומר, אחר שנתגלתה לו אימת תרגום הסמלים, מדוע ישוף כל גל אל הכוכבים, המלאים ללא־אכזב. ומטחת של פוריות תפריע את הירח במהלכו המת. לשה מראיו אותו ערב. שאלה מן האור, והמנורה התווירה ליד זו שששמן חיית זרח בעד כל נקבוביות ידה.

עכשיו, בגן, זכרו כיצד טיילו בגן בפעם הראשונה.

לא איבדה שמץ מיופיה בכיסוי מערומיה. למרות שישר לצדה שמח לדעת את פני גופה. עתה הפשיטה מבגדיה והניחה על מיטת דשא.

10

העכבר ציפה לרגע־זה, בצמצום עיניו, בחשאי, וזל לאורך המחילה, חורטה שיירי עתון אכול למחצה, מאחורי קיר המטבח. בחשאי, על רגליים קטנות, מרוטדות, גישש דרכו באפילה, ציפורניו שורטות את העץ. בחשאי פילס דרכו בין הקירות. צעק אל האור העיוור על אף החרכים. השתחל אל תוך הפחית המורבעת. הירח נטף לאט אל המקום שבו העכבר, שקוד על הריסתה, התקדם קמעה אל תוך האור. המחיצה האחרונה נפלה. ועל אבני המטבח הנקיות ניצב העכבר דומם.

11

אותו לילה סיפר על האהבה בגן־עדן. גן ביטע מקדם ושיו בו אדם. חוות נוצרה למענו, מתוכו, עצם מעצמיו ובשר מבשרו. היו ערומים כמוך על תחת, אבל חוות ודאי לא היתה יפה כל־כך. סעדו עם חשטן, וראה כי הוו ערומים, וליכסו ערוותם. בפעם הראשונה ראו רוע בגופם הטוב.

כך אם כן, ראית רוע בי, אמרה, כשהתייתי ערומה. בקלות אהית ערומה טוב, כלבושה. מדוע כיסית מערומיי?

לא היה טוב להביט בם, אמר.

אבל היה יפה, אתה בעצמך אמרת כי היה יפה, אמרה.

לא היה טוב להביט בם.

אמרת כי גופה של חוות היה טוב. אבל בי לא טוב להביט, אתה אומר. מדוע כיסית מערומיי?

לא היה טוב להביט בם.

12

ברוך הבא, אמר השד למשוגע. הבט בי. אני גדל וגדל. ראה כיצד אני מתרבה. ראה מבטי, יוזני ועצב. והערגה שחולל בעיניי האפלות. זו, זו היתה הבריקה הטובה מכולן.

אני נער מבית־המשוגעים החולש נפשי ציפורים. זכור את האריות שנצלבו. מי יודע כי לא אני הוא שפתחתי את דלת הקבר כדי שישו ייהלך?

אך המשוגע שמע ברכה זו פעם אחר פעם. מאז אותו ערב של היום השני לאחר אהבתם בגן, כשאמר לה כי לא היה טוב להביט במערומיה, שמע את קול ברוך־הבא מצטלצל בגשם המחליק, וראה את מלות הברכה בוערות אל תוך הים. לשמע לצלול החברה הראשונה באוזניו ידע כי דבר לא יוכל להושיעו על האדמה, וכי העכבר יעלה.

אבל העכבר כבר עלה.

המשוגע שאג מטה אל הנערה הרומזת לציפורים באצבעה, ואלו התלהקו בקרבתה על ענף.

13

מדוע כיסית את מערומיי?

לא היה טוב להביט בם.

מדוע, אם־כן, לא, לא, מתחת לעץ האחר?

לא היה טוב, מצאתי צלב שעווה.

וכששאלה אותו, לא בכסות, כי אם בתמהון, על מה מצא הוא, שאהבה, מערומיה טמאים, שמע קטעי קינה מתשברים אל תוך שאלתה.

מדוע, אם־כן, אמרה. לא, לא, מתחת לעץ האחר?

שמע עצמו עונה, לא היה טוב, מצאתי קוץ מדבר.

דברים שבמציאות נתחלפו לו בדמיון, ובפצות ציפור בשירה שמע את המעיינות משקשקים עמוק בגרונה.

עובה אותו בחיוך שוטף של שאלה, חוצה את רצועת הגבעה, נעלמת אל תוך האפלולית הדקה בה עמד חבית כאשה אחרת. עשר פעמים שבה, בעשר דמויות שונות. נשמה ליד אוזנו, העבירה גב ידה על פיו היבש, הדליקה את המנורה בחדר המרוחק ביותר ממילה.

החושך גבר כשהביט בכוכבים. רוח תתכה בלילה החדש. לפתע ציווחה ציפור מעל העצים, ויגשוף רעב לעכברים, שרק ביער הרחוק יותר ממיל. היה ניגוד בין הולם־לב ופיריוס הירוק, עין במזרח. כיסה את עיניו בידו להחביא את הכוכב, ופסע לאיטו אל עבר המנורה הבוערת הרחק בבית. וכל היסודות של רוח וים ואש, של אהבת ושל חלוף האהבה, הצטרפו יחדיו למעגל סביבו.

לא ישבה ליד האח כמו שציפה, מחייכת מעל קפלי שמלתה. קרא בשמה בשיפולי המדרגות. הסתכל אל תוך חדר המיטות הריק. קרא בשמה בגן. אך היא הלכה, וכל סוד נוכחותה עזב את הבית. והצללים שחשב כי נפרדו מן הבית כשבאה, נדחקו בפינות, פולטים קולות נשים בינם לבין עצמם. המגיף את פתילת המנורה. כשעלה במדרגות שמע את הקולות מתגברים בפינה ורמים על שכל הבית רעד מפניהם, והרוח לא נשמעה.

14

כשדמעות על לחייו וכאב מר בלבו נרדם, והגיע לבסוף אל המקום בו ישב אביו בקוביתו הקבועה בענן.

אבא, אמר, עברתי עולם בבקשי אחר דבר ראוי לאהבה, אך הנסתיו במו ידי, ועתה אני הולך ממקום למקום, מבכה את נוגעותו, שומע קולי בין קולות הזרזירים והצפרדעים, ורואה מראה פניי בסניחן התמונות של החיית.

משט זרועותיו מחכה למילים שירעפו מן הפה ההוא, החבוי מאחורי זקן לבן קופא בדמעות. הפציר בזקן שידבר.

דבר אליי, אל בנך. זכור איך קראנו יחדיו בספרים הקלאסיים על המרפסות. או איך גן של אירי משכת צללים על סרוגי האווזים, כשבעת אוזני "היהודי הנודד", בנגעגוע עולה באוויר. אבא, דבר אליי, אל בנך, יחידך, חוסא של חלקות־דשא בעיירות, של ריחות וקולות של עיר, של מדבר קוצני וים עמוק. זקן הכם אתה.

הפציר בזקן שידבר, אך כשקירב מבטו אל פניו, ראה כתמי מוות על פה ועיניים וקן־עכבישים בסבך הזקן הקופא.

היתה זו תולעת לעף, אך הוא עף. היתה זו חלשות הדם להיות בלתי נראה, אך הוא היה בלתי נראה. חלם והגה בעת ובעונה אחת, ביודעו את חולשתו ואת שגעונו המעוף ובאין כוח לכובשם. עף כציפור מעל שדות, כהרף נעלם גוף העוף, והוא השך להיות קול רוחף. הלון פתוח רמז לו בווילונותיו המתנפנפים בפתות דהליל ציפור פקחית בנפנוף סתבותיו. והוא עף אל תוך פתחו של החלון, צונח על מיטה ליד נערה ישנה.

עורי, נערה, אמר. אני אהובך הבא אלייך מן הלילה.

התעוררה לשמע קולו.

מי־קרא לי?

אני קראתי לך.

היכן אתה?

על הכר לכראשותיך, מדבר אל תוך אוזנך.

מי אתה?

אני קול.

אם־כן, הפסק לקרוא באוזניי וקפוץ אל כף ידי, כדי שאגע בך ואדגדג אותך. קפץ אל תוך ידה, קול.

שכב חם ונינוח בכף ידה.

היכן אתה?

אני בידך.

איזו יד.

זו שמעל חזך, השמאלית. אל תקמצי אגרוף שמא אתרסק. האינני חם בכף ידך? אני קרוב לשורשי אצבעותיך.

דבר אליי.

יש לי גוף אך תמיד הייתי קול. וכבו שהנני אני בא אלייך בלילה, קול על כרך.

אני יודעת מה אתה. אתה קול קטן ושקט שאסור להאזין לו. ציוויני לא להקשיב לקול הקטן השקט תוח המדבר בלילות. רשע הוא להקשיב. אל תבוא לכאן עוד. עליך ללכת.

אבל אני אוהבך.

אסור לי להקשיב, אמרה הנערה, ולפתע קפצה את ידה.

15

יכול היה ללכת אל תוך הגן למרות הגשם, ולטמון פניו בקרקע הרטובה. באוזניים להתגות אל האדמה ישמע את הלב הגדול, תחת עפר ועשב, מתח שלפניי התפקעות. בחלונות יאמר לאיזו דמות, הרימיני מעלה. משקלי אך עשר ליטראות עתה. אני קל יותר. שש ליטראות. שתי ליטראות. חוט־שדרתי מצבבץ בעד חזי. סודה של אלכימיה זו שהפכה רבולוציה קטנה של חושים בלתי יציבים לרגע של זהב, אבדה כאבוד

אוטוביוגרפיה של אנטאסטיקה

מאת יורם ברונובסקי

א. ת. א. הופמן — אוטופורטרט

[illegible]

16

[illegible]

17

[illegible]

18

[illegible]

19

[illegible]

20

[illegible]

21

[illegible]

22

[illegible]

23

[illegible]

24

[illegible]

25

[illegible]

תירגמה מאנגלית: רחל גיורא

דילן תומאס

אל נא תלך רכות
אל תוך חיקו של ליל

[illegible]

מאנגלית: שמואל שתל

„אין תשורה נאה מספר"
לחג, למועד ולכל אירוע
מוגש ע"י התאחדות הוצאות ספרים בישראל

בלימת הסחף

(המשך מע' 12)

בהולנד). די להציץ בקריקטורות בעתונות הגרמנית כדי להיווכח, כי תגובות הציבור לחרם הנפט ביבשת זו הן ברובן המכריע אנטי־ערביות. הסיבה היא אולי בכך, כי בניגוד לארה"ב ששם תומך המבטל בישראל וששה מליון היהודים מהווים קבוצת־לחץ חשובה מבחינה פוליטית כלכלית ועיצוב דעת־הקהל (דבר הגורם לעצמים תגובות אנטישמיות) הרי כרבית ממשלות אירופה נקטו עמדה פייסנית כלפי סחטני הנפט הערביים בלי להתחשב תמיד באינטרסים החיוניים של ישראל. ואילו הקהילות היהודיות הנמצאות בארצות אלה, ככל שהן מזדהות מבחינה מוסרית עם ישראל ותומכות בה מבחינה כספית, משקלן הפוליטי אפסי או זעום ביותר. כחסנות הנפט הערבית אף החזירה לנו במידה מסויימת מעמד של דוד מול גלית. גם מספר של סופרים־אינטלקטואלים, כמו גינתר גראס ופרידריך דירנמט, שבשנים האחרונות היו בין מותחי הביקורת עלינו, מבינים עתה למצוקתנו.

לבסוף, אין להתעלם מאבני־הנגף הרציניות המכבידות עלינו את ההבנה הן עם ממשלות אירופה והן עם חלק ניכר מדעת־הקהל. גם ידידינו באירופה מפרשים את החלטת מועצת הבטחון 242 כהחלטה המחייבת פינוי כמעט כוטאלי של השטחים. בעיה סבוכה אחרת היא בעית הפלשתינאים. האם כי מדינות כמו מערב־גרמניה, למשל, טרם גיבשו את עמדתן בשאלה זו, גוברת ברבות מארצות היבשה התמיכה במדינה פלשתינאית עצמאית בין אם זאת הכלול את ירדן בין אם תהיה מדינה שלישית נוסף על ישראל וירדן. העובדה שהמאבק בינינו לבין ערביי פלשתינה ההתנגדו כלבתחילה להקמת הבית הלאומי היהודי כאן נמשך קרוב לשלושים שנה עוד כלפני הקמת מדינת ערב בעת כינון מדינת ישראל ב־1948 איננה נהירה די צרכה לאירופים רבים. נוסף על כך כמעט כל מדינות אירופה, ולא בריטניה וצרפת בלבד, לוות האוריינטציה הפרו־ערבית בלבד, ביהוף היבטה בהסודות המצב במזרח התיכון, בפרט שהמשבר האחרון הוכיח את קשרי הגומלין החיוניים מבחינת אספקה הנפט. אולם חרף כל אבני הנגף הללו אירופה היא בשבילנו חזית חיונית שלא נוכל לוותר עליה, חזית המחייבת הכיצד הגברת מאמצי ההסברה.

שלמה שפיר

מוסד ביאליק — ספרים חדשים

ספרי מופת

עמנואל קאנט
ביקורת התבונה המעשית

תרגמו והוסיפו מבוא והערות
שמואל הוגו ברגמן
ונתן רוטנשטרייך

ספרו השיטתי העיקרי של קאנט בעניני תורת המוסר והמידות, הבא לא רק להשלים את מה שלא נידון בביקורת הראשונה אלא גם לברר את האפשרות של יישוב הסתירות בין העיון למוסר. 242 עמ' — 20.— ל"י.

> עם הופעתו של ספר זה הושלם מפעל תרגום ה„ביקורות" של קאנט: „ביקורת התבונה הטהורה", „ביקורת התבונה המעשית" ו„ביקורת כוח השיפוט".
> לכל הקונה שלוש ה„ביקורות" יחד, בעטיפה מיוחדת, עד יום ה' בניסן (31 במארס) ש.ז.
> **מחיר מוזל מיוחד: 50 ל"י**

סיפורת

נחום אדיאלי
אחרון הצוחקים

גלגוליו של אדם בדימיונו, המבקש לחזור אל ביתו ואל עצמו מחיי הוללות וחיקוי, וסופו שהוא מגלה את היפה והטוב מבעד למעטה הכיעור. 380 עמ' — 16.— ל"י.

מונוגראפיות

נתן שפיגל
סנקה, האיש ומשנתו

מונוגראפיה על הפילוסוף הרומי, שכתביו השופעים רעיונות הומאניים מושכים עד היום את לבם של קוראים, המוצאים בהם נחמה ועידוד. 224 עמ' — 18.— ל"י.

*

להשיג בבתי־מסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, ת.ד. 92, ירושלים

ספרים חדשים בהוצאת דביר

ספריית גביש

ויליאם פוקנר
הדב — הראשונים

שני סיפורים ממיטב הפרוזה של הסופר האמריקאי הנודע. הספר מלווה מסה מקיפה על יצירתו של ג. פוקנר
7.50 ל"י

א.ת.א. הופמן
האחוזה
העלמה דה סקודרי

בפעם הראשונה בעברית שניים מספוריו הנודעים של המספר הגרמני הגדול (1776—1822). הספר מלווה מסה מקיפה על חייו ויצירתו של א.ת.א. הופמן
7.50 ל"י

וירג'יניה וולף
פלאש

פנינת פרוזה של המספרת הגדולה. סיפור מעודן על חיי המשוררת בארט־בראונינג ועל כלבה הנאמן פלאש
6.30 ל"י

ב. קונסטאן
אדולף

פרשת אהבה של בנימין קונסטאן (1767—1830) המצטיינת בעומקה הפסיכולוגי ובדקות התיאור.
4.50 ל"י

עדה צמח
במעגלי "חפש הזמן האבוד"
פנים אחדות ביצירתו של פרוסט

בפעם הראשונה ניתן בספר זה לקורא העברי להכיר את יצירתו הכבירה של מרסל פרוסט, גדול הרומניסטים של זמננו.
10.50 ל"י

סטודנטים בחוגים לסוציולוגיה ולמדעי המדינה

זה עתה הופיע הספר
סוגיות בסוציולוגיה
בעריכת ד"ר משה ליסק

לראשונה מוגשת לסטודנט הישראלי מקראה בסוציולוגיה שבה נכללו מאמרי יסוד של גדולי הסוציולוגים, ביניהם ב. ובר, ת. ובלן, ג. שומפטר, ס. מ. ליפסט, ר. ארון, ל. קוזר, י. בן־דוד ואחרים.

כמו כן הופיעו:
יהדות הסוציולוגיה מאת פרופ' יונתן שפירא
הזמנה לסוציולוגיה (עם הסוציולוגיה) מאת פטר ל. ברגר
השלטון המקומי בישראל מאת ד"ר שבח וייס
מבוא לתולדות תנועת העבודה
מאת פרופ' י. סלוצקי

להשיג במפעלי השכפול באוניברסיטאות, בבתי המסחר לספרים וישירות בהוצאת עם עובד, רחוב מזא"ה 22, תל־אביב, טל. 611526

זה עתה הופיע:
מי אתה הסטודנט הישראלי?
מאת: ד"ר רנה שפירא וד"ר חוה עציוני־הלוי

מי הוא הסטודנט הישראלי? מה הן גישותיו האישיות ושאיפותיו? מה היא זיקתו למדינת ישראל? מה הן דעותיו החברתיות והפוליטיות?
התשובות, שהן מרצות בכירות באוניברסיטת תל־אביב, משיבות על שאלות אלו ומשרטטות את קווי־דמותם של מי שיהוו בקרוב את שכבת האקדמאים בישראל.

ספרית אפקים
עם עובד

ספרית פועלים — ספרים חדשים

חנה גדין
מעולם לא הבטחתי לך גן של ורדים

עברית: יואב הלוי

סיפורה של נערה המבקשת מקלט מפני המציאות בתחומי מבלבת הדמיון, ועל מאבקה שנתמך בידי פסיכיאטר מתגונן לזכות מחדש בעולם האמיתי.
מגמתו של הספר להוכיח לאנשים רבים שאינם משערים, כי סוג זה של חיפוש יכול להיכשל וכי הוצאה מעין זו ניתנת להשיג.

דורה מ"מלבוים
מכמרות בטרם שחר

הרגשימנה של אברהם שלונסקי בשנת־חייו האחרונה.

מבחר ראשון בעברית משירתה של אחת המבטיחות בשירה יידיש של זמננו. שירה המצטיינת במסיסה הלירית שבה, בדיוק הביטוי ותנופת הדמיון.

דמי חנוכה - ספר לילדיך

ספרי „פז"
ספרי „ורד"
ספרי „פלא"

עדין במחיר
2.45 ל"י
לפני ההעלאה

ספרי הילדים מלאי הענין המודפסים בצבעים מרהיבים

הוצאת עמוס
הפצה סטימצקי

הוצאת הקיבוץ המאוחד
הפצה: רח' נהרדעא 15, תל־אביב, טל' 225222

הופיעו

נתן אלתרמן / ספר התיבה המזמרת

ציורים: צלה בינדר.
מהדורה חדשה עם קצת תיקוני המחבר לפי הגהה שנמצאה בעזבונו.

אהרן שבתאי / קיבוץ

פואמה־ושירים
זכרונות ילדות ונעורים בביטוי חדשני ומקורי.
בספר: קיבוץ (פואמה); פריז (מתוך שירים); חדר־המורים (הדפסה מחודשת של ספר שיריו הראשון של המחבר).

עמנואל הראובני / ישובי המיעוטים בישראל

הספר ערוך בצורה אנציקלופדית וכולל את כל ישובי המיעוטים בישראל, לפי קווי הפסקת האש 1967. הושם דגש על נתוני יסוד כלליים הנותנים תמונה אופי מיוחדת בחירה והמציאות על כל ישוב. כן נכללו נתונים היסטוריים־ארכיאולוגיים.

בשיתוף עם אוניברסיטת תל־אביב — המכון לחקר הציונות

הציונות ג'
מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ־ישראל

מן התוכן: י. קלויזנר — יוסף זף, תנבא ציון; א. אורן — תכנית ההגנה של קולונל גולדסמיד והתיישבות יהודית בעבר הירדן; מ. היימן — הרצל וציוני רוסיה; דן גלעדי — המושבה בארטוביה, סיפור של כישלון; מ. אליאב — מאורעות יפו בפורים תרס"ת; י. סלוצקי — דיון ביחסי עבודה בראשית העליה השניה; י. גורני — היחיד והאחדות בכתבי השחרות של ב. כצנלסון; א. פ. אלסברג — קביעת הגבול המזרחי של ארץ־ישראל; ה. מאהלר — „יונגנט", תנועת הנוער של פוע"צ שמאל; י. שפירא — המחלוקת בין וייצמן לבין ברנדייס; ג. שפר — הדמיה הפלשתינאים והישוב כגורם בעיצוב המדימות המסורתית; אניתה שפירא — פרשת האופציה על אדמות האמיר עבדאללה; ג. כהן — רעיון חלוקת ארץ־ישראל ומדינה יהודית 1933—1935; מ. בראון — למדיניותה של ארה"ב בשאלת ארץ־ישראל במאורעות תרצ"ט; מרים גטר — הבעיה הערבית באידיאולוגיה של לח"י; מ. פעיל — הפקעת הריבונות המדינית של פלשתין מידי הפלשתינאים ע"י ממשלות ערב; י. טורי — הגליון הראשון של חלוץ כתבי העת של תנ"צ בגרמנית; מ. מינץ — מהגיגי ברוכוב בשאלת היהודים; א. יהפת — יחסי יהודים וערבים בראשיתה של תל־אביב; חלה אברהמי — ההוצאות של „אוטואמנציפציה"; ת. גולן — כתבי אלכס ביין.
תמצית המאמרים באנגלית. 620 עמ'.

*

עומדים להופיע

נתן אלתרמן / רגעים
(שירי עת שקדמו ל„טור השביעי") — שני כרכים

נתן זך / מבחר
(בסדרת ספרי „זוטא")

יונת ואלכסנדר סנד / טנדו

משה דור / לגלות לאדם אחר
(ראיונות עם סופרים בישראל ובעולם)

יצחק מראש / על מה העולם עומד
(במסגרת ספריית „שבות", בשיתוף עם אגודת הסופרים)

הוצאת מסדה בע"מ — רמת־גן

מציגה:
סדרת ספרים חדשה ואקטואלית
ספרי עזר למורים ולתלמידי בתי־הספר

"מסד"
עם ישראל ומורשתו

סדרת ספרים על פי האנציקלופדיה העברית
העורכים: ד"ר ב. בן־יהודה, י. כהם
ליקט השלים: יאיר ברק

לקראת חנוכה
הופיעו שני הספרים הראשונים בסדרה:
- ★ המאבק על דמות הבית הלאומי
- ★ החשמונאים

בהכנה לדפוס:
- ★ ימי הורדוס והמרד הגדול
- ★ הנבואה בישראל
- ★ המקרא
- ★ המאבק לבטחון ולעצמאות

מערכות הוצאת משרד הבטחון

הופיע מערכות
גליון מיוחד

"מלחמת יום־הכיפורים בראי אמצעי־התקשורת"

- מעקב שוטף אחר תגובות של אמצעי־התקשורת בישראל ובחו"ל על המלחמה, מפרוץ הקרבות ועד להפסקת־האש.
- בצד המעקב — תעודות מימי המערכה, לרבות נאומיהם של מנהיגים מדיניים וצבאיים בישראל, במדינות ערב ובמדינות אחרות, ומאמרי פרשנים.
- ריכוז ראשוני זה של חומר מגוון מעביר לעיני הקורא את רצף אירועיה הבולטים של המלחמה, כפי שנראו בעת התרחשותם.

המחיר 5 ל"י

להשיג בחנויות, בקיוסקים ובהוצאה לאור משרד הבטחון, רח' ב' מספר 29, הקריה ת"א.

ספר
חדש
של
יהונתן
גפן
הכוכבים
הם
הילדים
של הירח

9.80 ל"י
בכל חנויות הספרים

דביר

ספר חדש בבית אור בבית

ספרית דבר מציעה לך ספרים בהנחה מיוחדת במסגרת מפעל חנוכה תשל"ד
6.12.73.- 28.12.73.

איפה זה?	11.20 ל"י
אלבום ספורט	5.60 ל"י
ארצי	22.80 ל"י
החברה הטובים	5.60 ל"י
טוביה בעל הנס	5.60 ל"י
כשקוראים לצנחנים	8.— ל"י
מלחמות ישראל א'	11.60 ל"י
מלחמות ישראל ב'־ג'	19.20 ל"י
מלחמות ישראל א'־ב'־ג'	27.60 ל"י
פנים	5.45 ל"י
קשת לוחמים	21.20 ל"י
רחלי והאישון	6.25 ל"י
בקולר אחד	2.40 ל"י

להשיג בסניפי „דבר" ברחבי הארץ ובכל חנויות הספרים.

ניתן לקבל את הספרים גם באמצעות הדואר.

שלח ל„דבר", ת.ד. 199 תל־אביב, את שמות הספרים בהם אתה רוצה וצרף המחאת דואר.

הפתע את ידידך בשי מקורי לחנוכה
הענק להם מנוי שנתי על

מדע
עתון מדעי לכל

היוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי־הטבע ובטכנולוגיה

„מדע" הוא דו־ירחון מדעי־פופולארי המיועד לתלמיד, לסטודנט, למורה ולכל משכיל ושוחר־דעת. בעזרת „מדע" תוכל להרחיב את השכלתך במדעי־הטבע ולידיעותיך בתחומי הטכנולוגיה אשר רבה השפעתם על המהלכים הפוליטיים, הכלכליים והתרבותיים בימינו.

דמי המנוי לכרך י"ח (6 חוברות) 20 ל"י
חוברות מס' 2 בכרך י"ח כבר ראתה אור והיא להשיגה בדוכני העתונים. מחיר החוברת הבודדת 4 ל"י

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי־הטבע ובטכנולוגיה
ת"ד 801
ירושלים 91 000

[ ] אבקש לחתום על כרך י"ח של „מדע"
שם משפחה........ שם פרטי........
כתובת........ מיקוד........
מצ"ב סך........ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר)
לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

לכל קוראי "מדע"

עקב נסיבות שהזמן גרמן, הגיעה חוברת י"ח־2 לקוראים באיחור מה. לפיכך, נדחה המועד האחרון לקבלת פיתרונות למדור „דע־מדע" עד סוף מארס 1974.
שימו לב: יתקבלו פיתרונות לכל 10 החמשירים — ועל־גבי גלויות בלבד.

הופיעה
חוברת רביעית בכרך ד'

מדע לנוער המתבגר
לדעת

ובה נושאים אקטואליים
כמו: נפט מפחם, טילים מונחים, כוכב השביט, התפתחות המדע בישראל, מנועי סילון ויתר המדורים הקבועים.

"לדעת" - שי חנוכה לכל בני המשפחה ובעיקר לחייל בחזית!

מחיר חוברת בודדת 1.25 ל"י. דמי מנוי לכרך ד' (10 חוברות) 10 ל"י.

יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח' הטלר צויגי 38, טלפון 223212

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עיתונים.

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ת"ד 801
ירושלים 91 000

אבקש לחתום על כרך [א] [ב] [ג] [ד]
(סמן בעיגול את המשבצת המתאימה)

מחיר כל כרך 10 ל"י. ניתן לרכוש אוגדן לכריכת הכרכים א—ב ביחד וג—ד ביחד. מחיר כל אוגדן 1.50 ל"י.

מצ"ב .... ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת: מוסד ויצמן לפרסומים

השם .... הכתובת ....
מיקוד ....

הגש שי נאה לידידך בחג האורים
מספרית „דבר"

פרשה מימי החשמונאים

ערי היהודים הקדומות בבשן

מאת צבי אילן

כיבושי צה"ל במלחמת יום ה־כיפורים מעבר לגולן קירבו או־תנו אל כמה ישובים, שבהם ישבו יהודים בימי קדם — בסיר (בתירה), ג'יסם (גושמי), ספס. מ־זווית אחרת אנו מצויים כזל נוה ודרעא (אדרעי). אלה מקומות ה־ידועים מהמקורות הקדומים ומ־תגליות ארכיאולוגיות.

הפעם רצוני לעסוק בערים ב־בשן האיזורי, ערים הקשורות ב־פרשה מעניינת מימי החשמונאים ולהציע זיהוי לאחת מערים אלו. וקודם כל — שורות של רקע.

מלחמת החשמונאים נגד הסו־רים־סלבקים היתה במידה רבה מלחמת־הישוב היהודי נגד הע־רים ההלניסטיות שלאורך חוף הים, רמת עבר הירדן לאורכה, ונגד עממי הסביבה המתייוונים. הניגוד בין תושבי ערים אלו ו־בין היהודים, הגיע לשיא בעת מרד החשמונאים. הראשונים הע־מידו עצמם לרשות הסלבקים כ־נגד היהודים שכניהם. ביחוד גב־רה פעילותם כאשר זכו יהודה ה־מכבי ואנשיו לנצחונותיהם הרא־שונים. כמסופר בספר החשמונאים (ה, א־ב): "ויהי כשמוע הגויים סביב כי נבנה המזבח וחודש ה־מקדש כראשונה, ויקצפו מאוד. ויועצו להכחיד זרע יעקב אשר בקרבם ויחלו להכות בעם ול־השמיד".

יהודה לא ראה עצמו כמג־ינו של הישוב ביהודה בלבד, אלא באיזור כולו לפחות. ספר החש־מונאים מספר שיהודה היכה את בני עשיו באדום ואת בני עמון. זה היה השלב הראשון. בהמשך נאמר, כי גויי הגלעד נאספו על ישראל אשר בגבולם להכחידם. היהודים ברחו למבצר דתימה, עיר בצפון הגלעד או בבשן. כ־שם: "וישלחו מכתבים אל יהו־דה ואחיו לאמור: נאספו עלינו הגויים מסביבנו להכחידנו. הם מתכוננים לבוא ולקחת את ה־מבצר אשר נמלטנו שמה, וטימו־תיאוס מפקד מחניהם. ועתה בו־אה להצילנו מידם, כי נפלו מ־אתנו רבים. וכל אחינו הנמצ־אים בארץ טוב הומתו וישבו את נשיהם ואת טפם ואת ה־רכוש, ויכריתו שם כאלף איש". "טובי" היא הארץ שאליה נמלט יפתח הגלעדי, ובתלמוד הירושל־מי מובא זיהויה עם סוסיתא. יש המזהים את "טובי" עם טייבה, כ־15 ק"מ ממזרח לדרעא (בדרך כלל טייבה היא הסבת השם עפרה, עפרון).

הגיעו גם קריאות־עזרה מעכו, מצור, מצידון ומגליל־הגויים. יהודה ויונתן אחיו הלכו לעזרת אחיהם בעבר הירדן ועמם שמו־נת אלפים לוחמים, ואת שמעון אחיו שיגר עם שלושת אלפים. יהודה ואנשיו עברו את הירדן ו־הגיעו כעבור שלושה ימים אל בני נביות, הם הנבאטים, שאז קיימו עמם יחסים טובים. לנבא־טים סיפרו, כי יהודי הגלעד נסג־רים בערים המבוצרות בצרה, בצר (עיר הנזכרת במקרא), עלמה, כספין, מקד (מכר) וקרניים, והאויבים עומדים לכבשן. ראשית, עלו אנשי יהודה "פתאום", בנו־סח מקראי מקובל, על בצרה: "וילכוד את העיר ויהרוג כל זכר לפי חרב, ויקח את כל שללם וישרפה באש". משם ערכו מסע־לילה מורח עד לדתימה. והמב־צר היה בעתו, האויב ובדיוק אז ערכו אנשי טימותיאוס, מפקד ה־גלעד, התקפות על המבצר. יהודה חילק את כוחו לשלושה ראשים, שבאו על התוקפים מ־אחור. הם הפילו 8000 מאנשי ה־אויב והניסו את השרים. אחרי כך כבש יהודה את מצפה, "מ־שם נסע ויקח את כספין, מקד (מכר) ובצר ושאר ערי הגלעד". בספר חשמונאים ב', י', י"ב ואילך יש תיאור מפורט של הקרב ב־כספין. בהמשך המאורעות מסו־פר על קרב עז, שנערך ליד העיר רפון, בו הובסו האויבים, שיתרם נמלטו לעיר קרניים. יהו־דה ואנשיו לכדו את העיר, הי־כו בה מכה רבה ושרפו את המקדש האלילי, שבו נחבאו ה־נמלטים, כדרך שעשו במקומות אחרים.

גומחת פסל בדיר מכר

זיהוי המקומות

עתה נביא את הזיהויים למקו־מות השונים — מקובל לזהות את כ ס פ י ן עם חיספין שבדרום ה־גולן, הספין או חצפיא של ה־תלמוד. הזיהוי נראה סביר, אמ־כי בסקרים בכפר לא נתגלו עד כה שרידים מן התקופה ההש־מונאית (הלניסטית). יש לציין קיומה של ח' חיספין שמצאתי ב־כפה מצפון־מערב לעצמה, והיא אולי מקום כספין...

את ע ל מ ה מזהים בכפר עלמא שבמזרח החורן, כ־13 ק"מ מ־דרום־מזרח לשיח' מסכין. זיהוי נוסף המתעלה בשנים האחרונות למקום זה הוא בכפר אל־עלא ש־בדרום הגולן, על שפת מצוק נחל רקד, שמצאו בו שרידים עתיקים רבים. ב צ ר ה מזוהה עם בוצר אל־חרירי שבדרום הלג'ה, ארץ טרכון, על כביש שייח' מסכין — יש המזהים כאן את ב צ ר שב־פרשה, ואת בצרה עם בצרה ב־ירת ערביה, שעליה הוקם הכפר סוידא (בירת ג'בל א־דרוז). מבצ־רא א־שם (א־סקי), שעל כביש דרעא—צלחד, כ־22 ק"מ מדרום לסוידא. ק ר נ י י ם נושאת את שמה של קרניים המקראית, בי־רה של האיזור במשך תקופות ארוכות. היא מזוהה בשייח' סעד, כ־6 ק"מ מדרום לנוא, מקום נוה, העיר בה נמצאו שרידים יהודיים עשירים, שירשה במרוצת הזמן את קרניים כבירת הבשן.

מקום מקר

ועתה לחידוש שאפשר להעלות בסוגיה זו. כבר כפירוש השמות הקדומים בולט, שרוב הישובים הנזכרים בספר החשמונאים כלל אינם בגלעד, כי־אם בגולן, ב־בשן ובחורן. המחבר הארץ־יש־ראלי של מקבים א' נקט כאן כרגיל אצלו בנוסח מקראי וה־חיל אותו על כל האיזור, כפי שכבר הבחינו חוקרים בעבר.

השימוש בניבים ובמושגים מקראיים בספר זה נפוץ ביותר. צריך לזכור את היקפו של ה"גלעד" כאן כשבאים לזהות את מ ק ד. עיר זו נזכרת בכתב־היד הסורי של חשמונאים א' כ מ כ ר. ד' ור' מתחלפות פע־מים רבות, אך נראה שזה יותר ממקרה שכתב־היד הסורי גורס מקר. אף אם לא הכיר את כתב־היד העברי המקורי, ייתכן ש־הכיר כתב־יד מהימן אחר, ואולי אף את העיר העתיקה מקר ש־בקירבת סוריה. החוקר הצרפתי זיהה את מקד בתל מקיד, 11 ק"מ מצפון לשיח' מסכין, ב־בשן. ואילו לעניין מקר הציע זיהוי בתל אל־ג'מיד, ליד אל־מקארין (שם הדומה למקר).

במהלך הסקר שערכנו בצפון הבשן (יחד עם ד. אורמן, ג. ברקאי, ע. כהר וצ. קלונר) נת־גלו שרידים חשובים בכפר דיר־מכר (מ' בקמץ; פ' בסגול), כ־הגיית השם הקדום. הכפר נמ־צא כ־22 ק"מ מדרום־מערב לתל סכה, סמוך לקו הפסקת־האש עם הסורים. כראש היה הכפר "ה־שודי" בעינינו, שהרי לפנינו דוג־מא מובהקת של השתמרות השם העתיק, בתוספת המלה הערבית דיר, "מנזר". זאת המלה שהצ־טרפה לכפרים רבים שבאמת היו בהם כנסיה או מנזר, או שרידים עתיקים אחרים. מבחינת האיזור אבחנו "בסדר", שהרי ראינו, כי עיר ה"גלעד" של ספר החשמו־נאים מצוייה בכל האיזור. מק־ר (אם זה היה שמה) יכלה בהח־לט להיות בבשן, בתנאיה, או ב־פרובינקיה סוריה, שלאחת מ־שתיהן השתייכה.

אכן, בכפר נמצאו כמה בניי־נים עתיקים על עמודים, מן ה־תקופה הרומאית, פריטים ארכי־טקטוניים יפים בשימוש משני, קטע פסל של גבר ובכפר כתו־בות ביזנטיות. חשובה מכל, לענ־יין הזיהוי לפחות, היא מציאת חרסים "גולניים" בכפר, ועל א־חד מהם חלקי אותיות ביוונית. החרסים הללו זמנם הוא התקו־פה ההלניסטית, היינו החשמונ־אית. כל העובדות הללו הביאו אותנו להעלות הצעת זיהוי הכפר עם מקר החשמונאית. אולי כדאי להדגיש כאן את המסורת היפה של שימור השמות העתיקים ב־איזור: בתירה — בסיר; נוה — נוא; גושמי — ג'יסם; אדרעי — דרעא; ג'בע — גבע, ועוד. דיר־מכר — מקר יכלה לתפוס מקום נכבד ברשימה זו, שאינה של־מה.

הרעיון מצא לו תומכים אצל אלה מהחוקרים שכבר הבאתיו לפניהם. מצד אחר, אם יש מי־שהו שיש לו רעיונות אחרים, דעה מחזקת או מחלישה, או פר־טים מהספרות, על הצעה קוד־מת של זיהוי דיר־מכר עם מקר החשמונאית — הוא מוזמן לב־תוב אלינו.

נערי מתתיהו

(אגדה)

נערי ירושלים הנאמנים לעמם ולתורתם ראו בצער ובכאב איך היוונים משליטים את דתם ומנה־גיהם על ירושלים ורבים מבני העיר הולכים אחריהם. משתחווים לפסל שהעמידו בבית המקדש, מקריבים לו קרבנות, משכיחים מהילדים את שפתם וקוראים ל־עצמם בשמות יווניים. היו נערי ירו־שלים הנאמנים מוחים ומצפים לפני שירים את נס המרד נגד היוונים ונגד מעשיהם המתועבים.

בימים ההם ישב במודיעין כהן זקן הנקרא מתתיהו בן יוחנן, בן שמעון כהן מבני יהויריב מירו־שלים. ולמתתיהו חמישה בנים: יוחנן הנקרא גדי, שמעון הנקרא תרסי, יהודה הנקרא מקבי, אל־עזר הנקרא חורן ויונתן הנקרא חפוס. ויהי כאשר שמע הכהן הזקן את אשר עושים היוונים והמתייוונים בירושלים ובערי יהו־דה ויאמר: אוי לי, למה זה יולדתי לראות בשוד עמי ושוד עיר הקודש ובית המקדש בידי נכרים. למה לנו עוד חיים? ויקרעו מתת־יהו ובניו את בגדיהם וילבשו שקים ויתאבלו מאוד. ואנשי המלך אנטיוכוס באו גם למודיעין ויאמ־רו למתתיהו: אתה תעשה כאחיך אשר בירושלים, תקים פסל ותזבח ותקריב קרבנות והמלך ייטיב אתך ועם בניך. ויען מתתיהו ויאמר: אני ובני ואחי נלך בברית אבו־תינו. והנה קרב איש יהודי ו־יאמר לזבוח זבח לפסל. ויקם הכהן הזקן ויהרוג את היהודי המתייוון ואת הפסל והבמה הרס ויקרא בקול גדול: בני עירי, כל הנאמן לעם ישראל ולתורתו ילך אחרי! ויצאו בניו ונלחמו ביוונים ובמתייוונים. ומתתיהו ו־חמשה בניו ורבים מבני מודיעין ירדו אל המדבר ועלו אל ההרים וירימו את נס המרד.

ונערי ירושלים ששמעו על כל מה שהיה במודיעין התאגדו בחבר ל־אגודה אחת וכאשר מת מתתיהו קראו לעצמם נ ע ר י מ ת ת י ה ו. הם היו יוצאים בחשכת הלילה והיו מגיעים אל המורדים ומודיעים להם על הנעשה בירושלים ועל היוונים והמתייוונים. ויהודה אהב מאוד את הנערים עזי הנפש ו־יעודד אותם ויהי להם לאב ולפט־רון. היוונים היו שואלים: מאין ליהודים כל הידיעות על הנעשה בעינינו? ויהיו אורבים בכל הדרכים ומחפשים אחרי היהודים המודיעים למורדים על הנעשה בין צבאות יוון.

ובימים ההם, ימי חודש כסלו, עלה המצביא היווני ליסיאס ואתו ששים אלף איש בחור וחמשת אלפים פרשים ויחנו בבית צור. ונערי מתתיהו הגיעו בלילה אל יהודה המכבי ויספרו לו על החיל אשר בבית צור. ויהי כאשר שבו נערי מתתיהו ל־מחרת הלילה, נתפסו בידי היוונים והם הביאו אותם לפני המצביא ליסיאס אשר חקר אותם. דיבר אליהם בטוב ואיים עליהם בעינו־יים והם לא הגידו דבר. ויצו לי־סיאס להוליך לערשב במתנה ע־על ולהריץ את הנערים בסביב לעיגול יום ולילה ללא אוכל וללא מים. החיילים היוונים עשו זאת. הריצו את הילדים כשהם מכים בהם בשוטים להיב.

ויהודה שמע על נערי מתתיהו, כי נתפסו בידי היוונים ויפן את חייליו ויעודדם להלחם ביוונים הרבים ולהאמין כי אלוהי ישראל יעמוד לימינם ויתגברו על היוונים הרבים ואף יצילו את נערי מתת־יהו. ויהמו היהודים בגבורה ו־יפילו מהיוונים כחמשת אלפים איש. וכראות ליסיאס את המכה אשר היתה בצבאו ואת האומץ אשר ליהודה ולחייליו ויסוג מ־בית צור וישב לאנטיוכיה. ויהודה פרץ לבית צור וימצא את נערי מתתיהו והם מוכים ומעולפים מר־עב, בצמא ובהריצה אשר הריצום היוונים יום ולילה מסביב למעגל. ויאסוף את הנערים ויחזים ויעלו על ירושלים ויטהרו את בית ה־מקדש. וימצאו פך שמן טהור שהספיק להם לשמונה ימים להאיר בלילה את בית המקדש ויקבעו להם את שמונת הימים לחג, הוא חג החנוכה.

וילדי ישראל נוהגים לשחק בימי חנוכה בסביבונים המזכירים להם את נערי מתתיהו שהיוונים הרי־צום כשהם סובבים את המעגל.

דוד כהן

הלוח החדש דבר

פרשת המרגלים ותוצאותיה

מחדל המרגלים

וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען... וילכו ויבואו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל... והאנשים אשר עלו עמו אמרו: לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו... ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם. (במדבר י"ג)

האסון

ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא. וילונו על משה ועל אהרן... (במדבר י"ד)

אמר להם הקדוש־ברוך־הוא: אתם בכיתם בכיה של חינם, ואני קובע לכם בכיה לדורות. (תענית כ"ט)

שאלה

מדוע נענשו בני ישראל בעונש כל־כך כבד: בכיה לדורות?

תשובה

על אבדן אמונתו של דור יוצאי מצרים, שראה בעיניו נסים ונפלאות, שיצא משעבוד לחרות ומכור העבדות אל ארץ הבחירה.

הערעור על ההנהגה

לאחר פרשת המרגלים מסופרת בתורה פרשת הערעור על ההנהגה — פרשת קורח ועדתו: ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם: רב לכם, כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ומדוע תתנשאו על קהל ה'? (במדבר ט"ז)

לקחים

תורת ישראל ופרשת המרגלים בתוכה היא מורה־דרך לדורות. אכן, כימי צאתנו מארץ מצרים ראינו אנחנו נפלאות. דורנו ראה נסים ונפלאות, זכה בהקמת מדינת־ישראל, קיבוץ גלויות בתוכה, הפרחת שממות, בנין ויצירה בארץ־ישראל.

בל נאבד איפה את האמונה
בל נבכה בכיה של חינם
שלא תהיה לנו בכיה לדורות

נתלכד להמשך בנייתה של מדינת ישראל, מסביב לכוח הבונה היוצר, שעמד בראש הנהגת העם והמדינה והובילנו להישגים היסטוריים. שכן יותר מאי־פעם אנו זקוקים בשעה גורלית זו להנהגה איתנה ובמסילה חזקה ויציבה, שתמשיך להובילנו להמשך הבנין והיצירה, לבטחון ולשלום.

הצבע אמת העובד הדתי במערך לאחדות פועלי ישראל

יהדות בדרכי נועם ובנתיבות שלום

מוסד ון ליר בירושלים

מזמין את הציבור
לשתי הרצאות חנוכה:

ביום שלישי, ל' בכסלו, ו' דחנוכה (25.12.1973) בשעה 6 בערב ירצה
חיים גורי
על
"הלב והפגיון"
יו"ר: ד"ר גבריאל כהן

ביום רביעי, א' בטבת, ז' דחנוכה (26.12.1973) בשעה 6 בערב ירצה באנגלית
פרופסור סיר ארנסט גומבריך
מנהל מכון וורבורג, אוניברסיטת לונדון
על
"עידן התקוה: תגליות המזרח ותגובת המערב סביב 1600"
יו"ר: פרופסור חיים ווירשובסקי

רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים

המועצה האזורית הדר־השרון

מכרז מס' 4/73

המועצה האזורית הדר־השרון מבקשת בזה הצעות מחירים מקבלנים מורשים לסלילת כבישים פנימיים במושב בשמרה.

את פרטי המכרז, הנאיה, סיוסת והוזה וטפסי הצעת מחירים, אפשר לקבל אצל מזכיר המועצה, בכל יום בשעות 08.00 עד 12.30, תמורת תשלום בסך של —.75 ל"י (שבעים וחמש ל"י) אשר לא יוחזר.

על מגיש ההצעה:
א. להגיש הצעת מחירים בהתאם לתנאי המכרז וכל שנוי בהם עלול לגרום לבטול ההצעה.
ב. לצרף להצעתו צ'ק בנקאי או ערבות בנקאית לפקודת המועצה בשיעור 10% מגובה הצעתו לתקופת שלשה חדשים, אחרת לא תובא הצעתו לדיון בפני ועדת מכרזים.
ג. להתייחס למכרז כהצעה אחידה עפ"י פרטים נפרדים.
ד. בכל בקורה של פשת: מחיר החוזה מחייב ולא הסכום הסופי. העבודה תבוצע תוך תקופה מוגבלת כפי אשר תקבע ע"י המהנדס/המפקח, וכל איחור במסירת העבודה יגרור אחריו תשלום פצויים כנקוב בחוזה. אין המועצה מתחייבת לשלם כל הפלאה עקב התייקרויות במדד יוקר המחיה.

תנאי התשלום:
א. 60% מכל חשבון חלקי שיוגש תוך חודש לאחר בדיקתו ואישורו ע"י המהנדס/מפקח.
ב. 40% הנותרים תוך חצי שנה מיום מסירת העבודה כולה, קבלתה ואשורה ע"י מהנדס/מפקח.

את ההצעות בצירוף הערבות הנדרשת בלבד יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדו של מזכיר המועצה עד יום 15.1.74 בצהריים ולא יאוחר. ואילו את ההצעות המוצעות ע"י המציע, יש למסור למזכיר המועצה באותו מועד.

אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

צבי הרוה
ראש המועצה

ACCLIMAT
HAAS & SOHN
התנור הנפוץ ביותר באירופה והנמכר ביותר בישראל

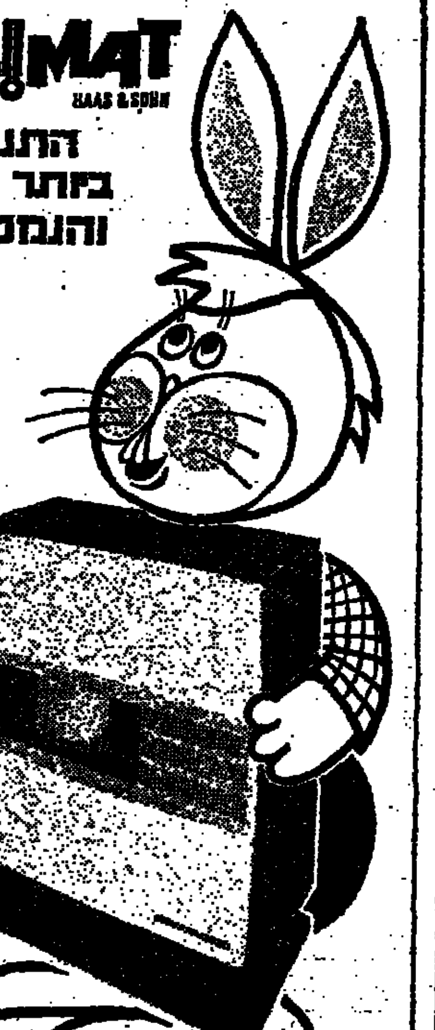

החברה המאוחדת לחימום בע"מ

חיפה	תל־אביב	ירושלים	באר־שבע
532102	240492	223705	3657

גלי צה"ל

האזינו הערב
(ליל שבת) בשעה 5.00
ומחר (שבת) שעה 12.00 בצהריים

למשדר מיוחד שימשך שעתיים
של
השבוע

המגזין השבועי של יומן גלי צה"ל שהוקדש כולו לועידת ז'נבה
בינתן: דיווחים חיים של שליחי גלי צה"ל בועידה, צוות פרשנים שיגיב עליהם, תגובות בעולם, כתבות רקע ותחקירים.
מהדורת מעודכנת של יומן ליל שבת תובא בשבת בצהריים.

ברדיו ובטלויזיה

בטלויזיה: מוצאי שבת בשעה 8.10 בערב
פרופ' מיכאל בנטביץ
בנושא: אקדמאים ומדענים — תומכים בליכוד
★
ברדיו: מוצאי שבת בשעה 8.08 בערב
אמנון לין — על מחוז השלום
יצחק פרץ
ראש עיריית דימונה — בין הכחול לכחול
ברדיו: יום ראשון בשעה 7.35 בבוקר
יחזקאל פלומין
מטעם הליכוד לכנסת
בנושא: תשובה למערך

חל טעם
הליכוד

שלטון יחיד של להם בירושה —
שלטון הליכוד
שלטון יחיד של רבינוביץ בירושה —
שלטון המערך
שלטון יחיד, מסוכן לעיר, כפי שהוא מסוכן למדינה.
לתל־אביב דרושה קואליציה רחבה, שבה הדתיים לא יהוו את לשון־המאזניים
הפתרון: חיזוק ל"ע בעירית תל־אביב

24 שעות·24 שעות·24 שעות·24 שעות

מבחר

קולנוע

ירושלים:

„המיטה המעופפת" (אר...) — סרט מלבב ובמעשע בי... לפני דיסני. התוגר על מתכונת ...ן במוסיקה) של „מרי פופינס" ...ן משתמש לא כעם בשילוב ...רים „הרגיל" והמצויר.

„עיר ושמה גיהנום" (...ון) — נסיונו השני של קלינט ... מבגד לבים סרט בעצמו — ...ין מבניין. המכיות שני דבר ...ם — כי איסטבוד יודע לבאל ... במאים עמם עבד — ואצו י... לגבש סגנון עצמי. אלא ש... אלו האנחון מוכית. כי יש בו ... מקורי והיווה, והדיש ... ...ומות.

„הדולר" (אורגו) — „תהלום ... אמריקאי" בסיפורם האנשי, אך ... והמנהלד (עם לא מעט לה...

...סוסים באנאליים) של שני מורים על אם הדרך. הסרט „אומר" על פיזה. צילום מזהיר של וילמוס זיגמונד והופעה עשירה של ג'ין האקמן ואל פאצ'ינו.

* „כל מה שרצית לדעת על מין ולא העזת לשאול" (סמדר) — „דמיונות אישיים" מוחרים ומשעשעים של וודי אלן על נושא המין, מבלי שהוא יזדקק ל„בין הזונה". בידור מבדח.

תל־אביב:

* „גרמניה בזנגפורד" (אורדע) — מערבון יפהפה, המתיימר להיות אנטי־באלאדה נצחות, אך לא מגיע לכך. עם זאת זהו סרט עם אספרי, שכדאי לראותו, ליהנות ממנו — ולא לייחס לו חשיבות מגוזמת.

* „שחק אותה סם" (חבלה) — קומדיה כמעט אבטוביוגרפית של בעלת משקע אישי כבד על אדם שכל מטביכים שמלך בי־ מיוחד לאותיי הקולנוע — ועוד יותר לאותיי ועלילות הקולנוע. דומני שגם הצופים האינטלקטואליים האמיתיים לא יתאכזבו.

* „בלעדרת התופשי" (אסתר) — ג'ין ויססון „בעמבי" תוך למנגן בו המוחלל שימי „הבן ממאמלטה", סיפור פשע ורינגל בשלושה ממדים עם ניתוח פסיכולוגי בבריק וביצוע מעולה. המוכל כמשטבות תפרוה וסנטאציה, אך ברגעיו הטובים — קולנוע מאין כמוהו.

* „גשר ווטרלו" (אורלי) — מלודראמה שדופה של מרווין להרוי על כבוד, אהבה, תקוה ואשליה. סרט תפור על פי העקרונות הישנים המכילים, אך מלאכת מחשבת של מלודראמה הוליבודית מן המבין, כמעט ביצוע בנכה הליבוד שאבד עליה הכלח.

* „הדו־קרב הגורלי" (אלנבי) — הקרנה חוזרת של הסרט המפורסם, המעורר נוסטאלגיה (גם שהוא לא כמו שהיה, פחשש וסיכוך עבודות פסיכולוגיות) על הדו־קרב ההרבתני באו.קיי. קוראל בבור בכסטון, אריזונה. כשוויאט ארפ ו„דוק" הולידיי הוסלו את כנופיית קלנטון.

* „היורשת" (פאר) — סרט גאגי גסטים בכבול בוחב של „האורה קייק" עם גימת פוליטית ההקוה. ההודעות המיתהרות. צריך להתייחס אליו כאל סגנון, כי המבנין המבנין של הבמאי לאבחר הוא המטרה, ...

חיפה:

* „מה תאמר לגברת עירומה" (הן) — כה באמת לומר לגברת עירומה שבפה יוצר לה כמסקנה בלתי אפשריים כמו בצליות בבניינו משרדים או תאי מלפה ציבוריים ברחוב. וזהו כי נראה בית המעסיקה את אלן פאנט הבמאי הנבוי של סדרת הטלוויזיה האמריקאית „קאנדיד קאמרה". מה אומרים הגברים לנשים עירומות ומה הנשים לגברים עירומים בבלות המצלמה הנסתרות של פאנט. משעשע אך לא מעלה יותר מורוד.

* „מה נשמע דוק?" (בית רוטשילד) — קומדיה מטורפה של פיטר בוגדנוביץ', הבנויה על פי המתכונים והקצב של הסרט הסמי־רורי הנאילם. זה כבר שיהגה נחדש של תולדות הקולנוע.

* „סיפור הרזואדיי" (עממי) — מלודראמה פרידה מתוקה, שאינה משכנעת — יש פער עצום בין הזוכרה לבין התוצאות. הבמאי קלוד סוטא בצליח ליצור אוירה כיזוה ואיו מנובאן כתגלה כשחקן בורה הנפלגן המבירכב ביותר.

תיאטרון ובידור

* „כבוד ביוניובי", ה"א. („הקאמרי"). — פירוש איטליגנטי ובבורוק של במאי אבולי צעיר למחזור של שייקספיר המבלים את הרפיונות האוניברסאליים ההלי תקופתים שבו. משחק יפה מאד של עודד תאומי. יוסי גרבר ורוב השחקנים האחרים. הגבה מרתקה בל־אף ארכה.

* „סיפורי פרגיס", ירושלים (הפקת „בורות". התיאטרון העממי) — להקת המוזרות מגישה ערב נבלא של הזמר הוהבלי. סבסיכים טובים ועמגמות הבוירות של דני סנדרסון, בובורים על־ידי הבמה המחונני בהורינו.

* „אנשים קשישים", חיפה (במה 2 תיאטרון חיפה) — „בין קומידיה" בצחוקה, הכבה ונוגעת ללב של יוסף בריוסף. בחזה הפולה בעל נשמה יהודית, כבוים בוקיין ובשחוק להפליא על־ידי רות סגל, אבנון בסקין, אילן הרן ואחר הדיקבייק.

המבחר נכתב על־ידי מבקרי הקולנוע והתיאטרון הקבועים.

קולנוע

תל־אביב

בשעות 4.30, 7.15, 9.30
אופיר — הנמלט לאור היום
אסתר — בלהות המטע
אורלי — גשר ווטרלו
אלנבי — הדו קרב הגורלי
בן־יהודה — קליבר 9
גורדון — הבלונדיני עם הנעל השחורה
גת — פיט וטילי
דקל — לאהוני באהבה
דרייב אין — 7.15 — 5
אבא מתאום
הוד — 9.30 — זמם הנערים הנכרים
הוד — הפתיון
המרכז — מלך הקרטה
זמיר — יצרים סוערים
חן — האתלט הגדול בעולם
לימור — מי רצה את שילה?
מוגרבי — בחזרה לבערב
מיגדל — הרסוס בארץ האש
מקסים — הולכה כבי 14
כינרמה — מחסל ומפסיד
סטודיו — יובבה של בתולה
סינמה 1 — הינשוף
עדן — ג'ו הבוס
פאר — היורש
פריז — ביה השעווה
צפון — קיץ של התבגרות
רמת־אביב — השיטה הזאלבדית
תכלת — צחק אותה סם
תבור — הבכורים לתאוה
תל־אביב — הזכות לאצבב יפה
נגה — איש ושמו גבר
4—7—9.15
צריף — הרפתקה במצולות
7—9.15

בתיים
רמת־יוסף — חלף עם הרוח ?
החדש
ארמון —

שבעת הבופלאים רוכבים
7.15 ,9.30
:4 טרזן וצידי הגלגבל
כנרת — זמבים מודרניים
10.30—4—7—9.15

ירושלים
אדיסון — תגמור הקטן
אדיון — גם מלאכים אוכלים שעועית
אורגיל — הרהליל
אוריון — המיטה המעופפת
אור־גיל — בסבך הנקבה
חבירה — זכם השמש
חן — אהבה, נקמה ובכה מריה
ירושלים — תחלים בצברת
סמדר — כל מה שרצית לדעת על המין
עדן — עיר ושמה גיהנום
רון — הפרפר המצנע

חיפה
אודיון — אגרופי הצעקים
אורה — מלכודה לביבי סיבר
אורלי — הבלונדיני עם הנעל השחורה
אמפיתיאטרון — הדקירה המותצת
ארמון — מגל עץ הלוי
אורדון — הצפור עם כנפי הבדולח
בית רוטשילד — מה נשמע דוק
6.45 ,9
הן — מה תאמר לגברת עירומה
בירון — נקמתו של פרטקים
עממי — סיפור והזולי
עצמון — הבריחה
פאר — האתלט הגדול בעולם
רון — בוקה בגינבסיה
שביב, הר הכרמל — 6.45 —
הגזב בלבן
:9 כלוב פלה

רמת־גן ובבעתיים
בשעות 7.15 — 9.30
אורדע — מלכודת לביבי סיבר
אוואזיס — הכנור האחרון בפריז
6.30 ,9
ארמון — בא וגצלם
גל־אור — חלף עם הרוח 7,30
הדר — הבריחה
לילי — פריץ החתול
רמה — ד"ר נו
רמת־גן — הדרקון
שבים — מעתועי שחור הזקן
נתניה
אסתר — 5—7—9.15
נקמת העיתניה
סטודיו — 9 — 7 — 5
בצל הזהב השחור
שרון — 9.15 — 7
הפרפר המצנע
יומיות: אגרוף המחץ
הרצליה
דגניה — 9 — 7
אחד אחד על הכוונת
כפר־סבא
עבד — 9.15 — 7
שניים לדרך
הן — 9.15 — 7
הארטיסטים בחופשה
הוד־השרון
בית הפועלים — 9 — 6.45
הקרב על המדבר
חדרה
הזה — 9.15 — 7
הארטיסטים בהפשה
פתח־תקוה
הדר — בלש רשבו ב־הדלר 9. 7
היכל — הבתולה המעוצבת
3.30 — 7 — 9.15
שלום — 9.15 — 7 הסקרן

הסינמטק הישראלי
עירית תל־אביב־יפו, אוניברסיטת ת"א, הארכיון הישראלי לסרטים והיכל
גוזר ושמור — מודעה יחידה
שבוע הבמאי סטנלי קובריק
22/12 ב־18.30: שבילי תהילה
(יוקרן גם ביום ב' 24/12 ב־21.00)
22/12 ב־21.00: התפוז המיכני
(יוקרן גם ביום ד' 26/12 ב־21.00)
24/12 ב־18.30: 2001 אודיסיאה בחלל
(יוקרן גם ביום ה' 27/12 ב־21.00)
27/12 ב־18.30: לוליטה
(יוקרן גם ביום ו' 28/12 ב־14.30)
בלי קופה 235865
בערד 284425
הארכיון הישראלי לסרטים
חבר הפדרציה הבינלאומית לארכיוני סרטים
שנוסד בשנת 1961 מודיע
כי אין לו כל קשר עם הגוף הקורא לעצמו
„ארכיון ישראלי לסרטים ת"א"
המפעל בסינמטק ברחוב
ליה ואן־ליר
מנהלת הארכיון
בית עובד העיריה רח' פומבדיתא 4 תל אביב טל. 24 12 31

לכבוד חג החנוכה
הצגות יומיות לכל המשפחה!
קולנוע אורלי תל־אביב
המחזמר הצבעוני הנפלא!
עם
ג'ודי גרלנד
הקוסם מארץ עוץ
במשך כל השבוע
3 הצגות ליום
11.00 לפנה"צ 2.30 4.30 אחה"צ
במחיר אחיד — 2 ל"י בלבד
בצבעים

בהצגות ערב בלבד
ויויאן לי · רוברט טיילור
בסרט הנצחי
גשר ווטרלו
ספור נוגע ללב של האהבה המתחלה מבל יאוש ואכזבות החיים
שבוע 4 בקולנוע אורלי תל־אביב 7.15 9.30

הינשוף ···מותח עוצר נשימה
הינשוף ···צעירות מאוהבות מותקפות
אין מקום להסתתר
הינשוף
סרט אימים השובר שיאי קופה בעולם כולו
בהשתתפות:
* סמנטה אגר
* אלכס קורד
* ג'ון מרלי
* נדיה טילר
בצבעים·
רק למבוגרים

הצגת בכורה ארצית • ממוצ"ש 22.12.73
בהצגות ערב בלבד 7.15—9.30
בקולנוע סינמה 1 תל־אביב
רח' יונה הנביא 2, טל. 57952
לכבוד חג החנוכה

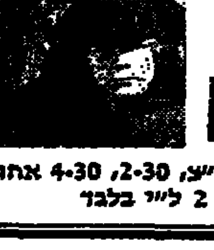

* אורסון וולס
בסרט החדש בצבעים
עפ"י הספר רב המכר
לילדים נוער
וכל המשפחה
אי המטמון
שעות ההצגות: 11 לפנה"צ, 2.30, 4.30 אחה"צ
במחיר אחיד 2 ל"י בלבד

בעד
שלום־אמת
לא התקפלות
שתביא
מלחמות
חוזרות
וסיכון
המדינה.
הצבע

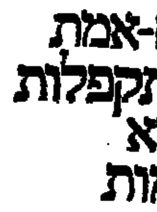

הליכוד

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי רחובות
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז החליטה באישור של הפנים לאשר שינוי הבנין בפורסם הנקרא „שינוי תכנית מפורטת מס' רח/74/7" ההודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט הפצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 1912 תשל"ב עמ' 1549.
השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות, שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
א' הורן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז המרכז
כ"ז כסלו תשל"ד 10.12.73

טלוויזיה כללית

זמני הדלקת הנרות
שבת חנוכה, פ' מקץ
ירושלים ת"א חיפה
ערב שבת 4.10 4.21 4.03
מוצאי שבת 5.17 5.21 5.19

שישי

15.00 תכניות ילדים: מעשות פרטרידג'. 15.25 תכנית בידור לחנוכה. 18.00 תכניות בערבית החדשות עברית. 18.04 סרט עלילתי בערבית. 19.45 חדשות. 20.00 סקירת תכניות. 20.05 תכניות „צברית: שיר שבת. 20.10 יומן אירועים. 21.15 עם וחה אלברטשיין. 22.00 סרט קולנוע: „המתמה הי יפה". 23.30 פסוקים לשבת והדשות.

שבת

10.00 בידור לילדים. 10.30 הפי־ שים שמות אישר. 11.20 אנו הגר־ לגדים. 18.00 תכניות בערבית ו־ חדשות עברית. 18.04 דיש עם שיר. 18.32 היהודים והמצאות. 18.45 מוסיקה ושירה. 19.30 הדשות. 20.00 תכניות בעברית ושירי דודי המגולה לבחירות. 20.27 הודלקת נר רביעי. 20.30 מבט לחדשות. 21.10 המבדיל. 21.40 איירונסייד. 22.30 מבט כפורט. 23.10 פסוקים והדשות.

שדורי ישראל

שישי

רשת א'

8.05 קולגיום מוזיקום — מיצירותיהם של בני באך. 9.05 מקולטה התזמורת הסימפונית ירושלים — פורה: פאבאן, אפוס 50; ברליוז: „לילות קיץ"; דיוקא: „שוליית הקוסם". 10.05 המשך הקלטות התזמורת — דביוסי: „מנחה פאנך"; איבר: קונצ'רטינו לחליל ולתזמורת; ראבל: „ואלסים אצילים וסנטימנטליים". 11.00 עברית לעם. 11.15 עיקר החדשות. 11.30 כתבים מבאים על מלחמת יום הכיפורים. 12.05 קונצרט צהרים — שומרב: סימפוניה מס. 9 בדו־מז'ור („הגדולה"). 13.00 בחצי היום. 13.25 המשך קונצרט צהרים — מוצארט: 1) הפתיחה „חליל הקסם"; 2) סימפוניה בסי במול מז'ור, ק. 319. 14.10 לאם ולילד — מה שלא הספקתם לשמוע. לילדים הגדולים — אבידה ומציאה. 15.05 הדלקת נר שלישי. 13.15 קבלת שבת — פרשת „מקץ". 16.05 רגע של עברית. 16.06 המורה התיכון. 16.30 חודש בתקליטים. 17.05 מוסיקה קלאסית בבי־קשתך — מטקאני: פרולוג לאופרה „קבלריה רוסטיקנה"; כופן: קונצ'רטו מס. 1 לפסנתר ולתזמורת. 18.05 מה נשמע. 18.30 יברון לספרות. 19.05 הטור השבועי. 20.05 ניגונים. 21.05 קונצרט לליל שבת (סטראו) — באך: כוריטה מס. 4 „בהדיביה"; מוצארט: „סרנטה נוקטורנה"; דאן פרנסה: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת. 22.05 המשך קונצרט לליל־שבת — דביוסי: „מנחולות קודש וחולין לנבל ולתזמורת"; פאול בדהיים: סימפוניה מס. 2. 23.00 הלילה הזה. 23.25 סיפורדיר — „בלפאגור". 0.05 קריאה בספר המקבים. 0.08 הפסקה. 02.00 העברה מרשת ב'. 03.05 פזמונים ונעימות עד 8 (כל היממה חדשות כל שעה).

שישי

רשת ב'

08.05 הודעות, הודעות על סיכומים מפלגתיים. 08.11 בוקר טוב + פריסות שלום. 08.55 שמות ה מרעבים בכותרות. 09.05 המשך בוקר טוב + פריסות שלום. 10.05 כאן בבית. 11.40 לאן הערב + מוסיקה קלה. 12.05 במקבב יוצא. 12.30 חן היום. 13.00 בחצי היום. 13.25 שירים משלנו. 13.45 תעכבת בחירות. 14.10 כאן אוהד כנור. 15.05 הדלקת נר שלישי. 15.15 מוזר הביב + פריסות שלום. 16.05 רגע של עברית. 16.06 מי מפחד מהמוסיקה קלאסית. 16.30 אביבים זמירה — שירים לשבת. 17.05 טוב יוצא הזמר — להנוכה. 18.05 הגבורים האלה — סיפורים במלהבת יום הכיפורים. 19.00 עברית לעם. 21.05 „הן אפשרי". 22.05 מבני מני. 23.05 אני עוצה לי מנגינות. 00.05 לילה של כוכבים. 01.05 פזמונים ונעימות. 03.05 הפסקה. 05.05 פזמונים ונעימות. 06.05 שעון מוסיקלי. 06.57 אדון עולם. 07.05 זמר זמר לך (כל היממה חדשות כל שעה).

שבת

רשת א'

08.05 שחרית לשבת — הגדיל: „יקוקין דיינור מלמותיס"; גריר סתר: „קנטטה לשבת". 09.05 עולם הבדע. 09.30 הורון מוסיקלי. 10.05 יומן השבוע. 11.05 „אחי גיבורי התהילה". 12.05 כי ימלל גבורות ישראל — שיחות לחנוכה. 13.05 קונצרט צהרי־שבת (סטראו) — גוטב מהלר: „אקדוטה למרגרט"; פרק לבדי: קונצ'רטו מס. 1 לפסנתר ולתזמורת; יעקב גלבוע: „הלומת שאגאל", 12 מיניאטורות. 14.05 לאם ולילד — „חבל בגלל הזקן" — סיפור לחנוכה. 15.05 מוסיקה קמרית — הידן: רביעיית „הצפרים" ברהימבלור; שוברט: שלישייה אופוס 99, לכנור, צ'לו ופסנתר. 16.05 „אני הפילתי" — פרקי הגות. 17.05 בלילים כלא הפגיים — בני אבני. 18 הדלקה נר רביעי. 18.15 רסיטל (סטראו) — האנה רשאלי (סופרנו) — פאודה רפאל אנגלו: כנענה, אריה ושר באנו: שוברט: „ערבית תואהית"; ליסט: ואלס מכתבפסו; גרונוב דלו: בניו: כוונה מס. 3. 19.00 יומן השבוע. 19.50 פרקי חיים בתנ"ך: מלכים ב'. 20.05 אוצר צליל — „זמיר וצפצ" — הינגיזך הינוח על מוסיקה ופוסיקאים. 21.05 המבדיל. 22.05 אדם כל בכך. 23.00 הלילה הזה. 23.25 אגנת פעבח. 00.05 קריאה מספר המקבים. 00.08 הפסקה. 02.00 העברה מרשת ב'. 03.05 פזמונים ונעימות. 05.05 העברה מרשת ב' עד 8 (כל היממה חדשות כל שעה).

שבת

רשת ב'

08.10 שירים בבוקר בבוקר + פריסות שלום. 08.55 נוף ארצנו.

גלי צה"ל

יום שישי

6.05 צלילי בוקר + דיסקים. 6.55 למגויסים ולמשפחות. 7.05 המשך צלילי בוקר. 7.55 מה נשמע. 8.05 יומן הבוקר. 8.20 דיש עם שיר. 11.05 המים ומצים + דיסקים. 11.55 מכל בקום. 12.05 יומן הצהרים. 12.30 המשך המים ומצים. 13.30 הנקודה היהודית. 13.35 המשך חמים ומעים. 13.55 הודעות לחיילים. 14.05 קיבוץ קל. 14.55 מה נשמע. 15.05 המשך קיבוץ קל. 15.55 הפטרת השבוע. 16.05 כצעד המרבנית. 17.05 אדם לחום לבד — ראיון עם איש קונבדו יפני. 18.05 יומן גלי־צה"ל. 18.45 מסורה מסורת. 19.05 יום שישי הקיצר. 20.05 עולמם של ילדים מפגרים. 21.05 כרצונכם. 22.05 אוהב לא אוהב. 23.05 אלמגור על לאה גולדברג. 00.05 יומן חצות. 00.20 פזמונים עבריים לתוך הלילה. 01.05 פזמונים מתוך סרטים ומחזות מוסיקליים עד שעה 6 (כל היממה חדשות כל שעה).

שבת

6.05 שבת בבוקר + דיסקים. 8.05 סנדוויץ'. 8.55 מה נשמע. 9.05 המשך סנדוויץ'. 12.05 יומן מיוחד מורחב על חיצות זיעות. 13.05 המשך היומן. 14.05 האות השלישי. 16.05 קול־ברה־הלוב. 17.05 יומן הערב. 18.05 ברשות היחיד. 19.05 ממני אליך. 20.05 כרצונכם. 21.05 מסורת מסורת. 21.35 פזמונים מתוך מחזות וסרטים. 22.05 חיוב ושיר. 00.05 יומן חצות. 00.30 זר מרגניות + דיסקים. 03.05 פזמונים אל תוך הלילה עד 6 (כל היממה החדשות כל שעה).

בתי־מרקחת

ירושלים

שישי

מוריה, דרך בית לחם 82, טל. 37531, אל אריה, רחוב באב אל זהרה, טל. 282682.

שבת

עזה, עזה 15, טל. 38262.

מוצאי שבת

בית וגן, רחוב הפסגה 59, טל. 535626; אל שיבב אל גדידה בהוך שער שכם, טל. 283401.

תל־אביב

יום שישי

פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28, טל. 223721.

שלמה המלך, רחוב שלמה המלך 78, טל. 246461.

יאנה, רחוב יהודה הלוי 67, טל. 612474.

שבת במשך היום

בני, רחוב דיזנגוף 174, טל. 222386.

פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28, טל. 223721.

קסטל, רחוב אבן גבירול 147, מוצאי־שבת
טל. 443716.

הנביאים, רחוב המלך ג'ורג' 27, טל. 226740.

גרוסה, רחוב שינקין 27, טל. 284791.

נורדאו, רחוב בן יהודה 183, טל. 242573.

חיפה

שישי — 21.12
בלפור, מסדה 1, טל. 662289.

שבת — 22.12
ארלוזורוב, קרית חיים בן־צבי 59, טל. 721720.

רמת־גן

שישי
הדסה, גבעתיים, רח' כצנלסון 151.

שבת
תלפיות, אבא הלל 30.

בת־ים

שישי
גני — ברייס, הנביאים 3.

שבת
בלפור, בלפור 90.

חולון

שישי
מרכז, כפר ויצמן.

שבת
אסותא, סוקולוב 4 (מול פ' שוקר 19).

פתח־תקוה

שישי
מרכז הצרון, הובבי ציון 40.

שבת
רסל, רוטשילד 89.

נתניה

שישי גבע
שבת מרכז

הרצליה, כפר שמריהו, רמת־השרון, רעננה, כפר־סבא, רמתיים

שישי
כפר שמריהו, מרכז מסחרי כפר שמריהו.

שבת ומוצאי שבת
רחוב יוסף, הוד השרון, רח' האומסקר 7.

בני ברק

שישי
חן, ז'בוטינסקי 99, רמת־גן.

שבת
הדסה, כפר הרואה, בגרבה.

בולים

בולי קק"ל — מאת אריה לינדנבאום

עגנון ומלך שודיה בבולי קק"ל

הקרן הקיימת לישראל מנפיקה בולים זה יותר מ־70 שנה. ב־1902 הופיע בול „צקף היהודי", ראות הקונגרס הציוני, המוכיסי התקיים בבאזל, ומאז לא פסקה הופעת בולים של הקרן־הקיימת. כיון מאדרעות השובים בחיי העם ארץ ובגולה ולכבוד נשות אישים העם הפיץ ביקרם. לבולי קק"ל יש ... „עברי דואר", שכן רבים מהם ... משו כבולי־דואר בתקופת המעבר שקדמה להכרזת המדינה. עתה ... בולי־הקרן הקיימת משמשים ... בולי דואר. אלא מלבד יעודם ... לגביית כספים, הם דוקר...

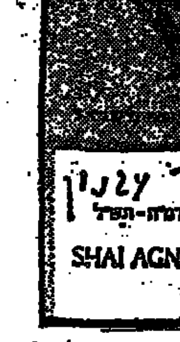

... נמציה מנויה למאורעות ולאישים שהדואר אינו מנציחם בסדרות שונות.

... המאורע החשוב של הענקת פרס ... בל לספרות לש"י עגנון לא הונצח משום מה בדואר ישראל, אולם בקרן הקיימת נמצאו בולי צגת שמצאו לנכון להנפיק בול כזה. בנוסף זאת בשליחה הקרן הקיימת, יפה מאד, את משרד התקשורת ואספנים רבים משלימים את אוספיהם בבולים לא־דואריים אלה. המשתלכים בנושאי יודאיקה שובים.

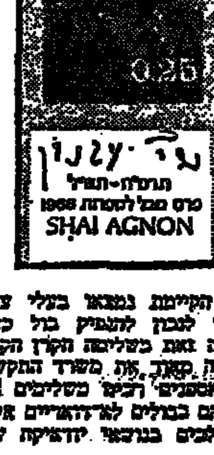

הפרט הבא הוא כאמור בול עגנון. בתבנית שלושה בולים: אחד, בערך נקוב של 0.25 ל"י, מראה את דיוקן עגנון שצוייר בסטודיו שמיר לפי תצלום של עגנון משנות חייו האחרונות. בול אחר, שגם הוא צוייר בסטודיו שמיר, מתאר את עגנון על רקע ספרייתו. השלישי בסידרה, הנמצא עדיין בהכנה, מתאר את מעמד קבלת הפרס בנוכחות מלך שוודיה גוסטב אדולף השישי.

בינו למדינות

ב־5 בינואר 1974 ייכנסו לתוקף תעריפי־דואר חדשים בארצות־הברית. בהקשר זה יוציא הדואר האמריקאי שלושה בולים חדשים בן הבניין, שאחד מהם, בערך נקוב של 10 סנט, כבר מוכן. בבול נראים שני דגלים מצולבים. באחד מהם 13 כוכבים, לציון מאורעים שנה למלחמת האזרחים (1776) ובאחר 50 כוכבים, כמקובל בדגל ארה"ב של היום. צבעי הבולים אדום, כחול ולבן.

אלבום שנתי לבולי פינלנד

מינהל מסודרת מדי שנה את בולית באלבום מיוחד המופץ בכ־10,000 עותקים ובו כל בולי אותה שנה לרבות אלה שכבר אינם נמכרים באשנבי השרות הבולאי.

אלבום כזה, שהוצא לשנת 1973, מכיל 27 בולים ועולה 16 מק. ה־אלבומים נועדו לאספנים ואם כי אין הגבלה על רכישתם, נודע שלא ימצאו הזמנות גדולות.

הדואר הפיני מודיע שעדיין יש בידו כמה אלבומים עם בולי שנת 1972. באלבומים אלה יש 15 בולים והם נמכרים ב־8 מק. אפשר לרכוש לא יותר מחבילה אלבומים מסוג זה.

בשתי ההוצאות (1972 ו־1973) יש בולים שכבר אזלו באשנבי הדואר.

גם קפריסין מוציאה אלבומים שנתיים. הודע כי כל בולי הזכרון של שנת 1973, באלבום מיוחד, יימכרו ב־1.00 לירה קפריסאית.

בדואר אירי יופיע קפיל כמורהי עם כל בולי 1973. בקפיל יהיו בולי ארה"ב בהוצאת ניו־יורק וב־הוצאה ביחוד.

מגן־דוד כסמל צפון אירלנד

האריה של סקוטלנד, הדרקון של ולס ויד אדומה בתוך מגן־דוד — אלה הסמלים שיופיעו ב־23 בינואר בבולי המחוזות של בריטניה. ב־ציוה של תמונת הדו־מעלתה אליזבט השניה, מלכת בריטניה.

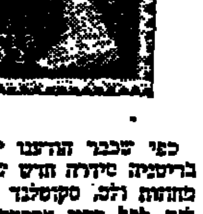

כפי שכבר הודענו יוציא הדואר בריטניה סידרה חדש של בולי המחוזות ולס, סקוטלנד וצפון אירלנד. לכל מחוז ארבעה בולים בערכים ב־3 ועד 8 פנס (בלירה הבריטית מאה פנסים אולם בבדלים מציינים אותם, מקום כך, באות „פ", כפי שציין הפני לפני שעברה בריטניה לשיטה העשרונית של המטבע).

למגן־דוד שבבולי בריטניה לצפון אירלנד אין בוודאי שום קשר עם מגן־דוד שלנו.

שחמט

בעריכת אליהו שוקף

קרפוב — שחמטאי השנה 1973

רב־האמן הסובייטי בן ה־22 אנטולי קרפוב נבחר ל„שחמטאי השנה 1973" על־ידי האגוד הבינלאומי של עתונאי השחמט. ההצבעה נערכה ערב סיומה של תחרות מאדריד (בה זכה קרפוב במקום הראשון עם 11 נקודות מ־15) על־ידי המתנאים חברי האגוד ש־קם היה במקום היותר הצביע מבב.

ה„אוסקר השחמטי", כפי שמכנים הפרס, הוענק בשנים הקודמות לבנט לרסן, בוריס ספאסקי ואלוף העולם בובי פישר. כיון שאחד המבנאים הוא קיום 12 קרבות לפחות, נגד רבי־אמנים כל שנה, לא נמנה הפעם פישר עם המועמדים (מידע לא שיחק אלוף העולם אף קרב תחרותי מאז זכה בתואר).

עשרת השחמטאים המצטיינים של שנת 1973 הם: 1. קרפוב; 2. ספאסקי; 3. פורטיש; 4. הדצ'ני; 5. טאל; 6. פטרוסיאן; 7. מסקיו; 8. לרסן; 9. ה. בירן; 10. פולוגייבסקי (הבחירה של שלושת הראשונים היתה זהה עם צמו על עורך המגזין, שהיה בין עתונאי השחמט הישראלים ש־השתתפו בהצבעה). הישגיו העיקריים של קרפוב השנה היו: מקום ראשון בתחרות הבין־לאומית בלניגרד ומקום שני־שלישי במוסקבה, את התחרות הזו אחד הבמאדריד (שהתחילה השנה את מלכה זה מקצועית באירוח ההבי־ורות הסמרטיות) צבר קרפוב בלי הפסד.

הבלקניאדה, שנערכה הפעם בב־ראשוב (רומניה), בהשיכה בנצ־חונה של בולגריה שצברה 18 נקודות. בהתקדמה את רומניה 17, יוגוסלאביה 15.5, יוון 10.5. תורכיה 8.5. לבד מהמקום הגבוה (המנים) של היוגוסלאביה, הפסיד שולוביץ לאלוף תורכיה כיואר מיניץ נובח בידי השחמטאי הד־צני הצעיר (21) מאקרופילוס. הד־בר אירע בסיבוב האחרון בו ניצח יוגוסלאביה בתיקו עם יוון. הקבוצה למכבות שיקקה הרכב: פדבסקי, פדבסקי, מיים, פישנבג, אוסנוב, אני מאסקוביץ. את התוצאה האישית הטובה ...

ביותר השיג האמן הרומני ל. פארטוש — 3.5 נק' מ־4.

ארה"ב. התחרות המתוחה בי־סוליטוליה סיטי (163 משתתפים, 7 סיבובים שוויצית) נסתיימה בי־נצחונו של וולטר בראון — 6 נצחונות רצופים והיקו קצר בסיבוב האחרון.

ברה"מ. אולג רומנישין, אלוף אירופה לנוער, זכה בגביע ברה"מ בנצחון בגמר את ג. טימושצקו בתוצאה 3.5:2.5.

מיכאל טאל היה בראש אחרי הסיבוב השישי בתחרות הבינלאומית בדובנה עם 5 נקודות. בין המשתתפים: וסיליבק, רוקאביצה, אירוסלב, מיסטה, ואגאנייאן, הולמוב, ואסיוקוב, פלאטונוב, אסמיג רמנר.

ברה"מ — יוגוסלאויה

סיציליאנית

האבוקוב — דימיזיביץ'

1. ה4 ג5 2. פ־ו3 פ־ג6 3. ד4 גxד4 4. פxד4 פ־ו6 5. פ־ג3 ה5 6. פxד5 ד6 7. פ־ה3 פ־ב8 8. ה־ו2 פ־ה7 9. 0־0 א6 10. פ־א4 0־0 11. ג4 ד־ה2 12. ג5 צ־ו6 13. ה־ב1 פ־ב1 פxה4 14. ר־ה4 ?! 15. ר־ב3 פ־ה6 16. רxו6 (ללבן הכורה מלאה בעד הרגלי, אולם השחור אף איננו מנסה על דעתו להחזיק ביתרון המבני; נהפוך הוא, הוא מתכונן להקריב סיבי כדי לנטרל את היזמה). 16. — מ־ג6 17. מxד5 ר־ד8 18. ר־ד3 פ־ה8 19. ר־ב3 ג־ד6 20. ר־ג2 ד־ה8 (בסיכום הסיבוב הראשון של ה־מיבוב ... קיבל השחור רגלי ובבר זה פילה תמורת השיב. תקות השחור בפריצה ...) 21. ... 22. ... ריב עבר הלרבים תכנית מעתק מוגדרת. נוצר הרושם, כי הלבן היה צריך להפסיק סיכויים באגף המלכה ולא באגף המלך. עם שתי ריבת הפעולות בתחלת עמדת בל־ הכ) 22. — פ־ד6 23. פ־ד6 24. פ־ד7 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... (הר־ סיבוב השני של הסיבוכים) 28. — 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. פ־ו2. תיקו. (הערות: ב. טיימנוב).

מאדריד 1973

גמביט המלכה

הורט — פורטיש

1. ד4 פ־ו6 2. ג4 ה6 3. פ־ג3 ד5 4. פ־ג5 ה־ה7 5. ה3 0־0 6. ר־ג2 ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... (אי אפשר להגן על הרגלי: 13. — ...) 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... השחור נכנע. (אתה התבולה ישל היה הלבן לבצע במסע ה־27).

ר־ה3 — (הקאבינה בחזרה איפוא להשמיד כתוספ זה). 20. — ר־ה 21. ... (הכרחי כדי להמנע ...) 21. — 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... (הלבן אינו מבגית אבגם בבהלור בה ההתבולה המבכרעת. אולם בכל מקום קשה כבר להחזיק את ההתקפה) 25. — ... 26. ... ! (ה„חסרון" היחידי של ה־קרבה זו הוא אופיה הטבעית) 27. ... 28. ... הפס הכפרי בלתי נמנע. והלבן נכנע. על נצחונו זה זכה לרסן לזר פרחים מידי אחד הצופים.

י. טוגסטד

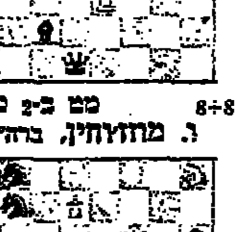

מט ב־2 מסעים 8+8

ג. מחוזחין, ברה"מ

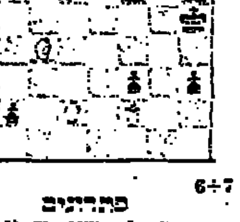

תיקו 6+7

זר פרחים למנצח

לרסן — ריבאבינה
בקיאנדיה, לבנגרד 1973

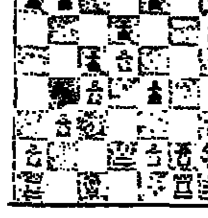

מסע השחור 13+13

מפל עמדתו של הלבן התעמר עבנים כבדים ואפשר לחוש בצליל את הסערה המתקרבת. אולם עם זאת אין זה מספיק לגלות את דרך ההתקפה הנכונה. לרסן פותח אחר בהקרבת רגלי בראשונה.

15. — ה־ב4! 16. ה־ה (התשובה הטבעית בפירה את התיאום בין כליו של הלבן. לרסן בנצל את הדבר ומרכז את כל כוחותיו להתקפה על המלך הלבן) 16. — 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... (אסונו של הלבן טמון בכך שאין כליו מסוגלים להגיע בעוד מועד להצלת מלכם בגלל מהאי הרגלים הב

פתרונים

שמכמן: 1. מ־ה1 ב־ג5 (1. — ...) 2. ... 3. ... 4. ... (...) 2. ... 3. ... 4. ... 5. ...
אוטמאריץ — צבמקוביץ': 1. — ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... תיקו.

[illegible]

שיח שבים מהשבי

מאת ע. פרי־פז

אסף מסוס סיפר. בפ־גישת בני כושבים שחזרו מהשבי, ליד שולחנות ערוכים במושב ינוב שבשרון הצפוני.

אסף סיפר על יחס אכ־זר בזמן החקירות, אך לא אמר, מה שאלו אותו החוקרים המצרים. הוא קיבל טיפול בבית החולים במצרים. יחסם של הרופאים לש־בויים היה טוב, אך הנקיון בביתי החולים, לרבות נקיון המחסים לד־ריקות. היא על רמה נמוכה מאוד.

השבויים לא ציפו לשיחרור מ־הירי. יהוא תיכנן לברוח מהכלא. היחס לשבויים הוטב עם השמועות על השחרור מה־שבי. והתקווה גברה ל־אחר שכינסו את השבויים היש־ראלים ושר המלחמה בישר להם שהשחרור קרוב. הם גם קיבלו כיבוד: סוכריות. סיגריות יקר. „לפי האווירה במצרים סביבנו, לפי הדיבורים שלהם. התחלנו לחיות בהרגשה שאכן יבוא שלום. כשי־חזרתי לבסיס בארץ ראיתי שכל המילואים־ניקים כבויישים וחזרתי למציאות. עדיין אנו רחוקים מה־שלום".

יצחק ברעם. חבר מושב בצרון. אומר כי המלחמה לא הפתיעה. יצחק מנסה לשכוח את העינויים בחקירות, את הפישפשים בלילות ואת הזבובים בימים. תפיסת הזבו־בים היתה התעסוקה בכלא. „זה עולם אחר". העינויים וההשפלה נהוגים בכלא המצרי גם לגבי אסי־רים מצריים, ולא רק לגבי ישרא־לים בשבי, הוא אומר. החוויה הנ־עימה היחידה בכלא היתה כשהו־דיעו לו שחוזרים הביתה.

חבר אחר מבני המושבים שנפל בשבי. חבר כפר חיים. שו־כב פצוע בבית חולים וחבריו שלחו לו איחולי החלמה.

לא הרגשנו תכונה מעבר לתעלה

גדעון גור מסשמר השבעה היה מפקד מוצב בצפון האגם המר. הוא גויס למילואים שבועיים לפני המלחמה. אנשי המוצב לא הרגישו שהיתה תכונה כעבר לתעלה. נראה שההוצאה הכבדית היתה טובה. הם הופתעו כשקיבלו הודעה ב־קשר שעומדים להפגיז את המוצב. המוצב הופגז שלושה ימים ושלושה לילות. אנשיו דחו את הצעת המפ־קדה לפנות אותו בכיסות עצמם והחזיקו מעמד בתקוה שהתגבורת תגיע מהר. כשראו כי כוח מצרי גדול בקיף אותם קראו לעזרת חיל האוויר. אך זה לא הגיע. כ־30 טנ־קים מצרים. נגמ"שים רבים ומאות חיילים הסתערו על היחידה הקטנה במוצב. לא היה להם נשק אנטי־טנקי. אך הם הצליחו להדוף שתי התקפות ולפגוע בטנקים ש. ה־אויב. המצרים נסוגו תחילה אך לפנות בוקר הסתערו בכוח גדול. „קיבלנו הוראה באלחוט לרדת למקלט, כדי שצה"ל יפגיז את ה־עמדה. אך ההפגזה לא הגיעה". האויב חדר למוצב ואנשיו נאלצו להכנע. היו אתם הרוג ושני פצו־עים. לכלא הגיעו כולם פצועים ממכות המצרים. „היו מכות רבות ומעט אוכל".

המצרים סיפרו לשבויים, כי הם כבשו את כל סיני, וכי חיל האוויר הישראלי הושמד. השבויים לא האמ־ינו. אך חששו שחלק מהסיפו־רים נכון, עד שהגיעו שבויים יש־ראלים אחרים, יותר מאוחר, וסיפרו על מצב אחר. הם לא חשבו שי־שוחררו בקרוב, מאחר שידעו שהמ־צריים מחזיקים שבויים ישראלים זה ארבע שנים מאז מלחמת ההת־שה. רבים השיחו מה תהיה הדעה עליהם בישראל אחרי שנכבעו ר־ היחס הלבבי בקבלות הפנים בארץ היה להם הפתעה נעימה.

נשיקה ממצרי

שרלי בן כסיס, הטבח של אותו מוצב, אומר, כי חבריו הצילו את חייו לאחר שנפגע מפגז, ומציין את הטיפול המסור של רופא ה־מוצב.

בכלא סבל מעינויים אך לפני השחרור גילחו אותו, רחצו את פניו וניגבו אותם. המצרי שהביא לי את הבשורה נשק לו בפניו: „מחר אתה הולך הביתה". שרלי לא האמין בכך אפילו כשישב ב־תוך המטוס.

מלחמת הגבורה במוצב המזח

צבי מוסקוביץ מגן יאשיה שב־עמק חפר, דב לנדאו שגדל במושב זה ויהודה אסולין כמושב סבטוחים שבנגב הם אנשי שריון שהגיעו בטנקים למוצב שבמזח והצטרפו למלחמת הגבורה של חייליו. חיילי המוצב עמדו מול אויב שעלה עלי־הם במספר וגרמו לו אבידות וני־זקים עד שנכנעו באישור המיפקדה ובנוכחות הצלב האדום ויצאו מה־מוצב זקופים ובהופעה מכובדת.

אסולין סיפר, כי לאחר הכניעה „באלו אותם המצרים על הנשק האנטי טנקי והבזוקות שהיו במוצב ולא האמינו שלא היה נשק כזה במוצב ואף לא תותחים". אסולין, הדובר ערבית, אומר כי המוהרים רצו להרוג אותו או לעקור את עיניו. הם לא הבינו איך דובר ערבית נלחם נגד ערבים.

בוסקוביץ ולנדאו סיפרו כי בכלא שמו אזיקים על ידיהם. הם יצאו מהמוצב עם תמיכה הנד־גים ר־18 פצועים מתוך 42 לוח־מים. היו אתם ספר תורה ותפילין שנלקחו מידיהם ולא הוחזרו.

בנחם שמואל, כירדנה, שבטמק בית שאן, מיעט לדבר. הוא וחבריו הסכותרים נאלצו לרדת מהטנקים ולהלחם נגד המוני מצרים ברימו־נים שהיו בידיהם. עד שאזלו הרי־מונים. מנחם הוא הניצול היחיד מקרב זה.

האם אתה מת?

ישראל ניסים ממושב פטיש שב־נגב גוייס למלואים במוצאי יום הכיפורים. הוא וחבריו נלחמו סו־ריו בשריון וגרמו אבידות רבות לאויב, אך האויב עלה עליהם במ־ספר. הטנקים נפגעו בטילים. אנ־שינו המשיכו להילחם וקפצו מטנק לטנק. כשהוקפו מכל הצדדים הצ־ליחו כמה להתמים להתחמק מה־אויב. בזחילה ובריצה יניצלו מה־שבי. חייל מצרי שגילה את ניסים בשוחה שאל אותו: „האם אתה חי?"

הוא נשבה, נאלץ ללכת על ארבע וקיבל מכות. המצרים גזלו מהש־בויים כל דבר בעל ערך. לדבריו ידעו הסוהרים המצרים על התכ־נית לשחרור השבויים. חודש לפני השיחרור אמרו לו כי בעוד חודש ישתחרר.

אבי וייס מכרם מהר"ל נפצע בידו וכל ימי השבי היה כאורשפז בבית חולים. יחסם של הרופאים היה טוב. הוא אומר, אך בין השב־ויים היו אנשים קשים. חובש כצ־רי במשפחה עשירה היה. מספ־לו כל יום את הידיעות שפורסמו בעתונות, על הפסקת האש, על ביקור קיסינג'ר בקאהיר וכו'. בבית החולים לא הסתגנה דבר לקראת השחרור, רק בלילה האחרון, בחצות, הגיע רופא והחליף לשבויים התחבושות והגבס. ב־2 בלילה העירו אותו, ב־4 לפנות בוקר הדליקו אורות וב־5 בישרו על השיחרור.

טיול לפירמידות

רפאל אלון ממושב ברק קבי העבכים סיפר על הטיול לפירמי־דות. הוא סיפר על הרחוב הראשי בקאהיר, על המדשאות והמבנים החדשים. אכנם לפי סגנון יישן, על הנילוס הזורם בתוך קאהיר. אך הוא לא התפעל כלל בהתרשבים, שרצו לעשות לינך בשבויים, כש־נעצרו ליד הרמזורים.

הם ראו את הפירמידות ואת הספינקס זה מחזה מרהיב. הם קיבלו הסבר בעברית. לא נכנסו פנימה. הצטלמו והשתדלו לקצר את הביקור. מפחד הבנדרים שהצ־טופפו סביבם. בחזרה נסעו רק בכביש ראשי. רפאל אינו מתפעל מהבנות של קאהיר. אבל הוא ממ־ליץ לבקר בעיר. ובפירמידות, ל־אחר שנזכה לשלום הנכסף.

המלצה למתן 51.2 מיליון ל"י כהלוואה לענפי התיירות

הצעה למתן עזרה כספית בסך 51.2 מיליון ל"י, שיינת־נו ברוב המקרים בצורת הלוואות נוחות לענפי הת־יירות, נדונה אתמול על־ידי שר התיירות משה קול, ב־ישיבת צמרת משרדו, בעק־בות דין־וחשבון והמלצות שהגישה לו מטעם ועדת־המשנה לעניני תיירות ומ־להאות, שליד המועצה ה־כלכלית המייעצת לשעת הירום.

דין־וחשבון הוועדה דן בשורה של המלצות להגשת עזרה לענפי התיירות, בחדשים שבין אוקטובר 1973 ועד סוף מארס 1974. הווע־דה המליצה שמקבלי עזרה כספית יהיו בתי־מלון, סוכנויות תיירות, חברות להסעת תיירים, חנויות ה־משווקות לתיירים, מורי־דרך ומ־ארגני קונגרסים בין־לאומיים. כן הוגשו הצעות לקיום סידרה של פעולות כלליות לעידוד תיירות, פרסום ותעמולה ואמצעים אחרים לקידום המכירות והלה מסתכמים ב־21 מיליון ל"י, שיידרשו לבי־צוע.

המלצות הוועדה כוללות גם מתן תמריץ מיוחד לאזורי מצוקה ושר התיירות מ. קול הטיל על מנכ"ל משרדו ועוזריו הבכירים, לבוא ב־דברים עם נציגי משרד האוצר, כדי לבחון במשותף את הדרכים ליישום ההצעות שהוגשו לו.

ראש העיר הוא איש מעשים ולא איש מעשיות

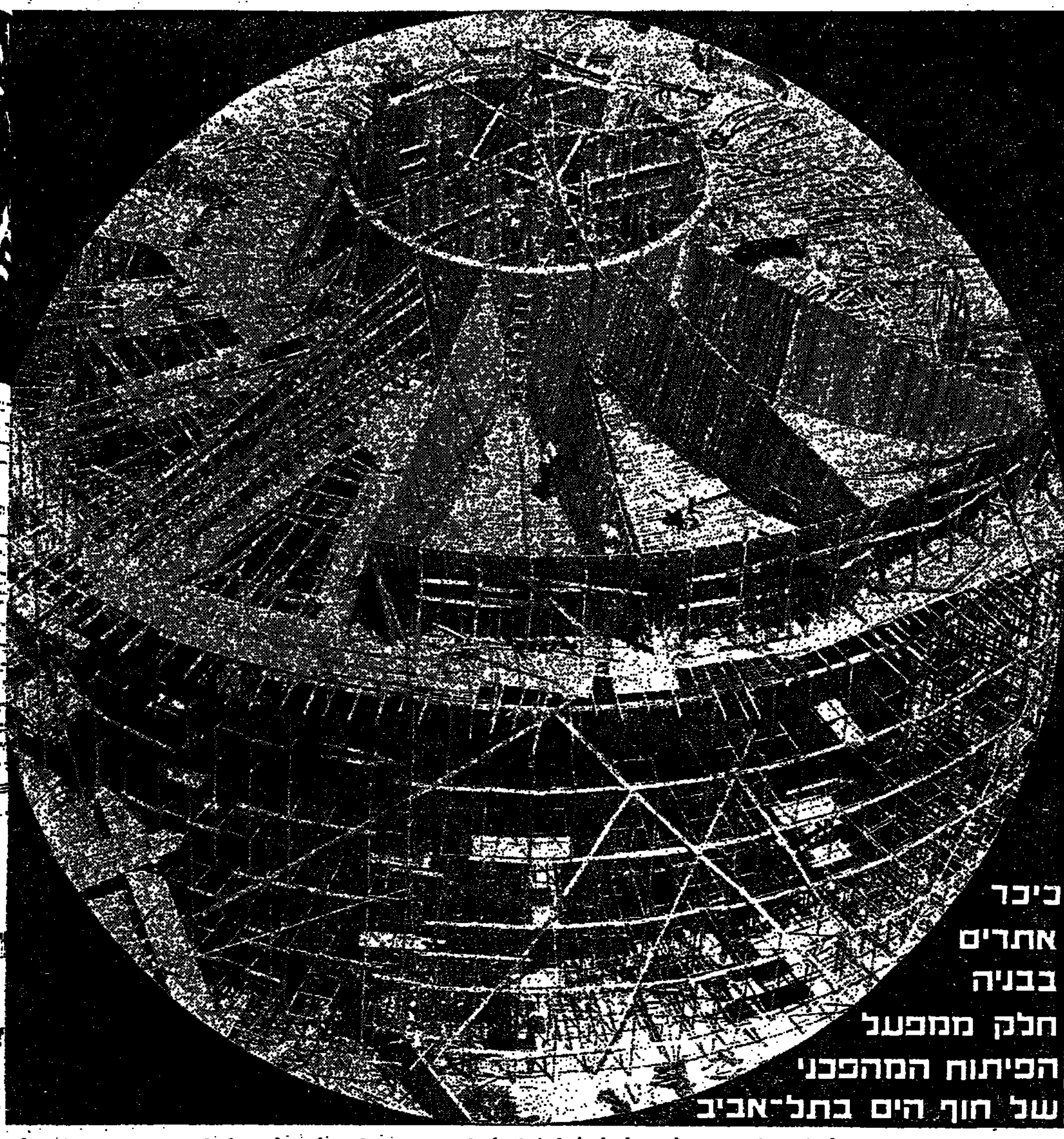

כיכר אתרים בבניה חלק ממפעל הפיתוח המהפכני של חוף הים בתל־אביב

את המעשיות יספרו אחרים ואילו המעשים בתל־אביב מדברים בעד עצמם

המערך לעירית תל־אביב

כושר יושר ונאמנות...

הן התכונות המאחדות את מועמדי רשימת בויאר לעירית ת"א

אברהם בויאר, מ"מ ראש העיר
יצחק אלפסי, סופר
ניסים דדון, פקיד
יעקב ציוני, מנהל בנק
צבי קמיל, מדען בכיר
דוד ציצוביץ, סוחר
משה הוכמן, עורך דין

חיים ברוידא, מנהל חברה
י. ד. שחור, עורך דין
פרופ' יעקב נאמן, אונ. בר־אילן
חיים בר אבא, יו"ר אגודת שלוה
יוסף תירוש, סופר
ישעיהו ברנשטיין, סופר ועתונאי

רת

רשימת בויאר למען העיר ותושביה · ת"א, טל. 612097

בויאר לעירית תל אביב

למשרד הבטחון

דרושים כלבים חזקים

להכשרתם לשמירת מתקנים.

● המעוניינים במסירת כלבים, מתבק־שים לפנות לטלפון מס' 264111, קו 264, או בכתב לת.ד. 6397, ת"א.

אזרח יקר!

משרד הפנים חוזר ומודיע לבעלי זכות בחירה לכנסת השמינית ולרשויות המקומיות, שההצבעה תתאפשר רק על־ידי הצגת תעודת זהות בלבד.

הלשכות לעליה ומרשם תנפקנה תעודות זהות בדרך המקובלת לכל הדורשים. אולם אין משרד הפנים מתחייב שאמנם תונפקנה התעודות לפי התאריך ז' בטבת תשל"ד — 31.12.73, אלא אם תוגשנה הבקשות עד ל' בכסלו תשל"ד — 25.12.73.

עירית רחובות

מכרז מס' 17/73

עירית רחובות מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע עבודות בנית מקלט ציבורי תת־קרקעי פרט. ברחוב נורדיו, רחובות, בשטח של 175 מ"ר.

התכניות והמפרט הטכני אפשר לקבל במחלקת הטכנית, חדר מס' 46, תמורת תשלום של 100.— ל"י שלא יוחזרו.
ההצעה במעטפה סגורה יש לשלוח בדואר רשום או למסור לידי מזכיר העיר עד תאריך 10.1.74, בשעה 12.00 בצהריים.

יש לצרף לכל הצעה במעטפה נפרדת ערבות בנקאית או אחרת שתאושר ע"י גזבר העירייה, בגובה 5% מערך ההצעה. הצעה אחרת לא תובא בחשבון.

אין העירייה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

שמואל רכטמן
ראש העיריה

[illegible]